הארץ

120 אג' שנה נ"ד/יום ו' ט"ו אלול תשל"ב, 25 באוגוסט 1972 VOL. 54/16,146/AUGUST 25, 1972

המגע האחרון

איומי-פצצות נגד שש חברות אמריקאיות בהולנד

אמסטרדם, 24 (צ"ר). אלמונים איימו לפוצץ ביום ו' בצהריים (היום) את הבניינים שבהן שוכנות 6 חברות אמריקאיות באמסטרדם.

האיומים היו כלולים במכתבים לחברות ג'נרל אלקטריק, הניבל, פאן אמריקן, אי.בי.אם, וג'נרל מיור.

המשטרה אמרה, כי דומה שה־איומים מכוונים נגד מדיניות ארה"ב בווייטנאם.

ישראל תדרוש מארה"ב להפסיק לאלתר הסחר עם בריה"מ

„רק הרם כלכלי ירתיע את הרוסים מהטלת הכופר"

מאת אדר קיבוי, סופר „הארץ"

ישראל עומדת לתבוע מארה"ב להפסיק לאלתר את סחר החוץ האמריקאי עם בריה"מ, החיוני ל־סובייטים, כל עוד לא יבטלו הרו־סים את הכופר שהם מטילים על מקבלים יהודים המבקשים לצ־את לישראל.

איגוד בבירת ירושלים, שמסרה ל־סופר „הארץ" את הכיוון האמור, צפויה לכמה פרסים נוספים. „יע־ידה באבקנו, — אמר האיש, — יכולה בהוצאות סירוגו ולא בתיכ־ק. המאבק הנוכחי צוה לביטול גד־ת הכופר הוא כאבקם כל הכב־ילה, מדינת־ישראל והעם היהודי". בחוגים מדיניים סבורים, כי רק רם כלכלי אמריקאי על בריה"מ כוחו להשפיע על שליטי הקרמלין בטל את גזרת הכופר. על כן היי־ות ממשלת ישראל ויהדות אמריקה, תוך ניצול הבחירות הקרובות לנשי־אות, להפעיל לחץ מירבי על ארה"ב, כדי שממשלה אדירה זו תצא לפעולה של ממש.

עם סגירת הגליון נמסר: מקורות יהודיים בווינה אמרו, כי ייתכן שכבר בחודש הבא יקטן מספר היהודים שיצאו מבריה"מ בשל הטלת כופר ההשכלה, — נמסר בשידורי ישראל. המקורות אמרו, כי עד כה לא השפיעה הטלת הכופר על מספר העו־לים. ב־8 החודשים שחלפו יצאו מ־בריה"מ 17 אלף יהודים, 20% מהם היו אקדמאים.

אין אישור שהסובייטים דרשו דולרים

לונדון, 24 (עתס"א). מומחים ל־ענינים סובייטיים בבריטניה אינם יכולים לאשר ידיעה של „דיילי טל־גראף", כי „הרוסים הודיעו רשמית ליהודים אמריקאים, שעליהם לש־לוח דולרים למוסקבה כדי לשלם את אגרות היציאה עבור מהגרים יהודיים".

סופר יו.פי. במוסקבה, הנרי שפירא מוסר:

בוגרי אוניברסיטת מוסקבה יידרשו לשלם יותר

התשלום הגבוה ביותר — 20,300 רובל

מוסקבה, 14 (יו.פי., ע.ר. עס"א). מקורות רשמיים להגנה נודע שהנה שיעור המדויק של כופר ההשכלה החדש ביהודים ובאזרחים סובייטים אחרים המבקשים להגר מברית המועצות. החוק החדש נועד למנוע בריחת מוחות [illegible] ... — כותב במוסקבה סופר יו.פי. הנרי שפירא.

בוגרי אוניברסיטת מוסקבה יידרשו שלם 12,200 רובל ואילו בוגרי אוני־ברסיטאות אחרות — 6000 רובל. [illegible] דיפלומות של מכונים טכנולו־גים גבוהים — 7,700 רובל, מכונים חקלאות ויערות — 5,600 רובל, רופ־אים ורוקחים — 8,300 רובל, בוגרי מכונים ללימוד שפות זרות — 6,800 רובל, בוגרי קונסרבטוריונים ומכלל־ת לתיאטרון וציור — 9,600 רובל. [illegible] ששים ליהודים באוניברסיטה, אך קיבל תואר בוגר, יידרש לשלם 17[illegible] רובל. בעלי תואר מועמד למד־עים — 5,400 רובל ובעלי תואר דוקטור למדעים — 7,300 רובל. הס־כומים אלה יתוספו לתשלום הבסיסי הכולל 500 רובל קנס על ויתור על אזרחות הסובייטית ועוד 400 רובל עבור היתר יציאה.

יוצא, כי התשלום הגבוה ביו־תר, בסך 20,300 רובל — ישלם בוגר אוניברסיטת מוסקבה בעל תואר דוקטור למדעים, ולסכום זה יתוספו התשלומים עבור בני המשפחה.

התשלום יידרש לא רק מעולים ל־ישראל, אלא מכל אדם המוהגר על [illegible]

סין תטיל וטו נגד קבלת בנגלה־דש לאו"ם

מרכז האו"ם, 24 (צ"ר ויופ"יא). [illegible] הודיעה הערב, כי היא תטיל וטו על החלטה שהוצאה ע"י בריטניה, בריה"מ הודו ויוגוסלביה, ש־נועדה להכליל בכני העצרת על קב־לת בנגלה־דש לאו"ם.

שגריר סין במועצת־הביטחון, הו־ג הואה, הודיע, כי הוא „בהחלט [illegible] נגד הצעה זו".

[illegible] ... זו הבכורה היסוד הראשון כאן בהחלה בין למועצת־הביט־חון.

מחאה סינית על הפצצת [illegible] ספינה בידי כוחות ארה"ב

בייג'ינג, 24 (צ"צ). סין העבירה [illegible] מחאה בעיקבות הפצצת א־[illegible] ספינה סינית, בנמל הפצפונג [illegible] של האי הונג'גו, ע"י מטוס אמר־יקאי.

במחאה נאמר, כי 5 ימאים סיניים נפגעו בהפצצה.

חוסלה רשת־ריגול סובייטית בהונג־קונג

הונג־קונג, 24 (צ"ר). משטרת הונג־קונג חיסלה רשת־ריגול סובי־יטית שפעלה במושבה הבריטית, — [illegible] היום העתון „סאות צ'יינה מור־נינג פוסט".

[illegible] אנשי עסקים מהונג־קונג נ־[illegible] ע"י המשטרה באשמת ריגול לטובת בריה"מ.

ביהמ"ש גזר למארקמן עונש חמור משדרישה התביעה

לונדון, 24 (עתס"א). התביעה ב־[illegible] של בעיר העיריה הסובייטי־[illegible] דרשה למספק לו 3 שנות מאסר בעבודת פרך, אולם [illegible] השופט [illegible] גזר [illegible] למארקמן [illegible] שנות מאסר עם עבו־דת פרך, בעבודה עבודה בעל משפ־טו הכוח, — נודע עתה בחוגים יהודיים בבריה"מ.

✱ מזג האוויר

ירושלים 18 עד 26 מעלות, היא־עד 31, חיפה 25 עד 30, באר־שבע 18 עד 33, אילת 26 עד 38, ים־[illegible] 22 עד 33, [illegible] עד 32 מעלות.

ריצ'רד ניקסון, נשיא ארה"ב, ולידו סגנו ספירו אגניו, מנופף בידו לנציגים בוועידת המפלגה הרפובליקאית במיאמי ביץ' ל־אחר שנבחר כמועמד המפלגה לבחירות לנשיאות.

(צילום „רויטר" של יו. פי. איי.)

ניכסון: לא נבגוד בבעלי בריתנו ולא נעודד אויבינו

בנאום בוועידה: אם ננהג כעצת מקגאוורן נעמיד מדינות שונות — כגון המזה"ת — בסכנת מוות

מיאמי ביץ', 24 (צ"ר, יופ"יא, ר־צ"ב). „יהיה זה אסון לעניין הש־לום בעולם אם נבגוד בשעה זו ב־בעלי בריתנו ונעודד את אויבנו ל־מעשי הוקפנות", — הכריז הנשיא ניכסון אמש בנאום בוועידה הרפוב־ליקאים.

בנאומו, שבו הסכים למינויו כמו־עמד של המפלגה לתקופת נשיאות נוספת, אמר הנשיא, שאם תנהג ארה"ב לפי הצעות יריבו מקגאוורן, העמיד מדינות קטנות באזורי סכנה — כגון המזה"ת, במצב של סכנת מוות.

הנשיא, שהצביע על כך שמדיניות אלה מוסכות על ידידותה של ארה"ב, תקף בחריפות את הצעות מקגאוורן לקיצוץ 30 מיליארד דולר בהוצאות ההגנה והכריז שארה"ב „תתייצב ל־ימין ידידיה ולעולם לא תעזבם לנפ־שם".

מר ניכסון פנה לחברי המפלגה הדמוקרטית להצטרף ל„רוב אמריקאי חדש", אשר יפעל לגיבוש שלום בר־קיימא בעולם.

כמה דקות לפני שהנשיא הסכים את נאומו, אישרה הוועידה ב־1,345 קולות את מינויו של ספירו אגניו כסגן הנשיא בבחירות נובמבר. שניים מבין ציר הוועידה נמנעו וציר [illegible]

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

המלך חוסיין בראיון ל„אל־נהאר":

יינקטו צעדים לפיתרון במזה"ת בראשית השנה

אינו סבור שירדן תסכים להסדר נפרד עם ישראל ✱ „העניין הכללי מחייב פיתרון סופי של הבעייה" ✱ עתוני קהיר ודמשק מזהירים את חוסיין ומאיימים

מאת סופר „הארץ" לעניינים ערביים

המלך הוסיין הביע את דעתו בראיון לעתון הביירותי „אל־נהאר" שהתפרסם אתמול, כי

(סוף בעמוד 2, טור 1)

ג. מאיר: אין לוותר על הביטחון למען השלום

„אין האשמה בנו אם לא נדלקים האורות כאשר אנו מאותתים לשלום"

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

לישראל רצון עז וכן לשלום אמת, אולם אין כל צורך שלמען שלום נוותר על ביטחון, — הכ־ריזה אמש ראש הממשלה בנאום ברכה שנשאה בכנס צנחנים ב־„היכל התרבות" בת"א.

הגב' מאיר ציינה, כי ישראל לא חדלה מאז ומתמיד לאותת לשלום, „אולם כאשר האורות שם לא נדלקים ולא עונים לאיתות זה, אין „האשמה" בנו.

בדברה על הפסקת־האש אמרה גב' מאיר, כי היא איננה אבסולוטית. „אם כי אנו שמחים לכל שנה של הפסקת אש, יודעים אנו, שכל עוד אין שלום — המלחמה לא נגמרה והיא עדיין קיימת".

בדברי ברכתו ציין הרמטכ"ל, רב־אלוף דוד אלעזר, כי הכומתות ה־אדומות עומדות בראש המיבצעים הנועזים של צה"ל. צה"ל בוטח וגאה בצנחנים שלו המסמלים את איכות הלוחם הישראלי. „הכומתה האדומה היתה ועודנה הסמל של רוח לחימה, אומץ לב ודבקות במשימה ללא גבול".

קצין חיל־רגלים וצנחנים ראשי, תת־אלוף עמנואל שקד, קרא לצנח־נים לנצל את הקופת השקט לחדש־נות, ליוזמה ולחוסר שיגרה.

אליפות העולם

לפישר יתרון — במשחק ה־18

לצוות פישר ונאלץ לשאוף לניצחון בכל משחק, פתח את הצבדות כ־נראה בטרס־עת ובכך איפשר לפי־שר יתמה נגדית חזקה. כתוצאה מ־יוזמה זו זכה פישר ביתרון רגלי וכאשר הופסק אמש המשחק במסע ה־42, היו סיכוייו טובים יותר.

המשך המשחק — היום אחה"צ.

(יו. פי. ועד"ר). המשחק נפתח אי־מש לאחר פגישות סוערות שהיו ב־משך היום בין עוזרי בובי פישר למארגנים האיסלנדיים, כדי להגיע לפשרה לגבי המחאה הרוסית בעניין ספסלי השורה הראשונות באולם.

שתי השורות הראשונות שסולקו לאחר איומו של פישר לפרוש, הוח־זרו, אך לא ישב בהן איש בעת המשחק היום.

המארגנים האיסלנדים ערכו היום

(הסוף, בעמוד 2, טור 5)

1 אחר חצות

מאת משה צ'רניאק

המשחק ה־18 בתחרות השחמט ב־רייקיאוויק נפתח אמש שוב בהגנה סיציליאנית, אלא שהפעם שיחק או־תה בוריס ספסקי. הוא פתח עד־מהרה בהתקפה על אגף המלכה, שם עמד מלכו של בובי פישר. ספסקי עצמו לא הצריח ומלכו נשאר ב־מרכז.

המשחק התנהל בחריפות רבה. פי־שר היטיב להתגונן מפני ההתקפה ולאחר 26 מסעים לא עלה בידי ספ־סקי לפרוץ את הגנת המלך היריב.

לאחר המסע ה־26 נמשך המשחק תימרונים כששתי העמדות נעולות. אולם, ספסקי המפגר ב־3 נקודות

זהו השטח, באיזור חוף דקלה, צפונית לאל־עריש, שליו רוצים להקים העיר החדשה, הבינה, לפי התכניות שעמדו להגיש שר־הביטחון לראש הממשלה.

(צילום „ישראל כאני")

ניו־יורק, 24 (עטס"א). קבוצת מי־הגרים יהודיים מבריה"מ הגיעה היום בדרך האוויר לארה"ב — ע"י „היאס", שסייע להגירתם.

העיר החדשה בסיני — בקרוב לאישור הממשלה

העיר, שתתבסס על תעשייה ותחבורה ימית ואווירית, תוקם ליד רפיח ✱ יוחל בבניית השכונה הראשונה בראשית שנת התקציב הבאה ✱ ייבנו נמל עמוק מים ונמל־תעופה בינלאומי

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

תכנית להקמת עיר חדשה ב־סיני שתתבסס על תעשייה ותח־בורה ימית ואווירית, תובא ביום [illegible] או [illegible] בשבוע שלאחריו לאישור הממשלה. העיר, שתוכננה בידי צוות מיוחד של משרד הביטחון בשיתוף עם הרשות לתיכנון של משרד הפנים, הוגשה על ידי שר הביטחון לראש הממשלה.

ההחלטה להתכנן את העיר, אשר תיקרא „ימית", נתקבלה בשעתו ל־אחר שהתברר, כי לא ניתן לאכלס את סיני ביישובים חקלאיים ובשל הנתונים שהוכיחו, כי יש יסוד לב־נות עיר חדשה וניתן לפתח שם תע־שייה והתחבורה ימית ואווירית ב־השקעה קטנה יחסית.

אחת הבעיות שתעמוד בפני הממ־שלה היא הבעייה התקציבית, שכן, בהקמת העיר מתוכנן להשקיע כ־8 מיליארד ל"י בשביל אוכלוסיה של כרבע מיליון תושבים, עד סוף ה־מאה. ההשקעה הראשונית היא 257 מיליון ל"י.

האזור שבו מוצע להקים את העיר הוא באורך 15 ק"מ ורוחבו כ־6 ק"מ והוא נמצא בין רפיח לשייך זואיד, סמוך למושב דיקלה. האזור שהו־צע דיק האוכלוסיה ערבית והוא גם שטח חולי שאין בו גידולים כלשהם.

צוות התיכנון מציע הקמת עיר גדולה שתהיה אחד מחמשת מרכזי האוכלוסיה בארץ; פיתוח עיר חוף בעלת קשרים פונקציונליים עם ה־צועת עזה; מרכז יבשתי עם מיפגש של מספר דרכים ראשיות שיקשרו את ישובי רצועת החוף עד לאל־עריש ותעלת סואץ ודרך שתקשר את ים־המלח ואזור באר־שבע עם חוף הים־התיכון וכן דרך ראשית בין מפרץ אילת לחוף הים־התיכון. הצוות ממליץ על הקמת נמל־תעופה בינלאומי בשלב מאוחר יותר. אשר לנמל עמוק הים, מומלץ להחל ב־הקמתו יחד עם התחלת הקמת העיר או קצת לאחר־מכן.

מתברר, כי השטח בבחינה טופו־גרפית נוח מאוד להקמת מיפעלי תעשייה, בהשקעה קטנה יחסית. גם הפוטנציאל התחבורה" יסייע למשוך

(הסוף בעמוד 2, טור 2)

סולז'ניצין בנאום שרצה לשאת בטקס פרס נובל:

בושה תכסה פני הסופר אם מולדתו שופכת דם שכניה

רמז לפרשת צ'כיה ✱ „רוח מינכן באו"ם"

סטוקהולם, 24 (ע"ר, ע"צ.ויופ"יא). סופר אינו שופט של בני־עמו, אולם כל דבר רע, שנעשה ע"י ארץ בו־דתו או ע"י בני־עמו, עושה אותו לשותף להם, — כתב אלכסנדר סול־ז'ניצין, חתן פרס נובל לשנת 1970, בנאום שעמד לשאת בעת קבלת ה־פרס.

סולז'ניצין לא יצא לסטוקהולם כדי לקבל את פרס נובל, מחשש ש־הקרמלין לא יתן לו לשוב. טקס מסירת הפרס עמד להתקיים בשנה שעברה בבית פרטי במוסקבה, אולם נציג ועדת פרס נובל, ד"ר גירוב, לא קיבל אשרת־כניסה לבריה"מ ד הטקס בוטל. עתה פורסם תוכן ה־נאום, המחזיק 16 עמודים, בספר־שנה של קרן פרס נובל.

ברמזו לכיבוש צ'כוסלוקיה כותב סולז'ניצין: „אם נכנעים של כולי־דת הסופר שופכים דם על כבישי בי־רתה של מדינה אחרת, יכוסו פני הסופר כלימה לעד".

נאום סולז'ניצין מכיל התקפה מו־חצת על האו"ם, „אינו ארגון שבו כל הממשלות שוות — אלו שנבחרו באורח חופשי, אלו שניכפו בכוח ואלו שהשתלטו בצורת נשק". עוד כותב סולז'ניצין, כי רוח של מינכן מאפיינת את המדיניות הבינלאומית ובמיוחד את מדיניות האו"ם. האו"ם הגן בקנאות על חירותן של כמה מדינות ומתעלם מחירותן של אחרות.

הסופר מוקיע באופן מיוחד את השוביניות הלאומית, את מעשי ה־אלימות נגד יהודים ונגד אומות ד מוקיע את הצנזורה ואת הגבלות חו־פש הביטוי. כן מוקיע סולז'ניצין את מעשי המשטרות האדומים בסין ואת הטרוריזם הפוליטי.

בדברו על ענייני ספרות אומר סולז'ניצין, כי ספרות יכולה לשמור על נשמת אומה, אולם אוי לה לאומה שספרותה נפגעת מהתערבות מבחוץ.

סולז'ניצין מעלה על נס את הרו־ל[illegible] של אנשי העט, ש. הגנה עלי מרדיפות המודות יוהר". הוא מתאר את „חומת ההגנה" שהציבו סופרים מכל רחבי העולם סביבו ב־1969.

אלכסנדר סולז'ניצין

נפטר פרופ' ברוך קורצווייל

פרופסור ברוך קורצווייל, ראש המחלקה לספרות עברית ולספרות העולם באוניברסיטת בר־אילן, נפ־טר אתמול בבוקר לאחר מחלה קצ־רה. בן 65 היה במותו.

פרופ' ברוך קורצווייל

בנדיקס ברוך קורצווייל נולד ב־1907 בברטניצה (פירנין) שבמורא־וויה (צ'כוסלובקיה). בעיר כולדתו כיהן אביו כרב הקהילה היהודית. מאביו ספג את ידיעתו הראשונה בעברית המקראית והתלמודית, ליד גרמנית הרכית שלמד בביה"ס. בגיל צעיר נשלח ע"י אביו לפרנקפורט של נהר מיין בגרמניה, שם הש־לים את לימודיו בביה"ס התיכון. כן הכשיר את לימודיו היהודיים בישי־בת ברויאר. כ־1930 עד 1933 למד מדעי הרוח ובעיקר גרמניסטיקה, באוניברסיטה של פרנקפורט. בה קיבל את הדוקטוראט שלו. כן הכ־שיר את לימודיו בישיבה וקיבל סמיכות לרבנות כראש הישיבה, ה־רב ברויאר.

עם גמר לימודיו חזר לצ'כוסלו־בקיה ונתמנה כמורה בביה"ס הת־כון היהודי שבברנו. כן כיהן כבי־מלא־מקום של רב הקהילה. באותן השנים החל את כתיבתו בענייני ספרות ובין השאר השתתף בעתון הציוני „זלבסטוועהר" שיצא בפראג. ב־1939 עלה ארצה. תחילה התגורר בירושלים ושם בא בפעם הראשונה במגע עם יצירת ש"י עגנון וגם עם הסופר עצמו, שפרשנה המובהק של יצירתו היה עתיד להיות ב־ברוצת השנים. ב־1941 כתב קור־צווייל בירושלים את מסתו הראשונה על „אורח נטה ללון". אותה שנה החל את השתתפותו במדור הספרו־תי של „הארץ" וכאז פירסם ב־„הארץ" מאות מאמרי ניתוח וביקורת על סיפורי עגנון, על כתבי רוב הסופרים והמשוררים העבריים הח־שובים ועל הרבה יצירות מופת של הספרות האירופית. במרוצת השנים היה קורצווייל לפרשן בעל גישה מקורית משלו של הספרות העברית החדשה ושל יצירות סופרים יהודים ולא־יהודים רבים שכתבו בעיקר גרמנית, כגון הרבאס מאז, הרמן הססה, פרנץ קפקה, קרל קראוס, רוברט מוסיל ורבים אחרים. כן פיר־סם ניסוח רבות על יצירות הספרות האירופית והלהבית.

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

אגניו נגד העברת השגרירות לירושלים

מיאמי ביץ', 24 (עטס"א). סגן נ־שיא ארה"ב, ספירו אגניו, הביע ה־יום תמיכה בהחלטת ועדת המצע ה־רפובליקנית, להשמיט מן המצע סעיף המחליט בפני מבשלת ניכסון להעב־יר את שגרירות ארה"ב בת"א ל־ירושלים, ולהסתפק בכך הכרה לירו־שלים כבירת ישראל.

בשיחת עתונאים אמר אגניו, כי „הכללת סעיף כזה במצע עלולה לי־צור מידה רבה של אי־הבנה בקרב הצדדים הלוחמים במזה"ת המקיימים עתה הפסקת־אש".

מלבד השמטת הסעיף בדבר העב־רת השגרירות לירושלים, מביע ה־מצע הרפובליקני, בסעיף המזה"ת, תמיכה בישראל, לפי קווים הדומים לאלה של מצע הדמוקרטים.

ביירות, 24 (עי"צ). בריטניה מד־כה למבצר ללוב מאגרי צ'יפטיין בתנאי שלוב תבטל גם את אספקת בעיקבת התובנה האנגלו־אמריקנית שהוזד כמה ביטלה.

רומא - קסטל סן־אנג'לו

פרסום א. אריאלי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

האולימפיאדה 72

העולם דרוך לקראת תחילת המשחקים

מינכן דומה להר־געש * רבבות תיירים * 80 אלף ישתתפו בטקס הפתיחה * היום ביקור בדכאו

מאת יחיאל ארזי
שליח "הארץ" לאולימפיאדה

מינכן, 24 (מיוחד ל"הארץ"). מינכן של ערב האולימפיאדה דומה להר־געש העומד להתפרץ כל רגע. מאות מיליונים ברחבי העולם מצפים לפתיחה ורבבת ספורטאים במינכן עצמה מתכוננים בשעות האחרונות לתחרויות הקשות.

מינכן היא עתה בירת הספורט העולמי בה מטיילים רבים בחולצות ספורט. היא מזכירה עיר קיים על־זה, סטגונית ומבריקה, המתכוננת לחגיגה המגותית.

הרבבות שכבר הגיעו לכאן כתיירים, אלפי הספורטאים בכפר האולימפי וכמובן כל נציגי הממלכה השביעית, סופרים עתה את השעות שנותרו לרגע הגדול שלקראתו התכונן עולם הספורט וגרמניה מזה 4 שנים.

תקיעת שופרים אלפיניים תבשר את תחילת טקס הפתיחה בשבת ב־4 לפי שעון ישראל. נשיא גרמניה המערבית, גוסטאב היינמן, יכריז על פתיחת האולימפיאדה ה־20. במשך למעלה משעתיים יעקבו 80 אלף המאושרים שהשיגו כרטיסים — אשר מחירם בשוק השחור מרקיע שחקים — אחר תכנית מגוונת לצלילי מוסיקה עממית.

יוון תצעד בראש המשלחות, כנהוג מקובל ע"פ המסורת, ואחריה יצעדו 120 המדינות המשתתפות את עוצמתן הספורטיבית כשהן צועדות ע"פ סדר האל"ף־בי"ת. ישראל תצעד בין איסלאנד לאיטליה. את הדגל שלנו ישא ותיק הספורטאים, הנרי הרשקוביץ. המשלחת תצעד במיקטורנים כחולים ומכנסים בהירים, עניבות אדומות וכובעי קש לבנים, אותם יניפו הצועדים מול תא הכבוד.

לטקס יתלווה כל התפאורה המקובל באירועים כאלה: מטחי תותחים, הפרחת 5000 יונים, הנפת הדגל האולימפי ומשהו מקורי — שילוב של נגני כינורות מכסיקאים הזכורים ממשחקי מכסיקו ב־1968 עם רקדניות בלבוש באוואריה אופייני.

2800 נערות ונערים מקומיים יפזרו פרחים בקרב עשרות אלפים הספורטאים. אלוף הנוער הגרמני בריצת 1500 מ', גינטר זאהן, בן ה־18, ייכנס לאיצטדיון הגועש לקול תופים כשהוא נושא את הלפיד האולימפי שהודלק על חורבות הכפר היווני העתיק, שרש המשחקים האולימפיים, כדי להדליק את המשואה. את השבועה בשם כל הספורטאים המשתתפים תישא וקופצת הגרמניה היידי שילר.

במחשבה שניה, כאשר הנך מהרהר בשבועה להיאבק ברוח הספורט האמיתית, אינך יכול שלא להיזכר בפרשת רודזיה, אשר שמה ללעג כמה עקרונות אולימפיים חשובים. לאחר רומא הבלתי־רשמי, טוקיו הקסומה ומכסיקו־סיטי העליזה — אתה תוהה לפרקים מה עוד ניתן לחדש בטקסים כאלה. אבל, מסתבר שהכוח הגרמני המחפש תמיד חידושים, מצא גם לזה פיתרון כדי שלא יהיה משעמם אפילו לרגע.

היום נטעה המשלחת הישראלית עץ מטעם הקרן־הקיימת בגן הבינלאומי של האחוה והספורט. בערב היתה קבלת־פנים מטעם הקהילה היהודית במינכן לספורטאים שלנו, אשר המשיכו כל היום באימוניהם השיגרתיים לקראת הנעלם הגדול הצפוי להם החל בשבוע הבא.

ביום ו' (היום) יצטרפו כולנו לביקור מעורר זכרונות עגומים בדכאו, יחד עם מאות ספורטאים יהודים הורים ממשלחות אחרות. השאלה המסקרנת היא כמה מאלה יהיו מן הגוש המזרחי.

מקגאוורן: אעניק לישראל תמיכה לא־פחות מניכסון

ואולי גם יותר חזקה

מאת ר. רוטשטיין
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 24 (מיוחד ל"הארץ"). המועמד הדמוקרטי ג'ורג' מקגאוורן הזהיר מפני כך שהתחייבותה של ממשלת ניכסון כלפי ישראל תסתיים, עם היחלשות האיום הסובייטי במזה"ת.

בנאום שנשא המינטור לפני מועצת הרבנים בשיקאגו, בשבוע שעבר, אמר, כי הנשיא ניכסון ויועצו ג'ורג' מקגאוורן עסוקים בפוליטיקה הגלובלית מכדי שיוכלו לקיים התחייבות לצרכי הביטחון של ישראל שהוא, מקגאוורן, תומך בהם לדבריו מאז ומתמיד. בין צרכי הביטחון של ישראל מנה את אי־השיבה לגבולות 4 ביוני 1967.

בעבר תמך מקגאוורן בתביעה, כי על ישראל לסגת, אך עתה הוא פוסל את עמדתו זאת.

שיקגו, 24 (יופ"יע). מקגאוורן, אמר לקבוצת היהודים בשיקגו, שיעניק לישראל תמיכה לא־פחות חזקה — ואולי יותר חזקה — משעניק לה הנשיא ניכסון.

חולל בית־עלמין יהודי במוסקבה

לונדון, 24 (עסט"א). בית העלמין הוסטרקובסקי שבמוסקבה חולל בשבוע שעבר, — מוסרים מקורות יהודיים בבריה"מ.

50 מצבות הוכתמו או נהרסו. האשמים טרם נתגלו.

בינתיים נמסר למשרד של בית־העלמין, כי הנזק יתוקן ע"י השילטונות.

מפת היישובים החדשים בסיני, המוצעים על־ידי הצוות לתיכנון של משרדי הביטחון והפנים. במפה איתור העיר החדשה (מסומנת בחץ) ותבל עמוק־מיב.
(צילום: [illegible])

ג'עברי שוקל הכרזת שביתה כללית בחברון

במחאה על איומי הליגה היהודית להגנה

מאת סופרו המדיני של "הארץ"

השייך עלי ג'עברי, ראש עיריית חברון, שוקל אפשרות להכריז על שביתה כללית בעירו במחאה על המיברק ששלחה לו הליגה היהודית להגנה התובעת להחזיר ליורשי היהודים קרבנות הטבח ב־1929 את רכושם בעיר ומאיימת לחקור אותו על חלקו בפרעות שונות.

השייך ג'עברי כינס אתמול את נכבדי הר חברון להתייעצות בעניין זה. הוא שלח גם מיברק מחאה לראש הממשלה, גב' גולדה מאיר.

השייך ג'עברי קיבל, כידוע, הבטחות רשמיות מפורשות מאנשי המימשל הצבאי שלא יאונה לו כל רע מאנשי הליגה.

מקור הסיכסוך הוא עתה בקשר לתכניות הממשלה לחבר את קרית ארבע לרשת החשמל הישראלית. ג'עברי תובע חיבור לחברת החשמל הערבית של ירושלים ועל כך יש עתה מאבק משפטי. ג'עברי מבקש איפוא למנוע יצירת עובדות כבר בשלב הנוכחי.

מקורות יודעי־דבר אמרו אמש, כי הם סבורים, שהרוחות בחברון יירגעו בימים הקרובים.

(קרא גם ידיעה בעמ' 10)

במשחק ה־18

(סוף מעמ' 1)

הקירה בעיקבות המחאות הסובייטיות שפישר משתמש באמצעים אלקטרוניים וכימיים וכן בכסאו המיוחד, כדי "לבלבל" את ספאסקי. פרופ' לכימיה בדק את כסאו המסתובב של פישר וקבע, שהוא זהה לחלוטין לכסאו של ספאסקי ואילו מהנדס חשמל בדק את סודרי התאורה והודיע, שכל מה שמצא היו ..שני זבובים מתים.

כתב י. פי. במוסקבה, הנרי שפירא, מסר היום, כי ספאסקי דחה פעמיים עצה ממוסקבה לשוב הביתה במחאה על התנהגותו המשונה של פישר, בעיקר בתחילת מעוקבי האליפות.

כבה וביר"אבנים סובייטיים כתבו במאמרים המתפרסמים באחרונה במוסקבה, כי נראה שפישר איבד את בישתו העצמי במשחקיו האחרונים וכי הוא פיל בהם פחות מן הרגיל.

בוגרי אוניברסיטת מוסקבה

לאומיים כהנים ובהם תביעה לנקוט בכל הצעדים כדי לבטל את גזירת הכופר. המזכיר הכללי, יצחק בן־אהרון, שנבחר באחרונה לסגן נשיא האינטרנציונל של האיגודים המקצועיים החופשיים, פנה אישית לנשיא האינטרנציונל ולמזכירו בבקשה בו ביקש לגבות בחריפות צעד זה ולנקוט בכל פעולה אפשרית.

נשיא האיגוד העולמי של הציונים הכלליים, אריה דולצ'ין, פנה במיברקים לכל סניפי האיגוד בעולם.

מר טוביה פרידמן, ראש המכון לדוקומנטציה בחיפה, הציע אתמול לבדוק בארכיון יד ושם בירושלים את המיסמכים הכבידים על תביעת הנאצים לכופר נפש מן היהודים בעת מאורעות "ליל הבדולח" ולפרסם מיסמכים אלה בוועידה העולמית שתיערך בלונדון בבהאה נגד כופר הנפש.

אירגוני העולים בבריה"מ הקימו ועדה משותפת למאבק נגד הכופר.

לא הזכירו הכופר

(ע.). התודעות ברדיו, בטלוויזיה ובעתונות בבריה"מ עדיין לא הזכירו את הכופר, אך רבים בציבור הסובייטי שמעו על כך מחברים יהודים ומשידורים זרים, — מסר אמש כתב רויטר במוסקבה, בשיחה טלפונית בשידורי ישראל.

נראה, כי מחוץ ליהודים וקהילות אופוזיציוניות אחרות, מוצאים רק מעטים נימוקים כנגד הצעד הסובייטי, וכמה אף טוענים שהוא צודק, — מסר כתב רויטר.

(סוף מעמ' 1)

דה. ניתן לשלם את הכסף בבנק בארה"ב ולהעבירו למוסקבה על חשבון האוצר הסובייטי ולאחר קבלת הכסף, יותר ליהודים לצאת מבריה"מ. פרופ' קורן אמר, כי הוועד שלו לא ישלם הכופר.

6 ארגונים לא־ממשלתיים הקשורים בוועדה הסוציאלית הכלכלית של האו"ם, ביקשו אמש ממזכיר ואלדהיים להפעיל את שירותיו הטובים ולשכנע את בריה"מ לבטל את הכופר.

כנס חירום בצרפת

אליהו כאייסי, סופר "הארץ" בצרפת, מוסיף: ועידת חירום של יהודי צרפת שתדון בפעולה להצלת יהודי בריה"מ תהיה בפאריס ב־3 בספטמבר. המועצה הלאומית הצרפתית להגנת זכויות יהודי בריה"מ תפתח בקרוב בפעולה כלל־ארצית בנושא יהודי בריה"מ.

פרשת כופר העליה מתחילה לתפוס מקום נכבד בעתונות הצרפתית. "קומבא", ביטאון החוגים השמאל למרכז, כתב, כי מסך הכסף מפריד עתה את יהודי בריה"מ מן העולם וסבור, כי מסע ההרתעה הסובייטי יכול רק לגבש את הקהילה היהודית בבריה"מ.

"פראנס־סואר" אומר, כי הטלת הכופר תעורר אוהדים סובייטיים רבים למחשבה כי המסחר בחופש רחוק מכל סוציאליזם.

פנייה לאינטרנציונל

הוועה"פ של ההסתדרות שלח אתמול עשרות מיברקים לגורמים בינ־

כנס הפיסגה של הקהילה האירופית – בספק

מצפים ללחץ מצרי באירופה — לסיוע צבאי

מאת אליהו מאייסי
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, 24 (מיוחד ל"הארץ"). גורל הפיסגה של הקהילה האירופית המורחבת בת 10 מדינות, עומד שוב בספק. צרפת נתקלת בהתנגדות גוברת מצד מדינות האחרות בנושא העיקרי שיועמד לדיון, אם צריכה אירופה המערבית להוות גוש מוניטרי מול הדולר.

לדעת צרפת, חייבות מדינות אירופה להמעיט עד למינימום את התנודות בין מטבעותיהן, כצעד ראשון לקראת איחוד המוניטרי. מדינות אחרות אינן נלהבות לעורר עליהן את רוגזה של ארה"ב העלול לעבור מן התחום הפיננסי למדיני, על כל המשתמע מכך להגנת המערב.

לאחר ביקור שר־החוץ הצרפתי בבון ביום ד', נשמעו קולות סותרים בגרמניה ובצרפת. הגרמנים הביעו ביטחונם שהפיסגה תיערך כמתוכנן ב־19 באוקטובר. העתונות הצרפתית הביעה דעה פסימית בהוראת השילטונות, וטענה ששום דבר לא הובהר עדיין. לעמדה זו השפעה עקיפה על תוכניותיה האפשריות של אירופה לגבי המזה"ת. משקיפים דיפלומטיים סבורים, כי שאלת המזה"ת עשויה להתלבן בפיסגה כנושא בסדר־היום.

מדינות אירופה דנו במזה"ת מאז קרוב לשנתיים ואף כי לא הגיעו להסכמה בכל הנקודות, ערכו היכרות עם בעיות האיזור. מצרים זקוקה לסיוע כלכלי וצבאי דחוף ולהתמיכה מדינית. אירופה מסוגלת להושיט לה סיוע כלכלי ניכר וברצונה או שלא ברצונה העניקה תמיכה דיפלומטית לתביעת מצרים שישראל תפנה את השטחים. אולם, לא כן הדבר בעניין סיוע צבאי. סאדאת זקוק עתה למחוות סמליות שליהן יוכל להצביע לעמו כעל סיוע צבאי ויש לצפות, כי יפעיל לחץ חזק ביותר במגמה זו.

ראייה בביירות

ביירות, 24 (יו. פי.). הארכיבישוף יוסף ראייה, ראש הכנסיה היוונית־קאתולית בישראל, הגיע היום לביירות כדי להעלות את בעיית עקורי בירעם ואיקרית, מייד עם בואו נפגש עם הפטריארך מכסימוס ה־5 חכים.

13 אנשים נהרגו ביום אחד בניו-יורק

ניו־יורק, 24 (ע"ר). ביממה אחת נרצחו בעיר 13 אנשים ובכך נשבר שיא הרציחות שנקבע בעיר לפני חודש בלבד — 12 אנשים ביממה. בשבוע האחרון נרצחו בניו־יורק 58 אנשים.

מקורות מדיניים במוסקבה אומרים:

גירוש היועצים יגרום לדחיית המלחמה בישראל

"לא נחזיר היועצים אפילו יבקש זאת סאדאת"

מוסקבה, 24 (יופ"יע). מקורות מדיניים סובייטיים אמרו היום, שגירוש היועצים הרוסיים ממצרים יאלץ את הנשיא סאדאת לדחות את המערכה נגד ישראל — בלא פחות מ־18 חודש.

מקורות אלה הביעו את הדעה, שהכוחות המזויינים המצריים זקוקים לפחות לפרק זמן של שנה וחצי לאימונים שיכשירום למלא את החלל שנוצר במערך ההגנה של מצרים בעיקבות הגירוש.

"על־כל־פנים, לסאדאת יש עתה תירוץ חדש לדחיית המלחמה", — אמר פרשן מדיני. "ב־1971 טען סאדאת, כי לא היה מסוגל להילחם נגד ישראל, מאחר שתשומת־לב העולם היתה מופנית לצבר בנגלה־דש. עתה יכול להטיל את האשמה עלינו, הרוסים, מאחר שסירבנו לתת לו נשק התקפה".

יצויין, כי באורח רשמי מסתפקת בריה"מ בקביעה שיועציה במצרים "השלימו שליחותם" והוצאו מן האזור תוך הסכמה הדדית עם קאהיר.

הסירוב למסור לסאדאת נשק התקפתי, שאותו הזכיר סאדאת כאשר ביקש לנמק את החלטת הגירוש, לא אושר רשמית ואף לא הוזכר, ע"י בריה"מ.

גם נאצר היה לבעייה

באורח לא־רשמי לא נמנעים הפרשנים הסובייטיים מלהביע את דעתם על מצרים.

"אפילו נאצר הפך לבעייה ברוב ימיו", — אמר פרשן סובייטי. "הוא ברגע איתנו כמובן, אבל דווקא ברגע מכריע, ב־1967, הוא פעל על דעת עצמו" האיש הוסיף: "כמובן שלא נספק לסאדאת נשק התקפתי אשר יביא להסתבכותנו".

הפרשנים הבהירו, כי אין כלל בדעת מוסקבה להחזיר את יועציה ממצרים, אפילו יבקש זאת סאדאת.

הרוסים גם אינם מאמינים שסאדאת יבצע תפנית חדה כלפי המערב, לאור העובדה שכלכלת מצרים ממושכנת לבריה"מ לשנים הבאות.

פרשן סובייטי, שאמר כי מצרים ובריה"מ יישארו בעלות ברית, הודה עם זאת, כי עדיין לא נקבע מה יעלה בגורל השירותים שמקבלות אניות סובייטיות בנמלי מצרים.

המקורות הסובייטיים אמרו, כי ליאוניד ברז'נייב אינו רואה צורך בשיחות הפיסגה שסאדאת מעוניין בהן. "כל הבעיות העקרוניות יושבו כאשר נפגש ברז'נייב במוסקבה עם ראש ממשלת מצרים, עזיז סידקי בחודש יולי", — אמרו.

נאום ג. מאיר נמסר לראשי המשלחות באו"ם

מאת רפאל רוטשטיין
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 24 (מיוחד ל"הארץ"). משלחת ישראל באו"ם הגישה לד"ר קורט ואלדהיים העתקי נאום ראש הממשלה, הגב' מאיר, בכנסת מאתמול בעניין יהודי בריה"מ וכן את החלטת הכנסת.

עותקים נוספים נמסרו היום לראשי משלחות של מדינות החברות באו"ם.

אי־קטן בנהר המזרחי שבקרבת בניין מזכירות האו"ם "יכבש" ביום ד' (היום) בידי קבוצת מפגינים יהודיים ושמו יוסב לאי החופש ליהודי בריה"מ. ה"כיבוש" יימשך כשעה.

הצעד בא לעורר את תשומת־הלב למצוקת יהודי בריה"מ שאינם יכולים לעלות מבריה"מ בגלל כופר ההשכלה שהושת עליהם.

3 יהודים מיחו בפני הוועד המרכזי נגד המשפטים

לונדון, 24 (עסט"א). תשעה יהודים ממוסקבה סרו לוועד המרכזי של המפלגה והגישו מכתב מחאה עליו חתמו 64 יהודים, נגד הגל החדש של משפטים נגד יהודים, — מוסרים מקורות יהודיים מבריה"מ.

המשלחת, שכללה את יורי קושרובסקי, יפים מנביץ', בלוצ'רקובסקי, סמיון באדינסקי, בוריס איסיטלנוק, ח. קורנבליט, גורה קורנבלום, לאריסה וולך ואידה נודל, ביקשה להיפגש עם אחד מחברי הוועד המרכזי.

מנהל משרד הקבלה אמר להם שיקבלו תשובה תוך יומיים. 3 מחברי המשלחת חזרו לבניין במועד שנקבע, אולם נאמר להם, כי תאריך הפגישה טרם נקבע.

יהודית סילבר שפירא נתקלה היום בסירוב נוסף, במאמציה להשיג אשרת־כניסה לבריה"מ, כדי שתוכל להצטרף שם אל בעלה הרוסי.

"קבלתי תשובה שלילית תקיפה", — אמרה יהודית סילבר בצאתה מהקונסוליה הסובייטית בוואשינגטון.

זוהה האדם ה־4 הקשור בהתנקשות במטוס אל־על

מוסטפה ג'יהאד, בן 40, שמוצאו מבגדאד

רומא, 24 (עיצ). משטרת רומא זיהתה אדם רביעי החשוד בהשתתפות במיבצע החדרת מיטען חומר־הנפץ למטוס אל־על בשבוע שעבר.

האיש הרביעי הוא מוסטפה ג'יהאד, בן 40, שמוצאו מבגדאד. סבורים, כי עמד בראש חוליית המחבלים שניסתה לפוצץ את המטוס.

מוסטפה ג'יהאד הוא שהופיע תחת הכינוי שארף בגדאדי אשר טילפן לשני המחבלים שכבר נעצרו והודיע להם על כישלון נסיון החבלה, כשהוא מייעץ להם להימלט.

שני העצורים מוסיפים לטעון שלא ידעו כי הרשם־קול ממולכד. הם אומרים, שרק בשובם משדה־התעופה, אליו ליוו את הצעירות, גילה להם אחד השותפים לפשע, עומאר מרואן, כי ברשם־קול הוטמנה פצצה.

דיון במ. פ. נצרת על השביתה בעלית

מאת סופר "הארץ"

מזכיר מ.פ. נצרת עילית, מנחם אריאב, נפגש אתמול עם מזכ"ל ההסתדרות, יצחק בן אהרון בעניין השביתה בעלית. השיחה היתה ביחידות.

ועדי עובדים של המיפעלים ונציגי מועצות הפועלים שבתחומם מיפעלי עלית ייפגשו ביום א' עם מזכיר אג' פועלי המזון, מר אליעזר בר־חיים ובאחור יותר עם מזכ"ל ההסתדרות.

מזכיר מ. פ. נצרת עילית, מר אריאב, וראש המועצה המקומית נצרת עילית, מרדכי אלון, נועדו אתמול עם מזכ"ל העבודה, אהרון ידלין, לדון בשביתה.

מליאת מ. פ. נצרת עילית החליטה אמש לרשום בפניה, שהיא מביעה תמיהה ושאט נפש מהתחלקות מזכיר אג' פועלי המזון, אליעזר בר־חיים, מן ההצעה שנתגבשה בדבר הגנת סגירת ביתית עיטורקים. בגלל השתהלקות — אומרת ההחלטה, — באו האשמות שווא חסרות שחר נגד מזכיר המועצה, מנחם אריאב.

יחד עם זאת החליטה המזכירות כי לאחר שעשתה הערכת מצב לגבי השביתה, יש להמשיך במאבק כתוך סולידריות ובשילוב זה להבטיח להתפתחויות.

העבודה תבחן אפשרויות להקלת מצוקת השיכון

ח"כ סורקיס ייבחר לסגן מזכ"ל המפלגה

מאת רן כסלו
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ועדה מיוחדת של מפלגת העבודה תבחון את האפשרויות "לזרז פתרונות למצוקת הדיור" — במיוחד לגבי דיירי משכנות־העוני וזוגות צעירים, — על כך החליטה אתמול לשכת המפלגה, לאחר דיון ממושך.

ההחלטה מסמלת נסיגה מסויימת מעמדת שר־האוצר שעד עתה הגן על מדיניות השיכון ודחה בכנסים מפלגתיים רבים את הדרישות לצימצום הפער החברתי ודירוג פתרונות לבעיות הדיור. גם בישיבה אתמול חזר השר פנחס ספיר על הישגים סטטיסטיים בפיתוח המשק והדיור, אך הסכים לבירור אפשרויות לזרז את הפתרונות. גם גב' גולדה מאיר תמכה בהקמת הוועדה המיוחדת.

חילוקי־דעות עיקריים נתגלו בישיבה בין שר השיכון, זאב שרף, לבין מנכ"ל שיכון עובדים, ח"כ אברהם צופר. מר שרף מסר, כי אפשר יהיה לפתור את בעיית המצוקה במשכנות עוני תוך 5 שנים. עד 1975 מוכן משרד השיכון לחסל את הגרעין בדיור לזוגות צעירים, אמר.

לעומת זאת טען ח"כ צופר, שקיים צורך ויש אפשרויות לזרז את הפתרונות למצוקת הדיור. לדבריו קיימים תוכניות טובות יותר מאלה של משרד־השיכון ויש לבחון אותן ביסודיות.

ח"כ צופר הציע לחלק את הזוגות הצעירים ל־3 קבוצות, בהתאם ליכולתן ולהעמיד דירות בשכירות סוציאלית לזוגות שאין באפשרותם לרכוש דירות, דירות קטנות במחיר 40 אלף ל"י עם תשלום 10 אלף ל"י במזומן לקבוצה שנייה, ודירות גדולות יותר עם משכנתא של 50 אחוז, לקבוצה בעלת היכולת.

סורקיס — סגן מזכיר

הלשכה החליטה להמליץ על ח"כ מרדכי סורקיס לתפקיד סגן מזכיר המפלגה, במקום ח"כ מרדכי בן־פורת שהתפטר. על מועמדות ח"כ סורקיס החליטה קבוצת מנהיגי רפ"י לשעבר, אך במצודת המפלגה נשמעו באחרונה דרישות לתמוך במועמדות מר ראובן גבע לתפקיד זה. הצעות מזכיר המשמרת הצעירה, יחיאל לקס, שהלשכה תתמוך במועמדות מר גבע, או לא תתמוך בשום מועמד, נידחו אתמול ברוב קולות.

אמש נבחרה גם — לאחר תחרים רבים — מזכירות מצומצמת של שבועון המפלגה "אות". למזכירות נבחרו עורך השבועון דוד שחם, שלמה דרך מותיקי אחדות־העבודה, אשר מניב מפעילי הקיבוצים ונתן רענן מן המשמרת הצעירה. הנציג ה־5 יתמנה ע"י חטיבת רפ"י.

הוחלט אתמול על הקמת חוג רעיוני חדש של קציני צה"ל שפרשו באחרונה מן השירות הצבאי והצטרפו למפלגת העבודה.

פגישת המורים עם פלד — ללא תוצאות

מאת סופרת "הארץ" לענייני חינוך

פגישת נציגי המורים היסודיים עם מנכ"ל משרד־החינוך, אלעד פלד, בקשר להיערכה להפחתת את הצפיפות בכיתות, נסתיימה אמש ללא תוצאות. מר פלד הבטיח שהמשרד ייתן תשובה סופית ביום ב'.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

נודע, כי המשרד מתכוון להציע הצעת פשרה, לפיה יוארך משך הזמן בו תוקטן בהדרגה הצפיפות בכיתות.

מהסתדרות המורים נמסר אמש, כי האיום להשבית את הלימודים בכיתות א' של בתי־הספר היסודיים ובכיתות ז' של חטיבות הביניים — לא הוסר. הסתדרות המורים דורשת, כי תקרת הצפיפות בגנים תגיע ל־30 תלמידים בכיתה לעומת 35 כיום ובחינוך היסודי והעל־יסודי ל־35 תלמידים בכיתה במקום 40. ההסתדרות הציעה הפחתה הדרגתית במספר התלמידים בכיתה במשך 4—6 שנים. הדרישה היא, כי משרד־החינוך יקבל תכנית זו ויבטיח להתחילה החל מתשל"ד על כיתות א'.

מר פלד ציין, כי מילוי תביעות המורים כרוך בהוספת 1000 כיתות ו־1500 מורים בחינוך היסודי. ההשקעות הנדרשות הן 22.5 מיליון ל"י להכשרת מורים (200 מורים בשנה) ו־100 מיליון ל"י לבינוי. אחזקה שוטפת של הכיתות מחייבת תוספת של 55 אלף ל"י. אם ייענה המשרד גם לדרישות המורים העל־יסודיים להפחתת הצפיפות, הדרוש תוספת של 100 מיליון ל"י, לבינוי 230 מיליון ל"י, להכשרת מורים 55 מיליון ל"י ולהחזקה תוספת 100 מיליון ל"י.

העיר החדשה

(סוף מעמוד 1)

במקיפים לעיר. כן ממליץ צוות התיכנון להקים שם מיפעלי תיירות, קייט ונופש. מוצע, כי צה"ל יקים מיפעלים למזון אספקה ושירותים לחיילים. שכן מיקום העיר נוח לחיילים השוהים בסיני או בתעלה.

עוד לפני האישור הסופי של התכנית ע"י הממשלה, מתכננים כבר מוסדות הקליטה בארץ הפניית עולים לעיר החדשה בתחילה בעיקר אקדמאים ובעלי מקצועות חופשיים שיהיו דרושים שם.

ב־1974 יהיו בעיר כ־2600—4000 נפש והתיכנון המכסימלי הוא להגיע לרבע מיליון תושבים.

ייבנקט צעדים

(סוף מעמ' 1)

ייתכן שיינקטו צעדים לפיתרון המשבר המזרח־תיכוני בראשית השנה הבאה.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

כן ציין הכותב, כי אין הוא סבור שירדן תסכים להסדר נפרד עם ישראל, משום "שהעניין הכללי מחייב פיתרון גלובאלי וסופי של הבעיה".

עתוני קהיר ודמשק יצאו אתמול בהתקפה חריפה נגד חוסיין, על רקע הידיעות בדבר המשך כוונותיו לביצוע תכנית "הממלכה הערבית המאוחדת" והאפשרות של הסדר נפרד עם ישראל. "אל־אהראם" הזהירו, כי אירגוני החבלה הערבים "יסאמו בן הדרך את שליטי ירדן אם יבקש המלך לחתום על הסכם שלום נפרד עם ישראל". "אל־תאורה" הדמשקאי כתב, כי חוסיין מחזק את ציר "ג'עברי — אל־שאווה" כדי להכשיר את הקרקע להסכם נפרד עם האויב. כן מאשים העתון את המלך בחיזוק היחסים הכלכליים עם "ביקטוניה הכיבוש" ועידוד התיירות בין ירדן וישראל.

ניכסון: אל נבגוד

(סוף מעמוד 1)

אחר נתן קולו לפרשן הטלוויזיה דייויד ברינקלי.

בדבריו קרא מר ניכסון לעם האמריקאי לפעול למען השלום, בציינו, כי "הסיכוי שניתן עתה לארה"ב להתייצב בראש המיבצע להשכנת שלום בר־קיימא בעולם, ייתכן שלעולם לא יחזור.

כפי שהתנבאו, לא הודיע מר ניכסון על סיכויים לישוב מהיר של מלחמת וייטנאם. ד"ר קיסינג'ר ישב מאחורי הנשיא בעת הנאום.

מר ניכסון דחה את תוכנית מקגאוורן לנסיגה מיידית מווייטנאם באמרו: "לא תיתכן נסיגה לשלום".

הוא הוסיף ששום נשיא בתולדות ארה"ב לא אמר אי־פעם שעל ארצות הברית לבקש שלום מאוייב "בתנאים שיהוו בגידה כלפי בעלי בריתנו ויערערו את יחס הכבוד לארצות־הברית".

מר ניכסון, שהתפלמס עם מקגאוורן, בלי להזכיר את שמו, זכה לתשואות רמות מצירי הוועידה, שעה שמחוץ לאולם נערכו הפגנות סוערות של מתנגדים למלחמת וייטנאם.

מר ניכסון הטעים, כי 3 דברים לא תעשה ארה"ב:

* לעולם לא נעזוב את שבויי המלחמה שלנו.
* לא נעשה יד אחת עם אויבינו בהטלת ממשלה קומוניסטית על 17 מיליון בעלי בריתנו בדרום וייטנאם.
* לא נכתים את כבוד ארה"ב.

ניכסון פתח במסע הבחירות

הנשיא ניכסון פתח היום במערכת הבחירות שלו כשהוא משוכנע שיזכה ברוב מוחץ בנובמבר.

הנשיא טס ממיאמי ביץ' לשיקגו כדי לשאת את דברו בפני "הלגיון האמריקאי".

חיפושים נרחבים אחר מדען שנחטף

סברה שנפל קרבן למלחמה הנוהה בין השרותים החשאיים של ארצות־הברית וברית־המועצות

מאת כתב מיוחד

פרופסור ארנסט קומר ביוכימאי יהודי, שעבד לפנים בסוכנות הביון המרכזית של ארצות־הברית, נחטף ועיקבותיו לא נודעו עד כה.

מקורות יודעי דבר מספרים על מאבקים הקשים בין שרותי הביון האמריקאיים והרוסיים בעיקבות גילויו המדעיים המזהירים של הפרופסור.

סוכנות הביון המרכזית חוקרת את האפשרות שסוכן רוסי שנשתל בתוכה עוד בימי מלחמת העולם השניה, קשור בחטיפתו של הפרופסור. הפרשה כולה מתוארת בסרט הכהה "ביד המדענים" שיוצג החל ממוצ"ש 26.8 בתל־אביב בקולנוע "חן".

(מ.)

שחמורוב שיפרה שיא ישראל ב־100 מ' — 11.4 שניות

אליפות אסיה בהרמת משקלות תהיה ב־1973, כנראה בארץ

מאת יחיאל ארזי
שליח "הארץ" באולימפיאדה

מינכן 24 (מיוחד ל"הארץ"). שפת האפס האולימפית הקרבה והולכת סחפה אתה"צ את האתלטית מספר אחד של ישראל, אסתר שחמורוב, לשיא חדש, במקצוע הפתוח חוק שלה — ריצת 100 מ' — שבה קבעה הישג מעולה של 11.4 שניות.

אסתר רצה במקצה השני בתחרות חימום אולימפית במגרש אימונים צדדי באחד הפרקים הספורטיביים של מינכן. המנצחת היתה קרלין וילדר מקובה, שסיימה את המרחק בזמן של 11.3 שניות. אסתר פיגרה אחריה במעט וסיימה בתוצאה של 11.4 שניות — שיפור בעשירית השנייה לעומת השיא הקודם, שהיה משותף לה ולמרים סידרנסקי החמוקה. רוח קלה ביותר של 0.1 שניה — כהירות רוח המותרה לפי התקנה — נשבה בזמן הריצה.

מנקודת מבט ישראלית היתה זו חוויה מיוחדת לשמוע את הכרוז שניהל את התחרות מודיע, כי שחמורוב קבעה שיא ישראלי חדש. שלישית הגיעה טומסון מארה"ב — 11.5 שניות. נאפי מאיטליה רביעית — 11.8 שניות, ברט מאוסטרליה אחריה בזמן של 11.8 שניות וחלף מאירלנד אחרונה — 11.9 שניות.

במקצה השני, שהיה מהיר יותר, ניצחה ברברה פארל — 11.2 שניות. הישגה של שחמורוב נסך בה ביטחון לקראת השתתפותה בתחרויות הרשמיות של האולימפיאדה, בשבוע הבא.

בקונגרס הפדרציה האסיאנית שיסתיים ביום ו' (היום) החלט לקבל את הצעת ישראל לארגן את אליפות אסיה להרמת משקלות ב־1973.

שלוש מדינות — יפאן, סינגפור והודו — הציעו לארח את משחקי אסיה ב־1978. החלטה תתקבל לקיים את המשחקים תתקבל בישיבת המליאה.

בקונגרס הועלתה הצעה להוציא את התחרויות הקליעה ממשחקי אסיה ולכלול את מירוצי הסוסים.

הוצעה לפתוח משרד איזורי של הפדרציה בטהרן או בקואלה־לומפור. לא מצאה כדיבות רבות שהחליטו להציעה, כי הדבר מחייב הגדלת תשלום דמי החבר מ־15 ליש"ס לשנה ל־100 ליש"ס.

"מחנה ריכוז הידוע לשימצה"

מינכן 24 (מיוחד ל"הארץ"). בכפר העתונאים בכפר האולימפי הודיע אחד הדוברים, כי ביום ו' (היום) ייצאו הספורטאים לסיור בדכאו וילקחו עם עצרת זכרון. עתונאי בריטי קם והביע תרעומתו מהודעה זו. הוא אמר, כי השתתף כבר ב־8 אולימפיאדות, בהן נטלה לסקר את אורחי הספורט, הוא מתפלא, כי במקום להכין סדרי כניסה נאותים לכפר האולימפי, מארגנים סיור "למחנה ריכוז הידוע לשימצה".

ישראלי — אלוף עולם במפרשיות 420 ליחידים (עד גיל 16)

קראבאמונזה (גרמניה) 24 (יופי"ע). הנער הישראלי איתן פרידלנדר זכה היום באליפות העולם לשיט במפרשיות 420 ליחידים מתחת לגיל 16.

לאחר השיוט האחרון סיים פרידלנדר ב־11 נקודות, לפני הספרדי הזהה בריה בלס (21 נקודות) והאמריקאי ג'יבס לאריכור (29.7).

אחריהם הגיעו ויזבוליס מבריה"מ, אנדריי קואנד משוויץ ויוהן סודרקריסט משבדיה.

אתמול זכה איתן פרידלנדר יחד עם שמשון ברוקמן באליפות העולם לנוער לזוגות עד גיל 16.

זכו בפיס

בסך — 150,000 ל"י זכו המספרים: 027600; 733645.

בסך — 50,000 ל"י זכה המספר: 634438.

בסך — 12,500 ל"י זכו המספרים: 273360; 700376.

בסך — 6,250 ל"י זכו המספרים: 021776; 099569; 396964; 724381.

בסך — 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01467; 07865; 11477; 27405; 53455; 64289; 78412; 84783; 85920; 96660.

בסך — 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־00188; 05866; 10543; 11350; 13228; 16348; 33289; 35478; 47384; 48033; 53265; 58591; 66061; 67713; 67755; 68074; 74611; 80277; 85334; 85860; 87313; 90472; 91233; 91629; 99234.

בסך — 100 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0017; 3783; 3838; 4224; 5498; 6639; 9920.

בסך — 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0013; 0123; 0910; 0954; 1216; 1271; 1582; 1866; 2307; 3481; 3484; 4298; 4956; 4963; 4983; 4999; 5058; 5190; 5242; 5408; 5420; 5918; 7131; 7246; 7310; 7493; 7724; 8002; 8306; 8337; 8506; 8781; 8949; 9050; 9114; 9117; 9308; 9326; 9710.

בסך — 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 8.

בסך — 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 014045; 095500; 146289; 150145; 198872; 228989; 276051; 329131; 330185; 363730; 425339; 449338; 251918; 600168; 644851; 647830; 665938; 681766; 689216; 711152; 714709.

דנים בהקמת מוזיאון שאגאל ליד ארמון הנציב

מאת סופר "הארץ" בירושלים

המועצה העירונית ירושלים הובעה בהצעה להקים מוזיאון ביוזמתו של מארק שאגאל ליד ארמון הנציב. אם יבוא שאגאל לארץ כמתוכנן בסוף אוקטובר יבררו אתו כהו המקום המתאים. יש גם הצעה על מקום אחר — הר אל־פול, אך כרגע נראים סיכויים רבים יותר להקים את המוזיאון בארמון הנציב.

עיר־התכנית, שבנון פרס, סיפר על כך לא־מבר לראש עיריית ירושלים, תדי קולק, הנבלה פעילה בעניין זה ובן לקבוצת של שדים. העניין טרם לא הוגרבב. בעיקר מפני שהוא ביקש לקיים בבקתים שטופחו לירושלים לאחר המלחמה. הנגריד אסר בקיבון כוונה על הצעה זו עם שאגאל בפאריס והיא נראית לו כאפשרית.

ביכון המוזיאון ייעשה מתוך ליטוגרפית עיכון הצייר שאגאל. מעריכים את בחירה על כל ליטוגרפיה כזאת ב־1500—2000 הלרים. מספרים, שהוא יכין 3 ליטוגרפיות, וכי יימכרו כ־200 בכל אחת. כן סבורים, כי הוא יעביר ביצירותיו למוזיאון המוצע.

גורמים בכעלתים ועירוניים בירושלים מתייחסים להצעה בחיוב רב וברצינות רבה. עם זאת הם אומרים, כי עדיין לא הובטחה הקמת המוזיאון החדש.

הבהלה בנמל דאבלין — אזעקת שווא

דאבלין, 24 (ע"ר). אזעקת שווא גרמה לבהלה בנמל־התעופה בדאבלין, כאשר בעיקבות קריאה טלפונית לנמל הפיקת של נמל־התעופה עכב מטוס של בי.או.אי.סי דקות ספורות לפני הממראה.

בעיקבות ההודעה, שבמטוס הוטמנה פצצה, נערך חיפוש במטענים ובמזוודה אחת נמצא תקתוק חשוד. המזוודה נפתחה בזהירות ונמצא בה שעון מעורר.

נפטר פרופ' ברוך קורצווייל

(סוף מעמוד 1)

ב־1941 עבר קורצווייל לחיפה בה היה מורה לספרות בביה"ס הריאלי ובגמנסיה חוגים. ב־1956 נתמנה פרופסור וראש המחלקה לספרות עברית ולספרות העולם באוניברסיטת בר־אילן ובזכות סגולותיו המיוחדות כמרצה על ספרות נמשכו כנה שנה מאות רבות של סטודנטים מרחבי הארץ ללימוד בהרצאותיו.

ליד הרצאותיו בבר־אילן הוסיף לכתוב את מסותיו שרק חלק מהן קובץ עד כה בשורת ספרים שיצאו בהוצאת שוקן. ואלה שמות ספריו העיקריים: מסכת הרומאן; יצירתו של ש"י עגנון; ביאליק וטשרניחובסקי; הספרות העברית החדשה — המשך או מהפיכה; בין חזון לאבסורד; במאבק על ערכי היהדות.

ב־1965 כתב פרופ' קורצווייל חוות דעת מפורסמת אל האקדמיה השבדית הביע את מועמדותו של ש"י עגנון לפרס נובל לספרות.

פרופ' קורצווייל זכה להרבה פרסים ספרותיים, בין השאר בפרס ביאליק למחקר היהדות.

הניח אשה ובת.

ההלוויה תצא היום ב־10 בבוקר מרחבת בית־הכנסת שבקמפוס האוניברסיטה בר־אילן, לבית־העלמין שבקרית־שאול.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

אמנו, סבתנו ודודתנו היקרה

ברכה דרויאנוב

לבית ר' יעקב בר הלפרין ז"ל
אלמנת הסופר א. דרויאנוב ז"ל

נפטרה בשיבה טובה

ההלויה תצא היום יום שישי, ט"ו באלול תשל"ב 25.8.72 בשעה 11.30 מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין הישן ברח' טרומפלדור.

המשפחה האבלה:
בנותיה, בניה, נכדיה ונינה
והמשפחה בארץ ובחו"ל

בצער רב וביגון עמוק הננו מודיעים על פטירתו של יקירנו

דוד סודרי

בשנת ה־62 לחייו

ההלויה תצא היום, יום ו' ט"ו באלול תשל"ב 25.8.72 בשעה 12 מבית החולים רמב"ם בחיפה, אל בית העלמין בחיפה. אוטובוס יעמוד לרשות קהל מוקיריו וידידיו בשעה 11.30 ליד הבית ברחוב ברזילי 21, חיפה ויעבור דרך בית החולים רמב"ם.

אשתו והמשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של בעלי, אבינו, חתני ואחינו

פרנציסקו בראים לבונסקי ז"ל

ההלויה תתקיים היום, יום ו', ט"ו באלול תשל"ב (25.8.72) בבית העלמין בחיפה (חוף הכרמל).

המתאבלים: משפחת לבונסקי
משפחת סילברמן
ומשפחת סלודזינה

לד"ר י. פיקר

אנו מביעים רגשי השתתפותנו הכנים
באבלך הכבד במות

רעיתך ז"ל

תנחומינו למשפחה

פלתורס בע"מ
המגן חברה לביטוח בע"מ

לד"ר י. פיקר

השתתפותנו הכנה ביותר באבלה הכבד של המשפחה במות

הרעיה והאם

הלנה ז"ל

בבנין ציון וירושלים תנוחמו

א. בן־אפרים
והנהלת וריטס
חברה לביטוח ימי בע"מ

לד"ר פיקר

הממונה על החסכון הביטוח

תנחומינו הכנים במות עליך

רעיתך ז"ל

ש. לבנון, ה. לבנון
ירדניה חברה לביטוח בע"מ

טקס אזכרה

לקונסול ברנרד הירסקוביץ ז"ל

יתקיים בביתו ברחוב יפה נוף 10, חיפה

ביום ב' י"ח באלול, 28.8.72, בשעה 4.30 אחה"צ.

המשפחה

הארץ

יום שישי, ט"ו באלול תשל"ב
25 באוגוסט 1972

ירושלים: רח' התבצלת 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב טורדי 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

בתל-אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311, 611576. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מוקד: 61000.

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: בועז שאמס.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAAREZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

מי מואס בשלום כזה

המלך חוסיין אמר בראיון עם עתון לבנוני כי אינו מאמין שירדן „תגיע לידי כלל בו הסכים להסדר נפרד עם ישראל". דברים אלה מכחישים את אשר נמסר על הבעת דעתו של שר הבטחון בוועדה המדינית של המערך, אך שפת הכחשתו של השליט הירדני נראית רפה מכדי לגרוע מסבירות הערכתו של מר דיין.

מכה שאמר שר הבטחון מסתבר כי חוסיין עשוי להיות מוכן עתה להסכם שלום אתנו, מבלי להתנות זאת בהסכמתה של מצרים. עובדה זו לבדה די בה כדי לעורר אצלנו נכונות לבחון את התנאים. ספק חמש שנים היה מקובל על כולנו להניח כי ירדן לא תוכל להינתק מהזיקה אל קהיר. אם נאמר לנו, אפילו רק ברמז, כי בנקודה בסיסית זו אפשר שיחול שינוי, מצדיק הדבר בחינה קפדנית של הסיכוי. אפשר, אגב, שכוונות ירדנית להסדר עצמאי עם ישראל היא תוצאה של הערכת חוסיין כי עמדת מצרים נחלשה בעקבות יציאת הרוסים ממנה.

התנאים בהם חוסיין נכון, לפי הערכת מר דיין, לחתום אתנו על הסכם שלום, מביאים בחשבון את דרישתנו כי הירדן יוסיף לשמש גבול בטחוני למדינת ישראל. „סידורי הבטחון" שלנו בבקעת הירדן יותירו היטב. אם מלך ירדן מוכן להשלים עם המשך קיומם, הוא יסכים בכך לערובה היעילה ביותר לפירוז הגדה. אם כוחות צה"ל יוסיפו לחנות בבקעת הירדן, נוכל להיות בטוחים כי כוחות ערביים — סדירים ובלתי-סדירים — לא יחצו את הנהר, ובמקרה זה אין אף להבחין בשום נימוק בטחוני שיחייב יותר מתיקוני גבול „קוסמטיים". למעשה חוסיין אינו תובע יותר מאשר את החזרת המינהל הירדני האזרחי ליהודה ושומרון, ונכונותו להשאיר את שאלת ירושלים המזרחית „תלויה ועומדת" להמשך של משא ומתן, מעידה כי גם בסוגיה זו, אשר לגבי מלך מוסלמי היא רגישה במיוחד, הוא מתרחק מעמדתו הנוקשה שמאז המלחמה.

קשה להבין מדוע הבהיר שר הבטחון לחבריו במרכז המערך כי אינו מצדד ב„שלום כזה". אם הוא בדעה כי ישראל „צריכה לנקוט עתה פעולות שיביאו בחשבון את המשך ההווה למשך שנים רבות המבטלה היהודית בשטחים", אין הוא מסביר מדוע הוא פוסל את האפשרות להגיע לידי הסכם שלום עם ירדן, אלא רק מקנה יתר תוקף לעצם ההלכה הפסילה. אין לפרש פסילה זו אחרת מאשר הוכחה ברורה כי בכוונתו להביא לכך כי ישראל תוסיף לשלוט, בצורה זו או אחרת, על הגדה המערבית לצמיתות.

תחזית זו אינה קוסמת לרבים מאתנו. אם היה זמן בו היה מקום לגרוס כי נוכח חולשתו של השלטון ההאשמי שלא יכול היה לגבור על ארגוני הטרור, מוטב לנו להשלים אף עם התחזית זו — הרי, לאחר ששלטון זה הספיק להתייצב, אין לדחות את האפשרות לעקור את אבן הפינה הירדנית בחומת החזית הכל-ערבית האנטי-ישראלית ולהגיע לידי שלום עם ירדן לפי תנאים המבטיחים אי-חציית הירדן על-ידי כוחות ערביים. אפשר גם להעלות על הדעת כי בהסכם שלום יובטח חופש המעבר מישראל לירדן — ולהיפך — תוך מיצוים של דרישות פורמאליות.

אם אפשר להשיג „שלום כזה" עם ירדן, נוכל להשלים עם החזרת המינהל הירדני האזרחי למרבית שטחי הגדה. צמרת המערך חייבת שלא לוותר על מהלכים פוליטיים שתכליתם לבחון ביתר יסוד למה נכון המלך חוסיין כדי להגיע לנורמאליזציה של היחסים בין שתי המדינות.

מאבק חסר איזון

מאבקה של הסתדרות מורי בתי הספר היסודיים להקטין את הצפיפות בכיתות מפתיע בחוסר איזונו. מכל מחדלי החינוך היסודי והעל-יסודי בחרו נציגי המורים להיתלות דווקא בבעיה שולית יחסית ולהתנות בפתרונה את פתיחת שנת הלימודים. יתכן כי במבנה הנוכחי של מערכת החינוך תקל הפחתת הצפיפות על עבודת המורים, אבל היא לא תפתור את בעיות הכיתות ההטרוגניות לטווח ארוך ובוודאי שאינה מצדיקה שיבוש הלימודים ויצירת כתם של איבה בקרב תלמידים והורים.

מבחינות רבות משמעותה של תביעת ההסתדרות היא הנצחת המבנה האנאכרוניסטי של מערכת החינוך. אם ייענה משרד החינוך לדרישתה יצטרך להשקיע מאות מיליוני לירות כדי לפתוח כיתות חדשות לפי הדפוסים המיושנים, שמערכת החינוך מנסה להתנער מהם. ייטב המשרד לעשות אם במקום זאת יפנה משאבים לפיצול כיתות לרמות ולמסלולים ולפיתוח מסגרות לימוד בקבוצות קטנות המקובל במערכות חינוך מודרניות. המגמות החינוכיות החדישות בעולם מצדדות דווקא בהקמת כיתות מקיפים ומסגרות חינוכיות גדולות, שיכללו אפשרויות התפצלות נרחבות בהתאם לרמתם ותחומי ההתעניינות של התלמידים בכל מקום. מוטב לצפות מעסקני המורים שלא ייאחזו מטעמי יוקרה בתביעתם הנושנה — שהיתה צודקת בעת הקמת מערכת החינוך — אלא ירחיקו ראות בהצעות עניניות לשיפורים מהותיים ומתקדמים.

קשה להשתחרר מהרושם שאיומי ההסתדרות להשבית את כיתות ז' בחטיבות הביניים הם גם מבחן כוח בעבילה במאבקה עם ארגון המורים העל-יסודיים על השליטה בחטיבות. בעוד הארגון שואף לאכלס את כיתות הרפורמה במורים של העל-יסודי בלבד, שומרת ההסתדרות בקנאות על עמדותיה בפיקוח ובהוראה בכיתות ז'—ח' ואינה נרתעת להפגין את כוחה זה על גבם של התלמידים. המתח בין שני הארגונים דוחף אותם לעמדות קיצוניות ומסכן את מערכת החינוך.

ההתנגדות המתמדת של נציגי המורים היסודיים לרפורמה בחינוך מהסיחה אותם, שאין הם חרדים במיוחד לתוצאות החמורות העלולות לגרום הצבתה של חטיבות הביניים בשלבים הראשונים של קיומן. נסיונם להכשיל את הרפורמה בנשק השביתה — לאחר שנפלה ההכרעה בכנסת — הוא בלתי דמוקרטי ומטיל דופי באירגונים בהתנכים.

עם מותו של ברוך קורצווייל

ברוך קורצווייל היה מאנשי הרוח האמיתיים המעטים בתוכנו. השכלתו היתה רחבה ועמוקה בכל התחומים של מדעי הרוח של התרבות האירופית, ולא פחות רחבה היתה ידיעתו את מורשת היהדות. השכלתו האירופית והיהודית גם יחד לא היו בשבילו חנות נכסי רוח שרכש לעצמו כי אם התרבות האירופית והעולם הרוחני של היהדות היו ליסודות חיוניים של אישיותו, עד שהיתה זהות מלאה בין ברוך קורצווייל האיש לבין אוצרות הרוח שנספגו בתוכו. אולם הוא לא היה רק נציג מוסמך של ערכי תרבות גדולים, אלא אישיות היה בעלת עוצמה רבה בזכות הביקורת הביקורתית, והנה זאת של תרבות וכל ביקורתו היתה סוד קסמו, ובזכותה היה ברוך קורצווייל לסמכות אוטוריטאטיבית ולמקור הבראה רוחנית לכל מי שידע להקשיב לו.

אך בזה שהעביר רבים על כך, היה בחינת מסה כבדה לבעיו. הביקורת הצלולה והמעמיקה חשפה לפניו את התהומות המאיימים הפוקדים היום את התרבות האירופית ואת היהדות, וכאיש דתי הוא בחן את המשבר בתהומי תוהו של ימינו כמשבר האמונה.

איש כמוהו לא יכול היה אלא לחיות את חייו תוך כדי מאמץ רוחני ונפשי במבצע הריק. סגולותיו הכיהודיות בבנין עשו אותו למורה דגול ולמדריך באין כמוהו במבוכה הרוחנית של זמננו. בעזבו אותנו הוא משאיר אחריו אלפי תלמידים שאת חייהם העשיר, ואת פריו הנבנים על ספרי היסוד של התרבות הישראלית. רבים מכתביו החשובים ביותר עוד מחכים לכינוסם בספרים. ברוך קורצווייל האיש איננו. אך מורשתו היא קרן קיימת של ערכי רוח שמפירותיה לא יבולו.

כופר וכפרה

הרוסים רוצים גם להרוויח וגם לבלום את יציאת היהודים

מאת אליהו סלפטר

מה בעצם מכוונת „כופר התעודה" שהטילו הסובייטים על היהודים המבקשים לעלות לישראל — למנוע יציאתם או לעשותם מקור לאי-מכביל של מטבע חוץ?

בתנה הראשון של תקנה מס' 572 של מועצת הנציבויים מיום 3 באוגוסט, שקבעה את עיקרון הכופר ואת „המחירון" ליציאת האקדמאים מצביע על כך שהקרמלין רוצה להשיג את שני הדברים גם יחד.

נראה שהמטרה הראשונית אינה כספית אלא פוליטית: לבלום את זרם היציאה של משכילים ומדענים יהודים מהערים הגדולות של רוסיה והאוקראינה. יציאה המהווה אתגר אידיאולוגי קשה למשטר.

כפירה בעיקרים

כל עוד באה תנועת העליה היהודית בעיקרה מ„השטחים החדשים" (בוקובינה, הארצות הבאלטיות) ומהרפובליקות הלא-רוסיות (גרוזיה, בוכרה וכו'), הבעיה האידיאולוגית היתה קלה יחסית. על שני הסוגים יכלו הקומוניסטים לומר שהם „לא שלנו" — הראשונים מפני שאין להם שורשים בהכרה הסוציאליסטית, והשניים מפני שהם בכלל זרים, ספקולנטים שנשארו מחוץ לחברה הסובייטית. מה שמרגיז ומקפיץ את שליטי הקרמלין — הקומוניסטים הרוסים — זה שסופרים ואמנים במוסקבה, מדענים ובעלי מפעלים בקייב, שנולדו — ואולי גם אבותיהם נולדו — גדלו וחונכו במשטר הסובייטי, מבהירים לפתע שמשאלתם

פעם מבריה"ם, עליה יהיה הוא כי החזקה היא מלהיות גן עדן עלי אדמה. זהו תגובה מורכבת וסבוכה המכוונת להבדיל במידה רבה את הרוגז המסיבה ואיטיות מצד פקידים סובייטיים.

התקדים

כמסתם לצעיני בריה המועצות כצייתים, כי השלטונות הסובייטיים הופתעו מעוצמת התגובה של דעת הקהל העולמית על משפטי לנינגרד ובכוון שזה קרה ערב ועידת המפלגה במוסקבה, הם למעשה נכנעו ושלימו „לפתוח את הכוח". אגב, כבר אז קבעו למעשה כופר עליה: 900 רובל (כ-1000 דולר) לנפש — היהודים בבריה המועצות — ובמוילם הכבודי — השלימו עם זה רטילכה.

בניגוד להערכות שהיו כנראה בקרמלין, גל הדרישה לעליה לא הצטמצם לגבולות „השטחים החדשים" אלא נמשך בעדנה גם את „רוסיה כמשי" — שם היים כ-90% מיהודי ברה"מ. את היהודים האלה מאפיינים שני נתונים דמוגראפיים: ראשית, רוב רובם מרוכזים בערים הגדולות ביותר. שנית, שיעור האינטלקטואלים ביניהם גבוה יותר מאשר בין היהודים בגלויות המערביים — דבר שבולט בפיחוד כול המשטר הסובייטי. לזה נוסף גורם שלישי: הדרישה להתיר יציאה באה דווקא כצד השכבות הגבוהות, בני

האליטה ופרסום נרחב על קשיי העולים בארץ; האמצעים החמורים עד יותר על-ידי גיוס לצבא של צעירים מבקשי היתרי יציאה והטלת עונשי מאסר על הפעילים.

לפחות כל אלה הלכה וגדלה ערמת הבקשות להתרי יציאה במשרדי ה„אוביר". בשלב זה החליטו על בינתוק קשר הראדיו והפעילו את מערכת הפרעות לשידורי ירושלים וקול ציון לגולה. לבסוף באה, ב-3 באוגוסט, התקנה מס. 572.

כבר ידועה גם הטכניקה של גבית הכופר:

היהודי מוזמן אל משרדי ה„אוביר", נמסרת לו הודעה כי יוכל לקבל היתר יציאה — ולזה מצרפים פתק ובו הסכום בו הוא חייב, לפי תחשיב, על ההשכלה שקיבל. „לך לקופה, הבא קבלה ששילמת את הכסף ואז תקבל את ההיתר".

הסכומים בהם מדובר — כ-5.000 עד 22.000 דולר — הם למבחן מחוץ להשג ידו של אדם, אפילו בעל מקצוע בכיר, בבריה המועצות. השלטונות הסובייטיים אינם מסתירים שעובדה זאת ברורה ומובנת להם. הם מקווים כנראה שרוב המבקשים לצאת לא ישיגו את הכסף ויוותרו על היציאה מבריה"מ. שיטת הכופר נועדת, איפוא, להיות גם כפרה על הפשע של היהודי שאינו רוצה לחיות בחברה הסובייטית וביטוי העקמנות הרוסית כלפיו.

בדרגים הביצועיים של השלטון הסובייטי רואים בהטלת ה-

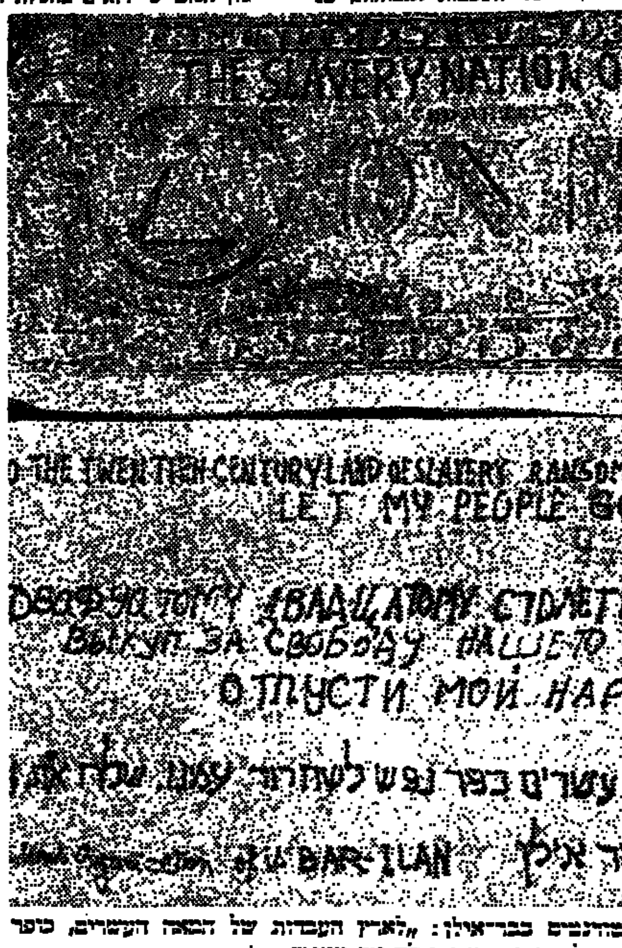

„הדולר" שהדפיסה אגודת הסטודנטים בבר-אילן: „לארץ העבדות של המאה העשרים, כופר נפש לשיחרור עמנו. שלח את עמי!"

תם היהודה היא לעזוב את מדינתם; כאשר פרופ' לדור המטולל מבריח שבריה"ם איננה מולדתו; כאשר בנו של חבר האקדמיה פרופ' לויץ מבריז שהוא מעדיף מאסר על שירות בצבא הסובייטי.

הרוסי הלא-יהודי — דווקא בגלל הבבורות האנטישמית — אינו יש בכל ההפליות והפגיעות בהן נתקל גם היהודי המצליח בבריה"מ. להיפך: מסוכבע הוא שהיהודי חייב תודה למדינה הסובייטית שהרשתה לו ללמוד, לעבוד ולהתקדם, לבריות היותר יהודי.

מהות התעוררות הלאומית היהודית כלל לא מובנת ללא-יהודי. היא יוצרת אצלו שילוב של הרגשת עלבון לאומי עם תחושת כשלון אידיאולוגי — מעורבת ברוגז על שהיהודים „שוב מצליחים לעקוף". ה-

הליה, המבית-יהודית.

התגברות הזרם באה בעת ובעונה אחת עם התאוששות השלטונות מהמבוכה שלאחר משפטי לנינגראד החליטו כנראה על הקפאה כדי לבלום את „המגיפה". עד לפני ביקורו של מר ניכסון במוסקבה תלו התייצבות במשרדים המעגנים בדבר הצעדים הראשונים נקטו עד ערב הביקור, והם הוחרפו לאחריו, כאשר התבשר, כי האמצעים אינם עוצרים זרם הבקשות להתרי יציאה גובר.

אחרי הטלת הכופר של 900 רובל לנפש באה שיטת פיטורים מהעבודה של מבקשי הדרכונים; לאחר מכן נקבעו מקצועות שבעליהם לא יכולים לקבל היתר, באו המעצרים לחקירה בקרב המתפקשים בדרישותיהם, הגברת התעמולה האנטי-יש-

כופר סימן לשיפור היחס אל היהודים מצד הקרמלין. ראשים בכך סימן, כי „מותר לעשות צרות ליהודים" — והחל בידבורים גסים ומעליבים במשרדי במשטרה וצד הריצת היחס אל האסירים היהודיים והעברתם למחנות מרוחקים וקשים יותר.

במוסקבה, לנינגראד וקייב עדיין נוהגת הבשורה והבולעת בהואקות — כנראה מתוך פחד השלטונות מפני חידוש השימוש בשיטות סרור. אך בערי השדה השיטות פחות מאופקות ויש מקום לחרדה לעתיד.

עדיין לא אבדה התקוה שבקרמלין יבלמו את התהליך ולהשפיע על הקרמלין שיחזור בו מהנהגת כופר תעודות. התקנות עדיין לא פורסמו ומוסקבה תוכל, אם תרצה, לחזור לתשלום אחיד נמוך יחסית, אשר אם גם יהיה בו משום „חליבה" של היהודים, לא יהיה בבחינת גזירה שאין לעמוד בה.

הדבר תלוי במידה רבה בהצלחת המערכה הציבורית המתחילה עתה ברחבי העולם החופשי.

אך ספק אם הפגנות ומחאות בחו"ל בלבד יחוללו את השינוי. הרבה תלוי בהתנהגות מצד יהודי ברית המועצות עצמם. מעריכים כי גם הפעם, כמו בעבר, היכני צירוף של התנגדות היהודים ברוסיה ותמיכת במערב; ההפגנה במערב מעודדת ומגבירות את ההתנגדות היהודית בתוך בריה"מ — וההדים משם מחזקים את המאבק בחו"ל.

פקידים במוסקבה אומרים באופן גלוי שיהודי המערב יכולים לממן את הכופר. מנהיגים יהודיים במערב כבר החלו להמריץ שלא יתנו יד לסחר העבדים הסובייטי.

אך גם בעניין זה, כמו בעצם במאבק לזכות העליה, המפתח המכריע הוא בידי יהודי בריה"מ.

סאדאת עוקף את ישראל

מאת א. שווייצר

נשיא מצרים מעורר את הרושם של איש הרץ בחמישה כיוונים בעת ובעונה אחת. הכיוון היחיד אשר כנראה אינו מושך אותו הוא הכיוון המוביל להסדר עם ישראל. וכדי למנוע אי-הבנות יאמר מיד, שנשיא מצרים מוכן להסדר עם ישראל בתנאי מצרים. אך עניין בהסדר עם ישראל מתוך התחשבות כלשהי במציאות המדינית הצבאית, אין לו לנשיא סאדאת.

יש הטוענים — ובינתם לא מעט ישראלים — כי אילו הציע נאצר לפני המשבר של 1967 את מה שהציע סאדאת בראיונות עתונאיים ובשיחות עם אנשי מדינה אמריקאיים, היתה ממשלת ישראל מכריזה על יום חג לאומי. מדוע אם כן לא נקבל עתה מה שהיה מתקבל בשמחה לפני שש שנים?

התשובה לכך היא שאפילו ממשלת אשכול בעלת התחושה החזקה לרוח המבשבת מסשקנם ספק אם יכלה להסכים לפתרון בעיית פלסטין, שהוא חלק מתנאי סאדאת; יותר על כן, רק כסילים אינם לומדים מהנסיון. הרי הנסיון של עצם פרוץ המלחמה וכל מה שהתגלה באז ביחס לשיקול דעתם ואמינותם של מנהיגי הארצות השכנות, אינם מעודדים לבנות על התחייבויות שהם נוטלים על עצמם.

*

חוסר-האמון הישראלי בו ובדבריו ידוע מן הסתם לנשיא מצרים — אם כי הוא אולי תופס אותו במונחים אחרים. אך הוא חשב תמיד שיכול להתעלם מירושלים. לפחות בשקר זה הושב נשיא מצרים במונחים גלובליים: במקום ישראל, הוא מחפש פתרון לבעייתו הישראלית באו"ם ואצל המעצמות. הללו צריכות — לפי התפיסה בקהיר — לכפות על ישראל הסדר המקובל על מצרים. דעתה והרגשותיה של ישראל אינן מעניינות. אילו ביקש נשיא מצרים הסדר עם ישראל — ולאו דווקא, הסדר שלא בכפייה ותוך התחשבות כלשהי במציאות שנוצרה מאז המלחמה — הדבר האחרון שצריך היה לעשות הוא גירוש הסובייטים. שכן ההולך למשא ומתן לא מסכן את עיקר נכסיו, כמו הגנה אווירית לעת מצוא, אספקה מובטחת של כלי מלחמה, תחמושת וחלפים, וסיוע מדיני תקיף של מעצמת-על. ומתוך הן אפשר ללמוד לאו; ואף על פי שאין איש-הפתעות כנשיא סאדאת, תהיה זו הפתעה המנגדת את כל קודמותיה, אם ילך עתה לקראת ישראל.

בין אם שקל נשיא מצרים את משמעות סילוק הסובייטים לגבי בעייתו הישראלית ובין אם פעל, כפי שסבורים מרבית המשקיפים, מתוך שיקולים שאינם לענין, מוביל הגיון הסילוק אל עבר תוכנית ההסדר הכפוי באמצעים אחרים.

סאדאת מכבב עתה בהפקיד הפסריוס המצרי שאינו מהסס לקרוא תגר על ארצות הברית. אך אם לא אמריקה, מי יוציא את ישראל מקו בר-לב? הסובייטים גורשו בבושת פנים; האירופים, לפחות לפי שעה (וזו עלולה להיות שעה ממושכת יותר על המידה עבור מדינאי מצרי שזמנו דוחק) אינם באים בחשבון ככופים הסדר בלתי-רצוי על ישראל.

לכן המסקנה היא שסאדאת מוכרח לחשוב על ארה"ב כמי שיכולה — לא רק רוצה — לשים קץ לכיבוש הישראלי. ולא זו בלבד, אלא שיש לנשיא מצרים מועמד לעשיית המלאכה, ההוא האיש הקרוי בישראל ניכסון ב'.

*

אותו ניכסון ב', האיש הפטור משיקולי הקול היהודי, הוא שחייב להכיר בצדקת הענין הערבי ובעוצמת האינטרסים האמריקאיים בארצות ערב. כל הופעותיו האחרונות של נשיא מצרים מודרות על נימה כפולה זו: ארה"ב חייבת להכיר בצדק; ואם האינטרסים שלה בחלק זה של העולם (כמו אלה הקשורים בנפט) יקרים לה, מוטב ש[illegible] שאם לא, הלכד סולידריות ערבית מהי — ודפי הליכה יהיו יקרים. ובנגד זה כה יפסיד אם ינתק בהבריה? לא יפסיד דבר, שהרי ממילא לא יוכל מר ניכסון להיבחר בשלישית — וכה ערכה של ישראל כבעלת ברית כשעצם בחירתה להפקיד זה מקים על ארה"ב את כל העולם הערבי?

אנואר סאדאת

כמו שסילוק הסובייטים אינו מתיישב עם עשיית הסדר עם ישראל, כן הוא תואם להפליא את ההלך הבנוסס על ניזום עזרתו של ניכסון ב'. הקושי בזה שניכסון ב' הוא יצור ערטילאי, פרי הזה דמיון. יש סיכוי סביר שאחרי הבחירות יפעל מר ניכסון (אם ייבחר שנית) לחידוש הנוכחות האמריקאית בזירה התיכון הערבי. ואם לצורך זה יידרש להעמיד פנים כלפי ישראל, כן הסתם יהיה מוכן לכך. אך זו התקבת פנים כבנקודת הראות הישראלית המפונקת, היא רחוקה מאד מלספק את דרישותיו של נשיא מצרים.

אם יש לנשיא מצרים יועץ מדיני המבין משהו בהתנהגותן של ארצות אחרות, הרי אותו יועץ בוודאי הצביע את מצב-קו על כך שאין הרבה ממש בתקוה הקשורות בניכסון ב'. שהרי התמיכה בישראל הוכחה כמצלחה בלתי-מבוטרה גם לגבי מי שצידד בה. (אישי כדיכה מהסוה הראשונה בארה"ב זוקפים סילוק הסובייטים ממצרים לזכות העמידה הישראלית הנסמכת על הסיוע האמריקאי). רק כסילים משנים מדיניות, כשאלה הן הוצאותיה — ורק כסילים עוד יותר גדולים יסכימו להרגיז את הבוחרים היהודים באמריקה שהצביעו בעד המועמד הרפובליקאי לנשיאות. אותו יועץ כן הסתם ינסה להבהיר לנשיא סאדאת, כי המפלגה הרפובליקאית מקווה להתקיים גם אחרי 1972, עם כל המשמעות שבעובדה זו לגבי היחסים בין ארה"ב לישראל.

*

במוקדם או במאוחר לא יהיה מנוס לנשיא מכוס הלענה: מצרים תצטרך לדבר עם ישראל ולהסתדר עמה. ארה"ב יכולה לעזור לה תוך כדי המשא ומתן; היא יכולה לנסות לשכנע את ישראל שתרכך את עמדתה. אך היא לא תעשה את המלאכה במקום מצרים, כמו שגם הסובייטים לא היו מוכנים כנראה לעשות מלאכה אחרת, והיא — השגה בהון במלחמה, שמצרים לא רצתה לעשותה בעצמה.

אם הנשיא סאדאת אינו רוצה בכך — ואין בה שיעיד על היפך — הסבל כזה רק מצרים. הדרך להסדר מובילה לירושלים. ואשינגטון ומוסקבה הן רק תחנות צדדיות בה, ופאריס אף אינה תחנה. זו אמת שהנשיא סאדאת חייב לסגל לעצמו. אם לא הוא, יבוא מישהו אחר בעל אומץ להכיר במציאות כפי שהיא: הרוצה בהסדר בר-קיימא חייב להתחדד עם ישראל.

שלום למלחמה

הממשלה הולכת בדרך של סיפוח בהיסח-הדעת

מאת יואל מרקוס

בוקר אחד אתה קם ומגלה שהמלחמה כבר איננה „עומדת בשער". אתה מגלה שאינה עומדת גם מאחורי השער. שאיננה בכלל. שהאיזור נמצא בהתייאשות טוטאלית מפתרונות צבאיים. שהוא נתון, בלי הכרזה רשמית, בהפסקת לחימה. שכל הצדדים אכרו בפועל שלום לבלחכה, לפחות לתקופה הנראית לעין.

אין זה חשוב כל כך למה זה קרה. האם בגלל עמידתנו, האם כתוצאה מאי רצונם של הסובייטים להתבכך בהרפתקה צבאית, האם בגלל האימפוטנציה הצבאית של הערבים. זה באמת לא כמנה כרגע. מה שקובע שחזי ההתפתחות מכרעת, נקודת מפנה חשובה באותו חלום בן 25 שנה של הערבים לכבוש את היהודים ולהשל את ישראל.

השאלה שחייבת להישאל עתה היא מה משמעותו של אירוע היסטורי זה לגבינו? האם נבטל את התמונותיה של המלחמה כדי להשאר ולבסס ישראל גדולה על כל השטחים, עד לדור חדש של ערבים יספח בעוד כמה שנים שוב את חלום המלחמה? או שננצל את הפסקת הלוחמה כדי להשיג שלום במחיר יקר של ויתורים טריטוריאליים?

*

יש להודות שזו דילמה קשה. הפיתויים לאי-תזוזה, להשארת המצב הקיים הם גדולים מכחיד אי-פעם דווקא בגלל הפסקת המלחמה. בגלל כבבו הנוה. אתה שומע אנשים סבירים וטובים מסבירים לך דברים שאינם מכחללים הגיון. הם אומרים למשל שהאגוז הקשה ביותר שבשלגו הוא מצרים. זו — דווקא עקב התנוססות של המלחמה — איננה במצב של צביית שלום בר-קיימא עם ישראל. היא רק הגיעה עתה למצב של אי-מלחמה והמרחק בין מצב זה לשלום חתום הוא רחוק. מכאן שאת תקופת הביניים צריך לעבור בהסדרי ביניים שיקבעו קו מפריד בין הצדדים. קו שכמוהו כהנצחת הפסקת הלחימה ודרך אגב גם ישיבתה של ישראל ברוב השטחים.

אנשים טובים וחשובים יסבירו לך שעם ירדן יש לנו בעצם הסדר שלום. הגשרים פתוחים ויועצי בשטחים. גשרים פתוחים. תיירים ערבים נכנסים ויוצאים. ההורות נצות משני צדי הירדן. שני הצדדים מסכימים לא לאפשר פעולות חבלנית, שני הצדדים אינם מעוניינים בהקמת מדינה פלסטינאית עצמאית. עזה מצטרפת, אף היא, בהדרגה, למשפחת הבנים המזקים אך הגולים של אבא ירדן. לא יעברו ימים רבים ואולי יתנו לירדן גם מוצא לים התיכון ויאפשרו לתושבים מהגדה ומעזה להיבחר לפרלמנט הירדני.

זהו שלום דה-פקטו. נורמליזציה הדרגתית של היחסים. אם הבינותי נכון את נאומו של משה דיין בבית הספר לפיקוד ומטה של צה"ל הוא חותר למצב דומה גם במצרים. כלומר יצירת מצבים משני צדי הגבול הישראלי-מצרי שיהוו גושפנקא של רשמיות למלחמה שנסתיימה.

בנסיבות אידיאליות אלה, ישאלו אותך אותם אנשים טובים וחשובים. מדוע בעצם עלינו לחתום על הסדרי שלום רשמיים? כך אנו נהנים מכל העולמות: גם יושבים בכל השטחים, גם אין לנו מלחמה, גם יש לנו שקט. בעוד שאם נחתום על חוזי שלום ניאלץ לוותר על הרבה מאוד שטחים. מאידך גיסא גם מדינות ערב יכולות ביתר קלות להשלים עם מצב של שלום דה-פקטו שבו רוב השטחים ייוותרו בידינו כאשר לחתום על חוזה שלום רשמי הגיגי שעליו יתנוססו לדראון עולם חתימות מנהיגים ערביים המאשרות ויתורים על „טריטוריות ערביות". בשלום בלתי חתום, בהסכמים בלתי כתובים, ישארו בידינו השטחים ואילו בידי הערבים תישאר לפחות התקוה להחזירם ביום מן הימים. בחוזים רשמיים הם יאבדו את התקוה ואילו אנו נאבד הרבה מאוד מהשטחים. וכאשר משה דיין הוסיף בפני חברי מפלגתו את הערכתו שיש אפשרות להסדר נפרד עם ירדן — הוא הציג בפניהם למעשה חלק מהדילמה הגדולה שלנו בשעה זו: האם אנו רוצים בשלום רשמי שיהיה כרוך בויתורים כבדים?

*

העניין הפניני של הלך-מחשבה זה הוא בפרגמטיות שבו. לאמור: הנה נשיג עתה מה שאנו יכולים להשיג ואף-על-פי בהיתם השלום, בשלום להחזר לחוזי שלום שבו לא בטוח שנשיגם וגם יהיו כרוכים בוויתורים ניכרים מצדנו. כיון שלא מדובר בסיפוח פורמאלי גם קשה להוכיח הלך מחשבה זה במסגרת הראשון הדימוגראפי. כנגד קו מחשבה זה קיים לדעתה טיעון חזק יותר בהשאלה הסכנית-הדימוגראפית: העדר פתרון יהודי מסאיר את האיזור פתוח לבתיסה של המעצמה. העדר פתרון קבוע יוביל בסופו של דבר, בעוד עשר או עשרים שנה, שוב למלחמה. אינני חושב שקיימת סכנה שלא ננצח גם במלחמה העתיד — אך השאלה היא האם יש בדעתו של הדור הזה להוריש לדור הבא המשך החיים בצל המלחמה עם כל העול הכספי והנטל האיכי הכרוכים בכך? או שיש בדעתו לנצל את הפסקת הלחמה עתה כדי לחתור לפתרון קבוע של הבעיה שיבטיח לבנינו חיים נורמליים עם שכניהם.

הדילמה, כאמור, קשה. כי קשה מאוד לקום ברגע שנוח, טוב ושקט לנו ולהחכות לא באיכות עליכו ולומר לערבים שאם יסכימו להסדר שלום קבוע נהיה מוכנים לוותר על הרבה שטחים. מצד שני גם קשה מאוד שלא לעשות זאת כי אינך יודע מה יכולה השקיעה במחיית אי-המלחמה להוליד לעתיד.

זו דילמה המעסיקה אורחים רבים במפגשים חברתיים. היא מעסיקה עתונאים ואנשי רוח ואפילו שרים (בעיקר כשהם מופיעים מחוץ לישיבות הממשלה). דווקה שהיא מעסיקה את כולם מלבד את הממשלה, הגוף שהיה צריך בשעה זו של מפנה להיות שקוע יותר מכולם בבחינת האלטרנטיבה בין הדרך הנוחה של הנצחת המצב הקיים לבין הדרך הקשה של החתירה לפתרון של קבע. הממשלה אינה מתלבטת אמנם, אך אינה עומדת בבקיעה. האישים החזקים בה, גולדה מאיר ומשה דיין. הולכים לבעצכה בדרך הראשונה משום שלדעתם היא הנכונה. הדבר נעשה בלי הכרעות עקרוניות, בלי דיונים במציאות, בלי סימפוזיונים מבהכבים.

*

ההיסטוריון הבריטי ג'ון רונגרס מילר אמר פעם שהאימפריה הבריטית הוקמה בהיסח הדעת. על אותו משקל אפשר לומר שהממשלה הולכת בדרך של סיפוח בהיסח הדעת. בלי החלטות נגד ובלי החלטות בעד. אלא לכאורה הבריגה הייחי כתכף לדעת כי אם הממשלה הוליכה להתשאר בבטחה כהדון והתלים על כך. מאם יש מי שמתנגד לדרך זו שיקום ויאבק נגדה אפילו במחיר הכרעה בהחלטה. אך בלתי נמנע היא שעתיד המדינה הזאת ייקבע בהיסח הדעת.

זוהי קפריסין

רעיון נפלא לחופשה מופלאה

במרחק של שעה קצרה מלוד —

[illegible]

בדבר פרטים — פנה בל אל סוכן הנסיעות שלך או כתוב ישירות אל:

CYPRUS TOURISM ORGANISATION
P.O.Box 4535 NICOSIA — CYPRUS (TEL. 43374)

שיפון—נבון

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

איך

בר־לב בדרך למטבח

מאת דן מרגלית

שר המסחר והתעשיה עשוי לתמוך בנסיגה למיתלה בעקבות יציאת הרוסים ממצרים ✱ על אילו תנאים אפשר לוותר לירדן ✱ מדוע נמנע מעימות עם בן־אהרון ✱ מה אמר דיין על צירופו למטבח של גולדה?

חצי שנה אחרי כניסתו לממשלה עדיין שומר שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב על מוצא פיו. הוא הזיר ו„הולך בין הטיפות" בהתבטאויותיו בעניני מדיניות ובטחון, ר בעניני כלכלה ויחסי הממשלה עם מזכיר ההסתדרות. יש מי שרואה בכך תבונה וסימן לקודקטיות, יש מי שטוען כי בראשית צעדיו כאיש ציבור חייב בר־לב להשוף את דעותיו בצורה חד־משמעית גם אם יסתכן במאבק פומבי עם אישים.

בתחום הבטחון ציטטו אותו מכריז כמי שאינו רוצה „לשבת בממשלה על תקן של שר־בטחון במילואים". באסיפות מפלגתיות הוא מבקש מהקהל לשאול אותו בעניני משרדו ובתחום התעסקותו הנוכחי. אם תומקת שאלה בעניני בטחון הוא משיב עליה, אך מקפיד שהרוב יהיה בעניני כלכלה. אחד השרים מספר בשבתו כי הוא יכול להאזין שעה ארוכה לדיון מדיני־בטחוני בממשלה, ולהמשיך כלאחר־יד בדיונו סמאטיסטי על משרד המסחר והתעשיה.

מצב זה משאיר לניחושים את השאלה אם חלה תמורה בדעותיו מאז פשט את מדיו והצטרף לפני חצי שנה (השבוע) לממשלה. ואם כן — מהי התמורה.

דעותיו בעבר היו ידועות. ביוסף סיסקו שמע אותן בצורה בהירה כאשר הטיס אותו בר־לב מעל למוצבי צה"ל בתעלת־סואץ: נסיגה ישראלית במסגרת הסדר חלקי לפתיחת התעלה חייבת להיות מוזערית, לכל היותר עד מרחק 8—10 קילומטרים. (אפשר להניח שכרמטכ"ל לא נקב בר־לב רשמית במספר הקילומטרים). גם דעותיו על הסיכוי להסדר עם ירדן היו ברורות: הוא היה בעד תכנית־אלון בתוספת מוצבים של צה"ל על ראשי ההרים. כרמטכ"ל רצה ליהנות מן השפע הבטחוני שיכול להיווצר מצירוף רעיונותיהם של שר הבטחון משה דיין ושל סגן ראש הממשלה יגאל אלון.

מה הוא חושב עתה? האם שינתה יציאת הרוסים את תפישתו של הרמטכ"ל, שהיה ממונה על לחימת צה"ל במצרים בתקופה בה התעצמה הנוכחות הסובייטית לכדי מימדים מדאיגים?

אפשר רק לנחש. אפשר להניח כי בתחום המצרי צעד בר־לב במקביל למאורעות. יציאת הרוסים הגבירה את רצונו בהסדר חלקי. במצב שנוצר יכולה ישראל להיות גדיבה מאשר בעבר.

אם עד כה איש לא הודה כי מבחינת צה"ל תיתכן נסיגה עד למעברי המיתלה והגידי, בגלל החשש שבאחד הימים תמצא ישראל טייסים רוסים ממזרח לתעלה — הרי עתה אפשר לקרוא על כך תגר. בעבר היתה דעה ששר־הבטחון תומך באפשרות כזאת, אף כי לא הציג אותה. עכשיו, בהיעדר רוסים, יכול גם הרמטכ"ל־לשעבר לראות בנסי־

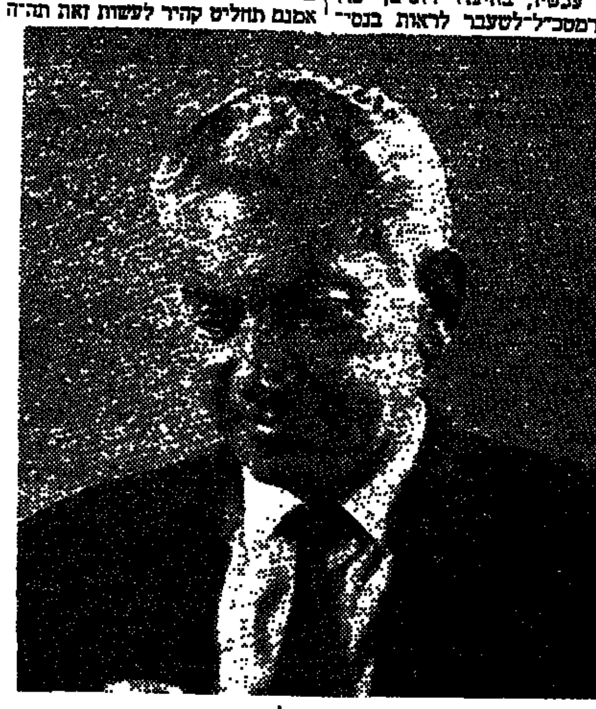
חיים בר־לב

גה ישראלית עד למעברים מעשה שאין בו סיכון צבאי חמור. כלומר, קהיר אינה צריכה להניח שמיצר המיתלה הוא בחזית גבול בלתי־אפשרי למצרים במסגרת הסדר חלקי. להפך, אם ירצה סאדאת בהסדר חלקי הוא יוכל להיודע באמצעות ידידיו במערב, כי שר הבטחון ומי שהיה הרמטכ"ל של מלחמת ההתשה עשויים לתמוך ברעיון לנסיגה למעברים.

לא יהיה מפליא אם יתברר שבר־לב נימנה עם הגמישים בממשלה; שהוא אינו שולל נוכחות כוח משטרה מצרי בשטח שיתפנה; שעתה בהיעדרם של הרוסים הוא סבור כי סולקה המיגבלה הפוליטית שגרמה להיסוסי ישראל מפני נסיגה; שעתה סבורים הוא ואחרים כי התעלה היא מחסום־הגנה לצבא המצרי יותר מאשר לצה"ל. במלים אחרות, איש כבר־לב עשוי להגיע למסקנה כי חזית התעלה על ידי מצרים אינה סכנה מעשית. ואם אמנם תוליס קהיר לעשות זאת תהיה המכה הישראלית כה מוחצת עד שמבחינה מסויימת בטל החשש לנסיגה יותר עמוקה מאשר 8—10 קילומטרים.

אין ספק כי בדיונים כאלה ימשיך בר־לב לצדד בתביעה כי הסדר חלקי חייב להיות מנותק מהסכם שלום. הוא ודאי מתנגד לכל נסיגה לגבול הבין־לאומי. תביעת ישראל לניתוק בין ההסדר החלקי לבין ההסכם הכולל חייבת להתקיים במלוא חריפותה. השינוי שאפשר לצפות מבר־לב אינו בפרטים אלא במתן ביטוי לנכונותה של ישראל ליזום או להיענות ליוזמה חדשה לפתיחת התעלה מיד אחרי הבחירות לנשיאות בארצות הברית.

התפתחות כזאת תיתכן גם בהערכתו כלפי הגבול עם ירדן. כרמטכ"ל סבר כי על תכנית־אלון יש להוסיף כתנאי בל יעבור הקמת מחנות צבאיים בהרי יהודה ושומרון.

בכל קשכך גל הסרור כן הוא עשוי לראות בתביעה זאת תנאי למשא ומתן.

כשר כלכלי הוא רואה כמה דברים במשקפיים אחרים מכפי שנראו לו במטכ"ל. יתכן שכאיש צבא היה בעד כל ישוב ישראלי חדש בשטחים. אך כשר המסחר והתעשיה הוא חושש כי ציר חדשה בפיתוח רפיח תוקם למעשה על חשבון רווחתם של חצור, שלומי וראש־הפינה. ישראל אינה יכולה לשלם את המחיר הכבד, ועל כן עדיפה התנחלות על פי דגם של מושב או קיבוץ, מאשר הקמת עיר חדשה.

הקושי הציבורי העיקרי שלו הוא עתה בפרשת יחסיו עם יצחק בן־אהרון. כאשר כפו כי שני הצדדים ב„פליית" בהרו בדרך קיצונית, קיבל מברק מחאה מבוצעה פועלי רמת־גן אשר הודיעה לו כי הוא שר של מפלגת העבודה. בר־לב השיב להם כי אם שביתה אינה צעד קיצוני — אדרבה, שילמדוהו מה הוא צעד קיצוני. אך הוא גם זכר כי מפלגת העבודה שלחה אותו לממשלה.

מצד אחר מופנים כלפיו שלא התייצב לצד פנחס ספיר — ובמידה מסויימת לצד גולדה מאיר — לעימות עם בן־אהרון. ספיר, יוסף אלמוגי ושרים אחרים באו בסכסוך עם מזכיר ההסתדרות. בר־לב הוא השר הכלכלי היחיד שנמנע מכך. הוא יכול להידבר עמו, ואף שיכנע את בן אהרון לחסל את איום השביתה ב„אמקור". יש לכך שני פירושים: האחד, שהדבר מבטא את קירבתו המיוחדת של בר־לב אל חטיבת אחדות העבודה; והאחר, שהוא סבור כי לא יתכן מצב בו איש מהשרים הכלכליים לא יוכל להידבר עם מי שמוסמך להשבית את המשק. ואולי זוהי התחלה של דרך ארוכה מאד ליצור סביבו „קונסנסוס" של כל אגפי המפלגה. עם זאת עורר בר־לב רושם פושר בהתבטאויות בלתי־מחייבות חד־משמעיות בקשר לסכסוכי השכר. בכך בחר ללכת בין הטיפות.

מוקדם עדיין להעריך לאן מובילה דרך זו. כעת בר־לב הוא חצי שר מטבח. גולדה מאיר רצתה להזמינו להשתתף בקביעות בישיבות מטבחה. דיין עירער. הוא לא התנגד לבר־לב אבל טען כי „אם חיים אז גם שמעון (פרס) והשלמה (הלל)". כאז מוזמן בר־לב רק לחלק בהתייעצויות המטבח.

אין זה משנה לגבי עתידו. בטירוץ הקרוב על ראשות הממשלה הוא אינו מועמד. המאבק טרם הוכרע, וככל שנמשכת יציאת הסובייטים ממצרים ונחלשה האופציה לחידוש המלחמה — גוברים סיכויי פנחס ספיר. אם אמנם מתחזק ספיר הרי שבר־לב יהיה בעתיד הקרוב „שר מטבח" מרכזי — דבר המרכז על אפשרויות רבות לעתיד הרחוק מאד.

פשע מאורגן בישראל - ההמשך (ג')

המוסד של משפחת סחה

מאת רן כסלו

היה ערב חם ומחניק, ערב קיצי רגיל באילת, שכמעט לא מביא עמו הקלה אחרי החום הלוהט של היום. ישבנו במירפסת המסעדה הריקה, מול הכניסה לבר. המקום היה ריק בשעה זו, אך מתוכו בקעו מנגינות פופ חדישות שהושמעו בשקט, כמוסיקת־רקע בלבד.

היה זה ביקורי הראשון ב„מוסד" של משפחת סחה באילת, מגע חטוף, לפני שהתחלתי בשיחותי עם האחראים על העיר. חשבתי לבקר במקום כתייר מן השורה, אך כבר אחרי עשר דקות נוכחתי לדעת כי הדבר אינו פשוט כלל. חוץ ממני לא היו במסעדה או בבר לקוחות רגילים. כעבור דקות אחדות כבר התחילו היושבים על יד השולחן הסמוך לעקוב אחרי בחשדנות.

היו אלה בעצם בני בית. יעקב סחה, בעל בלורית ארוכה, אותה גידל בזמן אחרון בהתאם לאופנה. לידו עמוס, אחיו, שבזהותו קשה היה לטעות, בגלל דימיונם המשפחתי. בוסי סחה לא היה נוכח. הוא יצא אותו בוקר צפונה, בענייני עסקים, כפי שהוסבר לי מאוחר יותר. נוסף לכך ישבו ליד השולחן כעשרה איש — גברים ונשים צעירות.

פרצופיהם של הגברים היו מוכרים לי. היתה זאת הכרות שטחית מאולם המעצרים של בית־משפט השלום בתל־אביב. לפחות לגבי מקצתם של חלק מהנשים שבחבורה קשה היה לטעות. עד מהרה התחיל אחד הגברים, לאחר שהחליף מספר מילים עם יעקב, להסתובב סביבי ולמדוד אותי במבטים נוקבים.

ההמשך יכול היה להיות יותר דרמאטי אלמלא אברשיה. הלה בא למסעדה לשיחה קצרה עם יעקב ועמד כבר לעזוב את המקום, כאשר עצרתי אותו. הוא הכיר אותי מיד, למרות שעברו שנים רבות מאז התראינו בפעם אחרונה.

אברשיה היה בשעתו קצין־טנקים בצבא האדום ושירת בגדוד השריון הראשון של ההגנה וצה"ל. הוא הסתבך ועזב את הצבא, או יותר נכון — הצבא עזב אותו. כמו רבים אחרים מסוגו הגיע לאילת. היה זה לפני 18 שנה, אילת היתה קטנה ואילו אברשיה היה גדול. הוא הפך למהמר מקצועי, המועדונים שפעלו זה שנים בעיר הדרומית לא התנהלו בלעדיו, ובנוסף לכך היה לו קשר לאותן אוניות בודדות שעגנו אז בנמל קטן. אברשיה היה קונה סחורה מוברחת מהמלחים ושולח אותה צפונה.

אלא שבינתיים הנמל והעיר גדלו, העסקים גדלו גם הם, ואילו אברשיה — נעשה קטן. עתה הוא קשור למוסד של סחה. אם להאמין לדבריו הוא אפילו שותף בו, אך האמת היא שהוא רק עובד שם במשכורת. אם מתארגן משחק קלפים וחסרה יד למשחק, אברשיה מתגייס מייד. הוא גם מגיש לשחקנים תה ועוגיות, לפי מסורת הקלובים, על חשבון הבית. (כל אותן שעתיים שישבתי שם היה החלק החשוב של המוסד, השוכן מאחורי המסעדה והבר, ריק. רק אחרי חצות התארגן — כפי שסופר לי — משחק גדול, שנמשך עד למחרת בצהרים).

לשולחננו הצטרף אדם שלישי: סאנדר, כפי שהציג אותו בפני אברשיה ביראת כבוד. סאנדר — או בשמו המלא: אלכסנדר אוצ'רס — הוא אחד הוותיקים בענף מועדוני הימורים בתל־אביב, בעל מועדון קלפים ברחוב פינסקר, ליד קפה נוגה. לדבריו הגיע לאילת רק כדי לנוח, בלי כל קשר לעסקים. הוא אורחו האישי של יעקב סחה, לא יותר מזה.

בשולחן הסמוך התעוררה לפתע מהומה קטנה. ממול, ליד מסעדת סירן עצר ג'יפ משטרתי וממנו יצא מפקד משטרת אילת, רב־פקד מלכא. גם חברי לשולחן נמתחו משום־מה, למרות שאברשיה הבטיח בקול רגוע כי „מלכא בסדר".

„הבנות, להסתלק!" פקד סחה ו„הבנות" נעלמות במעמקי הבית. הן תישארנה שם עד שהג'יפ יעלם מעברו השני של הרחוב. מפקד המשטרה עצמו התייחס למוסד של משפחת סחה באדישות. לא ניצל הפעם את ההזדמנות לבקר בו.

מפקד המשטרה וראש העיריה

למחרת ביקרתי בתחנת המשטרה ונפגשתי עם המפקד וסגנו, יורם ולר (ולא וינר, כפי שפורסם בטעות במאמר הקודם). הסגן שתק משך כל הפגישה. מלכא דיבר ברצון ובהרחבה.

הוא שימש בתפקידו באילת מספר שנים עד שנה וחצי קודם לכן, אך הועבר לבאר־שבע. לאחר שנה הוחזר למקום. מאז — על כך הוא מוכן למסור נתונים סטאטיסטיים — ירדה הפשיעה במקום בצורה בולטת. הבעיות? יש גם בעיות — היפים בשפת הים. מר מלכא לוחם נגדם בחריפות.

זנות? אין זנות באילת. המשטרה חיסלה אותה כמעט כליל. האם פועלים באילת עבריינים מועדים מתל־אביב? „לא אצלנו!"

האם הכיר את עודד קליפצקי ואת אילן אשרוב? לא, מפקד המשטרה לא נפגש אתם מעולם, קרא עליהם רק בעיתון.

ובוסי? בוסי הוא אישיות חיובית באילת. „שמעתי עליו הרבה, על העבר שלו, אבל אצלנו הוא אדם שקט. הוא השתנה לטובה ללא הכר."

מה דעתו של מפקד המשטרה על פתיחת תשלובת עיסקי הבידור של יעקב סחה באילת? אין לו בעצם כל דעה. האיש בנה מקום יפה, פתח בר ומסעדה. מה רע בזה? האם ידוע לו כי גם הבר וגם המסעדה משמשים בעצם מעין חזית לעסק העיקרי הנמצא באותו בנין — עם כניסה אחורית: מועדון הימורים גדול? מר מלכא מהסס רגע ולבסוף מאשר כי הדבר ידוע לו. „אבל זו בעיה כלל־ארצית, ולא מקומית שלנו. למה דווקא אנחנו צריכים לטפל בזה?"

השיחה שלי עם ראש עיריית אילת מר משה אור היתה דומה מאוד לשיחה בתחנת המשטרה. מר אור לא היה מודאג מהפשיעה באילת. לדעתו, „יחסית לעיר נמל היא קטנה מאוד". הברחות מאורגנות? הוא אינו מאמין שקיימות כאלה (גם מפקד המשטרה לא מאמין, כמוהו). סמים? כמובן, יש בעית סמים, אך זו בעיה של היפים, לא יותר (ושוב דעתו של מפקד המשטרה כדעתו של ראש עיריה).

גם לגבי פלישת משפחת סחה לאילת ופתיחת עסקיה לא רואה ראש העיריה מקום לדאגה. לדבריו, הוא אינו יודע בכלל מי זה יעקב סחה. סתם איש שביקש רישיון בניה כדי לפתוח מסעדה, וקיבל אותו — כמו כל אזרח אחר. האם ידוע לראש העיריה כי מאחורי המסעדה — עוד לפני שזו נפתחה בטכס חגיגי בפסח — נפתח מועדון הימורים? מר אור התחמק מתשובה ישירה, אך הסביר בחיוך סלחני:

„דברים כאלה קיימים בכל עיר בעולם, ואנחנו רוצים להיות עיר כמו כל עיר אחרת."

בלי בירוקראטיה

לפני שיעקב פתח את הקלוב שלו, המאורגן לפי כל הכללים של רשת הקלובים בתל־אביב, היו קיימים שלושה או ארבעה מועדוני קלפים באילת. היו אלה עסקים קטנים, מנוהלים בדרך כלל בדירות פרטיות. אחד מהם היה בצריף, ליד מסעדת סירן — מול המוסד של סחה. פתיחת המוסד החדש גרמה אוטומאטית לסגירת כל המועדונים הקטנים.

המהמרים באילת מרוצים כי הקלובים האחרים נסגרו לפי ההסכם שערך סחה עם בעליהם. הובטח להם חלק בעסק חדש. הוסבר להם גם, ובאחורי המסבירים האלה עמד כוח שקשה לסרב לו, כי הרווחים מעסק מאורגן היטב עדיפים על מלחמות מיותרות. לפי הגירסה הזאת לא תמיד ולא כולם עמדו בהסדר. לפני כחודש, למשל, היתה הצתה שהוגדרה כשריפה מקרית במסעדת סירן. אך לא המסעדה נשרפה, אלא הצריף שעמד על־ידה. יש טוענים כי חלק מבעליו הקודמים של הצריף ניסו להפעיל בו מחדש משחקי קלפים במתכונת הישנה.

מועדון קלפים: האורחים קבועים

לפי הגירסה של האחים סחה, משמשים הם הבעלים הבלעדיים של הקלוב החדש. אך יש גם גירסה אחרת. לשותפו התל־אביבי של סחה, אדם אלים למדי בשם אברהם התודכי יש — לפי הגירסה השניה — חלק גם במועדון האילתי. ידועים היטב גם הקשרים ההדוקים בין יעקב סחה לבין יעקב אחר, חזק ממנו בהיירארכיה התל־אביבית — יעקובליה כהן. מאז נפתח הקלוב באילת מרבה גם ישראל דנוך בנסיעותיו לעיר הדרומית, „בעניני עסקים", לדבריו. מתחזקים קשריו עם אילת של מרדכי (מנטש) צרפתי והחברה הקבלנית הקשורה אתו בונה אף מלון חדש על שפת הים האדום — גני שולמית, השני אחרי גני שולמית באשקלון.

יש משהו מוזר במהירות בה הסתדרו העניינים הפורמאליים הקשורים עם בניית המוסד של משפחת סחה באילת. במיוחד אם לוקחים בחשבון כי דווקא במקרים אחרים עוברים המבקשים לבנות באילת דרך יסורים של ביורוקראטיה. אחת הדוגמאות: חברת המוניות עברונה, המשרתת את כל תנועת המוניות בעיר, והחשובה כל־כך בעיר התיירות ובתי המלון המרוחקים זה מזה, מחכה כבר למעלה משנתיים לרישיון בניה לתחנה שלה על הקרקע אותה הצליחה לרכוש.

סחה התחיל לפעול באילת בסוף השנה שעברה. מיד אחרי כן רכש קרקע עם בניין ישן במכרז של משרד התיקשורת, והגיש בעיריה בקשה לעריכת שינויים במיבנה. כחודש לאחר מכן, ב־26 בדצמבר 1971 אושרה התוכנית עם יעוד לסטקייה. רישיון הבניה הוצא כעבור כשבוע, ב־3 בינואר 1972. זמן קצר אחרי האישור חלו שינויים בתוכנית, ושוב ניתן האישור — ב־16 במרץ.

לפי התכנית המתוקנת מדובר היה כבר על „סטקייה־בר". אך יחד עם זאת אישרה העיריה גם בנית „מחסן" מאחורי הפסקים האמורים — בשטח העולה על הבר והמסעדה גם יחד.

„מחסן" זה מחולק לשלושה חדרים — אחד גדול ושניים קטנים יותר. אין בו מקררים לאיחסון בשר, משקאות, או כל סחורה מאוחסנת מסוג אחר. לעומת זאת תופשים את כל השטח שולחנות עגולים, מכוסים לבד ירוק, כשכסאות מסביבם.

כאשר בקרתי בעירית אילת התברר כי הרשיון לניהול עיסקי הבידור של משפחת סחה, טרם הוצא. התברר אף כי הבקשה לרשיון הוגשה יום לפני ביקורי בעיריה, אך יומיים לאחר שהתחלתי להתעניין במוסד זה באילת. יתכן שהיה קשר כלשהו בין התעניינותי לבין הגשת הבקשה. הבקשה, כך הוסבר לי בעיריה, הועברה באופן מהיר לבאר־שבע, כדי לקבל אישור מוסדות הבריאות הדרוש להוצאת רשיון. נאמר לי אז כי הרשיון יוצא בהקדם ואין כל סיבה לפקפק בכך.

קשר לנמל

כמובן — לא נתבקש הרשיון לניהול מועדון משחקים (למרות שלפי צו שר־הפנים מספטמבר אשתקד, המשלים חוק רישוי עסקים 1968, גם מועדון מסוג זה חייב ברשיון עירוני). בבקשה דובר רק על הבר ועל המסעדה. אך העובדה הגלויה (לפחות לגבי המשטרה) של קיום מועדון ההימורים מאחורי החזית של המסעדה, לא הפריעה למפקד משטרת אילת להצהיר בפני, כי הוא אינו רואה כל סיבה להתנגד להוצאת רשיונו של יעקב סחה.

את הסיבה להתנגדותו האפשרית לא מצא מפקד המשטרה גם בקיום חוק לתיקון העונשין (משחקים אסורים, הגרלות והימורים) תשכ"ד — 1964, האוסר לנהל מקום למשחקים בהם הזכיה תלויה במידה רבה בגורל, ומטיל על העבריינים עונש של שנת מאסר.

למרות שהקלוב של משפחת סחה פועל באילת רק כמה חודשים, הוא הפך כבר למוסד חשוב בעיר. נוסף לתיירים המהווים את מקור הפרנסה העיקרי, מבקרים בו בקביעות כמה מנכבדי העיר, ביניהם גם אנשי ציבור, סוחרים, פקידים בכירים.

אורח חשוב אחר, ואולי חשוב יותר מאחרים, הוא איש רשות הנמלים, ששמו נזכר לאחרונה בקשר לפרשת רס־טרום בפתח־תקוה, והנחשב כאדם חזק בנמל אילת. חשיבותו של איש זה בקלוב אינה מוגבלת להימורים הגבוהים בהם הוא משתתף. הוא מקשר בין השאר את המוסד של סחה עם הנמל והוא אינו היחיד בכך.

רבים מהאורחים הקבועים בו באים מהאוניות המגיעות לאילת מהמזרח הרחוק. חלק מהמלחים והקצינים מביאים למועדון פרוצות, העובדות על האוניות. כמה מאלה היו ה„בנות" שסולקו מן השטח, בפקודתו של עמוס סחה, כאשר הופיעה בקירבת מקום מכונית המשטרה. אחרים מוצאים את דרכם למוסד ללא עזרה, וחוזרים אליו פעם אחר פעם, כנראה לא לצורך הימורים בלבד.

(המאמר הבא ביום ב')

ראיון עם ישראל דנוך

מצהיר: מנטש ויעקבלה ידידים שלי ✱ הרוכלים משתלטים על הפקחים

מאת יאיר קוטלר

ב־31 בדצמבר 1971, ערב פרישתו מתפקידו כראש מערכת הפיקוח העירונית, הסמיך יעקב קנר (שהיה מפקד משטרת מחוז ת"א) את הפקח ישראל דנוך לתפקיד קצין הביטחון של מערכת הפיקוח. עד לאותו מינוי לא היה תפקיד כזה. רבים השתוממו ושאלו איך מטיל מר קנר, קצין משטרה ותיק, ג'וב של שומר ראשי על ארגון פקחים כאשר נושא התפקיד הוא ישראל דנוך.

זאת לדעת: יעקב קנר נמנה עם חסידיו היותר בולטים של ישראל דנוך. הוא מגדירו כ„עובד מצוין". בקיץ האחרון, כאשר מר קנר עדיין כיהן כראש מערכת הפיקוח וכלי התקשורת לא גמלו כל־כך חסדים לישראל דנוך, התעניין מפקד משטרת ת"א לשעבר אם פיקודו־פקחו עדיין קשור בעסקיו הפרטיים, בין היתר שמירה — פרוקסאן — במועדוני הלילה של הכרך העליז. באותה תקופה העמידה העיריה לדין משמעתי את פקחה דנוך על עבודה פרטית ותקיפה במועדון לילה. בית־הדין העירוני מצא לנחוץ להקל בעונשו, הסתפק רק בנזיפה אחרי ששמע עדות אופי חיובית עליו מפיו של הבוס שלו יעקב קנר. בית־הדין — סיפרו לי פקידים בכירים בעיריה — התרשם מאוד לטובה ממר קנר ומעדותו המרשימה לטובת ישראל דנוך.

ישראל דנוך הבטיח ליעקב קנר (לדברי האחרון, בראיון אתי) כי גמר עם כל עסקיו הפרטיים. השיחה בין השניים בנושא זה התנהלה בקיץ האחרון. מר קנר שאל את דנוך למה הוא ממשיך לעבוד בעיריה תמורת כמה מאות ל"י בחודש כאשר הוא יכול בנקל להתפרנס עשרה פונים יותר בעבודות פרטיות וכך להקל על עצמו באחזקת משפחתו הגדולה. דנוך השיב לקנר (לדברי האחרון) כך: יש לי שבעה ילדים ואני רוצה לחנכם יפה... זאת הסיבה שאני מבקש לסמוך על מקום עבודתי בעיריה... למשפחתי אין השם הכי טוב... אני רוצה להוסיף לשבת בעיריה כדי שילדי ידעו שאבא שלהם אינו פושע...

✱

ב־1970 החליט יעקב קנר לצאת למבצע הריסה ראשון שלו בכרך בתפקידו החדש כראש מערכת הפיקוח. הפרוייקט שנבחר בקפידה למבצע המסובך היה מיבנה חזק עשוי בבטון מזויין שנמצא בכרם התימנים בבעלות אחיו של ישראל דנוך. העיריה הוציאה צו הריסה אחרי שגילו כי המיבנה הלא חוקי הוא לא פחות מאשר אורווה לשחיטה שחורה.

יעקב קנר גילה לישראל דנוך כי בדעתו להרוס את בית־המטבחיים השחור של אחיו. דנוך (לדברי קנר) השיב לו כי באותו יום הוא יטול לעצמו חופשה. בית־המטבחיים, מוגן בקירות מבטון מזויין בעובי של מטר, נהרס.

✱

גם זאב כץ, יורשו של יעקב קנר בתפקיד ראש מערכת הפיקוח, אינו חוסך שבחים מישראל דנוך. דנוך מכל אפילו קצין ביטחון. איש כהן עין, שומר ראש. בלילות הוא מפקח על שמירת צי המכוניות של מערכת הפיקוח ועל ציוד רוכלים מוחרם המאוחסן בדרך פתח־תקוה. מר כץ מספר כי ישראל דנוך כבר הפתיע פעמיים שומר בעת שהיה בתרדמה עמוקה. „הוא בחור טוב" — אומר עליו הבוס הישיר שלו מר זאב כץ. ישראל דנוך — מספר מר כץ — יושב במטה הראשי של מערכת הפיקוח ברחוב אילסון „וקורא תהילים בקול רם ימים שלמים..."

חבר מועצת העיריה מטעם גח"ל (חטיבת חירות) יחיא עמראני הוא פרקליטו הראשי הלא־מוכתר של ישראל דנוך בעיריה. היה זה עמראני, שפעל בהצלחה אצל ראש־העיריה יהושע רבינוביץ להקל על דנוך אחרי שנתפס בבנייה לא חוקית ליד מלון שרתון. המיבנה הלא חוקי נתגלה אחרי שלושה חדשי בניה. עמיתיו של דנוך — סיפרו לי פקידים בכירים בעיריה — הטילו „פחד ומורא" כדי למנוע דיווח על הבנייה הלא חוקית, עד שהיא נחשפה במקרה על־ידי מנהל חברת אתרים הממשלתית־עירונית אורי בר־רצון.

מר עמראני פעל במהירות ובמלוא המרץ, כשהוא מסתייע בחברי מועצה ובפקידים בכירים, למנוע הריסת המיבנה שהקים ישראל דנוך. הוא הבטיח לראש־העיריה כי ידאג לכך שדנוך עצמו יהרוס את מה שבנה באורח לא חוקי. תמורת התחייבות זאת ביקש עמראני מרבינוביץ „לא לפטר את דנוך מנקודת ראות הומנית" (כדברי עמראני בראיון אתי). עמראני סיפר כי הוא מכיר היטב את אביו ואחיו של ישראל דנוך, שריצו עונש בכלא באשמת רצח, אך „הוא הטוב בבנים".

ישראל דנוך (כספר מר עמראני) מסור לאמו — נכה עשרות שנים, הנעה רק על כסא גלגלים — יותר מאשר לאביו. מצב הנכות שלה משפיע עליו. עמראני, אחרי שנוכח כי ראש־העיריה נעתר לו, ביקש מדנוך לקבל על עצמו את הדין ולהרוס במו ידיו את אשר בנה ללא רשיון. רבינוביץ — למורת רוחם של חברי מועצה, משפטני העיריה ופקידה בכירה — הבטיח לעמראני: אם דנוך יהרוס המיבנה לא נפטרו ולא נשעה אותו. במקום לכבות עד הסוף את הדין — הגיבו כקפטנים בעיריה — התייחס אליו רבינוביץ בסלחנות לא רגילה בגלל (כדבריהם) „שקלא וטריה פוליטית".

בסופו של דבר הצליח יחיא עמראני לשכנע את קרוב משפחתו ישראל דנוך להרוס בעצמו את המיבנה, שעלה לו (לדברי עמראני) 45 אלף ל"י הוקם על חלקה השייכת למינהל מקרקעי ישראל. על אותו מגרש מחזיק ישראל דנוך בבעלות על כני צריפים שהוא „גאל אותם" (דברי עמראני) במחיר 15 אלף ל"י. אחד הצריפים ביקש להוליך במיבנה הלא חוקי.

✱

ישראל דנוך (37) נראה מבוגר מגילו. הוא גבוה ומוצק, בעל גוף של אתלט. עורו בצבע השוקולד. שיבה זרקה בשערו, העכוי למצבי־משפחה שפם ענק.

שאלה: למה נטלו ממך את רשיון הפקח?

דנוך: בגלל הבניה הלא חוקית של אחי. המשפחה בנתה. היתה כאן טעות גסה. האחים שלי ואבי עיקשים. נפלתי קרבן. ראיתי שהם לא צודקים והורסתי המיבנה. היו שני צריפים ונותר אחד, של האם. הקרקע שייכת למינהל המקרקעין. רוצים את המקום בשביל חניה לחוף שרתון. שבע או שמונה משפחות גרות בסביבה.

— אם אינך אשם בבניה לא חוקית, למה נטלו ממך את סמכויות הפיקוח?

דנוך: נטלו ממני הסמכויות בגלל שלא הודעתי על הבניה הלא חוקית. האחים והאמא טיפלו בזה. אמי בת 63 ומשותקת 25 שנה. אני מטפל ותומך בה. פגעו ביוקרתי, אבל היום יש לי תפקיד יותר מכובד בכמה דרגות ממפקח רגיל. (ישראל דנוך שולף מכיסו מכתב מקומט, קרוע ומלוכלך, הנושא את חתימתו של יעקב קנר ובו המינוי הרשמי של קצין בטחון).

— מה משכורתך בעיריה?

דנוך: 800 עד 900 ל"י בחודש ברוטו, כולל הכל. יש לי שבעה ילדים. נשארות לי 500 ל"י נקי.

ישראל דנוך

— איך אתה יכול לפרנס משפחה כה גדולה ב־500 לירות? האינך עובד עבודות נוספות, פרטיות?

דנוך: עבודות נוספות השלימו את משכורתי. עזרתי לאחי, שעבדו במועדונים. כך נפל ישראל דנוך קרבן, אך יש האחים שמשון, בר־כוכבא ודויד.

— מה זאת אומרת נפלה קרבן?

דנוך: בעלי המועדונים ביקשו עזרה. אנו, האחים דנוך, אנשים חזקים. עשינו להם טובה. זאת לא מאפיה. לא קיים דבר כזה, מאפיה. משפחת דנוך היא פירמה עוד מזמן הבריטים. היינו מתבקשים לסרב לאנשים חלשים שפנו אלינו בבקשת עזרה. טוענים כאילו השתלטנו על מועדוני הלילה. זה לא נכון. לא היתה לנו קביעות.

— איך אתה משלים את משכורתך? איזה עבודות נוספות אתה נוטל על עצמך?

דנוך: לפעמים יש עבודה צדדית, מסיבה. אצלי כל דבר מחפשים. אני יכול להרוויח 5,000 ל"י בחודש מחוץ לעבודה, אך הכסף לא משגע אותי. אני רוצה לחנך את ילדי. תמיד הכריזו על משפחתי כעל נוקשה ואלימה בגלל שעזרנו לחלשים. אך זה היה האבא שלי, הסבא. אבי היכה אנשים, עזר לחלשים. זה נשאר לי בתורשה. פונים אלי עשרות אנשים. מבקשים ממני עזרה. אני עושה טובות, מזהיר, אך בלי אלימות. למה אכרב? לפעמים אזהרה מבני עוזרת.

— חוששים ממך. האם לא פתחו נגדך תיקים? האם לא הואשמת בהפרת הסדר הציבורי, בהתפרעות?

דנוך: היו מקרים שפתחו נגדי תיקים, כאילו על רקע של איום, אך מיהרו לסגור אותם. מצאו כי לא עשיתי עוול לאיש. בחיי לא ישבתי בכלא. אין נגדי אפילו תיק אחד.

— האם נכון כי אתה בעל משרד בשם מגוון? מה זה? הן אתה עובד עיריה.

דנוך: נכון כי מגוון זה המשרד שלי — משרד לעשיית טובות לאנשים. הוא היה פתוח כמה חודשים עד לפני כמה שנים. התחיל לצמוח ממנו פרי, אך הוא היה עלי מעמסה כבדה מדי. החלטתי שזה לא בשבילי. אחרי התחילו לצמוח משרדים כשלי בבעלות קצינים ופקידים בכירים שיצאו לפנסיה. פתחו משרדי חקירות. להם מותר. הם אנשי חוק, כמו יעקב קנר.

— למה אינך מתפטר? תוכל להרוויח הרבה יותר בחוץ.

דנוך: אני חושש לעזוב את העיריה ולהתחיל בעסקים פרטיים שמא אכשל. מה אספר לילדי?

✱

— אתה מכיר את מנטש (מרדכי צרפתי)?

דנוך: אחי, שמשון, הוא ידיד של מנטש. הוא עזר לו בסדרנות כדורגל, כדורסל, מסיבות פרטיות, נשפים. עד היום הם ידידים. לי אין קשרים עם מנטש. מבלבלים ביני לבין אחי שמשון (בן 40). כל המשפחה שלנו קברים בכרם התימנים. אחי, בר־כוכבא, מייצג אותנו בעסקי הקבצות.

— האם אתה מכיר את יעקב כהן, המכונה יעקבלה, שעליו נאמר כי הוא נמנה עם ראשי העולם התחתון?

דנוך: יעקבלה כהן הוא ידיד שלי. הוא עכשיו (הראיון עם דנוך נערך ב־14.8) בחו"ל. נסע עם רעייתו לטייל. כל מה שאומרים עליו שקר וכזב. יש לו מועדון ברחוב הירדן 3, דיסקוטק בשם שנו. היה מתעסק בקלובים. עזרתי לו, כי לעבוד אסור לי בהיותי עובד עיריה.

— אינך קשור בסדרנות? כמה מקבל סדרן במועדון לילה, בדיסקוטק?

דנוך: סדרן במועדון מקבל עד 50 ל"י ללילה, תלוי בגודל המועדון. סדרן ראשי מקבל גם 150 ל"י. חייבת להיות שמירה. צריך רק משטרה. לא עוזר שוטרים בלי מדים, אך המשטרה לא רוצה. אין לה כוח אדם. יש בריונים וקטטות. בכל יום מבקשים את עזרתי.

— אתה עוזר?

דנוך: כן. אני יוצא לעזרה כשקוראים לי. את כל המוזמנים צריכים לקחת לידיים. יש שוטרים בחופשה. יש שוטרים שעושים דו"חות חניה. לא נכון שאין כוח אדם למשטרה.

— האם נכון כי אתה עוזר ליעקבלה כהן לגבות חובות מנושים שורנים תוך איומים, לחץ, סחיטה?

דנוך: שקר וכזב. יעקבלה יותר עדין כאשה. הוא עובד בהגנון של מנטש. הוא לא יעליב אותך. כך גם מנטש צרפתי. מנטש לא ישלח אותך בעל פניו ריקם אם מצבך קשה. יקח צלחת ויעשה מגבית מסבלים ומהשוק. יעזור לערוך בר־מצווה וברית־מילה. זה מנטש.

— יש למנטש קשרים בצמרת?

דנוך: כל הכבוד למנטש אם הוא יכול להגיע לשרים וראשי ממשלה. הוא עוזר להם. כל הכבוד. מנטש יכול לעזור גם לך בכסף. מבקשים מגביות ממנו. יעקבלה איש משכיל — מתנת אלהים. באים אליו לבוררויות. אנחנו — האחים דנוך — אנשים חזקים. באים אלינו לא כהיום, עוד מהבריטים. 60 אלף פעם הכבו הבריטים אם לבוא אלינו. הוכחנו האומץ שלנו בידיים שלנו. סיפקנו בכר לרבבות בשמחות כשהיה עוצר בת"א. טובות לא מספרים עלינו. מתפסים רק רעות.

שאלה: האם נכון כי העולם התחתון התגבל לגיורא גודיק, הילוה לו כספים המודת 70% ריבית?

דנוך: יכול להיות.

✱

שאלה: מה דעתך על הפיקוח העירוני?

דנוך: אין לנו כוח אדם מספיק. קשה להשתלט. הרוכלים משתלטים על העיר יותר מהפקחים. הפקחים פוחדים מאלימות הרוכלים. אין לנו גב מספיק.

— האם נכון כי יש פקחים הנוטלים שוחד?

דנוך: יכול להיות שיש כמה טיפוסים מלוכלכים מלידה שלוקחים שוחד. אני לא יכול לעשות זאת. זה בדם שלהם. יש מסכנים בדיים ופרימיטיבים שמשכורתם עלובה. לוקחים קצת ירקות בשוק. כך נגררים לדרכים לא טובות. אם המשכורת היתה טובה לא היו הפקחים מתפשים עגבניה או מלפפון. מסיבה זאת קשה לפקחים להגיע לרוכלים, להשתלט עליהם.

— איך אתה מרגיש בתפקידך החדש כקצין בטחון?

דנוך: אני מבסוט ומקוה להתקדם ולהגיע גבה־גבהה. יש לי 36 נקודות ורוצה לעבור 30.

— מה אתה עושה כאן במשרדי הפיקוח ברחוב אילסון?

דנוך: אני שומר על זאב כץ. באים רוכלים ומשתוללים. רוצים רשיונות. מכירים אותי. זאת הפסיכולוגיה העיקרית. שמרתי גם על יעקב קנר.

(מאמר ב"ץ בפרידה על הל"אביב)

גם בעלי
שמיעה מצויינת...

לא יופרעו מהמזגן SILENTAIR

מיזוג אוויר אלקטרה — בכל שיטה לכל מידה

כשהמזגן השקט סיילנטאייר פועל — אפשר לחבר סימפוניה, או לעבור על חשבונות מס הכנסה, או סתם לישון במנוחה.
כי ה„סיילנטאייר" הוא מזגן המתחשב בסביבה.
נוסף לפעולתו השקטה, מצטיין סיילנטאייר בעוד יתרונות בלעדיים:
✱ ניצב על הריצפה כרהיט בעיצוב נאה.
✱ התקנתו יכולה להיעשות גם ללא פריצת קיר.

אלקטרה

שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין-נעמן

איך לחיות בעולם מלאכותי

דרישה להתאוששות האנושות למרות הנבואות האפוקאליפטיות

מאת רוברט ואלטש

להבין

כשאנו שומעים על „משבר", מלה קצה בלה בימינו, מחשבתנו לרוב מכוונת לסביבתנו הקרובה או לאיזה סיכסוך בינלאומי המסכן את העולם. יש די משברים, קטנים וגדולים. אך־לם הפעם אין הדיבור על משבר כזה, אלא קראתי בספר אחד את המשפט „האנושות כולה נתונה ב־משבר שאין לו תקדים". אלה הן מלים אפוקאליפטיות, דומות לבשו־רות־אחד כימי קדם, כשהאמינו ה־בריות כי קרוב קץ העולם ושוב ויש להתכונן לשקיעה גמורה או להצלה משיחית; לא לבריאים ניתן הכוח להביא הצלה. ואילו החדש בגרסה המודרנית היא האמונה, כי אכן ניתן לאדם למנוע אסון אם רק ירצה ואם תבונה תשלוט על מעשי הזהיר.

מה שדרוש לו הוא „אומץ־לב לאוטופיה", וזהו גם השם של סיד־רת הרצאות מאת הפילוסוף הגרמני גיאורג פיכט, שיצאה עתה בספר¹). כבר השם מוכיח שאין כאן לפנינו אוטופיה ברגעי יאוש, אלא — אם גם יש די עילות ליאוש, כפי שנובע מ־סיפורו המחבר — דרישתו היא להת־אוששות, לאומץ־לב, וכה כהוא מ־ציג כאן הם „תפקידי העתיד הגדו־לים". השאלה היא רק אם יעמוד הזיר בנבחון.

המחבר אינו מהלכם בין הקוסמי ד־הרי ידוע הוא כי הוא מדבר על או־טופיה ומהות כל אוטופיה לפי ה־הגדרה היא שאין תקווה לבצע אותה במציאות. אין לה מקום בעולם המצ־טי (אוטופיה ביוונית פירושה „בלי קיום במקום") היא רק בבואה של משהו שהיה יכול להתקיים לוא היו קיימים התנאים הדרושים, אך תנאים כאלה אינם קיימים.

האפשר ליצור אותם ? ד"ר פיכט הוא פילוסוף בעל מעמד ניכר ; הוא ידוע גם בחוגים מוסמכים בישראל, ולמעשה משם הכוונה השומת לבי למחשבותיו.

קאנט והשלום

חוץ מספרו הנ"ל, בו הוא שוקל את הבעיות המעשיות העומדות לפ־נינו, הוא גם כתב, בין השאר, מסה מקיפה על בעית השלום האוניבר־סלי, אשר השאיפה היא התפקיד ה־אמיתי של האנושות כולה, באספק־לריה פילוסופית וביהוד לפי תורת קאנט²). רק אצל קאנט אנו מוצ־אים פילוסופיה של ההיסטוריה במו־בן האוניברסלי, אומר המחבר. א־צל הגל ותיכטה פילוסופיה פולי־טית היא רק הגות על המדינה, ואי־לו אצל מארכס הכל נסב על בעיות כלכליות. אצל קאנט „אכות הפילו־סופיה הגדולה את כלותה ואחרונה לבשת משפט האומות". את המסה המפורסמת „לשלום הנצחי" קרא קאנט „סיוטא פילוסופית". לפי סיו־טא זו על התבונה ליצור את המצב החדש של האנושות. רק במובן זה אפשר לתפוס היסטוריה בתוך הת־קדמות המין האנושי.

אולי מסייעת מחשבות אלו להבין את ספרו הנ"ל של פיכט, בו הוא מתאר את המצב הנוכחי של האנו־שות בצבעים שחורים ביותר, והכל את הוא מחזיק באופטימיות, אמנם תמיד רק בתוספת המלה „אם", כלו־מר אם תקום ידה של התבונה של ... ודאי כי האדם יכול לשלוט על ההיסטוריה שלו רק אם הוא תופס אותה בתוך התקדמות מתמדת. א־

מכנה זו היא גם מקורם של מדעי הטבע, שגילו כוחנו לכבודים כפ־תורים עד שמאיימת עלינו השואה הסופית. מצב כזה עוד לא היה מעו־לם. אנו חיים כיום בעולם מלאכותי עם שינויים בלתי־פוסקים, לכן אנו זקוקים לאמצעים לתיקון התוצאות שלו, מה שההוגים כינו „טכנוקרטי". בלעדיהם אי־אפשר להתקיים, אך יחד עם זה הם מעבידים את המין האנושי בפני סכנת שקיעה.

מאמץ על־לאומי

לעתים קרובות הסבירו בעיות ריי־בוי אוכלוסי תבל, צימצום המזון ואפילו המקום להתיישבות, וכן הב־עיות של מה שנקרא אקולוגיה, זי־הום האוויר והמים בעידן התעשיה, המחבר מדבר באריכות על כל הד־ברים האלה. העולם המלאכותי של־נו זקוק לארגון שאינו אפשרי בג־בולות אומה אחת, אלא דורש מאמץ על־לאומי.

אם לא נוכל לחסל את המבנה ה־חברתי של העבר, אין למנוע אבדן המין האנושי — זוהי התיזה שלו. לעומת עיקר זה יש לכל השיטה המ־קובלת של חלוקת העולם משמעות קלושה. בנסיבות הטכניות המדיניות שלנו, בעולם המלאכותי שהאנושות הקימה, אין אפשרות קיום מבודד אף למעצמות־על למדינות או לגושים החזקים ביותר. לכן יש מיקציה ב־שיכת הדגש על ריבונות אבסולוטית ועל גבול השטח של מדינה או מע־צמה בלי קשר עם אחרים. הם לא יוכלו לעמוד לפני הכוחות שיתפרצו בעתיד. רק כל האנושות יחד, כש־הכל ידוי בצו השעה, יוכלו למנוע את רוע הגזירה.

קול התבונה

המחבר גורס כי האמנציפציה האמיתית של התבונה טרם הושגה. שלטון השכל לא הגיע. הדבר המ־וזר בטיעון זה הוא שהמחבר כנראה סובר, כי על־ידי כוח השיכנוע של הנימוקים שלו יתחולל הנס, והפעם — להבדיל מהנסיונות הקודמים — כל האנושות תשמע לקול התבונה. הלקח ההיסטורי אינו מאשר תקווה זו. מי יכול להביא שד"ר פיכט יצליח כשהפילוסופים של המאה ה־18 לא הצליחו, ואולי רק פתחו את הדרך לקילקול עוד יותר גרוע ?

ברם, האור זה של הסיטואציה ב־לבו כורים מיד. בשום שהכתבר ב־כסה את כל ההוגים גם אינו בס־תיר ספיקות. הוא מצטט משפט אחד של הפיסיקאי הגדול מאכס בורן מ־אבר ב־1968 : „נדמה לי שנכשל נ־סיון הטבע להוליד בארץ זו בריה חושבת". הוא גורס, כי הניסוי שכמ־אבחוהו ייכשל, אם לא יקום בכוחה עשרות שנים אירגון פוליטי אוני־ברסאלי. זה אינו קרוב לוודאי, אבל זה אפשרי. הדבר תלוי אך ורק ב־כוחות הרוחניים והמוסריים של הט־בע האנושי. ואילו אנו חיים בעידן הפיזיות של כל תכונות האדם, לכן דרושה קפיצה גדולה אל ערכים אמיתיים.

יתכן והביתן כתב הוא כשאנו מ־ניחים „שנשארנו בחיים ונשארנו בני־אדם אחרי האי הגאה, ההפצצות ושיטת הטרור". אך יש תקווה ל־קיום האנושות כשמצפון האדם מו־דעות בין היסוד והסכרות על האנושה מוחכמה פנימית עמוקה והיא נושאת את העקרים המאפילים את הכרת האמת. התעוררות עצומה זו של ה־תודעה תוכל לבוא רק כוחות הסכנה התמודדה המאיימת על האנושות כו־לה.

אוטופיה ? נדמה לי שהמחבר אמ־נם מוכיח, כי שינוי יסודי בהתנה־גות בני האדם הוא הכרחי, אולם אינו מוכיח את התהוותם שינוי ה־תודעה. ברם, הוא רציה, אך הלך ההיסטוריה הוא איראציונאלי, ואם גם אין להשוות את זמננו מבחינה מדינית וטכנית עם שום תקופה קו־דמת, אין סימן כי הפעם באמת ת־נצח התבונה במבודים גלובאליים. ו־נצחון חלקי לא יביא גאולה. ביני־תיים לא יהיה מנוס ממשברים ושום פוטורולוג לא יוכל לומר לנו כיצד ייצא המין האנושי מן המשולים הצ־פויים לנו. אולם אין לזלזל באוטו־פיה. יש בה חומר רב למחשבה, דחוף כל אחד לעשות הטוב שיש ב־יכולתו. נביאי ישראל קראו לתשובה וליראת אלוהים ולא הצליחו. ד"ר פיכט הוא איש חכם ורוצה להיות נביא בסיגנון מעוכה של טיעון רצ־יונאלי מודרני. הוא פונה אל התבו־נה, אך הצרה היא כי התבונה נר־דמת. מי יתן והיא תקום מן התהום הקודר! אך זה יהיה גם לא פתוח גדול מתנסים בהם לא מאמין האדם של המאה ה־20 .

1) Georg Picht : Mut zur Utopie. Die grossen Zukunftsaufgaben. Zwölf Vorträge. Piper Paperback, München. 154 S.

2) Georg Picht : Kants transzendentale Grundlegung des Völkerrechts. Ein Beitrag zum Friedensforschung. in : Aufrisse. Almanach des Ernst Klett Verlags Stuttgart 1971.

נשק צרפתי לכל החפץ

פאריס מייצאת נשק מטעמי יוקרה פוליטית ומטעמים כלכליים

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

„שום דבר לא השתנה" — מש־פט זה נשמע בימים אלה מפי פקי־דים צרפתים בבירים זוטרים, כש־שואלים אותם מתי תחיל צרפת את האמברגו על משלוח המיראז'ים ל־לוב, לקראת איחודה הצפוי עם מצ־רים. סאדאת וקדאפי קבעו שהמועד לאיחוד יושלם בספטמבר 1973. ממש־לת צרפת הסיקה מכך שעם השלמת האיחוד תגיע השעה להחיל את ה־אמברגו על ארץ שנעשתה „שדה־קרב". אך הפקידים מתנהגים כאילו דבר לא קרה.

לפני שלוש שנים התמו צרפת ולוב אחרי משא־ומתן חשאי, על חוזה נר־חב לאספקת נשק, לפיו היתה צרפת אמורה לספק ללוב 108 מיראז'ים. הדבר עורר מחאה כללית בצרפת. עתה ידוע שמיניסטר החוץ בהרים שומאן הביע התנגדות („דעת הקהל לא הסכים") לדרישת מישל דאברה שהחוזה יאושר. הדבר לא הועיל. מיניסטר החוץ דאז ז'אק שאבאן־דלמאס נאלץ להסביר את העניין כולו. הוא טען שעם גמר המשלוחים, כלו־מר בעוד ארבע שנים, יוסדר קרוב לוודאי הסיכסוך... אף עתה מסתיי־עים בנימוק זה : לסאדאת „יש 13 חודשים כדי לפתור את הסיכסוך בדרכי שלום, כדי למנוע את יישום האמברגו". דברים אלה נאמרים ב־רצינות רבה מאוד, אך מובן שהאומ־רים אותם אינם מאמינים בכך.

התנהגות זו מתחייבת מסחר ה־נשק. ב־1936 החליטו ליאון בלום וממשלת „החזית העממית" שלו על הלאמת תעשיית המלחמה. הולאם אותו חלק של מפעלי שניידר שהיה באותה תקופה המקור החשוב ביותר לתותחים בשביל הארטילריה הצר־פתית. כסבורים היו, שאם המדינה תהיה אחראית לייצור הנשק ולמכי־רתו, ייחלש בהרבה העניין במל־חמה כמקור להפקת רווחים מנשק זה. מפעלי המדינה המייצרים נשק בשביל הצבא הצרפתי ובתי־החרוש־ת הפרטיים המייצרים מטוסים (דאס־סו), טילים (מטרה) או ספינות טי־לים, מעולם לא נהנו משגשוג כה רב כפי שהם נהנים עתה.

א.ב. אקס־30, הטנק הצרפתי החדיש ביותר. משקלו 34 טונות והוא מצויד בתותח בן 105 מ"מ.

נשק תמורת טבק יווני

אנו מתעכבים כאן על צרפת — אך להרבה ארצות אחרות יש חש־שיות דומות, שאיפות דומות ונהגים דומים כדי לכבוש שווקים. מוכרים בעת ובעונה אחת לשתי מדינות, גם אם הן צדדים יריבים בסכסוך. מוצ־אים דרכים ציניות ביותר כדי לספק נשק למדינות שלא צריכות היו לקב־לו מסיבה זו או אחרת (אמברגו של ארים, מלחמות אזרחים, מרי־דות), ומסתייעים בשיטות המתוח־כמות ביותר (עמלות, נערות־טלפון, סילוק השבועות־המלון של הלקוח) כדי לזכות באהדת הלקוחות ובכיבוש השוק. הדברים הגיעו לידי כך, שמו־כנים למכור נשק תמורת סחורה ש־אין עליה קופצים, כגון טבק יווני.

הכל נעזרים בשיטות אלה, אולם נראה שעתה מיטיבים הצרפתים יו־תר מן האחרים להסתייע בהן. מאז 1970 עלתה צרפת לדרגת יצואן ה־נשק השלישי בגודלו בעולם.

בניגוד למקובל לחשוב, לא הגי־עה צרפת למצב זה באופן פתאומי. היא תמיד ייצרה וייצאה נשק, אלא שהיא לא הגיעה או לדינאמיות מס־חרית כפי שיש לה עתה בהפצת הנ־שק שלה בחוץ לארץ. זוהי עובדה חדשה, שתודות לה תופשת כעת צרפת את מקומה החשוב בשוק הנ־שק הבינלאומי ; ועובדה זו נובעת משתי סיבות עיקריות.

הסיבה הראשונה היא עליית ה־גנרל דה־גול לשלטון ב־1958. מטר־תו היתה להשיג בשביל צרפת יוק־רה פוליטית בכל מחיר, כדי לחלצה ממצב הנחיתות שלה לעומת האר־צות האנגלוסכסיות. אחד מאמצעי ההשפעה היעילים ביותר לשוק־החוץ הוא מכירת נשק. בשיטה זו נהגו מעצמות־העל, שאף נהגו נשק בחי־נם, כמו ארצות־הברית למדינות נאט"ו ורוסיה לארצות־ערב. כשהסחו־רה היא מאיכות מעולה, אפשר להשיג גם כסף וגם השפעה.

הסיבה השניה היתה נצחון ישר־אל ב־1967, כשתוך שעה אחת הצ־ביאו המיראז'ים הישראליים את חיל־האוויר המצרי מכלל פעולה. באופן זה הפך מטוס המיראז' לסמל נצ־חון, ודי בקצת רובבציקה כדי לד־מות שהוא מספיק כשלעצמו, וכי ערכו של הציוד האירגון צוות הקר־קע ממלאים רק תפקיד משני.

תוך חמש שנים הצליחה תעשיית הנשק הצרפתית להגדיל את יצואה פי שלושה, עד שהגיע ב־1970 ל־1.3 ביליארד דולר. בכל אחת מן השנים 1971 ו־1972 הסתכם יצוא זה ב־ביליארד דולר. באופן זה עלה בידי צרפת לזכות ביתרה במאזן המסחרי שלה, שקודם לכן היה בו גרעון.

פירסום מהודר לכלי משחית

בבית־המשרדים ההגנה יש „בלולה כריסטוריית להוכיח" שהיא במש־כרטורית בפני עצמה, ובמרכזה צוות כה אף נקראה הקריסטוריון להוד־כים. „המינהל לעניינים בינלאו־מיים" של הגדה זו הוא ראש־המרכז של מכירות הנשק הצרפתיות לחוץ־לארץ. מינהל זה פועל כמו כעסק מהדר. כל מכירת נשק על־ידי גב־על פרטי כפופה לאישור מצדו. שורת חברות מולאמות־למחצה, אך הפעי־לות כמו חברות פרטיות, התמחו ב־מכירות כלי־נשק בסוגים שונים, ויש להן נציגים בכל רחבי תבל. הדי־נמיות שלהן כשהוה לעתים קרובה לזו של חברות ישאציה.

בסך־הכל מתפרנסים 270 אלף צר־פתים בתעשיית הנשק, כל שנה מת־קיים בבאסטרי יריד לנשק שאליו באים אלפי מבקרים. הם זוכים ב־יחס כלכלתי כבד ומקבלים פירסו־מים מפוארים כאן, המפרסמים את ייצור הנשק הצרפתי.

כאמור צידו רז־גוד בשביל את יצוא הנשק כדי לזכות ביוקרה פו־ליטית בשביל צרפת. עכשיו נובע עידוד הייצוא גם מסיבה אחרת, היא לאפשר לתעשיית הייצור להפחית את הוצאות הייצור שלה, על־ידי ייצור כמויות.

הנשק הצרפתי מאוד מבוקש כרגע יותר מכל נשק אחר בשוק העולמי, הוא בעיקר מטוס המיראז' על כל סוגיו, המסוקים, ובמידה רבה מאוד ספינות המשחית־טילים, וכן טילים קרקע־קרקע וקרקע־אוויר ש־בירה ייצוא, על־פי רשיון, גם ב־ארצות־הברית. כן מייצרת צרפת כב־לים קלים וכבדים.

יתרון לניכסון במשאלי דעת הקהל

בוחרים צעירים, כושים ויהודים מעדיפים את מקגאוורן

מאת ג'יק רוזנטאל
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

ניו־יורק

הנשיא ניכסון „מוביל" הרחק לפני מתחרהו, הסנאטור ג'ורג' מקגאוורן, במדינות ניו־יורק, ניו ג'רזי, קונט־טיקאט ובעוד שש מהמדינות העיק־ריות של ארה"ב — זוהי מסקנת שני הסקרים הראשונים של דעת הקהל שנערכו לקראת הבחירות לנשיאות שנקבעו לנובמבר. שני הסקרים מו־אים גם שמלבד יתרונו הגדול של ניכסון אצל הציבור הרחב, הוא גם צועד הרחק לפני מקגאוורן אצל הציבור — האוכלוסיה הגורמיה — הוא הגורם המכריע בסופו של דבר בבחירת הנשיא.

שני הסקרים נערכו על־ידי משרדו של דניאל יאנקלוביץ', הוא המוסד לחקר בעיות החברה שיצאו לו מוני־טין כאחד המעולים.

„ההתמודדות" הדרמטית בין המת־חרים היתה בניו־יורק, בה נכשל ניכסון ב־1968, ואילו עתה זכה בה ניכסון ב־53% מהקולות, לעומת 36% של יריבו, דהיינו יתרון של 17 נקודות. יתרונו של ניכסון מוסבר הפעם — לפחות בחלקו — בשיפור התמיכה בו בקרב היהודים.

ריצ'ארד ניכסון

סיכום התוצאות במדינות השונות בהן נערך הסקר, כאשר מספר הקו־לות נמדד בהתאם למשקלה של כל אחת מהמדינות לפי מספר ה„אלק־טורים", הוא דלקמן : ניכסון זכה ב־55% מול 33% בשלוש המדינות הראשונות (בהן נערך הסקר) וב־56% מול 28% במדינות הגדולות יותר.

שני הסקרים נערכו בשלהי החודש יולי ובראשית אוגוסט, כלומר בתקופת השפל במערכת מקגאוורן, שבאה בעקבות המח־לוקת בעניין סגנו לשעבר, הסנא־טור איגלטון. הסקרים לא שיקפו איפוא את התמונה שחלה אולי עם מינויו של סארג'נט שרייבר לסגנו של מקגאוורן.

הקול היהודי

בשלוש המדינות הראשונות צועד ניכסון בראש, כשיתרונו הוא בשי־עור של 2 לעומת 1, ובמקרים מסוי־מים יתרונו אף גדול יותר, וזאת בקרב הבוחרים הרשומים מכל שכ־בות העם. אפילו בקרב הזוגים הכש־רים המצביעים את מקגאוורן הוכיח ניכסון מידה ניכרת של תמיכה.

כן גילה הסקר, כי הבוחרים היהו־דים נותנים עדיפות למקגאוורן ב־שיעור 47% לעומת 33%. אך סך־הכל הקולות היהודיים שניתנו לניכ־סון בסקרים אלה עולה כפליים וה־מעלה על 15% הקולות היהודיים בהם זכה, לפי האומדן, בבחירות של 1968.

בניו־יורק, בה מהווים היהודים כ־14% מכלל ציבור הבוחרים, עשויה נ־יכרת זו של הקול היהודי לבטל את היתרון של 6% שהיה לדמוקרא־טים בשנת 1968. לגבי ניכסון הכפלת מספר הקולות היהודיים כאן פירושה הצבעת 2.5% מכלל הקולות מבחי־רתו של ניכסון אליו, דהיינו רווח נקי של 5 נקודות לניכסון.

ג'ורג' מקגאוורן

בין היתר גילה הסקר, כי מקגאוורן צועד בראש אצל הבוחרים הכושים, ביתרון של 5 מול 1. באיזור ניו־יורק הביעו 70% מהכושים הנשאלים את נכונותם להצביע בעד מקגאוורן, אילו נערכו הבחירות היום, בעוד שבעד ניכסון מוכנים להצביע רק 14% מהכושים.

כן גילה הסקר, כי מקגאוורן נהנה מעדיפות אצל בני הדור הצעיר, גי־לאי 18 עד 24, כלומר אצל אלה העומדים להשתתף בבחירות זו לרא־שונה בחייהם. יתרונו של מקגאוורן אצל סוג זה של הבוחרים הוא 51% מול 37% לניכסון. בעוד שאצל ה־ציבור הלומד בקולג'ים גדול עוד יותר יתרונו של מקגאוורן. הבוגר שאינו לומד בקולג' או שאינם בוגרי ה־קולג', מצדיק דווקא את ניכסון ונותן לו יתרון של 10 נקודות לעומת יריבו.

שיעור התמיכה הגדול ביותר ב־מיגזר זה בניכסון הוא בקרב הקא־תולים, וכאן מגיע יתרונו לכדי 62% לעומת 27%. יתרונו גדול גם אצל העובדים „בעלי הצווארון הלבן" ואצל הקשישים בני 65 ומעלה.

הסתלקות וואלאס מסייעת לניכסון

היעדרו של מושל אלאבאמה, ג'ורג' וואלאס, מהמירוץ מעניק ית־רון חשוב לניכסון. לו הציג וואלאס את מועמדותו כראש „מפלגה שלי־שית", כפי שעשה ב־1968, היה הוא עשוי לזכות ב־11% מהקולות במיג־זר זה — גילה אותו הסקר. אילו נערכו הבחירות כיום באותן שלוש המדינות, עם וואלאס כאחד המתמ־רים, היו התוצאות כדלקמן : ניכסון — 45%, מקגאוורן — 32%, וואלאס — 11%.

שני הסקרים נערכו בנפרד : האחד בשם השבועון „טיים", והוא נערך ב־16 המדינות שבמספר ה„אלקטו־רים" בכל אחת מהן עולה על 10. מתוך 2300 בוחרים רשומים רואיינו בטלפון 250 איש בכל אחת מה־מדינות. הסקר השני אף הוא נערך בידי משרדו של יאנקלוביץ' לבקשת ה„ניו־יורק טיימס" והוא „ביסס" 675 בוחרים רשומים בניו־יורק, ניו־ג'רזי וקונטיקאט. גם כאן נבחרו הנשאלים באקראי, לפי ספרי של הטלפון.

עם זאת נצירים, כי טעויות הסקר עשויות להסתכם ב־4 נקודות בכל 16 המדינות ביחד, וב־5 נקודות ב־3 המדינות הראשונות (ביחד), ואילו בכל אחת המדינות בנפרד עלולה הטעות להגיע לכדי 8 נקודות.

המפלגה הליברלית
מחלקת הארגון הארצית

פגישות מועצות והנהלות הסניפים
על הנושא: המצב בגח"ל

יום	תאריך	שעה	מקום	בהשתתפות
ראשון	27.8.72	5.00 אחה"צ	ירושלים	הח"כ ש.ז. אברמוב
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	צפת	נתנאל מטלון
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	רמלה	ח"כ גדעון פת
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	נשר	רפאל הצבי
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	נהריה	ד"ר ד. לאופר
שני	28.8.72	8.00 בערב	פרדס-חנה	ידידיה בארי
שני	28.8.72	8.00 בערב	חדרה	דוד שיפמן
שני	28.8.72	8.00 בערב	בית-דגון	יעקובסון פסח
שלישי	29.8.72	8.00 בערב	קרית-מוצקין	שמואל רכטמן
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	נס-ציונה	ד"ר ליאון דיציאן
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	ראש העין	ויקטור שהרבני
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	עכו	צבי רנר
חמישי	31.8.72	8.00 בערב	כרמיאל	מרדכי דיין

מדינת ישראל
משרד התחבורה
האגף לרכב ושרותי תחזוקה
מחלקת המוסכים

לכל בעלי רכב דיזל!

החל מיום 16.9.72 נכנסות בהדרגה לתקפן התקנות החדשות למניעת מפג־עים (זהום אויר מכלי־רכב) (תקון) תשל"ב 1972.

תקנות אלו מחייבות כל רכב דיזל בהתחמת מערכת הדלק במגופת עופרת ממוספרת וכן רישום במספר המגופה ב„כרטיס תיקונים", אשר יצורף לרשיון הרכב.

הכרטיס יומצא לבית בעל הרכב באמצעות הדואר בעוד מועד.

רכב דיזל המובא למבחן שנתי מיום 16.9.72 ואילך ידרש להציג „כרטיס תיקונים" חתום ע"י מכון המורשה להתחמת מערכת הדלק.

כן ידרש כרטיס זה בבית המשפט אם יתבע בעל הרכב לדין עפ"י תקנות אלה.

אין האמור לעיל בא לגרוע מחובתו של בעל הרכב לערוך מבחן עשן עפ"י תקנת התעבורה 273 א' ולהמציא תעודה על כך בעת המבחן השנתי כפי שהיה עד כה.

להלן רשימת המכונים המורשים להתחים את מערכת הדלק במנועי דיזל בהתאם לאמור לעיל.

שם המכון	כתובת
קואופ' בית־שאן	עין חרוד
קואופ' התבור	ד. מורע
קואופ' גליל עליון	קרית שמונה
לילמר	יהוד
מ. מ. מ.	בני ברק
מ. מ. מ.	מפרץ חיפה
מ. מ. מ.	י־ם, מרכז מסחרי
דינמומטר	החרוץ 3, ת"א
דינמומטר	תלפיות, י־ם
מכון הדרום	שד' ברנבי 41
סולל בונה	ב"ש
עמק חפר	ד. מעברות
הכוכב	תוצרת הארץ 14, ת"א
מוגילים	אזור, אז. תעש.
עופר	עציון גבר 11, יפו
שלב	גבורי ישראל 92, ת"א
רון	היצירה ר"ג
פינק ובניו	שפירא 23, ר"ג
שרותי דיזל המרכז	תובל 16, ר"ג
דיזל אינג'קטור	הרציון 108, ת"א
אלישע	אז. תעש. נתניה
דיזל בדק	מעון 29 ת"א
אנבר זלמן	אז. תעש. חולון
ברוך אדוארד	הרצל 74, ת"א
החב' המאוחדת	אזור, אז. התעש.
לדיקו	אזור, אז. התעש.
למושב	נתניה, אז. התעש.
רוזנבאום אברהם	נחלת יצחק 44, ת"א
מוסך כפר־סבא	כ"ס, אז. התעש.
דיזל השרון	נתניה, אז. התעש.
אלקטרו דיזל	גבורי ישראל 82, ת"א

שם המכון	כתובת
הלביץ	המלאכה 49, חולון
בדק	פ"ת, קרית אריה
דיזל ת"א	יצחק שדה 34, ת"א
עירית נתניה	נתניה
מילר ושות'	חיפה, מאיר 17
עמק יזרעאל	ד. מורע
מעין צבי	זכרון יעקב
גולדברט מיכאל	מפ' חיפה כב' מצה זו
כ. גלעדי	כ.גלעדי
אפיקים	אפיקים—ע. הירדן
סולל בונה	מפ' חיפה, כב' כ.אתא
סטנדרט פרנטון	מפ' חיפה, חלוצי התעשיה
טאסא	קב. סאסא
גמליאל ישראל	האיטלקים 3, חיפה
המדייק	מפרץ חיפה, חלוצי התעשיה
אחים הס	תל־חנן
בד"עם מכון לדיזל	מפרץ חיפה, חלוצי התעשיה
מכון לדיזלים	מפרץ חיפה
קוגוריך יצחק	מפרץ חיפה, שד' ההסתדרות
עמיר	נצרת
לדיקו	מפ' חיפה, דח' שנקר
סולל בונה	ב"ש, אז. תעש.
דיזל דרומית	באר־טוביה, אז. תעש.
דיזל הדרום	כביש חברון, ב"ש
אוטוטסט	מפרץ חיפה, מול ל. הרשוני
אוטודיזל	אשקלון, רח' צה"ל
מוסך מנוע	רח' המסגר 40 ת"א

צים ZIM

אניות משא צפויות להגיע

לנמל חיפה
IOS 22.8
פלים 25.8
דבורה 25.8
PINGUIN 26.8
לאה 26.8
A. SPYRIDON 27.8
SOTIRIOS L. 27.8
ההולך 29.8

לנמל אשדוד
הביבה 24.8
בה גולן 24.8
ההולך 26.8
ORIENTVILLE 27.8
דבורה 27.8
פלים 28.8
PINGUIN 28.8
לאה 29.8

לנמל אילת
ALOA 23.8
NAHARIYA 26.8

נתון לשינוי ללא הודעה מוקדמת

צים חברת השיט הישראלית

הסוכנים הכלליים
מ. דיזנגוף ושות' בע"מ

השתחרר מהסבך המעיק של מילוי דו"חות מס הכנסה

החל מ־ **25** ל"י

הסיבה החכם! הפקד את העבודה בידי ה. את ר. בלוק, החברה הגדולה בעולם לשירותי מיסים. בבלוק ימלאו עבורך את טופסי מס ההכנסה, ייעצו לך בבעיות מיסים וידריכו אותך בנושאי החזרי מס, השומה וכו'.

ערבות

ה. את ר. בלוק
שרותי המיסים הגדולים בעולם. עם יותר מ־6000 משרדים.

ירושלים: הנביאים 70 (הפתיחה בקרוב)
תל־אביב: כיכר מלכי ישראל 5, טל. 236785
חיפה: הרצל 4, טלפון 660871
בימי השבוע 9—2, 4—7. יום ו' 9—1.

אין צורך בקביעת ראיון.

משרד השיכון

שעות קבלת קהל
יחידת הזוגות הצעירים

של משרד השיכון, מחוז המרכז, הקריה, רח' ד' 13, תל־אביב, מודיעה לקהל הפונים הנכבד :

שעות קבלת הקהל יהיו זמנית :
כל יום ב' ויום ד' בשבוע בין השעות 8.00—14.30.

תוקף שינוי זה חל עם פרסומו.

אם אתה מחפש...

דירה טובה
בסביבה טובה

בוא לגור בנוה־דן
שכונת הפאר של תל־אביב

באזור וילות מקסים ורוגע, בשיכון דן תל־אביב, מוקמים עתה 5 בניני פאר בני 6 קומות כ"א

* מרווח של 16 מטר בין הבנינים (הסטנדרט 8—6 מטר).
* סטנדרט בניה גבוה 3—2 מרפסות גדולות בכל דירה.
* מגרש חניה צמוד לכל דירה.
* שטח פנים הדירה גדול במיוחד.

— 3½ חדרים 116 מ"ר
— 4 חדרים 130 מ"ר
— 4½ חדרים 147 מ"ר
* שיא הפאר והשלמות, פרט לא חסר.

לפרטים נוספים

בירנבוים מיכלסון ושות'
תל־אביב, אבן־גבירול 46, טל' 268625

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

מערב־גרמניה מתכוננת לבחירות

כוחות שקולים לקואליציה ולאופוזיציה

מאת דויד בינדר

בון

מערב גרמניה עומדת בפני מערכת בחירות בלתי רגילה בסוף עונת הסתיו, כשהמערכה תוכרע כנראה על־ידי קומץ בלבד מתוך 40 מיליון הבוחרים, שכן ההפרש מבחינת הכוח המספרי בין היריבים העיקריים הוא זעום.

לפי אחד הסקרים שנערכו באחרונה עשויה הקואליציה הקיימת לקבל 50% מכלל הקולות, אילו נערכו הבחירות כיום, מול 48% הקולות לאופוזיציה.

עד כמה שהדבר נראה מוזר אין אף אחד מהמנהיגים הפוליטיים הראשיים נראה מוכן מבחינה נפשית לקראת המערכה הפוליטית המרה ביותר מאז תום המלחמה. מערכת הבחירות תיפתח בחודש אוקטובר והבחירות עצמן תתקיימנה ב־3 לדצמבר. וילי בראנדט, הקאנצלר הסוציאל־דמוקראטי, חזר זה לא כבר ממקום הנופש בנורווגיה וכמוהו גם יריבו ריינר בארצל מהמפלגה הנוצרית־דמוקראטית, אשר חזר זה עתה מחופשה בפורטוגאל. לשני המנהיגים צרות עם מפלגותיהם.

שילר קובע מחיר

בעיותו העיקרית של בראנדט נובעת מהתפטרותו של שר הכלכלה והאוצר, קארל שילר, אשר פרש מהממשלה בזעם ב־7 ביולי. פופולאריותו של שילר סייעה למפלגה הסוציאל־דמוקראטית לכבוש את השלטון ב־1969. עתה הוא מחוץ לממשלה, אך מוסיף להיות גורם שיש להתחשב בו. הוא הפיץ שמועות ואיומים, לפיהם יש בדעתו לערוק ממפלגתו הסוציאליסטית כדי להצטרף אל האופוזיציה השמרנית. שילר קבע את המחיר לשירותו: תיק השר לכלכלה נראה כמחיר גבוה מדי בעיני בארצל. הסוציאל־דמוקראטים מצידם מקווים, כי החלל הפוליטי שהותיר אחריו שילר יכול להתמלא על־ידי יורשו הפופולארי בתפקיד, ה„סופר־מיניסטר" הלמוט שמידט, הנחשב כפוליטיקאי מושלם.

בראנדט רך מדי

אך דבר זה לא יועיל הרבה לשיפור תדמיתו של בראנדט כמדינאי שהקרקע נשמטה מתחת לרגליו, כאשר במחיר הקרבת הרוב שלו אילץ את הפרלמנט לאשר את ההסכמים השנויים־במחלוקת הנוגעים ל„אוסט־פוליטיק", דהיינו לחוזים לשיפור היחסים עם ברית־המ' ועם פולין. בעיני האופוזיציה, כבעיני חבריו המקורבים לממשלה, נחשב בראנדט כ„דמוקראטי מדי" משיהא מסוגל לטפל בתקיפות בחברי ממשלתו השאפתנים ובסוציאליסטים התמימים המאמינים שייתכן גן־עדן עלי אדמות. „הוא פשוט אינו מסוגל לצאת מתוך עורו ולכפות משמעת על הנערים השובבים", אומר אחד מעוזריו ומעריציו של בראנדט.

בחודשים האחרונים החריפו מאד היחסים בין שני עוזריו הראשיים — שר המדינה אגון באר והשר הורסט אמקא, עד כדי כך שיש מתנבאים לסילוקו של אמקא ולתפיסת מקומו בקאבינאט על־ידי באר.

צרותיו של בארצל

גם לבארצל צרות משלו: הוא מתקשה לעשות את הרושם המשכנע שאכן ניחן הוא בסגולות הדרושות לנושא בתואר קאנצלר. הליכותיו הקלילות והמצוחצחות המרשלות, לעתים בלבוש הדומה לזה של „היפי" על שפת הים, מרחיקות ממנו אף את אהדת תומכיו השמרנים. בחודש מאי הוא נכשל בנסיונו לעשות רושם של מנהיג נמרץ ותקיף, לכן כנראה לא הצליח להביס את בראנדט בהצבעת האמון בפרלמנט, ומשנכשל בנסיונו זה דחף את מפלגתו למצב בו היה עליה להניח לממשלה להביא לידי אישורו המדיניות המזרחית, בפרלמנט, לה התנגד בארצל נמרצות.

בינתיים קיבלה המדיניות המזרחית משמעות רחבה יותר, כתוצאה מביקורו של שר החוץ לשעבר, גרהארד שרעדר בפקינג. הוא חזר מביקורו כשבאמתחתו ההצעה הסינית, כי גרמניה המערבית תקשור יחסים דיפלומאטיים עם סין וללא כל תנאים. עתה מקווים כל הצדדים, כי בעיית הקשרים עם סין תבוא על פתרונה עוד לפני הבחירות בדצמבר. עתה עומד לצאת לפקינג שר החוץ ואלטר שאל, שותפו של בראנדט במפלגת „הדמוקראטים החופשיים" (הליברלים) בממשלת הקואליציה.

מפלגתו של שאל אמנם מפלגה זעירה — היא צברה בסך הכל 5.8% מכלל מספר הקולות ורק בדוחק עזרה לבחירתו של בראנדט לכהונת הקאנצלר, אך סמכותו ההולכת וגדלה וכן הישגיהם של חבריו בקאבינט הקואליציוני, דהיינו של שר הפנים האנס־דיטריך גנשר ושל שר החקלאות יוזף ארטל, נותנים עתה תקוה למפלגה קטנה זו להגביר את כוחה בבחירות הבאות.

הסקר האחרון גילה, כי לסוציאל־דמוקראטים ביחד עם שותפיהם הליבראלים צפויים 50% מהקולות, ואילו למפלגות „האיחוד הנוצרי" צפויים 48% מהקולות. די ביחסי כוחות אלה כדי להוסיף ולקיים את הקואליציה בראנדט־שאל למשך ארבע שנים נוספות.

סופרי „ניו־יורק טיימס" מדווחים מיוחד ל„הארץ"

חסאן מבקש תמיכה מעמו

אינו רוצה עוד לסמוך על קומץ אנשים חזקים כאופקיר

מאת הנרי גינגר

רבאט

כשנאם חסן מלך מרוקו אל עמו ב־20 באוגוסט (הנאום השני תוך יומיים) אמר שאין צורך בהפיכות כיוון שיש למרוקאים גישה לכל התפקידים, חוץ מאשר לתפקידו. בעיני כמה פוליטיקאים נראה היה המלך — שכמעט נפל קרבן להתנקשות השניה בחייו תוך 13 חודש — כפונה בפניות חדשה למנהיגיה הפוליטיים של הארץ, שעה שהוא מבודד יותר משהיה אי־פעם ב־11 שנות מלכותו.

עקב החוק, המסורת, האדיקות המוסלמית וחינוכו ונטיותיו, נאחז חסן בעקשנות בכסא מלכותו המעורער. הוא השליט האחרון של שושלת, שהחילה במאה ה־16 והמתייחסת לנביא מוחמד.

אין זו אשמת המלך...

החוקה קובעת כי „באישיות המלך אין לפגוע, והיא מקודשת".

חסן בן ה־43 מהווה מיזוג של שלטון חילוני של שלטון דתי ו־מסורת, מיזוג שכפי הנראה יש לו השפעה מטילת־אימה על העם. רובו הגדול של העם הוא או אכרים שאינם יודעים קרוא וכתוב או שהיו כאלה עד לפני זמן קצר. הכל מסכימים שההשפעה הנזכרת היא אחד ממקורות כוחו העיקריים של חסן. שלטון פוליטי בכלל, והמלך בפרט, נראים רחוקים בעיני רוב נתיניו. „אני עובד ואני מנסה לחיות; אינני עוסק בפוליטיקה", — אמר פועל מרוקאי אחד.

גישה נפוצה אחרת הנפוצה לגבי חסן היא, שאם מתנהלים הדברים שלא כשורה, ודאי שאין זו אשמת המלך. מרוקאי אחד שהתאונן על שכרו הזעום של כ־65 דולר לחודש, אמר שהעניים יהיו עניים תמיד, בעוד העשירים גורפים כסף. „המלך חושב על העניים ומנסה לעזור להם, אך אלה שמסביבו מוסרים לו ידיעות בלתי־נכונות", הסביר. „ככלות הכל אין הוא יכול לטייל בעצמו דרך המדינה ולברר מה הם התנאים".

השקפה שלישית, בעלת אופי שלילי יותר, היא שאם יילך המלך, לא יהיה איש שיוכל למלא את מקומו. „לוא נהרג המלך, היתה באה במקומו כנופיה מנוולים", אמר בתקיפות־מה מלצר בבית קפה.

הובאש ריחם של המעמד הפוליטי ושל חוגי העסקים והמעמדות הבינוניים, שמהם מתגייס חלק גדול כמעמד זה, בשל גילויים בדבר מעשי שחיתות נפוצים, שבעקבותיהם נערכו בשנה האחרונה משפטים פוליטיים רבים. מצב זה סייע להפיץ את הרעיון שהמלך עושה כמיטב יכולתו, אך שאנשים שאין לסמוך עליהם כובלים את ידיו.

ביקורת על מוסד המלוכה

בקרב אנשים משכילים יותר מעריכים את המלך ואת המלוכה באורח ביקורתי יותר, ומבחינים יותר בסגנון החיים המפואר של חסן בקרב העוני הכללי — שבעת ארמונותיו, מגרשי הגולף הפרטיים שלו, מכוניות הספורט שלו, מטוסיו ו־מסיבותיו הפרועות. מוסד המלוכה נראה כדבר השייך לנחלת העבר, שאינו מתאים למדינה מודרנית. יסודות הרדיקאלים יותר מביעים הערצה למהפכנים הלוביים שהדיחו ב־1969 את מלכם אידריס הי'.

אך בגלל הרגשות המלוכניים במרוקו לא דורשת אף אחת מן הקבוצות הפוליטיות השמאלניות שתונהג רפובליקה. עד כה הן מתרכזות בנסיונות לקצץ בהדרגה בכוח המלך, עד לנקודה שבה ימלוך אך לא ישלוט, כמו מלכי בריטניה. כן שסועות כרגע המפלגות על ידי מחלוקת פנימית, ואין הדבר מגביר את כוח משיכתן לגבי המרוקאים. בנאומיו ב־19 וב־20 באוגוסט צייר חסן תמונה של התפוררות בתחום הצבאי והאזרחי של ממלכתו, ונתן להבין שרק הוא, המלך, קיים כדי להמשיך ולשאת בעול.

ב־19 באוגוסט, לאחר שהאשים את מיניסטר ההגנה שלו הגנרל מוחמד אופקיר בנסיון להרגו על ידי הפלת מטוסו, קיבל המלך לידו את הפיקוד הישיר על הכחות המזויינים שאותם תיאר כ„נמצאים בדרך להתפוררות" ו„ראויים לבוז ומרושעים", אחרי שני נסיונות הפיכה תוך שנה וחודש. למחרת דיבר על „חיל שהושאר על ידי מגינים טבעיים אלה, כפי שצריכים היו להיות גם אנשי הצבא גם האזרחים". לכך הוסיף שאין להשאיר את הגנת הארץ לצבא בלבד, אלא יש להבטיחה על ידי ארגונים פוליטיים מכוונים באורח חוקי.

למעשה אמר המלך לעמו שעל אף האופי האלוהי של שלטונו והאופי המקודש של אישיותו, הוא זקוק מאד מאד לעזרה, ושאנשים חזקים כמו אופקיר אינם התשובה לבעיה. חסן הבהיר שמוסד המלוכה זקוק לבסיס איתן יותר מאמונתם של כמה אנשים העלולים ליהפך לבוגדים בין־לילה.

צילו של פרון מרחף על ארגנטינה

הגנרל החוזר מגלותו נהנה מתמיכתם של רוב הסטודנטים

מאת יוסף נוביצקי

בואנוס־איירס

חואן דומינגו פרון, אשר הזכרת שמו היתה אסורה בארגנטינה במשך שנים, שוב מחזיק בידו את המפתח לעתיד ארצו. אולם מה הוא עתיד לעשות במפתח זה, זאת אין איש יודע לבטח, אף לא חסידיו.

פרון, שנבחר פעמיים לכהן כנשיא ארגנטינה, שלט בה שלטון רודני בנוסח מוסוליני משנת 1946 עד 1955. בימי שלטונו הוא שינה את המיבנה החברתי של ארצו בהעלותו את תנועת האיגודים המקצועיים למרכז הכוח ובהגדילו את חלקו של האדם העובד בעשרת של המדינה. הוא לא התיר כל אופוזיציה רצינית לשלטונו ושחיתות משטרו היתה הופעה המובנת מאליה וכמעט התגאו בה. כשהופל בהפיכה צבאית ב־1955 הוא יצא לגלות. בארגנטינה סולקו פסליו ואת שמו חדלו מלהזכיר.

מכתיב תנאים

עתה, מתוך ביתו ההדור והמהודר שבפרברי מאדריד, הוא מכתיב את תנאיו לשלום עם ראשי צבא ארגנטינה ומתעלם מתנאיהם של אלה.

„הגנראל פרון ישוב לארגנטינה עוד השנה" — הכריז כאן נציגו של הנשיא המודח, הקטור קאמפורה. אך עם זאת רמז שפרון לא יגיע לכאן לפני ה־25 לאוגוסט, דהיינו למועד הסופי שנקבע לשובו על־ידי השלטון הצבאי. שובו מותנה עדיין במילוי תנאים מסויימים.

תערובת זו של ודאות וספק, המעצבנת את אויביו וידידיו כאחד, מאפיינת זה כבר את המשא־ומתן המכוסה על החזרת השלום הפנימי לארגנטינה על־ידי החזרת שובו דה־גלי של פרון אל החיים הציבוריים בארצו. זה גם אופייני לפרון עצמו, אשר בגיל 76 ולאחר 17 שנות גלות, עודנו משמש כמנהיג למפלגה וכוחה הפוליטי הגדול ביותר בארצו, היא מפלגת הפרוניסטים.

„אין פרוניזם בלי פרון", זוהי האימרה השגורה בפי אלה המכירים את המציאות בארץ זו. זוהי כמובן גם דעתו של כהגים האיגודים המקצועיים שעלה לגדולה על גב האיגודים — יציר כפיו של פרון. וכוונת דבריו היא שפרון בלבד הוא הגורם המלכד את כל הגורמים המרכיבים את התנועה הפרוניסטית ואת כל הזרמים שבה, לכן אין התנועה הפרוניסטית מוכנה לעשות עיסקה כלשהי בלעדיו.

חואן פרון

ולכן ראה את עצמו גם הנשיא, הגנראל אלחאנדרו לאנוסה, נאלץ לשאת ולתת עם פרון, תחילה בסודיות ולאחר מכן בגלוי, ולהסכים לסלק מהממשלה את חברי הכת הצבאית, וזאת לאחר שש שנות שלטון צבאי, ולהרכיב ממשלה אזרחית לאחר הבחירות שתיערכנה בחודש מרס הבא. לא עלה בידי הנשיא לאנוסה לשדל את פרון, כי יסכים להשתלב בתוך התכנית של ראשי הצבא ולפי תנאיהם. הוא אפילו הביע נכונות שלא להציג את מועמדותו בבחירות לנשיאות. ולמעשה גילה כי ראשי הצבא לא יניחו לפרון לשוב ולעלות על כס הנשיאות.

הנשיא לאנוסה אינו מחבב, כידוע, את פרון, אך מאז עלה לשלטון לפני שנה ומחצה הוא עשה שורת ויתורים בזה אחר זה לכבוד ההחזרת כבודו של פרון ולפי תנאיו של האחרון. ראשית, ביטל את ההאשמה שהיתה תלויה ועומדת נגד פרון בדבר פיתוי קטינה, נאלי ריבאס, בת ה־16, אותה הפך פרון לפילגשו כאשר סולק מן השלטון. בחודש ספטמבר אשתקד התיר הנשיא לאנוסה להחזיר לארגנטינה את ארונה של אשת הרודן, אווה פרון, שמילאה תפקיד של „מספר 2" בימי שלטונו כנשיא, בעוד שבמשך שנים סירבה הממשלה להתיר זאת, מחשש שקברה ייהפך למקום עליה־לרגל לחסידי פרון.

„המושיע על הסוס הלבן"

השנה ביטלו בתי המשפט גם שתי האשמות נפרדות בדבר שחיתות, בהן היה מעורב פרון אישית, וכן בוטלה האשמה בדבר בגידה. כל ההאשמות האלה רומזות אולי על אישיותו המסובכת של פרון, אך לא על המיתוס האופף אותו עד כה. חסידיו נוהגים עד כה לקשט את בתיהם בתצלומי פרון כאשר היה בן 44, במדי גנראל, והוא רכוב על סוס הלבן. אולם עתה זהו איש זקן ומהלך בעזרת מקל. חלקם של הפרוניסטים, ובמיוחד בני הדור הצעיר, מאמינים כנראה שהנה „מושיע" הקצין הצעיר הנאה, הרכוב על הסוס הלבן, לשוב ולהציל את ארצו הנתונה בצרות. הם מצפים כמובן, כי יתעלם מהבחירות וכי יתייצב בראש מהפיכה סוציאליסטית.

„עתה מלאו לפרון 77 שנה והוא דואג למקומו בהיסטוריה", אומר סאקוקה, ראש האיגודים המקצועיים. תהיה דעתו של פרון אשר תהיה על אותם הצעירים המהפכנים, הוא משתמש בשירותם של הצעירים הללו במחתרת הפרוניסטית המזוינת, באוניברסיטות, אשר שימשו מרכז לתסיסה נגדו בימי שלטונו. עתה מצדדים בפרון מרבית הסטודנטים, אשר למרות היותם אחר המארכסיסטים בנוסח ארגנטינה, נטשו את מלחמת הגרילה בהרים עוד לפני 8 שנים כדי להצטרף אל התנועה הפרוניסטית, כיוון ש„זהו המקום בו עומד העם", כדברי אחד מהם.

פרון משתמש גם בשירותם של עסקני האיגוד המקצועי מסוגו של סאקוקה, כיוון שהאיגודים מהווים את בסיס כוחו. האיגודים היו מפולגים אך אוחדו מחדש בידי פרון. ראשי האיגודים עצמם נוהגים להתקוף זה את זה, אך עתה הם מדברים, כי חלפה תקופת המריבות וכי המשימה היחידה לפניהם היא להחזיר את הנשיא המודח, בין אם הוא רוצה להיבחר מחדש לנשיאות או לאו.

ולבסוף, פרון משתמש גם בפוליטיקאים הוותיקים, ואלה מצפים לשוב למולדתו ואל כס הנשיאות בחודש מרס בשנה הבאה.

ולאוגאנדים היתה שמחה

מרוצים מגירוש האסיאנים

מאת ברנארד ויינראוב

קאמפאלה

בתי־הקולנוע לאורך רחוב בקאמפאלה המציגים סרטים הודיים, היו ריקים היום. בפרברים קולולו ובוגלובי שבגבעות היו קצת משחקי־קלפים ומאג'ונג, אך מגרש הגולף ומגרשי הקריקט ליד מועדון נאקאסארו דממו. סוף־השבוע כאן עמד בסימן של יאוש לגבי קהילת ההודים והפקיסטאנים. כשפחות אף ויותר — זו הפעם הראשונה כאן שנים — על הטיול המסורתי של יום א' במרכז העיר, עם רדת החשיכה, כשהגברים מרכלים, הילדים משחקים, והנשים מסתכלות זו במלבושיה ההודיים של זו, שלוואר ו„סארי".

„זה נגמר בשבילנו, הכל נגמר", אמרה אחרי הצהרים אשה הודית כשהיא יושבת בביתה שעל גבעת קאמפאלה הישנה, בעוד בעלה המופתע מעשן סיגריה אחר סיגריה; „משפחתי באה הנה ב־1889. אני נולדתי כאן. רצוני למות כאן. זוהי מולדתי. מה, לשם השם, אעשה ?"

במרכז העיר אמר בעקש עורך־דין מצפון הודו שלמד בלונדון ובא לכאן לפני 30 שנה: „יש לי כאן שני בתים. יש לי מכונית עם נהג. הזים יפים ושלחתי ששה ילדים לבית־ספר באנגליה. אך כספי הוא כאן, חיי הם כאן, ואם אצא, אצא כקבצן. אין לי שום דבר מחוץ לאוגנדה".

ההודים והפקיסטאנים הם רק מיעוט קטן באוכלוסית אוגנדה, 80,000 מתוך 9.5 מיליונים, אך סבורים שהם שולטים בקרוב ל־90% מסחרה. כמעט 80% מן הרופאים, עורכי־הדין והמורים בארץ הם הודים ופקיסטאנים שאבותיהם באו לכאן בראשית המאה הזו או בסוף המאה שעברה כדי להימלט מן העוני שבתת־היבשת ההודית ולהקים חנויות ועסקי טכסטיל קטנים.

החלטת אמין לשחרר את אוגנדה מן האסיאנים, „המחבלים בכלכלה" כלשונו, נתקבלה בתשואות על־ידי ההמונים. האוגנדים רואים את האסיאנים בקהילה זרה ומסוגרת המבריחה כסף לחוץ־לארץ, גובה מחירים מופקעים, שולטת במשק באמצעות ארגונים קהילתיים ומשפחתיים, ומה שאולי חשוב מכל — מתיחסים בבוז לאפריקאים השחורים.

האסיאנים עצמם נבוכים, נפחדים, וחלוקים בדעותיהם. ברחובות שטופי השמש הלוהטת של קאמפאלה, בבתיהם הבנויים לבנים ובלוקים של מלט ליד חלקות דשא עם שיחי בננה ופרחי־בר, מדברים ההודים והפקיסטאנים בדאגה על העתיד. „כיוון שאנו שפלי־רוח, מכים אותנו מנצלים," אמר איש עסקים הודי בן 52 שבא לכאן בשנות ה־20 שעה שאחיו פתח חנות לטכסטילים בקאמפאלה. „מאשימים אותנו בשל חטאיהם של מעטים."

ב־19 באוגוסט, שבו פירסם אמין את החלטתו לגרש את האסיאנים מן הארץ, הפגינו במרכז קאמפאלה מאות אוגנדים נושאי כרזות וקוראים סיסמאות במקהלה קצובה, כדי לתמוך בהחלטתה של הממשלה לגרש את האסיאנים בעלי דרכונים בריטיים.

„זמן רב מדי סבלנו," אמר הג' מוסא סיבאדוקה בן ה־62, נשיאה הכבוד של התאחדות הסוחרים האפריקאית באוגנדה, כשהוא עומד בשמש בכיכר העיר. „הם לקחו את סחרנו, ועתה הגיע תורנו, תור האפריקאים". לידו אמר בקול חנוק סוחר קשיש: „הם לא רצו לעבוד עם אפריקאים, הם לא רצו להתפלל עם אפריקאים, הם לא רצו לשתות עם אפריקאים. הם חשבו כי הם טובים מאתנו. אנו נראה להם. אני אומר לך — אנו נראה להם."

הפגנה זו בברכה הבאובק של העיר וכן הנאומים הכרוזה, הבליטו את רגשי הבדידות של רוב האפריקאים כאן כלפי האסיאנים שמשפחותיהם באו מיבשת הודו בסוף המאה שעברה. כי הקהילה האסיאתית כאן — וכן בשאר הארצות של מזרח אפריקה — התפתחה לאט־לאט לגורם קובע בעסקים. בבעלותו רוב החנויות הקטנות, הוא שולט בענפים החשובים של הקשה והבונה. החלטת הגירוש של אמין נתקבלה איפוא בברכה על־ידי הרבה אוגנדים שחורים, הבלאים ההמרכרות על השליטה הכלכלית של האסיאנים, ומה שכתוב אולי כזה, על בלעדיהם הסוציאליזם.

„הם טפילים החיים על האוגנדים, לוקחים ולעולם אינם נותנים," אמר איש העסקים אבו מליריה בן ה־65. „הם נוהגים בנו בבוזה, כמו בילדים קטנים. זה יהיה בשבילם לקח טוב — שלא ינהגו בנו בבוזה."

כתבנית אחת שהשתתפה באסיפה האזינה לנאומים, מוחאה כפיים בהתרגשות. „אנו הרתחנו מים בשביל התה שלהם, אנו היינו שפחותיהם ומשרתותיהם", אמרה במרירות. „הם מנצלים אותנו, ואני אומרת ברוך שפטרנו. שילכו להם כולם לגיהנום."

אכן, הלך הרוח השליט בקרב האוגנדים השחורים הוא רוגז ללא רחמים וללא נקיפות מצפון. „אני עובד עם הודים מאז 1943," אמר סוחר קפה אחד. „אני יודע שאין ההודים ידידים לאפריקאים. הם ידידים רק כשהם רוצים לגנוב משהו מאתנו." הסוחר השקיף על פני כיכר קאמפאלה שרוב חנויות הטכסטילים והכשירי־הכתיבה שבה שייכות להודים. „בקרוב מאד יהיו החנויות שלנו," אמר.

ישראלי תושב ניו־יורק

בעל קשרים רבים ונסיון רב בענף ההלבשה

מעוניין לקבל נציגויות של בתי חרושת

המעונינים ביצוא לארה"ב להתקשר טל. 04—725059 עד תאריך 30.8.72.

ספר משך חכמה

מהדורה חדשה, מתוקנת ומשוכללת

בצירוף מראי מקומות, מפתחות ותולדות המחבר.

600 עמודים.

ההפצה: א. אברהם, רח' גבעת שאול 17/3 ירושלים, טלפון 532073

הוצאת אותפז בע"מ

גאה להביא בפני קוראיה את

הספר היחידי המיועץ להורים

מה ואיך נאמר לילדינו?

רופא ילדים ופסיכיאטר־של־ילדים שהתמחה בבעיות המשפחה

ד"ר בנט אולשייקר

מסביר להורים בצורה ענינית מה ואיך לאמר לילדיהם בהתעורר בעיות הקשורות בפירוד, גירושין, אימוץ, נישואין־שניים, פציעה, הכנת ילד לניתוח, מוגבלות, מישחקי מין מוקדמים, מוות במשפחה וכן נושאים אחרים.

המחיר —.12 ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים בארץ

הפצה ראשית: ספרי איל, שטראוס 3 ת"א

ספרית־פועלים

ספרים חדשים

במלחמת העולם השניה

המאבק כאחורי הקווים של הרייך־השלישי שיצא להשמיד את היהודים ולייסד „מלכות אלף שנים" של אדונה גרמנית ושעבוד האדם.

התזמורת האדומה

המתוחכמת והרת־התוצאות שבתולדות הריגול בעולם. המעשים, השיטות, התצלומות של האיש המסתורי דומב־טרפר — הוא שנלחם עתה על זכות עלייתו מוארשה לישראל — אשר אירגונו היה חולש על ברלין בירת היטלר, על פאריס מרכז חיל־הכיבוש הגרמני, על ספרד, שוויץ ובלגיה, בספר המוניטין העולמיים, מאת הסופר החוקר הצרפתי ז'יל פרו

התזמורת האדומה

עלילת־ריגול מסעירה לא פחות משהיא מאלפת ומגלה צפונות. סיפור מרתק על אנשים אמיצים, יהודים ואחרים, יחידים, חוליות וקבוצות, על מצבים נדירים, סיפור לוחמים במחתרת שלא היתה כדוגמתה.

התזמורת האדומה

עברית: נחמן בן־עמי

בהוצאת ספרית פועלים

שאולי בלבולי

סיפרה: גרדה כהן

צילם: מאיר דרזם

שאולי בלבולי הוא ילד חביב ומבולבל. מה לא קורה לו?! הוא הולך לאיבוד, נרדם בחנות של דודו בעיר הגדולה ועוד. על שאולי, על ילדי קיבוץ אחרים, ועל הרפתקה לילית בגן הפסלים המופלא של מאיר דרזון, מספר ספר זה, המצטיין בהבנה של עולם הילד ובהומור עדין.

יאיר הורביץ:

נרקיסים למלכות מדומנה

שירים חדשים

אלכסנדר בלוק:

שנים־עשר

אחד מקור ואחד תרגום

עברית: אברהם שלונסקי

פנינה ביצירתו הפיוטית של אלכסנדר בלוק. יצירת־המופת של שירת המהפכה, שהנפשות הפועלות בה הן רוח־הסופות, הזכן הצרים בגשם, — שנים־עשר יחפנים, שנגדו לזקק את ניצוצות הקדושה מן הטומאה, דומה לשנים־עשר שליחיה של הברית־החדשה, שדמות הגואל צועדת לפניהם, — הם בתוך הסופה, הוא מעליה, הם בטיט־היון של החטא והוא בשפריר עליון של הלובן הצח והכיפורים.

מהדורה אלבומית, נייר משובח. איורים מאת הצייר ג. אנגקוב, איש־תקופתו וידידו של המחבר.

לקראת פתיחת שנת הלימודים

בשבוע של פתיחת בתי־הספר יימכרו אצלנו ספרי־לימוד ברציפות במשך כל שעות היום. אלה שיבואו בשעות 13.00—15.00, ייהנו בשרות מהיר וטוב יותר.

ספרית פועלים

תל־אביב, אלנבי 73

אוניברסיטת תל־אביב

קוראת למתנדבים לחפירות ארכיאולוגיות בתל באר־שבע

משלחת החפירות של אוניברסיטת תל־אביב

מודיעה כי יש מקומות למתנדבים בחפירות בתל באר־שבע

(המסתיימות ב־1.9.72).

מחנה המשלחת ובו מקומות לינה, אוכל ושירותים מצוי לרגלי התל.

אפשר לפנות במקום (אוטובוס מתחנת האוטובוסים המרכזית מבאר־שבע) או למזכירות המכון לארכיאולוגיה, אוניברסיטת תל־אביב, טלפון 416111 קו פנימי 405.

שבוע החפירה האחרון מסתיים ביום חמישי, (31.8.72), בשעות אחה"צ.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

בית־הספר ללמודי מוסמכים

קורסים ללימודים מתקדמים בתל־אביב

סמסטר א' שנת הלמודים 1972/73

הקורסים הבאים ניתנים במסגרת „לימודים מתקדמים" המיועדים למהנדסים

הלימודים יתקיימו בשעות אחה"צ והערב

ההרשמה משך חודש ספטמבר בלבד

1.	[illegible]	ד"ר י. דיין
2.	[illegible]	ד"ר י. דיין
3.	[illegible]	ד"ר א. בנין
4.	[illegible]	פרופ' ח. גוטפינגר
5.	[illegible]	ד"ר ג. איזנברג
6.	[illegible]	פרופ' י. פרמינגר
7.	[illegible]	ד"ר פ. למדן
8.	[illegible]	ד"ר י. בלאס
9.	[illegible]	פרופ' ל. רוזנבאום
10.	[illegible]	פרופ' א. רובין
11.	[illegible] 1 — [illegible]	
12.	[illegible]	פרופ' א. ריבין
13.	[illegible]	ד"ר ז. בר
14.	[illegible]	ד"ר מ. הראל
15.	[illegible] 1	ד"ר י. [illegible]
16.	[illegible]	ד"ר ב. נוה
17.	[illegible] 1	ד"ר ש. כרמי
18.	[illegible] 1	ד"ר ג. קליינשטיין
19	[illegible] 1	ד"ר ע. איגרא
20.	[illegible] 1	ד"ר א. [illegible]
21.	[illegible]	
22.	[illegible] 1	פרופ' א. [illegible]
23.	[illegible] 1	פרופ' א. זסלבסקי
24.	[illegible] 1	אינג' י. סיני
25.	[illegible]	ד"ר ג. אדלמן
26.	[illegible] 1	פרופ' י. [illegible]
27.	[illegible]	ד"ר א. סקרלב
28.	[illegible]	
29.	[illegible] 1	פרופ' צ. רגבי
30.	[illegible] 1	ד"ר מ. שמואלי
31.	[illegible]	פרופ' א. [illegible]
32.	[illegible] 1	פרופ' ב. [illegible]
33.	[illegible]	ד"ר א. אפשטיין
34.	[illegible] 1	ד"ר י. [illegible]
35.	[illegible]	ד"ר א. [illegible]
36.	[illegible]	ד"ר א. [illegible]
37.	[illegible] 1	ד"ר א. [illegible]
38.	[illegible]	ד"ר ה. ערמון
39.	[illegible]	ד"ר ש. פאר
40.	[illegible]	ד"ר א. [illegible]
41.	[illegible]	ד"ר ב. [illegible]
42.	[illegible]	ד"ר ש. עמיר, ד"ר ש. עפר

המשתתפים רשאים לגשת לבחינות ובהצלחה בבחינה יוכלו לזכות בהכרה לימודים אלה לקראת התואר המגיסטר.

פרטים והרשמה: הטכניון, המדור ללימודי חוץ, רח' [illegible] 14 תל־אביב, טלפון 268126/7, 266992

משרד החינוך והתרבות אגף הנוער | עיריית ירושלים המחלקה לחינוך | משרד העבודה

המכון להכשרת מדריכי נוער

מודיע על:

רישום מועמדים

ללימודים לקראת התואר

„מדריך מוסמך" (מחזור ו')

המועמדים: תושבי — ירושלים בני 21—32 בעלי השכלה של 12 שנות לימוד. יועדפו מועמדים בעלי נסיון קודם בהדרכת נוער. במקרים מיוחדים יתקבלו גם מסיימי 11 שנות לימוד.

הלימודים: הלימודים במכון נמשכים 15 חודש ברציפות. בשעות לפנה"צ יתקיימו השיעורים העיוניים ואילו בשעות אחה"צ יעסקו התלמידים בעבודה בשטח מודרכת. בששת החודשים הראשונים יקבלו תלמידי המכון מלגה חודשית בת —.150 לירות. בתשעת החודשים הנותרים יעסקו בהדרכת נוער בשכר. (במשרה חלקית).

השמה: בוגרי המכון אשר יצטיינו בבחינות הגמר יועסקו בעבודת הדרכה בבתי הנוער בירושלים (או במסגרת דומה), בתנאי שכר השווים לאלה של מורה מוסמך.

לתלמידים שיזכו להערכתו החיובית של הפיקוח, יוענק התואר „מדריך מוסמך" בתום שנה אחת של עבודה בשטח.

רישום ופרטים: במכון להכשרת מדריכי נוער ליד המדרשה לעובדים חינוכיים סוציאליים, רח' בית הכרם 7, ירושלים טלפון 37838, 02—65912 שעות המשרד במכון 08.00—14.30.

חברה רצינית

מעונינת במשקיעים

החל מ־30,000 ל"י

מובטח 16—22% נטו

עם בטחונות

לפנות לת.ד. 4049 באר־שבע

הוצאת ספרים „אחיעבר" רח' ההסתדרות 22, טל. 225740, ירושלים

זאב וילנאי

ירושלים - בירת ישראל

מהדורה חדשה בשלושה חלקים

הופיע עכשיו

העיר העתיקה וסביבתה

ב'

הרובע הארמני, הנוצרי והמוסלמי. כנסיות, מבצרים ובניינים היסטוריים. הר ציון, קבר דוד, עיר דוד, העופל, קדרון, גיחון, שילוח, גיא בן־הינום, הר הזיתים, הר הצופים והכפרים הסמוכים.

460 עמודים. 402 תמונות וציורים.

צילום־אויר של העיר העתיקה בגודל 70×60 ס"מ.

נמצא למכירה

העיר העתיקה

א'

תולדותיה, סביבתה וכינויה. חומות ושערים. הר הבית. הכותל והאתרים הסמוכים. מצודות קדומות. הרובע היהודי ובתי הכנסת. החפירות החדישות.

440 עמודים. 383 תמונות וציורים.

מפה מעודכנת של העיר העתיקה.

העיר החדשה

תחת מכבש הדפוס

תולדותיה מראשיתה ועד שנת 1972. עדות ושכונות, שמות הרחובות ופירושיהם. בתים היסטוריים. גנים ציבוריים. אתרים ארכיאולוגיים ומקומות קדושים. כנסיות ומנזרים. אנדרטות ובתי קברות. ביבליוגרפיה עברית ולועזית. תמונות וציורים רבים. מפה מעודכנת של העיר החדשה.

המכון לפריון העבודה והייצור

המרכז למדעי ההנהלה

החלה ההרשמה

למעבדה ליחסי־אנוש

שתתקיים מיום ראשון 8.10.72 עד יום שישי 13.10.72 בתנאי פנימייה.

המעבדה מיועדת: לסגל הניהולי של מפעל או מוסד, ולבעלי תפקידים המעוניינים לשפר את רמת היחסים הבין־אישית.

ההיקף יוגבל לפי פניה בטלפון או בכתב.

מספר המקומות מוגבל.

פרטים והרשמה: תל־אביב, רח' עמיאל 23, טל. 35—73—25

אנאליזה של המשבר האמריקאי

מאת ארתור שלזינגר
ברות „שפיגל"
מיוחד ל„הארץ"

כותב המאמר היה יועצם של הנשיאים קנדי וג'ונסון. הוא פרופסור להיסטוריה באוניברסיטת הארווארד ויועצו של ג'ורג' מקגאוורן.

ארתור שלזינגר

בזה זמן־מה מעוררות החדשות ה־באות מארצות־הברית דאגה וחששות באירופה. הדבר מובן בהחלט. החדשות מדאיגות גם את אמריקה.

לפני ארבע שנים הבטחנו כולנו, כי מלחמת הודו־סין תסתיים בקרוב. אולם, המלחמה נמשכת ללא רחם, ובשבועות האחרונים חלה בה לפתע הסלמה מחודשת, לכרות שהנשיא ניכסון הוציא מאז 1969 את רוב יחידות הקרקע האמריקאיות וביטל בהדרגה הגבלות שונות, שגם הנשיא ג'ונסון הגביל בהן את התפקיד ה־אמריקאי בוייטנאם. ב־1970 הוא הרחיב את המלחמה לשטח קאמבודיה. ב־1971 הגביר אותה לתחומי לאוס. השנה הניח למפציצי הקרב ב־52 לטוס מעל האנוי והייפונג. גם אם צומצמו יחידות הקרקע, לא היה מ־עולם פוטנציאל ההפצצות כה גבוה, ומעולם לא נעשה בו שימוש רחב כל־כך. משקיפים בוואשינגטון המבי־רים, את נטייתו של הנשיא להגיב באורח דרמטי על משבר, תוהים ב־דאגה כמה עוד יצטרך להלום כדי להשלים את מושגיו בדבר הכבוד שחייבים להבטיח לעצמם מנהיגים ואומות.

באוניברסיטאות פרצו שוב מהו־מות. בהארוורד פרץ אספסוף לבניין לימודי מדיניות־חוץ, גרם נזק למש־רדים והצית אש במקומות שונים. שני הצדדים מחפשים שעירים לעזאזל. הנצים רואים במתנגדי המלחמה את האחראים לתקופה; היונים דורשים להביא את המנהיגים הפוליטיים בפני בית־דין. נחשפים פשעי מלחמה כגון מקרה מי־לאי, אך רק אדם חסר־חשיבות נמצא חייב בדין. נערכים משפטים נגד מתנגדי המלחמה, אך איש אינו הובא לדין את הפוש־עים מאחורי שולחן הכתיבה. מכל הצדדים מתפשטת מורת־רוח חריפה המכוונת נגד מדיניות ההתערבות ב־עולם כולו, נגד התיאוריה שארה"ב היא האפוטרופוס של העולם. הבוח־רים רוצים לצמצם את סיוע החוץ, להחזיר יחידות צבא לא רק מאסיה אלא גם מאירופה, ושהעולם יפתור בעצמו את בעיותיו.

ערים מתפוררות

במדיניות הפנים אין היחסים מאו־זנים יותר. מספר המובטלים מגיע ל־6% מכלל האוכלוסיה הכשירה ל־עבודה. עדיין לא השתלטו על האינ־פלציה, שבמשך שנתיים וחצי העלתה את יוקר המחיה בשיעור המדהים של 14.5%: מבנקי הסחר עולים במהירות מדאיגה: מ־8.6 מיליארד דולר בשנת 1970 עד 14,2 מיליארד ב־1972. המצב בערים הגדולות מתוח, והוא מעין חומר נפץ. המש־פחות הלבנות נסות על נפשן אל הפרברים ומשאירות את פנים־העיר המתפורר לשחורים, המתפצלים, מ־צידם, לקבוצות יריבות ועוינות זו את זו.

רוב הכושים עדיין רואים כאידיאל את מיזוג הגזעים. עם זאת, כבר קיים מיעוט המטיף ללאומנות שחו־רה. מתבדלים אלה שסועים בינם לבין עצמם, עד כדי כך שפלג של הפנתרים השחורים נלחם בנשק הם נגד סוטים מקו התנועה.

החיים הופכים להיות מסוכנים יותר. ב־1960 סבלו 300 מכל 100 אלף תושבים ממעשי אלימות. ב־1968 גדל מספר זה פי שניים וחצי יותר. לא מכבר פרצה בעולם התח־תון הניו־יורקי מלחמה, המעבירה בכל את סרטי הגנגסטרים הגרועים ביותר של הוליבוד. אף שממשלת ניכסון מדברת, תוך הצדקה עצמית, על חוק וסדר, היא דוחה את התביעה להטיל פיקוח בדרג פדראלי על כלי־הנשק. בינתיים מתפשטים ההלכים הסמים, והמכורים להם משוטטים ברחובות.

אין לצפות לתמורה אחר הבחי־רות לנשיאות בנובמבר. תחרות מוע־מדי הדמוקרטים היתה ביטוי לדיל־מה גדולה. המנצח, ג'ורג' מקגאוורן הוא רדיקאלי ובדלן (לדברי מבקריו), ואין לו כמעט סיכוי, לפי ה־משאלים האחרונים. לטווח הארוך נשאר גם ג'ורג' וולאס בבחינת מעמ־סה — דמאגוג גזעני המלבה את ה־יצרים הפרימיטיביים נגד „אינטלק־טואלים בעלי ראש־ביצה": יונים, תושבי החוף המזרחי, בעלי ההש־כלה, כל אלה היודעים לקרוא מבלי להניע את שפתותיהם.

בפתח הניתוץ

אין ספק שהתמונה מייאשת, ד־כתחזה להשית באופן ברור הרגשת אי־נוחות לאומית עמוקה. הממסד בממשלה, במדיניות, בעסק, בארגו־ני הפועלים, במערכת החינוך, מפסיד מהשפעתו. תוקפים את הלגיטימיות שלהם. משאלי דעת־קהל מצביעים על ניכורם הגובר מן החברה האמ־ריקאית, על ההלשה ברורה של ה־אמון במוסדות לאומיים ובהנהגה ה־לאומית. יש אף הטוענות שהרפובלי־קה עומדת על סף ההתמוטטות. בשנה שעברה הציג הנשיא ניכסון: „אני הו־שב על גורל יוון ורומא, אנו רו־אים מה החזיק מעמד — העמודים בלבד. כשהתרבויות הענק הגדולות נעצרו, כשאיבדו את הרצון להמ־שיך להיות ולהתקדם, נחרץ גורלן ... ההורים בסופו של דבר את ההרבה. ארצות־הברית נכבשת עתה ... זה."

אין להכות שאף במקיפים אירו־פיים בעלי הבנה מגיעים לידי הדעה ... עדיין־איה להתחלת התקיפה על הרפובליקה האמריקאית. ב־זוכרם את הנסיבות שהביאו לפני 40 שנה את קללת הנאצים על ארצות־הברית, הם שואלים, כמובן, אם נעה אמריקה לעבר משבר מוסרי ומוסדי ... הם שואלים את עצמם אם ...

התצליח ארה"ב למצוא ערכים מתאימים לדרגת התפתחותה?

לאלימות אינם יוצרים תנאים מוקד־מים לפתרונים; אם המסורות הקונס־טיטוציוניות והדמוקראטיות באמרי־קה עודן חזקות די הצורך כדי לרסן את כוחות הספק ואי־הסדר; אם אפ־שר יהיה לפתור משבר־איכות זה ב־דרכי שלום.

אני כותב כאמריקאי השותף לחלק גדול מדאגות אלה. כדמוקרט מה־קדם, אני רואה את ממשלת ניכסון כאסון מוחלט, על אף יוזמות אמיצות ואינטליגנטיות כמו ההתקרבות לסין. אין לי ספק שמדיניות־החוץ שלנו ב־דרום־מזרח אסיה בזמן האחרון מוט־עה בצורה הרת־אסון, ושבחלקים אחרים של העולם היא שגתה באופן מבהיל; ואני מודה שיש לאמריקה קשיים ניכרים מבפנים.

אף־על־פי־כן אני סבור שאין מקום לנסיונות לפרש את המשבר האמרי־קאי של שנות ה־70 ברוח המשבר הגרמני של שנות ה־20 או ברוח משברה של הקיסרות הרומית השו־קעת. ככל שמצבה של ארצות־הברית מדאיג, עדיין אין הוא מתקרב ליום הדין האחרון. אסור לנו להתפתות לאנאלוגיות היסטוריות. ג'ורג' וולאס אינו היטלר. ג'ורג' מקגאוורן אינו בדלן אלא ראליסט בעל מחשבה, הרוצה לשים קץ לטירוף המופרז של מעורבות בינלאומית מופרזת. רובם של מה שמכונה „משפטים פוליטיים" נסתיימו בזיכוי הנאשמים. אדגר הובר מת, ורק לעתים רחוקות היה הקונגרס פעיל יותר בגילוי של מה שמאיים על החופש האינדי־בידואלי.

משהו התפתח באמריקה בצורה כזאת ששוב אין כל אפשרות להש־תלט עליו, ויש ענין להרהר בכמה מן הסיבות לכך.

לחסידי האגף הימני הסבר ישיר ופשוט למשבר האמריקאי. התיאוריה שלהם אומרת שהאמריקאים איבדו את אמונתם באמיתות המסורתיות. הערכים הישנים של עבודה, חסכו־נות, משמעת והישג — כך טוענים הם — נחלשו על־ידי ממשלה סאטו־נאליסטית וחברה ליברלית. האינדי־בידואליזם האמריקאי איבד את כו־חו, כיוון שהבריות ציפו שהממשלה תעשה משהו למענם במקום שיעשו זאת הם בעצמם.

פשעים, מסים, סמים ופורנוגרפיה מבאישים את ריח האמונה בנוסח הישן של אמריקה. הנוער פנה עו־רף לנהרמות שהעלו את אמריקה ל־גדולה. ביסודו של דבר מדובר ב־משבר מוסרי, והפתרון הוא שיבה אל הערכים הבדוקים של העבר. לאח־רונה אמר הנשיא ניכסון: „עתה הוא הזמן להתנגד לנטיה לסלחנות, לנטיה לחולשה, לגישה לקבל משהו בחינם: ואם נעשה זאת, תשוב ותזכה ארץ זו באמון העצמי שלה. אני מא־מין שכך זה יקרה".

הסבר השמאל פשוט וישיר באותה מידה. הוא טוען שכל הקשיים ב־אמריקה הם תוצאה בלתי־נמנעת של הקפיטליזם. הצורך למצוא שווקים לעודפי ההון האמריקאים ולסחורות העודפות, קובע לפי גירסה זו, את מדיניות החוץ האמריקאית. רדיפת הבצע והשחיתות של שיטה המוש־תתת על הרווח הפרטי, גורמים ל־בעיות הפנימיות שנובעות מניצול ודיכוי. השיטה חולה ללא תקנה, ואין תקווה לרפאה כל זמן שלא חל שינוי יסודי. על כן אין התשובה בהחזרת הערכים הישנים, אלא ב־העמדת ערכים חדשים על־ידי מהפ־כה.

עלי להודות ששתי התיאוריות נראות בעיני פשטניות ושטחיות מדי. דעתי היא שערכים צריכים להשתנות כשחברה עוברת, בלחץ השינויים המדעיים והטכנולוגיים, משלב הצמצום בפועל לשלב השפע בכוח. אני סבור שהרגשת אי־הנחת בארצות־הברית נובעת ממקורות עמוקים הרבה יותר מן השיטה ה־אידיאולוגית או יחסי הרכוש. לא שיבה אל העבר ולא מהפכה בעתיד הן אפשרויות מציאותיות.

אני בטוח שהאיבחונים הקונבנ־ציונאליים הנזכרים מתעלמים מן ה־יסודות המכריעים של המצב באמ־ריקה. ואני מפקפק אם יסודות מכ־ריעים אלה מוגבלים לארצות־הברית בלבד. אין אמריקה חוזרת על המש־בר שאירופה התנסתה בו לפני דור אחד או שניים. היא גם אינה חוזרת על משבר התקופה הקלאסית. אמרי־קה של היום עוברת את המשברים של התקופה המודרנית, אותו משבר שמדינות אירופה וכן כל המדינות ה־מתועשות יחוו על בשרן בעוד דור אחד או שניים.

בקיצור, הקשיים אינם תוצאה של תופעות בזיון מיוחדות במוסדות ה־אמריקאיים או באופי הלאומי ה־אמריקאי. בקורם בשורה של ב־עיות, שהקידמה, המתפשטת במהי־רות גדולה והולכת תעורר אותן בכל המדינות בעלות טכנולוגיה מפותחת — ללא כל קשר ליחסי הרכוש או לשיטה האידיאולוגית הנהוגה בהן.

כדי להמחיש לעצמנו את הקצב הדמיוני שאותו השיגה ההיסטוריה במאה ה־20, די לחשוב שיתכן מאוד כי אדם שראה לפני 70 שנה את האחים רייט טסים שניות אחדות ב־אוויר, היה עד עתה לנחיתת בני־האדם הראשונים על הירח.

הדבקות בערכים מסורתיים מסור־תיים לא תעצור בעד השבות שפושה השינוי המדעי והטכנולוגי. גם מדי־נות בעלות שיטה אידיאולוגית שונה ויחסי רכוש אחרים לא יהיו חסינות באופן מאגי מפני הבעיות שמעוררת מהירותה המואצת של ההיסטוריה. כל ארץ התנסה במשברים דומים כשהתפתחותה הטכנולוגית הגיע ל־רמה דומה. בברית־המועצות כבר נישנות רבות מבעיות אלה. נוכל רק לקוות ששאר החברות יהיו מוכנות ללמוד משגיאותיה ואשליותיה של ארצות־הברית כשהכוח של הטכנו־לוגיה הדוחף אותן לתוך העתיד ה־לא־בטוח.

לעתים נראה כאילו מהירות ההיס־טוריה יצרה בעיות העולות על כש־רון החברה האמריקאית למצוא פת־רון במסגרת מערכת הערכים הקיי־מת. המשבר האמריקאי היסודי הוא בסופו של דבר, משבר של הערכים. אך לא מדובר בהחזרת הערכים ה־ישנים ולא בהנהגה־בכוח של ערכים מהפכניים. יש צורך לגלות ערכים המתאימים לחברה בעלת טכנולוגיה גבוהה.

היכולה אמריקה למצוא ערכים אלה? הסוציולוג גונאר מירדאל העיד כי יש במסורת הקאלוויניסטית של אמריקה יתרון עצום: היא פתו־חה לשינוי. אמריקה עברה ביובל השנים האחרון תמורות ניכרות, מ־ליברליזם כלכלי עד למדיניות כל־כלית מכוונת חלקית; מאמונה איתנה בעליונות הלבנים ועד להכרה בחב־רה רב־גזעית; מבדלנות למדיניות עולמית פתוחה, ואחר־כך חזרה ל־אינטרנציונאליזם ביקורתי; מן ה־חברה הפוריטאנית לחברה מתירנית; ואף מן הרעיון שקידום המידות ה־לאומי מחייב איסור משקאות חרי־פים, לכך שהשתיה היא ענין פר־טי.

כל התמורות האלה מצביעות על כשרון לאומי, שמסוגל לפתח מער־כות ערכים חדשות. שינוי הערכים של שנות ה־70 אולי יאפשר לאר־צות־הברית לתבוע מחדש את עצ־מיותיה. רק כך תוכל לקוות לפתור את הבעיות המסובכות שנוצרו עקב השינוי המדעי והטכנולוגי המהיר.

ללא כל קשר לשאלה אם ארה"ב תנצח או שתנוצח במאמץ זה, יש לזכור כי שום ארץ אינה רשאית ל־השתעשע בתקוה שתוכל להימנע מ־פימות, כשתגיע לאותה רמה של התפתחות. אין מקום שאפשר להס־תתר בו. אין מפלט.

קונצרן שטרן-לונדון

+ פאן-לון = איכות ובטחון!

ביום נהוג להעריך ולמדוד את טיבה ואיכותה של בניה בהשוואה לאיכות הבניה של פאן-לון.

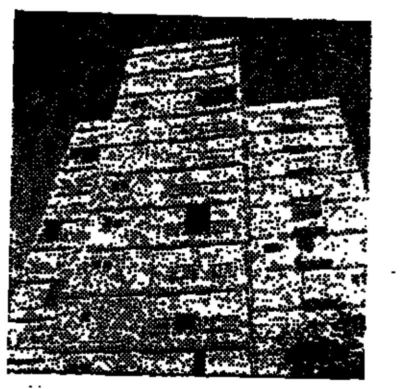

וכשאומרים „איכות פאן-לון" זה כבר מדבר בעד עצמו - ופרושו: טיב בניה מעולה, איכות וסגנון, חומרים ממדרגה ראשונה ותכנון מיוחד ואקסקלוסיבי.

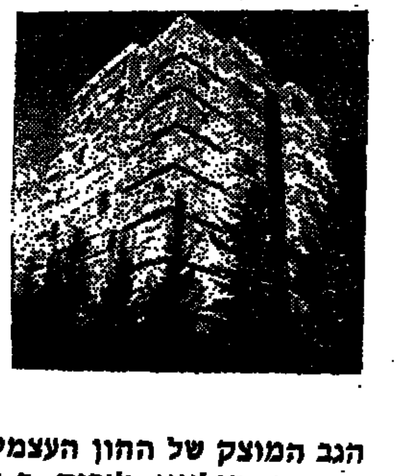

יש על מי לסמוך !!!

הגב המוצק של ההון העצמי של קונצרן שטרן, שהשקיע עד כה עשרות מיליוני לירות ב„פאן-לון" מהוה כיום את הבטחון הרב ביותר בשטח הבניה בישראל בכל הקשור לאיכות, סגנון, מחיר ומועד מסירת הדירה.

פאן-לון בונה ברחבי הארץ

משרדי המכירות:

ירושלים: שמאי 6
תל-אביב: אבן־גבירול 148
חולון: שנקר 47
בת-ים: רוטשילד 34
רמת-גן: ז'בוטינסקי 20, בני־ברק
בני-ברק: ז'בוטינסקי 20, בני־ברק
פתח-תקוה: ז'בוטינסקי 20, בני־ברק

משרדי המכירות:

ראשון לציון: רוטשילד 50
אשדוד: רוגוזין 4
לוד: שדרות דוד המלך פינת שלמה המלך
הרצליה: סוקולוב 58
כפר-סבא: ויצמן 129
רעננה: סוקולוב 58, הרצליה / ויצמן 129, כפר־סבא

פאן־לון בינלאומי-מיוחד עבור תיירים ומשקיעי חוץ

כתובתנו החדשה: תל-אביב, רחוב פרישמן 10, טל. 240225, 240224

בניה למגורים

בסיועה של חברת "מטרופוליטן פרופרטי הולדינגס בע"מ" רכש קונצרן שטרן חלק נכבד מעיסקי הבניה למגורים, של חברת "לונדון קאונטרי פריהולד" לשעבר, שהיו ידועים בשם "קי פלאטס".

כתוספת, השלימו רכישות קודמות מגופים אחרים את נכסי הבניה של קבוצת שטרון.

בנקאות

באמצעות חברת "פירסט מרילנד בע"מ" יש לקבוצת שטרן חלק ב"מרצ'נט בנקינג (הבנק למסחר).

הבעלות על בנק זה היא בשתוף עם ה"פירסט נשיונל בנק אוף מרילנד, בלטימור".

בטוח

חברת „ניישן לייף אינשורנס" מקנה לקבוצת שטרן מימד נוסף.

חברה זאת שנוסדה בשנת 1925 נמצאת עתה בעיצומו של תה־ליך, מתוכנן בקפידה, של גידול והרחבה.

חברת "ניישן לייף פרופרטי בונד" בחסות חברת "ניישן לייף אינשורנס" ידועה היטב ומתזור הפרמיות שלה אשתקד הסתכם ב־500,000 לירות שטרלינג (כ־5,5 מיליון ל"י).

גידולה של חברה זאת בשנת 1971 ב־11.18% מדבר בעד עצמו.

דפוס והוצאה לאור

לקבוצת שטרן יש כיום אחיזה איתנה בענפי הדפוס והמו"לות באמצעות מספר חברות בת באנגליה ובאירלנד. בשיתוף "קהיל ושות'", המדפיס הממשלתי בדאבלין, אירלנד, עוסקת החברה בכמה ממבצעי הדפוס וההוצאה לאור הגדולים ביותר שבוצעו אי פעם. (כמו למשל ההדפסה וההוצאה לאור של 1000 כרכי רשימות הפרלמנט הבריטי מהמאה ה־19).

הקמתו והתפתחותו, חסרות התקדים כמעט, של קונצרן שטרן, שהונו נאמד כיום בכ-50,000,000 לירות שטרלינג (למעלה מחצי מיליארד ל"י) הינם מהמאורעות החשובים בהסטוריה הכלכלית העולמית במאה שלנו — בעיקר בענף הנכסים והבניה, שמלבדם מקיף קונצרן שטרן קשת מגוונת של נכסים והשקעות.

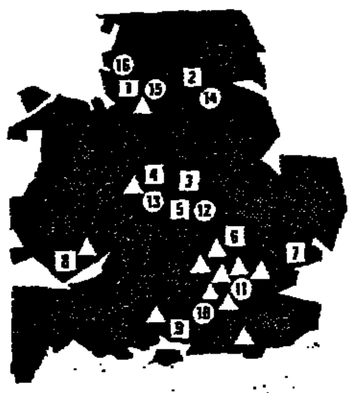

מקרא למפה

נכסים תעשייתיים:

1. וורסלי הצפונית, נכס תעשייתי ע"י מנצ'סטר 10 יחידות על שטח של 200.000 רגל מרובעים.
2. נכס תעשייתי בראונדווד, וויקפילד 10 יחידות על שטח של 90.000 רגל מרובעים.
3. נכס תעשייתי בנארבורו, ע"י לייססטר 5 יחידות על שטח של 20.000 רגל מרובעים.
4. נכס תעשייתי בהייוואורד, ע"י בירמינגהאם 5 יחידות על שטח של 500.000 רגל מרובעים.
5. נכס תעשייתי בקונסורט, רוגבי יחידות על שטח של מ־10.000 רגל מרובעים.
6. נכס תעשייתי בסדגוויק, לוטון 5 יחידות על שטח של 425.000 רגל מרובעים.
7. נכס תעשייתי בפורט־אוף־הרוויץ' 5 יחידות על שטח של 500.000 רגל מרובעים.
8. נכס מסחרי בקרדיף רוד, בארי יחידות על שטח של מ־2500 עד 100.000 רגל מרובעים.
9. בפורטסמות — בית־חרושת על שטח של 27.000 רגל מרובעים, משרדים על שטח של 4000 רגל מרובעים + 30.000 רגל מרובעים ה־עומדים לרשות הקונצרן.

משרדים:

10. ליתרהד
11. ציסוויק
12. נורת־האמפטון
13. סוליהול
14. דונקסטר
15. סטרטפורד
16. פרסטון

פאן-לון

חברה להנדסה ולבנין בע"מ-חברת בת של קונצרן שטרן-לונדון

פרסום אסליגנר—הבצינר

هكذا من الأصل

„הכשר לרצח עם" לנורמן כוהן

[illegible] ...

מעניינת בהקשר זה השקפתו של ההיסטוריון הנודע יעקב קלאצקין, המבקש „להסביר אותו חזיון תמוה, שהאומה הגרמנית העמידה מתוכה שני טיפוסים קצוניים בכל שטחי הרוח והמעשה... הרי היא זיכתה את תרבותנו משך דורות בעקרי־רוח מ־רובים, הוגי־דעות ואנשי־חזון... ד היא גם שגידלה מתוכה את מחרי־ביה של תרבותנו... מעריצים את פולחן הכוח והמטיפים למוסר של אכזריות. הקצוות הללו, שמעמידים את עצמותה ויחודה של הגרמניות הם: מצד אחד — למעלה מן האדם. מצד שני — למטה מן האדם. נקודת־הנגיעה שביניהם היא חוסר זי־קה יסודית אל האדם באשר הוא אדם..." [1]).

בין המטיבים להכיר את תכונותיהם של הגרמנים יש המאמינים, כי האכזריות טבועה בנפשם, והיא־היא מוקד אופיים; אפשר שיקומו עורריו על עמדה כוללנית זו, אך בעלה מכל ספק, שאין להסביר את תופעת השואה האיומה על רקע היסטורי פשטני וכתוצאה הגיונית כביכול ממצב חברתי ומדיני מסוים. מיוחדת־במינה היא התפיסה שתופס בעיה זו הפסיכולוג האנגלי נורמן כוהן — שאינו מבני־ברית, אך כ־נראה ממוצא יהודי — חוקר הפס־כופאתולוגיה של ההמונים, אשר מג־עו האישי, עקב מילוי תפקידו, עם אנשי ס"ס רבים מייד לאחר תבוס־תה של גרמניה הנאצית, והחומר התיעודי שהיה מרוכז בידיו, עורר־הו לחקירת האנטישמיות המודרנית, ובמיוחד את ההכנות ל„פתרון הסו־פי". כך בא לעולם (1967) ספרו המרתק המשכנע בתיאוריו העובד־תיים ובמסקנותיו המדעיות, שהופיע זה לא כבר בעברית [2]).

לפי מחקרו של כהן נתאפשר רצח בני־עמנו על־ידי המיתוס בדבר ה־קשר היהודי העולמי לשם השתלטות על כל עמי תבל, ומיתוס זה הופץ בצורת „הפרוטוקולים של זקני ציון" בארצות מרובות מאוד, לרבות ה־מזרח הרחוק, מדינות־ערב ואפילו הארצות שבהן אין מתגוררים כלל יהודים או מספרם שם זעום ביותר. בעצם הימים האלה קראנו על הוצ־את שתי מהדורות חדשות של הי־בור זה באיטליה.

„הפרוטוקולים" נתגלו אמנם כ־גבר כמעשה־זיוף גם במחקרים של...

1) יעקב קלאצקין: „למעלה ולמטה מן האדם", ילקוט מ־סות. מבחר ספרותו לעם, הוצאת „יהודה", ירושלים, 1965, עמוד 102; ר' גם ו. קלבר „על הגרמנים", „הכ־רת פניהם", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשכ"ה, עמ' 117.

2) „הכשר לרצח עם", תולדות הפרוטוקולים של זקני ציון. תרגם בידי מירו אליאב, „עם עובד, ספ־ריה אפקים", 1972, 286 עמ'.

[illegible] ...

נכונים לדעת כהן, כי „הוא זו בעצם הסיבה להבנת, כי יש חשיבות רק לסופרים אשר אנשים משכילים מתייחסים אליהם בכובד־ראש ברצ־ינות בכל שטחי־הדעת. קיים מתחת לפני השטח עולם שבו מלבים נכר־לים וקנאים משכילים־למחצה שגיד־נות פאתולוגיים, במסווה של רעיו־נות ודעות למען הבריות הנבערים.

תרבות וספרות

התעסים לאמונות טפלות. לעתים מגיע שלום המתחן זה מן המעמקים, ולפתע הוא לוכד המוני אנשים ד משתלט עליהם, שובה את לבם של בני־אדם... וכהרף־עין הם יוצאים מדעתם ומתנהגים מאחריות. יש ד־עולם תחתון זה הופך לכוח פוליטי" (הקדמה לקורא הישראלי, עמ' 9—10). על־כן מוצדק עצם המחקר ה־מדעי והעמל הרב שהושקע בו לשם חשיפת „הבדותה המגוחכת כמו ה־פרוטוקולים" ובהסרת המסווה מעל פרצופיהם של מזייפיהם ומפיציהם למטרותיהם בארצות השונות.

כאמור, מבוססים הפרוטוקולים על הרעיון המוזר, כי קיימת ממשלה יהודית סודית המתכננת קשר עולמי לתפיסת השלטון על כל עמי תבל. רעיון זה הופץ עוד בימי המהפכה הצרפתית ולאחריה, בתקופת „מהפ־כת 1848" ובמחצית המאה הי"ט. ב־אחת מהוו שימש הרומאן „קונינגסבי" (1844) של בנימין דיזראלי חיזוק לטענה בדבר השתלטות היהודים על העולם, שכן מצהיר בו היהודי ה־עשיר והאציל סידוניה, „כי בעולם מושלים אישים אחרים לגמרי מכפי שמשוערים בנפשם אלה שאינם באים מאחורי הקלעים", וכוונתו לשרים יהודיים, כביכול (עמ' 21). טענה זו צוטטה רבות בפי סופרים אנטי־שמיים.

בפרקים הראשונים של הספר מו־סבר הרקע המיתי להופעת „הפרוט־וקולים". „נאום הרב" המדומה ב־בית־הקברות היהודי בפראג על מט־רות השלטון היהודי העולמי (עמ' 26, ונספח 1, עמ' 241—246) משמש לחוקר עדות נאמנה לרקע אי־רא־ציונלי זה. היהודים מופיעים כעובדי השטן ועד לימינו ראו המאמינים ב„פרוטוקולים" „את ממשלת הסת־רים היהודית כמורכבת ממכשפים בני המזרח..." (עמ' 30). הם „מג־לים" גם קשר בין בני עמנו ובין הבונים החופשיים, מסתמכים על ה־סופר הצרפתי הנודע אדוארד דרי־מון, ועל המומר בראפמן ברוסיה, ובעיקר על אוסמן ביי, ששמו האמיתי היה מילינגר (עמ' 37—42).

בעצם השגון מגולל כוהן את הש־תלשלות גילויו של הזיוף ביסוד הפרוטוקולים, והוא „דו־שיח בשא־ול בין מונטסקיה ומקיאבלי" מאת המשפטן הצרפתי מוריס ז'ולי. גל־גול נוסף הוא הרומאן האנטישמי „ביאריץ", שמחברו גדשה, שהוא בין ראטקליף, מפתיע את קוראיו בספור הדמיוני על אסיפה חשאית יהודית. פיוטר ראצ'קובסקי, מפקד ה„אוכרנה" (המשטרה החשאית) ב־רוסיה רכש את חוברת הדו־שיח הדמיוני, העבירה לרוסיה ושם נע־רך בה זיוף ראשון בידי קרושע־ואן, מארגן הפרעות בקישינוב (1903) ואחר־כך בידי סרגי נילוס (1905). לפי עיבודם ותרגומם מצ־דים, כביכול, „הפרוטוקולים" של החלטה סודית של הקונגרס הציוני הראשון בבאזל לתכנן הקמת של־טון יהודי עולמי.

המחבר עומד על תפוצת הספר עד לפרוץ מלחמת־העולם הראשונה ומוכיח, כי זכה לתפוצה מרובה ב־רוסיה לאחר המהפכה הבולשביקית, ואף לאנגליה הגיע עד שגילה פי־לים גרייבס, כתב ה„טיימס" הלונ־דוני בקושטא — העתון שהאמין רק שנה קודם־לכן (1920) באמי־תותו של חיבור ההשמצה — בכ־תבה מרעישה, כי „הפרוטוקולים מועתקים ברובם מחוברת משנת 1864, שהיתה מכוונת נגד הקיסר נאפוליון השלישי", והוסיף, כי „ה־מחבר, אשר סיפק לנילוס את מקו־רותיו, הוא גנב ספרותי מרושל ד־חסר־בושה" (עמ' 56—57). בעת ההיא הגיע האפמלט לגרמניה ד־שם שימש עילה נוספת לרצח ואל־טר ראטנאו לפני חמישים שנה. ה־ערותו של פוליטיקאי וכלכלן מזהיר זה על „שלוש מאות איש, שכולם מכירים איש את רעהו, מכוונים את גורלה של היבשת ומבקשים להם יורשים מקרב הסידיתם..." (העתון נויה פרייה פרסה, וינה, 1909) נראתה לנאצים בראשית דרכם הר־כזה לתוכנית השתלטותם של בנ־הרי עמנו על העולם. בארה"ב פיר־סם הנרי פורד הראשון, הסב, ב־רות „הפרוטוקולים" את כתב־ההשמ־צה „היהודי הנצחי", אך התכחש לו לאחר גילוי הזיוף, והפצתו נאס־רה.

בהיותם של מנהיגי הנאצים אחד־רי „הפרוטוקולים" מוכיחה, לדעת כוהן, כי יסודה באופיה המיתי־דא־מוני של שנאת ישראל והאכזרית ד־באמונה הציורית באחדות העם ה־יהודי. הסתירה בין המיתוס על ה־קשר היהודי ובין המציאות היהו־דית בוטאה בלעג מר לאחר מלחמת־העולם השנייה בפי מפקד הס"ס ברוסיה: „בניגוד לדעתם של ה־נאציונל־סוציאליסטים, שהיהודים הם קבוצה מאורגנת היטב, העובדה ה־מחרידה היא, כי לא היה להם ארגון כלשהו... אילו היה להם, יכלו הא־נשים להציל עצמם במיליונים. או־לם תחת זאת באה להם המכה לגמ־רי במפתיע" (עמ' 224). הנאצים שיכנעו את עצמם בקיום הקשר ה־יהודי. אחד ממנהיגיהם הבולטים, יכול היה להצהיר, בהסכמת ה„פי־רר", כי „היתה מוטלת עלינו חו־בה מוסרית כלפי עמנו להשמיד את העם, שרצה להשמידנו. דף מפואר זה בתולדותינו לא נכתב מעולם ולעולם לא ייכתב. יש להציב של־טי־ארוך עם הכתובת שאנו היינו א־לה אשר היה להם האומץ להגשים משימה אדירה זו", ומעיר המחבר, „אין ספק שבהצטרפו כמה גורמים — מזג מבטע מלידה, חוויות ילדות ד־הכשרה מתאימה — והם הולידו את התוצאה הזאת. הם היו זקוקים ל־אידיאולוגיה, ואותה העניקו להם ה־פרוטוקולים והמיתוס על הקשר ה־יהודי העולמי". (עמ' 186—187).

תיאור מצומצם מדי, לפי הרגש־תנו, מתוארת תביעתה המשפטית של קהילת ברן בשוויץ נגד מפיצי הפרוטוקולים (1934—1935). במש־פט הופיעו עדים יהודיים — חיים וייצמן, הרב מרדכי אהרנפריין ד אחרים — ולא־יהודים — פרופ' הר־מן שוראק ואחרים — שהוכיחו את אוולתם של דברי ההשמצה. נציגי הסניגוריה הנאצית היו נבערים־מ־דעת ולא היה בפיהם כל מענה ש־יכול להתקבל על דעתו של אדם שפוי. לא היה בכוחם המוסרי וה־אינטלקטואלי להוכיח את אמיתות הפרוטוקולים. אין פלא, איפוא, ש־בית־המשפט החליט, כי הפרוטוקו־לים הם זיוף, ונשיאו „מתייחס אלי־הם כאל דברי־הבל מגוחכים" (עמ' 202).

ב„אחרית־דבר" מנסה כוהן להס־ביר את הופעתם, הפצתם והצלח־תיהם של „הפרוטוקולים" מנקודת־ראות פסיכולוגית ופסיכואנאליטית מהותית, על רקע הרעיון של „האב הרע" ו„הבן הרע". מן הראוי להז־כיר, כי כבר י. ל. פינסקר רואה באנטישמיות מחלה, היא מחלת הכסנופוביה (הפחד מפני הזר). כ־כל ששיטה זו מצויינת כשלעצמה, יבקש ההיסטוריון הסבר היסטורי ב־עיקרו להבנת תופעות מעין אלה. ואמנם גם המחבר רואה את „חשי־בותו ההיסטורית של המיתוס על הקשר היהודי העולמי... בעובדה, כי שימש הכשר למעשי־טבח רבים... וזאת עשה... על־ידי מתן אידיאו־לוגיה לקבוצות המאורגנות ובשיתוק כוח־השיפוט של יתר האוכלוסיה" (עמ' 234). שיקול זה נראה לנו ב־יותר.

בתפיסה מעמיקה ובפירוט רב מ־גולל נורמן כוהן את הפרשה המע־ציבה ועל־כן הספר הוא תרומה ד־בת־ערך לתולדות גורמיה של ה־שואה ולהסברת רקעה. תיאור ה־השתלשלות ההיסטורית הוא קפדני, אך בוודאי לא נגרע מחשיבות ה־עבודה המדעית הרצינית, אם נעיר הערות מספר. בביבליוגראפיה, המ־קיפה, היה במהדורה העברית שי־את השנה, מקום לתוספת ספרים הדנים בנושא השואה. לשם הרחב־בת עיקים מסויימים יש להזכיר את ספרו של יעקב טורי: „מהומה ומבו־כה במהפכה 1848" (מרשת, ספ־ריית פועלים, פרק ד', עמ' 120—161) ואת ספרו של יעקב כץ: „בונים חופשיים ויהודים" (מוסד ביאליק, עמ' 139—157). במהדורה שלפנינו ראוי היה להוסיף גם כמה פרטים מעודדים: נסיון ההתנקשות בחיי פאבליק קרושואן, בידי הצ־עיר היהודי פנחס דאשבסקי והלקו של העו"ד ג. ברונשוויג במשפט ברן. כן ראוי להוסיף על מעשי ה־אנארכיסטים בצרפת במאה הי"ט (עמ' 63) את דבר הירצחה של א־ליזבת, קיסרית אוסטריה בג'נבה (1898). בין הצעירים הנוצריים, ש־יהודים האשמו בהירצחם, כביכול, לצרכי הפולחן הדתי, היתה גם נע־רה, אסתר סולומוסי, שעליה דובר במשפט המפורסם על עלילת־הדם בטיסא־אסלאר בהונגריה (1882), ד לא רק ילדים־בנים בלבד (עמ' 230).

תרגומו השוטף של הספר המרתק מקל על קריאתו.

3) „הפרוטוקולים של זקני ציון" הארה ביקורתית, סילוקם ע"י בנ־ימין זגל, הוצאת פילו, ברלין 1924, 233 עמ'.

אהוד בן עזר

„הימים היפים" לשלמה שבא

הימים היפים לא היו יפים כל־כך אבל אפשר לכתוב עליהם יפה. ושלמה שבא, המאוהב בארץ־ישראל אהבה שאין לה תקנה, יודע לדלות מנבכי עברה הקרוב־רחוק פרקי חיים וחווי מקסימים. הימים היפים לא היו יפים כל־כך, משום שתנאי החיים בארץ בסוף המאה הקודמת ובראשית המאה הנוכחית היו קשים ועוינים לאדם, וביחוד לאדם היהו־די, שלא היה אורח רצוי בה. נסיון לאידיאליזציה של תקופה זו צלול להוציא את מטרתו מבחינת האמת ההיסטורית. ואולם, דומה שבעבור ה־קרוב של ארץ־ישראל (תקופה של כמאה שנה) הולך ויוצא מפשוטו, מסבל יום־יום שבו, ונעשה אגדה, מיתוס של דור ושני דורות של בני־הארץ וגידוליה המוצאים בתקו־פה הזאת את עברם המשותף ואת שורשיהם. ספרות זו, שגוון כלשהו של נוסטאלגיה נלווה אליה כמעט בהכרח, היא אולי „ספרות העיירה" של הצברים. הוויה קרובה, אינטי־מית, שוקעת, המניחה לך להתרפק עליה בגעגועים, שיותר משיש ב־הם ממך עצמך, יש בהם ממורשת המשפחה שלך.

על שתיים מדמויותיה של ארץ־ישראל, שייחוד להן שלמה שבא פר־קים בספרו החדש, „הימים היפים", כבר כתב בעבר: „ימים של זהב", מחזה על מיכאל הלפרין ומשפחתו, ו„הצייד", סיפור על יחזקאל חנ־קין. ואולם ארץ־ישראל היא, כ־נראה, מכרה של זהב, שאינו נד־לה. מקור האינפורמציה העיקרי של שלמה שבא הם ספרי הזכרו־נות שנכתבו על אותה תקופה ד־אסף עתונות עשיר ומגוון, אשר אין כמוהו לתת את פכיה הקטנים של התקופה. בסוף הספר אף צירף רשימה ביבליוגראפית של כשבעים וחמישה ספרים, אשר כל מי ש־טרח וזכה לכנסם לספרייתו, וקורא בהם, דמותה של ארץ־ישראל היש־נה כמונחת אצלו בקופסה.

התקופה שעליה מספר שלמה שבא היא משנת 1882 ועד פרוץ מלחמת־העולם הראשונה, בשנת 1914. כבן פתח־תקוה אין לי אלא להתמרמר על כך שהתאריך הקובע והמודגש ביותר בספר הוא 1882, בעוד אשר פתח־תקוה נוסדה כבר ב־1878, והקימו אותה אנשים ש־לא־רדוקו ברוב מגל של פרעות. אכן, פתח־תקוה, שכל ראיה באו־תו זמן מעידים עליה שנראתה כ־„עיירה ליטאית", אינה קוסמת לבע־לי דמיונות וסיפורים מאותה תקו־פה ועל אותה תקופה, כמו למשל „פאריס הקטנה" שבזכרון־יעקב וב־ראשון־לציון — שתי מושבות ה־בארון המדוהקות. כתיבה על עבר קרוב־רחוק ממין זה, מתלווה אליה גוון של תיאור ה„אריסטוקראטיה" (כביכול), והנה בפתח־תקוה, שהי־תה מושבה של אנשים חרוטים ד שומרי־מצוות ושמרניים, לא היה כדי לעורר את הדמיון הרומאנטי הבוהמי.

בפרק הפתיחה „כוכב שביט ב־שמי ירושלים" עורך שלמה שבא כמין סיור ממעוף הציפור בכל כר־שבות ארץ־ישראל בשנת 1882 ד מודיע את הקורא אל ביכת ההת־רחשות של הסיפורים הבאים. „מות המורד" מוקדש ליוסף פינברג, מי ששכנע את הבארון רוטשילד להד־חלק לעזרת היישוב היהודי, וסופו שהיה עליו לנטוש את ראשון־לציון, שבין מיסדיה היה, בגלל מרדו בפקידות הבארון. „האלמנה שרה־איכה ושבעת ילדיה" הוא סי־פורו של פרדס יהודי בתל־אביב, ליד הכפר סומיל (פינת ארלוזורוב ואבן־גבירול כיום) שניטע בשנת 1884 ואשה אלמנה החזיקה אותו יחד עם בניה בלב יישוב ערבי. „הבוהמיין הראשון", אחד הפרקים היפים בספר, מתאר את פרשת חייו של מחבר „התקווה" נפתלי הרץ אימבר. שאר הפרקים: „הבארון", על פועלו של הבארון רוטשילד ב־ארץ־ישראל. „קיסר־האש מגיע ל־ירושלים", על ראשיתו של קו הרכ־בת הראשון בארץ־ישראל בין יפו לירושלים. „איך אומרים את זה ב־עברית" מוקדש לאליעזר בן־יהודה. „לא תבואי", אף הוא מן הפרקים המרתקים בספר, מעלה סיפורי רכי־לות הענייניים שבינו־לבינה. מקום מרכזי תופסת פרשת ה„עכבר מגלה סוד" בראש־פינה, שאותה הבאתי בפרטות כשכתבתי על ספרו של מייסד ראש־פינה, דוד שוב, „זכ־רונות לבית דוד" במדורי „ספרי דורות קודמים" („תרבות וספרות" 28.8.72). שלמה שבא טרח ואסף את כל המקורות בעתונות ובספ־רי־הזכרונות הנוגעים לאותה פרשה של בגידה תיאוף שבגליל. ועוד הוסיף וליקט ממעשיו של פקיד ה־בארון הראשי הממונה על ארץ־ישראל, הדירקטור שייד, יהודי נכ־בד, כבן ארבעים, ממחוז אלזאס שבצרפת, עסקן ציבורי ומחבר כמה וכמה ספרי היסטוריה, אשר אנשי אותה תקופה תיארוהו כמרבה דב־רים ואיש עליו. בעתון „החבצלת" כותבים עליו בסגנון, שאף „עתונים צהובים" כיום היו נרתעים ממנו:

„לתקיף ההוא יש לו מקורבה מיוחדת בכל מושבה, שכבר הוליכה לפאריס ואחר־כך השיאה לאשר בחר ואחר־כך יתמך את משפחתה וירומם את בעלה, שהוא כעירוב המתיר לעוברים־ושבים לטלטל מ־רשות לרשות...

„אומרים אמור, כי לא רק התא־וה והפריצות נוגעים בדבר המקור־בות האלה, הורעות כמוהן בכל מושבה, כי אם גם גזלות והד־שאות בקנות בבחיר זה, כמו שכתוב „יבנה ציון בדמים" (עמ' 103).

הפרקים „מה חדש", „השעון צל־צל אלף ותשע מאות", „מסע אל ראשית המאה", „אדיסון הירושל־מי מחפש כלה" ו„רוץ, אורלוב, רוץ!" מספרים על חיי יום־יום, הת־קדמות הטכניקה, מצב המושבות, חגיגות הווי בארץ עם המעבר ב־המאה התשע־עשרה למאה העש־רים, „נשים ספירות וגברים רזי־פים" ו„אהבה בעמוד ראשון" מוק־דשים שוב למשפחת בן־יהודה, ל־חמדה, אשתו השנייה של אליעזר בן־יהודה, ולאיתמר בן אב"י, בנו. „שומרים" נוגע בחתך באנשי „ה־שומר", שלהם הקדיש שלמה שבא את ספרו המקיף „שבט הנועזים". פרק מעניין „מן הצד הטורקי", ע־סק בארכיונו של כאמלזאדה עלי אכרם בולאור, אשר כונה בקיצור אכרם בק, היה מותצריף (מושל) ירושלים בשנים 1906—1908. מבין השיסוין של הארכיון, המצוי בגנ־זך המדינה בירושלים, עולה תמו־נה מעניינת לגבי השלטון הטורקי בארץ, פרשיות של אינטריגות ושו־חד, האשמות הדדיות, החשש והחשד כלפי היישוב היהודי והנסיונות להצר את צעדיו, וכן פרשת־אהבה מסתורית בין אכרם ובין פקיד ה־צעיר שפיק, אשר הועבר מירוש־לים על אפו ועל חמתו של אכרם. כותב שלמה שבא:

„נראה כי אכרם בק היה קשור מאוד אל אותו מזכיר צעיר. הנה נוסח המברק ששלח אכרם למי־ניסטריון בקושטא, בשעה שנודע לו כי עומדים לקחת ממנו את שפיק: יכול אני לומר, כי לא זכי־תי בשום חסד בעלה, כהתמנותו של שפיק בק למנהל המזכירות בירו־שלים. שפיק בק מתקדם מאוד ומת־מיד בעבודתו באופן יוצא מן הכלל. מבקש אני את שולי בגדך ומבקש שלא להתיר למישהו אחר לקטוף את פירות הבחירה שלי, ולא להר־חיק ילד זה מאכרם בנך ועבדך". (עמ' 177).

„בעל החלומות" מספר על הקא־ריירה הספרותית הקצרה של דוד בן־גוריון (דוד יוסף גרין) כמחזאי ומבקר־תיאטרון בשבועון „האחדות" בירושלים בשנת 1910. „מיכל בגוב האריות" מציב זכרון למיכאל הלפ־רין, ו„הבה נבנה עיר" מספר על ראשיתה של „אחוזת־בית", שממנה צמחה תל־אביב. הספר מסתיים ב־פרק „לאן אתמול" על חיי התיאטרון בארץ בשנת 1910, ו„עין לציון צו־פיה", שהוא כמין טיול של תייר יהודי ציוני בארץ בשנים האחרונות שלפני פרוץ מלחמת־העולם הרא־שונה. פרק־פרידה זה מתאר מ־מעוף הציפור, כפרק הראשון ב־ספר, את מצבו של היישוב היהודי ואת השינויים שחלו בו מאז ראש־יתו. פרק לעצמו הן התמונות ה־נפלאות המקשטות את הספר ומוס־רות את אווירת אותם ימים, הרובן פרי־עבודתם של ארבעה צלמים שהנציחו את התקופה: רפאלוביץ, ברדוב, סוסקין וליאו קאן. סגנון סיפורו של שלמה שבא מוסר בעי־מות, בחן וברוב עניין פרשיות ד תקופות הזקוקות לרענון מאבק ספ־רי ההיסטוריה למען ימצאו בהן עניין קוראים ישנים וחדשים.

*) שלמה שבא: הימים היפים. הוצאת א. לוין־אפשטיין. תל־אביב, 1972, 241 עמ'.

יצחק שלו

שני שירים

אלמונית

עָבַרְתְּ עַל פְּנֵי כִּתְמוּנָה שֶׁרָאִיתִי אֵי־פַּעַם
בְּבֵית־הַנְּכוֹת, בִּנְסִיעָה נִשְׁכָּחָה.
עָבַרְתְּ עַל פָּנַי
וְיָדַעְתִּי כִּי אַתְּ הַמָּקוֹר לַצַּיָּר הַגָּדוֹל,
וְכִי פַּעַם יָשַׁבְתְּ לְפָנָיו
בְּאוֹתָהּ הַתְּנוּחָה.
הָיָה לָךְ קְלַסְתֵּר מְדֻבְלָב זִכְרוֹנוֹת אֲפְלוּלִים:
בְּאֶחָד עֲדָנִים רְחוֹקִים וּבְאֶחָד גַּלְגַּלִּים
הִכַּרְתִּי אִשָּׁה
וְאוֹתָהּ הַבָּבָה בְּפָנֶיהָ,
דַּקָּה, וְגַשָּׁה...

הֶחֱלַפְנוּ מַבָּט כְּמוֹ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת
הַשָּׁטִים בֶּחָלָל,
מַפְגִּים זֶה לָזֶה מְלוֹא נֹגַהּ רְגָעַי
וְשׁוֹקְעִים בִּסְפִירוֹת עֲמוּמוֹת.
שָׁהָה רְגוֹנִי עַל פָּנַיִךְ,
חָלַף וְלֹא שָׁב.
הִרְחַקְתְּ מֵאִי כִּסְפִינָה מְאוֹתֶתֶת לַשָּׁוְא...

הִבַּטְתִּי אָחוֹר כְּהַבֵּט אֱלֵי אֹפֶק.
הָלַכְנוּ כְּמוֹ מִפְרָשִׂים שׁוּלֵי
כּוֹבָעֵךְ הַלָּבָן.
הִבְדִּילוּ בֵּינִי לְבֵינֵךְ רַק שְׁנֵי אֲרִיחֵי מִדְרָכָה
וְיָם נָאוֶה...

אל תצלום מגיל צעיר יותר

הַיּוֹם אֲנִי צוֹפֶה מִמְּרוֹם חַיַּי
אֶל תְּשַׁע עֶשְׂרֵה שְׁנוֹתַיִךְ הַבָּאוֹת.
הַיּוֹם אֲחַכֵּם מִמֵּךְ, אַךְ לֹא אֵדַע לִמְחוֹת
קֶמֶט גַּם אֶחָד מִמֵּצַח הַתְּלָאוֹת.

מָרִיר מִמֵּךְ בְּמִרְרֵי הַכִּשָּׁלוֹנוֹת,
וְעֵר מִמֵּךְ בַּלַּיְלָה, עַל הַכַּר.
כָּבֵד מִמֵּךְ בְּשַׂק הָעַצְבוּת
וְקַל־בְּתַלְתַּלֵּי שֵׂעָר...

אֲבָל עָשִׁיר בְּזָהָב הַנִּסָּיוֹן
וּמְלֻמָּד בְּדֶלֶק חָכְמַת פַּרְצוּף.
מָקוֹם שֶׁשָּׁם תַּבִּיט בְּהַעֲרָצַת סָרָה
שְׂפָתַי מְחַיְּכוֹת חִיּוּךְ הוֹמֵל, עָצוּב...

סִיּוּרֵי שֶׁלִּי, שׁוֹטֵט בַּנְּתִיבוֹת,
בְּכָל שְׁבִילִים יִתַּע וְדֶרֶךְ לֹא יִמְצָא.
אַתְּ־אֵינֵךְ יוֹדַעַת מָה לִרְצוֹת,
וַאֲנִי כְּבָר לֹא אֵשַׁע
אֶת שֶׁנַּפְשִׁי
רוֹצָה...

קורנליוס עשר: ליטוגרפיה (ראה עמ' 24)

מוטה שמוש

סופר ערבי שואל:
מדוע אנו אומה שאינה קוראת?

בירחון הספרותי „אל־אדיב", ה־מופיע בביירות, פירסם הסופר וה־מחנך הפלשתינאי הידוע עיסא אל־נאעורי, מאמר שאינו אלא כתב־אישום כנגד האומה הערבית „של מאה ועשרים מיליון נפש שבה אד־מה שאינה קוראת, וליתר דיוק, או־מה שאינה אוהבת לקרוא".

הכותב עורך אומדן גס, שלפיו צי־בור המשכילים בארצות־ערב שמו־תר לצפות מכנו שיקרא ספר עולה על שלושים וחמישה מליון: כחמי־שה מיליון סטודנטים ובוגרי אוני־ברסיטאות, כחמישה־עשר מיליון נושאי תעודות־בגרות וכמספר זה או למעלה מכנו תלמידי בתי־ספר על־יסודיים.

ובגד מספר קוראי ספר בין עש־רות המיליונים הללו?

עיסא אל־נאעורי מביא דוגמה מ־בניינו הוא. הוא מעיד על עצמו כי זה ארבעים שנה הוא פועל ב־קביעות בשדה העתונות והספרות. עד כה פירסם 23 ספרים מקוריים ומתורגמים ובידיו עוד כמספר הזה בכתב־יד המצפים לגאולה. ספריו הו־צאו והופצו בכל ארצות־ערב ומא־מריו התפרסמו גם בעתונים ובכתבי־עת המופיעים באה"ב ובארצות אמריקה הלטינית. הוא אומר, „ש־אני סופר ידוע — למזלי או לרוע מזלי — בכל ארץ ערבית ולכל מז־רחן בארצות־המערב, ובעתונות ה־ערבית וגם בזו המופיעה בארצות־המערב".

ואף־על־פי כן — כה היתה מנת־חלקו בציבור הקוראים הערבים ה־פוטנציאליים? וכך מתאר אל־נאעורי את מצבו, „מתוך מרירות ובושה":

א) אף מהדורה אחת מספריו לא זכתה ליותר מ־2,000—3,000 עות־קים.

ב) אף־על־פי שספריו הופצו בכל ארצות־ערב, ומספר העותקים ש־הודפסו היה זעום, נמשכה הפצת מהדורה אחת 10—15 שנה בממוצע.

ג) רבים מאלה שהגיש להם את ספריו כשי לא טרחו לקוראם.

ד) מלבד שני ספרים, שכתם הוד־פסו במהדורה שנייה, לא העז הוא ולא המו"ל להוציא מהדורה שנייה מהספרים לאחר, כי אם הפצת המה־דורה הראשונה דורשת למעלה מ־עשר שנים, מי יודע כמה תימשך הפצת המהדורה השנייה?

ה) מרבית ספריו חולקו כשי וחלק ניכר מהם מוסיף להינתן כשי, „כי אין קונים".

ו) מכל ארצות ערב מוסיפות להד־גיע לסופר מכתבים המבקשים ממנו לשלוח את ספריו כשי לספריה פלו־נית או לאגודה אלמונית. רק ל־עתים נדירות מגיעה אליו בקשה למשלוח ספרים כשהיא מלווה בהמ־חאת־כסף.

ז) לא אירע אף פעם אחת שידיד של הסופר קנה אחד מספריו וביקשו לתת את הקדשתו, כי הנוהג הוא שכל מי שמכיר סופר, יפנה אליו ויבקש ליטול את „מס ההיכרות" ב־צורת עותק מהספר בתוספת מלות־הקדשה וחתימה.

מצב עגום זה מאלץ את הסופר הע־רבי לחזר על פתחי המוסדות, משרדי הממשלה, החברות הגדולות והבינוניות, כדי להפיץ מקצת „סחור־תו". וכאילו לא די לו בהשפלה זו, הוא נאלץ לא אחת להכביד על ידי־דיו ולמכור להם מספר עותקים ל־מכירה בחוג מכריהם. הידיד נכנע על־פי רוב לבקשה, לאחר שבשאר לבו יקלל במרצות את הסופר הכר־זה, ועל־פי רוב נאלץ הידיד המסכן לשלם מכיסו את מחיר הספרים...

כזה הוא מצב הסופר הערבי ב־דרך־כלל, חוץ מאלה שהאל ברוב חסדיו זיכה אותם במשרה רמה, או לאלה העובדים במרכז השפעה גדול או בתפקיד עתונאי המסייע להפצת כתביהם; או אלה היודעים איך לנצל את הנסיבות והמטיבים לדעת את כללי ההתגלגלות..."

אין פלא איפוא, שנער הגדל ב־בית שאין בו ספר והאהבי כפר המ־צטרף לחברה שאינה קוראת ואינה מעודדת סופרים, לא יגדל גם הוא אוהד קריאת ספרים. אולם האח־ריות הגדולה למצב עלוב זה רובצת על שכמו של בית־הספר, החוליה המקשרת בין הבית ובין החברה.

אמנם למשרדי החינוך בארצות־ערב תוכניות לימוד המבוססות על התיאוריות והשיטות הפדאגוגיות ה־חדישות, והם גם מקיימים קורסי־הכשרה ומדברים גבוהה־גבוהה על מאמציהם ללכת לפי רוח הזמן, או־לם כאן סוקר אל־נאעורי את הוצ־אות מאמצים אלו ושואל: „האם תוכניות משרדי החינוך והתרבות ב־עולם הערבי מסוגלות ליצור את ה־משכיל הקורא?"

בכך מתמצית שליחות משרדי ה־חינוך בארצות־ערב, ואם הם נכש־לים בה, הרי זה כאילו הם נכשלו בכול!

אל־נאעורי מביע צער עמוק על כי נאלץ הוא לזכור את האמת המרה, אולם זוהי האמת כפי שהוא רואה אותה כעתונאי וסופר וכפקיד בכיר במשרד החינוך והתרבות בירדן. ה־מצב לאשורו בארצות ערב מסוכם, לדעתו, בנקודות הבאות:

א) „משרדי החינוך והתרבות בכל ארצות ערב, ללא יוצא־מן־הכלל, אינם אמצעים להפצת מדע השכלה וידע, אלא אמצעים לחיסול בורות".

ב) מטרת משרדים אלה לדחוס לתוך ראשי התלמידים „ספרים מסו־יימים במשך מספר שנים מסוים, למען יקבלו תעודה מסוימת... בלי להקנות להם השכלה, כושר־חשיבה או ידע. ובעיקר בלי להקנות להם אהבת הספר".

ג) השיטה של דחיפת ספרים מכ־בידה על המורים ועל התלמידים ואינה מאפשרת להם להרחיב את השכלתם על־ידי קריאת ספרים מ־חוץ לאלה הכלולים בתכניות־הלימודים.

ד) עדות חותכת לכך הן ספריות בתי־הספר, העזובות בספרים וה־דלות במספר הקוראים מבין המו־רים והתלמידים כאחד.

ה) אפילו התלמיד הממשיך את לימודיו באוניברסיטה ממשיך, לרוב, בשיטת השינון והלימוד בעל־פה, עד שישיג את התעודה „ואז הוא משליך לאזאזל את הספר האחרון ונושם לרווחה על שנפטר מעול ה־שינון והלמידה".

ו) קיצורו של דבר: אם מטרת בית־הספר היא ליצור משכיל קורא, הרי שכל משרדי החינוך והתרבות הערביים נכשלו במטרתם כשלון חרוץ, כי הם אינם מייצרים אלא נושאי תעודות לכל חיסול־הבורות. והאסון הגדול כעם שאינו קורא מת־חיל בבית־הספר ומתחיל בו. משר־די החינוך והתרבות הערביים נוש־אים בכל האחריות למצב זה בפני הבית הבור והחברה הבורה".

את רשימתו מסיים עיסא אל־נאעורי באומרו:

„לאחר כל זה אנו מדברים היום על הטכנולוגיה ואומרים: ישראל הביסה אותנו בטכנולוגיה! עלינו חובה להתאים את חיינו לטכנולוגיה. אולם, מהי אותה טכנולוגיה שכל ההולכים מדברים עליה בעולם ה־ערבי כיום? האם היא מתבטאת ב־ידיעת השימוש בבנק, במותר, בסוס ובטיל?"

והוא משיב: „זאת אינה טכנו־לוגיה. הטכנולוגיה היא מחשבה יו־צרת. הטכנולוגיה היא מחשבה ב־טרם תהיה מכשיר, כי המכשיר הוא תולדה של המחשבה, וכיצד תהיה טכנולוגיה לאומה שאינה קוראת ספר?"

אדיר כהן

משנתו הספרותית של ישעיהו רבינוביץ

בימים אלה מלאו שלושים למותו של המסאי והמבקר הספרותי ישעיהו רבינוביץ ז"ל. הוא התכונן לבוא ל־ישראל לשנת הרצאה באוניברסיטה והיה מאושר שאחרי שנים רבות של התכתבות כמעט כוחלטת של ה„רפובליקה הספרותית" הישראלית לו וליצירתו סוף־סוף יזכה להביא את משנתו הספרותית לפני הסטו־דנטים בישראל. פגשתיו פעמים אח־דות בוועידות בארצות־הברית ובשי־חותינו הארוכות היתה ניכרת מרירותו וכאבו על שעבודתו הספרותית לא זכתה לתשומת־הלב הראויה לה ב־ישראל. כל שנותיו הקדיש את מרבית עיתותיו לחקר הספרות העברית ול־הוראתה במכללות בארצות־הברית, פילס לו דרכים משלו, טבע מטבעות ביקורת, אשר מבקרים אחרים הש־תמשו בהם מבלי לציין את המקור, ובספריו הבולטים: „הספרות במש־בר הדור" (1947), „יצר ויצירה" (1952), „בחבלי דורם" (1959), „שור־שים ומגמות" (1966) ו„הספרות ה־עברית כהפסת גיבור" (1967), תרם תרומה נכבדה לחקר הספרות העב־רית החדשה. המסות המכונסות ב־חמשת הספרים מצטרפות ברובן ל־מסכת רעיונית אחידה וניתן לראותן, איפוא, כחוליות בשיטה ביקורתית סדורה, הבנויה על תורת־ספרות ד־פילוסופית אמנות פרי הגותו ונסיון להביא לידי אינטגראציה השפעות מן הפילוסופיה והפסיכולוגיה המו־דרנית.

בדיוניו המקיפים בספרות העברית ובספרות העולם מצליח ישעיה רבי־נוביץ לעמוד על יחודו של כל יוצר, ועם־זאת לתאר את האחדה הספרו־תית הכללית והשקפות ההשפעות של הזיקות החברתית־הלאומית ב־יצירה. ביקורתו מצטיינת בדקות של ניתוח פסיכואנאליטי. אגב בחינת ה־אישיות היוצרת הוא עומד בהרחבה גם על מקורות ההשפעה, על עולם החוץ וגילויו בעולם הפנים. הוא מבקש להוכיח, כי היצירה אינה מנו־תקת מן החיים אלא להיפך: היא פרי הטיפוס והאספקלריה למיתוס ה־פסיכי של התקופה. לביסוס הנחתו זאת הוא מקדיש את מסתו „פרומ־תיאוס אצל גיטה", המדגישה כי תרבות אירופה היא פרי מזיגה של שתי תפיסות־עולם: התפיסה האזהה יהודית־פרומתאית, שביסודה הרגשת יתמות האדם, פחד בפני החלל הריק שבין האדם ובין אלוהיו, שנתהווה על־ידי מעשה פרומתיאוס, ובפסימיות עמוקה המתגלמת בפא־טאליזם ובגעגועי מוות; וכנגדה, ה־תפיסה התנ"כית־ההומאנית, המעלה את הקשר שבין האדם ובוראו, התכ־לית המוסרית שבחיים והשאיפה ל־צדק חברתי־עולמי. הקרע בין שתי השקפות־עולם אלו הוליד את הלך־הרוח המיטפיזי־פסיכי בספרות המאה התשע־עשרה והעשרים. מסה מאל־פת זו היא בחינת מבוא לכל ספרי העיון של רבינוביץ וכמה מרעיו־נותיה העיקריים משמשים לו בבחי־נת הספרות העברית הכללית. וב־עזרת העקרונות שהגיח במסה זו, הוא ניגש לניתוח והערכה של שק־ספיר ותומאס מאן, נושאי האידיאה כנגד יוג'ין אוניל ולואיג'י פיראנדלו מבטאי המשבר הפסיכי. כך, למשל, הוא מקדיש בספרו „בחבלי דורם" מקום נרחב לדיון ביסודות הסיפור והרומאן, בהעמידו זו מול זו שלוש גישות יצירתיות: גישתם של טולס־טוי ותומאס מאן, שאותה כסיבנד־היחוד שלה היא „הנשימה האוקיינ־סית" והאמונה בקדושת קיומו של האדם; גישתו של דוסטוייבסקי, ש־הנשימה האפית שלה היא נשימת יתמות וכל דמות ביצירותיו נושאת את קינתה בלבדיות ובבדידות, ללא עבר ועתיד: יצירתו של ג'ימס ג'ויס, שהיא כבע נבכים, מבע שאינו בא לשמש שום אידיאה חיצונית לו, אלא מתקיים בזכות עצמו.

בדיוניו על הספרות העברית, מש־תמש רבינוביץ באותה נקודת־מוצא לבחינתו הפילוסופית־אמנותית. כך, למשל, במבוא המפורט המעמיק ל„בחבלי דורם" הוא מבחין הבחנה ברורה בין דורו של ביאליק ובין הדור שבא אחריו, דורם של אורי צבי גרינברג, יצחק למדן, שמעון הלקין, אברהם שלונסקי, אהרן צייטלין וש. שלום. משוררי הדור הראשון הצליחו להדיר עצמם מן הפרוץ האפוקליפטי של האמנות, שהיה אופייני לשירת ה־מערב בסוף המאה התשע־עשרה ו־בראשית המאה העשרים, בשם ה־יעוד הלאומי וההיסטורי, ואילו ה־דור הבא אחריהם כבר נפגע מאותו „שכול אמנותי" שהבקיע בספרותה של אירופה" ובהירות ראייתו הלכה ו־נישטשה. בד בבד עם השתנות הראייה המבעת בספרות העולם, עם הפנייה אל ההתחויות הנפשית, אל מסתרי האל־ידע, אל נבכי האדם אחוז האימה, המתייאש מן המהפי־כות, הנסחף בעולם של מלחמות ואיבד את אמונתו, פנתה אף השירה העברית אל אותם מבוכים אל־ידי־עים. אם בדורו של ביאליק התבלט בשירה העברית הרצון לשינוי־ער־כים, למזיגה של דורות, להפגשת העבר עם ההווה, הישן עם החדש, הרי שירת בני הדור שבא אחריו פורצת „מבהלות ותדהמה — אם מתוך בהייה משיחית אפוקאליפטית אל הזוועה־האיכות המתגלגלת מאז ומתמיד ביומו ולילו של האדם ה־יהודי, או בתהפי הילולא אסתטית בבליותו הנפשית של עולם שנתרוקן מתוכו". מעתה אין המשורר רואה עצמו כשליח־ציבור, וכך נפתחים ל־פניו שערים פיוטיים רבים, שהיו סגורים לפניו עד כה. אופיינית ל־שירת דור זה היא זיקתה לסימבוליזם ואימפרסיוניזם, נסיונה לחדור אל הנחבא מאחורי המראות האיררעים עמידתה פקוחת העיניים לפני הנפש ומס־תוריה, לפני העולם הגדול שמעבר למציאות הריאליסטית.

עם־זאת מאמין רבינוביץ בהמ־שכיות היצירתיות הלאומית האור־גאנית, בראייה הלאומית שהיא יסוד במחשבה ההיסטורית שלנו. לדבריו: „תמיד מפעלת מחשבה זו בריאלית הנעוצה בהליכות חיים, ותמיד היא משתעבדת את הדחפים האינדיבידו־אליסטים המופרזים, ואת הכיסופים האקסטטיים־העמומים שבדחפים ה־אלה לזו הריאליות". ראייה זו כור־עה היא ליצירה העברית מן הספ־רות המקראית ועוברת בכל הספרות דרך האגדה וההלכה, שירת ספרד, ההשכלה והחסידות, שירת דורו של ביאליק ושירת הדור שבא אחריו, דור שבו נפתלה נפתולים קשים. בבהירו את שירת א. צ. גרינברג, ל־משל, מדגיש רבינוביץ כי ידע לשלב את דחפיו האקסטטיים האכספרסיו־ניסטיים בריאליה הטראגית של הדור והעמיד לנו את השירה האדירה על חורבן ישראל באירופה — „רחו־בות הנהר". בכל הנסיונות האסתטי־סיים החדשים של שירת בני הדור הבא במגמה המורשה הביאליקאית.

עניין מיוחד יש בבחינה השיטתית הרצינית שבחן רבינוביץ את הכיוונים האמנותיים, שבהם הת־פתחה הסיפורת העברית החדשה, החל במנדלי מו"ס וכלה בש"י עגנון וחיים הזז. הוא מבקש לנתח את ה־סיפורת מן האספקט האמנותי שבה ואף־על־פי שהוא מקדיש תשומת־לב לא מעטה לאספקטים ביוגראפיים, חברתיים או היסטוריים, הוא מדגיש, בצדק, כי „כל היסטוריה של ספרות ראוייה לשמה אינה אפשרית, אלא אם כן בברכה פועל העיון המחקרי המכוון אל ההוויה הלשונית־הפני־מית של היצירה הספרותית". מתוך עיון כזה הוא מנסה להוכיח כי לשו־נה של הספרות העברית המודרנית הלכה והתרחקה מכל עברה האפי־שבסיפורת המקראית ובכך היתה תואמת את רוחה של הסיפורת האי־רופית, שכל ערכיה ההומאניסטיים אבדו לה כבר בראשית המאה העש־רים. הוא מיטיב להוכיח את קביעתו כי „המספר העברי הצעיר פרש ויצא אל העולם הגדול, ושם לא היה לו על מה שיישען, לא בחומר ולא ברוח — ונאחז בנפתוליו להפקיע את לשונו הסיפורית מכל טוטאליות של זכרונות הפועמת בתוכה, כדי לשוות לה מטבע אמנותי אובייקטיבי מוב־הק. אולם כל שהמספר היה נאבק על הישגו זה, כן היתה הבדידות חודרת אל קולו הסיפורי. ולא זו בלבד, אלא שבדידות זו היתה מקבלת כעין צביון של אוניברסאליות, כעין בדידות יקומית המכילה הכל ונוסבת אל חיד קה את הכל. הלשון העברית נתבעה עכשיו למבע שמעולם לא נתנסתה בו, שהרי במשך הדורות היהודיים הרבים היתה נושאת בשורה בחובה, שכל בדידות שבעולם סופה מתכפרת בתפיסת האמנות האוניברסאלית..." ניתן אמנם להרחיב ולהעמיק את דיוניו של רבינוביץ ביוצרים השו־נים, ובעיקר בדיוניו בברנר, גנסין וברדיצ'בסקי, שהעיון שלו ביציר־תיהם הוא יותר מרמז מאשר ממצה, ואף־על־פי־כן הוא מצליח להאיר היטב כמה כיוונים בהתפתחותה ה־אמנותית של הסיפורת העברית ה־חדשה.

הסיבות מיוחדות מבחינת מקוריותה נודעת לעיון הכולל של רבינוביץ במהותה של ה„ביקורת החדשה" וב־נסיונו לברר את הנחות־היסוד שלה. בספרו „שורשים ומגמות" הוא עומד על השפעה הרבה של „הביקורת החדשה" על רבים ממבקרינו ועוקב אחר הסיבות שהביאו לפנייתה של ספרותנו אל „העולם הגדול", כדי להיבנות מן התנודה הספרותית ה־כבירה. הוא מצביע על שני צינורות שבהם ינקה הספרות העברית ממקו־רותיו הספרותיים של העולם הגדול — צינור־ההשפעה האמריקני, ספרו־תו של „הדור האבוד", עולמו ה־אינסטינקטיבי־הפרימיטיבי של המי־נגוויי ועולמו המכוון של מילר וצינור־ההשפעה המוליך מן הפסימיזם האסתטי של שופנהאואר, המיסתורין הרומאנטי של גיאורגה, משנתו הפסיכית של יונג, האקזיס־טנציאליזם המיותם של היידגר ד־סארטר ופולחנו של קאפקה. רבינו־ביץ קובע קביעה בלתי־מוכחת, ולעניות דעתי אף בלתי נכונה, כי „בהיות השפעתו של „הדור האבוד" באמריקה על הספרות העברית בישד־ראל העבודת־פנים ללא נסיון ריאלי אמיתי, כן היתה השפעתו של הפסי־מיזם הרומאנטי הגרמני על אותה ספרות עברית העבודת־פנים רצה, המתיימרת לאבד כל ריאליות מ־שלה".

אף רבים ממבקרינו הצעירים ביק־שו להיבנות מן העקרונות החדשים של „הביקורת החדשה" במערב. מבלי להעמיק חקר ולברר הרבה אימצו להם „אני מאמין" פיוטי־אסתטי המשותף לנציגיה החשובים ביותר של הביקורת החדשה" כגון: י. ק. ראנסום, אלאן טייט, ק. ברוקס ואח־רים, המתגבשת בדבריו של ברוקס: „השירה אינה בהווה לשון אמוטיבית כלל; היא מהווה מין מיוחד של דעת ציורית המקופלת בלשון הפיר־טית גופה, ואינה זקוקה משום כך לשום מידות אבחנה הבאות מראשיות חיצוניות, הקודמות לעיצובה האי־כאדי בלשון". הרעיונות שניסחו מבקרים אלה הללו לפרטם אף את מבקרינו הצעירים. כך, למשל, הודגש שהשירה אינה דורשת אל המתהווה מחוצה לה והיא מספיקה לעצמה. ה־שירה אינה אומרת כלל משהו שאפ־שר להביעו בשפת רעיוני מופשט, ומכאן לא תחול כל פראפרזה פרו־זאית הגיונית על הטכסט הפיוטי. ל־מלים עצמן יש כוח יוצר ספונטאני הן נפתחות לשכבות שונות של סימבוליזאציה, כמו לסימבוליות ה־ארכיטיפית, לפולחן ומיתוס לרעיונות אלה הוסיף ת.ס. אליוט עקרון יסודי אחר, הוא הטיב „הלא־אישי" בשי־רה, המבדיל את המשורר־היוצר מ־יצירתו ואוסר עליו להיות הסובייקט של שירו.

רבינוביץ, התוהה על ההווה של „הביקורת החדשה", פונה קודם־כל אל משנתו של ת. י. הולם, שהשפ־עה על רבים מיוצרי של תנועה בי־קורתית חדשה זו. הולם, שהוא תל־מידו של ברגסון, נותן דעתו על ה־לשון. הוא מדגיש כי „מכיון שה־חשיבה בכוחה להתהוות רק על ידי מדיום, הרי אמנם יתכן שאין אנו יכולים להגיע לידי פרצפציה־עולם חדשה, אלא אם כן יש בידנו לשון מפורקת ומבנה [illegible]". רבינוביץ בודק את ההשפעות של הולם ומטפים כי כן הבחינות האישיות־הפסיכיות שלו כת־הדית זיקתו ללשון הפיוטית. „תפי־סתו האמנותית בעצמה בזיקתו הנפ־שית להגבה המבסיסית של ותהוא הקטון, המדוקנת את הדיים מכל אמת ריאלית שלהם. הוא נכסף כל יכיו לאמנות בעל מימד אחד, בדומה לציור־הביזאנטי־המבסיתי, או לציור המצרי־הכותי, אמנות כמעט מרוקנת מכל ממשות מציאותית ואינה אלא אחיזה הדבוקה בהוות סטאטית־נצ־חית: בהווה הנצחי". כהרשים תי־אולוגים־אידיאולוגיים נמצא אף אצל ראנסום ואצל טייט, שהשתמש הרבה בסימבוליות הביקורתית־הקאתולית שעיתת אותה כאריסט. אף ברוקס אימץ לעצמו את יסוד הנצרות בבי־קורתו על־פי יסוד זה הוא מפרש את המינגווי, פולקנר, אליוט וייטס.

על אף תחומי הדיון השונים בספ־רו „שורשים ומגמות" הוא פוקה עי־נים להבנת מהותה של „הביקורת החדשה" ומקיץ את האיוולת שבד־תיקי כתוך התבלטות של עיקריה הדריה, חיקוי המציין רבים ממבק־רינו המתבטלים מפני כל מה ש־נכתב במחקר ובביקורת הלועזית.

מאידך גיסא, מן הדין לציין כי בהיותו של רבינוביץ את הדברים באמת־מידה אחת, נטייתו להכללה, רצונו למצוא נוסחה מכנה אחת, קיבלו תופעות שונות ולעתים רחו־קות זו מזו במסגרת אחת, והם פוג־עים לעתים בדיוקם של דיוניו וב־תוקפן של קביעותיו. עם זאת נודעת חשיבות מרובה לראייתו הכוללת, ליכולתו להצביע ולנתח תהליכים ולהאיר כיווני־יצירה. יתר על כן, בקיאותו המעמיקה בספרות האירו־פית, בביקורת המודרנית ובפילוסו־פיה של האמנות בהירות ואמרנים — ציידה אותו בכלי־השוואה חש־בים המופכים אור חדש על כמה מהולכי־היסוד בספרותנו המוד־רנית.

כשמלאו לרבינוביץ שישים וחמש שנים הרציתי בנירידתו על יצירתו. בתגובה על דברי שאלני „אבל מדוע אין מתייחסים אצלכם לעבודתי ה־ביקורתית, מדוע אין קולי נשמע?" קשה היה להשיב על שאלה זאת. יתכן שלשונו המגוהת הקשה, ש־היא לעתים גבהלה מעט, גרמה לכך, ויתכן שהיררכתי הפילוסופית־אסתטי־טית הנקבית, שאינה יודעת פשרות ולוקה בנטייה יתרה להכללה, הבי־אה לידי כך ויתכן שקרה לו מה שקרה ליוצרים חשובים אחרים אצ־לנו שבתם בלא ההכיר ל„אנשי הלהבות", צעירים או זקנים, שלא נגררו אחרי אופנות ולא כיהנו בכוח את הריקודים אל עצמם הם נדחו הצידה והודחו. הנה כי כבה, כד־הולכה כמסכת יצירה „מן הדין ל־הוד ולציין בה כי יש בדבריה א־גרים לחוקר יהודי תרבותי".

ספרים חדשים

מקור

דב סדן: אלתר דרויאנוב [illegible] — אישים במעגל הדעת העברית. עם עובד — תרבות וחינוך, 247 עמ'.

[illegible] — הוצ' עם עובד, 106 עמ'.

זלמן ארן: [illegible] — דברים בכתב ובעל־פה. הוצ' עם עובד — תרבות וחינוך, 242 עמ'.

שאול ביבלי, [illegible] — [illegible] — לילדים. ספריית פועלים, 52 עמ'.

יצחק שלו: [illegible] — שירים, הוצאת א. לוין אפשטיין בע"מ, 80 עמ'.

[illegible] — רומן על הוויה של [illegible] ישראלית. הוצאת „אוגדן" ירושלים, 80 עמ'.

[illegible] — [illegible] מדבר יהודה, הוצאת דגן תל אביב, 187 עמ'.

נתן אלתרמן: [illegible] — ספר שלישי, [illegible] הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ב, 441 עמ'.

[illegible] — הוצאת הקיבוץ המאוחד, 62 עמ'.

[illegible] — [illegible] הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ב, 121 עמ'.

כתבי עת

[illegible] — כתב עת לאמנות ולאמנים, 50—54, אביב קיץ, תשל"ב, 111 עמ'.

קרית ספר — רבעון לביבליוגרפיה של בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים, כרך מ"ז, חוב' ג', ניסן תשל"ב, הוצ' מאגנס, 345—403 עמ'.

מאזנים — ירחון לספרות, יוצא לאור ע"י אגודת הסופרים העבריים, חוברת 2, כרך ל"ה, תמוז תשל"ב.

אידיש

זלמן שזר: [illegible] — [illegible] תל־אביב 1972.

תרגום

[illegible] — [illegible] הוצ' עם עובד, 209 עמ'.

[illegible] — [illegible] 494 עמ'.

[illegible] — [illegible] הוצאת [illegible] תל אביב, 155 עמ'.

[illegible] — [illegible] 99 עמ'.

[illegible] — [illegible] תל אביב.

חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם יצורף אליו מעטפה מבוילת ובכתובת

העורך: אברהם יבין

פייר מנאר, מחברו של דון קיחוטה

סיפור מאת חורחה לואיס בורחס

כבוית היצירות הגלויות־לעין שסופר זה השאיר אחריו היא קלה וקצרה. על כן לא יסלחו החיסורים והתוספות שנעשו בידי מאדאם אנרי באשליה ברשימה המזויפת שאותה הציע יומון אחד, אשר נטייתו הפרוטסטנטית אינה בבחינת סוד, בפני קוראיו האומללים — אף שאלה מעטים מאוד, כהם קאלוויניסטים, אם לא בונים חופשיים או ניבולים. ידידיו האמיתיים של מנאר הביטו בקטלוג זה באי־נחת ואף בעצבות מסוימת. דומה שרק אתמול התאספנו לפני אנדרטת־הנצח בין הברושים האבלים וכבר באה הכפיה ומנסה להאפיל על זכרו... בהחלט, תיקון קצר הוא צורך בל־יעבור.

אני יודע שקל מאוד לערער על הסמכות הצלובה שלי. לפיכך אני מקווה שלא ייאסר עלי להסתמך על שתי עדויות הראויות לאמון. הברונית דא בקור (אשר בקבלות־הפנים של ימי הרביעי, הבלתי־נשכחות שלה היה לי הכבוד להכיר את המשורר המנוח) הואילה לאשר הערות אלה. הרוזנת דא באניורג'יו, אחת הנפשות היותר מעודנות של נסיכות מונאקו (והיום של פיטסבורג, פנסילבניה, מאז נישואיה הסדרים לפילאנתרופ הבינלאומי סימון קאוטש, שלהרבה הצער היה מטרה להשמצות של קרבנות פיטוקיו חסרי־הפניות) הכריזה שהיא מוכנה להקריב „לאמת ולמוות" (אלה הן מלותיה) את הגאווה ההדורה המאפיינת אותה ובמכתב גלוי שהתפרסם בכתב־העת Luxe העניקה לי גם את אישורה. אני תקווה ששתי המלצות אלה אינן בלתי־מספקות.

אמרתי שקל למנות את יצירתו הגלויה־לעין של מנאר. תוך בדיקה קפדנית של ארכיונו הפרטי הבהיר לי שהוא כולל את העבודות הבאות:

א) סוניטה סימבוליסטית, שהופיעה פעמיים (בשינויי נוסחאות) בכתב העת La Congue (גליונות מארס ואוקטובר, שנת 1899).

ב) מונוגראפיה על האפשרויות של יצירת מילון מונחים פיוטיים שלא יהיו נרדפים למונחים של שפת היום־יום, או מהווים פאריפראזות שלהם — „אלא מושגים אידיאליים לפי מוסכמה מסוימת והמיועדים למטרות פיוטיות" (נים, 1901).

ג) מונוגראפיה על כמה קווי „קירבה או דמיון" בין הגותם של דאקרט, של לייבניץ ושל ג'ון ווילקינס (נים, 1903).

ד) מונוגראפיה על יצירתו של לייבניץ „אפיון העולם" (נים, 1904).

ה) מאמר טכני על אפשרויות העשרתו של משחק השחמט על־ידי הוצאת אחד הצריחים מן המשחק. מנאר מציע, ממליץ, שוקל את המעלות והחסרונות ולבסוף דוחה חידוש זה.

ו) מונוגראפיה על היצירה „האמנות הגדולה הכללית" של ראמון לול (נים, 1906).

ז) תרגום עם מבוא והערות של „ספר על האמצאות החופשיות ואמנות משחק האשקוקי" לרוי לופאס דא סגורה (פאריס, 1907).

ח) טיוטת מונוגראפיה על הלוגיקה הסימבולית של ג'ורג' בול.

ט) אנאליזה של החוקים היסודיים של מקצבי הפרוזה הצרפתית, מאוירת על־ידי דוגמאות מסאן־סימון (Revue des langues Romaines, מונפליה, אוקטובר 1909).

י) תשובה ללוק דירטאן (שדחה את הקביעה בדבר קיומם של חוקים כאלה, כמאוירת על־ידי דוגמאות מלוק דירטאן Revue des langues Romaines, מונפליה, דצמבר 1909).

יא) כתב־יד של תרגום היצירה „מצפן של בני המעלה" של קבדו.

יב) מבוא לקטלוג של תערוכת ליטוגראפיות של קארולוס אורקאד (נים, 1914).

יג) היצירה „בעיה הבעיה" (פאריס, 1917) הדנה בסדר כרונולוגי בפתרונות הבעיה הנודעת של אכילס והצב. עד עתה הופיעו שתי מהדורות של ספר זה, השנייה נושאת כמוטו את עצתו של לייבניץ „אל נא תפחד, אדוני, מפני הצב" והפרקים המוקדשים לראסל ולדאקרט עברו עיבוד יסודי.

יד) אנליזה מדוקדקת של „הרגלי התחביר" של טולט (Nouvelle Revue Française, מארס 1921) זכורני שמנאר טען כי השבח והגינוי הן פעילויות רגשיות שאין להם כל קשר לביקורת.

טו) העברה לבקצב האלכסנדרינים של היצירה „בית־הקברות הימי" מאת פול ולארי (N.R.F., ינואר 1928).

טז) כתב־פלסתר נגד פול ולארי ב„דפים למען דיכוי המציאות" של זאק ראבול (כתב־פלסתר זה, ייאמר כאן אגב־אורחא, הוא בניגוד מוחלט לדעתו האמיתית של מנאר על ולארי. זה האחרון אמנם הבין אותו כך וידידותם הנושנה לא הועמדה בשום סכנה).

יז) הגדרה לרוזנת דא באניורג'יו ב„קובץ הנצחון" — ביטוי זה הוא של משתתף אחר בקובץ זה, גבריאלה ד'אננציו — אותו מוציאה גבירה זו מדי שנה לשם תיקון העיוותים הבלתי־נמנעים של העיתונות והצגת הדיוקן האמיתי שלה לפני „העולם ואיטליה" — דיוקן, שבשל יצוגיותה (יופיה ופעילותה), חשוף לאינטרפרטציות מוטעות או בלתי־בשלות.

יח) מחזור סוניטות נהדרות לברונית דא באקור (1934).

יט) כתב־יד של רשימת שירים החייבים את משמעותם לפיסוק. (1)

עד כאן הצגתי את יצירתו הגלויה (פרט לאי־אילו סוניטות מעורפלות שנכתבו לעת־מצוא בשביל אלבום המארחת ההובעני של מאדאם אנרי באשליה) של מנאר, בסדר כרונולוגי. עתה אני עובר ליצירה אחרת — הנסתרת, ההרואית עד אין קץ, שאין עדיה לה, וכמה־כך — הו, אפשרויותיו המוגבלות של האדם! — הבלתי גמורה. יצירה זו — מן־הסתם המאפיינת ביותר את תקופתנו — מורכבת מן הפרק התשיעי והפרק השלושים ושמונה של „דון קיחוטה" עם קטעים מן הפרק העשרים ושניים. ברי לי שקביעה זו עשויה שתיראה אבסורדית — הסברת ה„אבסורדיות" הזו הוא תפקידה העיקרי של רשימה זו (2).

שני טכסטים בעלי איכות שונה נתנו השראה ליצירה זו. אחד מהם הוא הקטע הפילולוגי של נובאליס — שבמהדורת דרזדן נושא את המספר 2005 — המתאר את נושא ההזדהות המוחלטת עם סופר מסוים. השני הוא אחד מאותם ספרים טפיליים המקמקים את ישו בבולווארד, את המלט בקאנאביאר או את „דון קיחוטה" בוול סטריט. כמו כל אדם בעל טעם חש מנאר דחייה מפני ההתחפשות המיותרת, המסוגלת רק לשדוד בנו — כפי שנהג לומר — את התענוג הזול של האנאכרוניזם או גם (מה שגרוע יותר) להקסים אותנו ברעיון שכל התקופות הן זהות או שונות זו מזו. יותר מעניינת נראתה לו תכניתו הידועה של אלפונס דודה, אף שביצועה היה סותר את עצמו ושטחי, והיא לאחד בדמות אחת, זו של טארטארן, את האידאלגו רב־ההתחבולה ואת נושא־כליו. אלה הגורסים שמנאר הקדיש את חייו לכתיבת „דון קיחוטה" מודרני אינם אלא משמיצים זכרו הזך.

הוא לא ביקש לחבר „דון קיחוטה" נוסף — מה שיכול היה להיות קל — אלא את „דון קיחוטה" עצמו, אותו ולא ספר אחר. למותר להוסיף שהוא לא חשב על העתקה מוכנית של המקור — הוא לא התכוון להעתיקו. שאיפתו שלו הראויה להתפעלות היתה יצירת דפים שיהיו זהים — מלה במלה ומשפט במשפט — עם דפיו של מיגל דא סרוואנטס.

„תכניתי היא מופלאה באמת — כתב אלי בשלושים לספטמבר 1934 מבאיון — התוצאה הסופית של נסיון להוכחתה של איזו תיזה מתחום המטאפיסיקה או התיאולוגיה — בדבר העולם החיצוני, האלוהים, המקריות, הצורות הכלליות — איננה פחות ברורה־מראש ונודעת מן הרומאן הנפוץ שלי. ההבדל היחיד הוא בזה שהפילוסופים מפרסמים בכרכים הזוהים את שלביה השונים של עבודתם ואילו אני החלטתי להרוס את השלבים הללו." ואכן, לא נותרה אף מחברת אחת שתעיד על עמלו רב־השנים.

השיטה שבה נקט בתחילה היתה פשוטה יחסית: להכיר היטב את השפה הספרדית, לשוב ולקבל את האמונה הקאתולית, להילחם נגד המאורים או נגד התורכים, לשכוח את תולדותיה של אירופה משנת 1602 עד שנת 1918, להיות מיגל דא סרוואנטס. פייר מנאר שקל את השיטה הזאת (ידוע לי שהגיע לשליטה טובה בספרדית של המאה השבע־עשרה) אך דחה אותה כהיותה קלה מדי. מהיותה בלתי־אפשרית! — יאמר הקורא. אכן ויציב, אך כל המבצע היה מלכתחילה בלתי־אפשרי ומכל האמצעים הבלתי־אפשריים להוצאתו לפועל, זה היה הפחות מרתק. להיות במאה העשרים סופר פופולארי בן המאה השבע־עשרה נראה לו כפחיתות כבוד. להיות, באיזו דרך שהיא, סרוואנטס ולהגיע לדון קיחוטה נראה לו כדבר קשה פחות — ועל־כן מעניין פחות — מלהישאר פייר מנאר ולהגיע לדון קיחוטה דרך נסיונותיו של פייר מנאר. (הכרה זו הביאה אותו, ייאמר כאן דרך־אגב, לוותר על המבוא האוטוביוגראפי לחלק השני של דון קיחוטה. הכנסתו של המבוא הזה פירושה יכול היה להיות יצירת דמות נוספת — זו של סרוואנטס — אך גם פירושה יכול היה להיות הצגת דון קיחוטה כפונקציה של הדמות הזאת ולא של מנאר. מנאר ויתר, כמובן, על דרך קלה זו). „בסופו של דבר המבצע שלי אינו קשה כל־כך — אני קורא במקום אחר במכתב — די היה לי להיות בן־אלמוות כדי להשלימו". אני מודה שאני אוהב לדמיין לי כאילו באמת השלימו ושאני קורא את דון קיחוטה — את כל דון קיחוטה — כאילו מנאר המציאו. לפני כמה ערבים, שעילעלתי בפרק העשרים ושישה — שידידנו מעולם לא ניסה אותו — הכרתי את סגנונו וכעין את קולו בביטוי המיוחד הזה: „נימפות של נהר, אכו רטובה ואומללה". הקישור הנרגש הזה של שם־תואר בעל משמעות מוסרית עם שם־תואר בעל משמעות פיזית הזכיר לי שורה של שייקספיר שעליה שוחחנו ערב אחד:

Where a malignant and a turbaned Turk...

מדוע דווקא דון קיחוטה — ישאל הקורא שלנו. אצל ספרדי לא היתה זו בחירה מתמיהה, אך בלי ספק קשה להסבירה כשמדובר בסימבוליסט איש נים, הסיוד הגדול של פו, שהוליד את בודלאר שהוליד את מאלארמה שהוליד את ולארי שהוליד את אדמון טסט. המכתב שהוזכר לפני־כן מבהיר סוגיה זו. „דון קיחוטה — מבהיר מנאר — מעניין אותי מאוד אך אינו נראה לי — איך לומר זאת? — בלתי־נמנע. לא הייתי יכול לתאר לעצמי את היקום בלי צעקתו של אדגר אלאן פו:

Ah, bear in mind this garden was enchanted!

או בלי „אוניה שכורה" או „הספן הזקן", אך אני יכול לתארו לעצמי בלי דון קיחוטה (אני מדבר, כמובן, על יכולתי האישית ולא על ההדהוד ההיסטורי של היצירות). דון קיחוטה היא יצירה מקרית, דון קיחוטה אינו הכרחי. אני יכול לתכנן את כתיבתו, אני יכול לכתוב אותו בלי להסתבך בטאוטולוגיה. קראתי אותו בגיל שתים־עשרה או שלוש־עשרה, [illegible]

[illegible]

(1) מאדאם אנרי באשליה כותבת גם תרגום מילולי של תרגומו המילולי של קבדו ל„הקדמה לחיי יראת־שמים" של פרנציסקוס הקדוש איש סאלאס. בספרייתו של מנאר אין זכר ליצירה כזאת. ייתכן שמדובר בבדיחה של ידידנו שלא הובנה כראוי.

(2) כן היה בדעתי לשרטט את דיוקנו של פייר מנאר. אך איך אהין להתחרות בדפי הזהב שאותם מכינה, כך מספרים לי, הברונית דא באקור, או בכשרונו העדין והמדויק של קארולוס אורקאד?

להיבום הלפו שלוש מאות שנה טעונות בעובדות מורכבות למדי, ביניהן, רק לציין דוגמה אחת, דון קיחוטה עצמו." על אף שלושת הקשיים הללו, דון קיחוטה המקוטע של פייר מנאר הוא מעודן יותר מדון קיחוטה של סרוואנטס. זה האחרון מעמיד, בגסות כלשהי, מול עלילות האבירים הבדיוניות את המציאות הפרובינציאלית של ארצו. מנאר בוחר כרקע „במציאות" את ארצה של כרמן במאה של קרב־לפאנטו ושל לופה דא וגה. איזו היספניזמים היתה בחירה כזאת גוררת אצל מוריס בארס או דוקטור רודריגז לארטה! מנאר נמנע מהם בכל הטבעיות. ביצירתו אין זכר לצוענים או לקונקיסטאדורים או למיסטיקנים או לפיליפ השני או לאוטו דא פה. הוא בז או בהתכוון נמנע מכל „צבע מקומי". בוז זה מצביע על הבנה חדשה של הרומאן ההיסטורי. בוז זה מגנה באורח חד־משמעי את „סאלאמבו".

לא פחות מעניין יהיה לבחון כל פרק לחוד. הבה נתבונן, למשל, בפרק השלושים ושמונה של החלק הראשון המספר על „המשא רב־העניין של דון קיחוטה בעניני ספרא וסייפא". ידוע שדון קיחוטה (כמו קבדו בפסקה מקבילה ומאוחרת יותר של היצירה „שבתם של הכול") מתייצב נגד הספרות ובעד הנשק. סרוואנטס היה חייל רב־פעלים, משפטו כאן מובן למדי. אך דון קיחוטה של פייר מנאר, אדם בן־זמנו של ברטראנד ראסל ושל הספר „בגידת הקלאריקים" — כיצד ילך הוא שולל אחרי סופיזמים מעורפלים אלו? מאדאם באשליה ראתה בהם הזדהות נפלאה וטיפוסית של המחבר עם הפסיכיקה של הגיבור, אחרים (ללא כל הבחנה) — טראנסקריפציה של דון קיחוטה, הברונית דא באקור — השפעת ניטשה. איני יודע אם לאינטרפרטציה שלישית זו (אותה אני רואה כבלתי־ניתנת לביטול) אהין להוסיף את הרביעית, ההולמת באורח מושלם לצנעתו האלוהית כמעט של פייר מנאר: כוונתו למנהגו הכנוע או האירוני להביע דעות המנוגדות תכלית ניגוד לדעותיו שלו. (נזכיר שוב את כתב־הפלסתר נגד פול ולארי בעתונו הסוראליסטי קצר־הימים של זאק ראבול). הטכסטים של סרוואנטס ושל מנאר הם זהים מבחינה מילולית, אך הטכסט של השני הוא לאין ערוך עשיר יותר. (דו־משמעי יותר — יאמרו אלו המבזים אותו, אך דו־משמעיות היא עושר כידוע).

השוואת דפיו של מנאר עם אלו של סרוואנטס היא בבחינת גילוי. זה האחרון, למשל, כתב (דון קיחוטה, חלק ראשון, פרק תשיעי):

„האמת שאמה היא ההיסטוריה, מתחרהו של הזמן, ארכיונית המעשים, עדת העבר, מופת, ולקח של ההווה ואזהרה לעתיד".

ערוכים במאה־השבע־עשרה, כתובים בידי „איש החולין החכם" סרוואנטס — דברים אלו מהווים דגם רטורי מקובל של שבחי ההיסטוריה. מנאר, לעומת זאת, כותב:

„האמת שאמה היא ההיסטוריה, מתחרהו של הזמן, ארכיונית המעשים, עדת העבר, מופת ולקח של ההווה ואזהרה לעתיד".

ההיסטוריה — אמה של האמת, רעיון מפתיע לחלוטין. מנאר, בן זמנו של ויליאם ג'יימס, אינו מגדיר את ההיסטוריה כמחקר המציאות אלא כמקורה. לאמת היסטורית ייחשב בעיניו לא מה שאירע אלא מה שסבורים שאירע. הביטויים המסיימים — „מופת ולקח של ההווה ואזהרה לעתיד" — הם פראגמאטיים ללא בושה. לא פחות חיוני הוא הבדל הסגנונות. סגנונו הנוטה־לארכאיות של מנאר — אחרי ככלות הכול, בן ארץ אחרת — מצוין באפקטאציה מסוימת. הדבר אינו כן לגבי קודמו, שהשתמש בחופשיות בשפה הספרדית של תקופתו, לצרכי יום־יום.

אין עיסוק רוחני שאינו בלתי־מועיל, בסופו של דבר. משנה פילוסופית מסוימת היא בתחילה תיאור אפשרי של היקום. חולפות השנים והיא נעשית סתם פרק — אם לא פיסקה בלבד או אפילו שם בלבד — בתולדות הפילוסופיה. בספרות חוסר־חשיבות זה שמתגלה באחרית הוא בולט עוד יותר. דון קיחוטה — אמר לי מנאר — היה קודם־כל ספר מהנה, עתה הוא נעשה מקור לגאוות פטריוטית, למופת דקדוקי, להוצאות־פאר חסרות־בושה. התהילה היא סוג של חוסר־הבנה, אולי הגרוע שבסוגיו.

קביעות ניהיליסטיות אלה אין בהם כל חדש. ראויה לתשומת־לב היא ההחלטה שאליה הגיע פייר מנאר תודות להן. הוא החליט להקדים את חוסר־ההנאה שבכל מעשי אנוש. הוא נטל עליו לבצע דבר־מה מסובך ביותר ובלתי־נחוץ מלכתחילה. הוא הקדיש את תרוצתו ואת לילותיו לשם חזרה על ספר הקיים כבר, בלשון עם זר. הוא הכביר טיוטות, תיקן בעקשנות וקרע אלפי דפים של כתב־יד (3). הוא לא הרשה שמישהו יקרא בכתבי־יד אלו ודאג שלא יישארו אחריו. לחינם ניסיתי לשחזרם.

עלה בדעתי שאפשר לראות בדון קיחוטה „הסופי" מעין פלימפססט, שבו צריכות להבקיע עקבות קלים אך קריאים של כתב־ידו של ידידנו. אך — אבוי — רק איזה פייר מנאר של העתיד יוכל לשחזר את עבודת הקודם, יוכל לשוב ולהקים את הטרויות הללו...

„החשיבה, הניתוח, היצירה — כתב לי — אינן פעילויות אנומליות, הן דרך הנשימה הרגילה של השכל. שבחים של ביצוע מקרי של הפעילות הזאת, איסוף מחשבות קדומות זרות, הזכרון הנד כדי התפעלות שאין לו גבול, חוסר אמון של דברים, שאותם הגה דוקטור אוניברסליס — הרי זו הודיה בקוצר־ידנו או בבארבאריות שלנו. כל אדם צריך להיות מסוגל לכל המחשבות ודומני שכך יהיה הדבר בעתיד."

מנאר העשיר (ייתכן שעשה זאת שלא בהתכוון) בצורת טכניקה חדשה את האמנות הנרפית והפרימיטיבית של הקריאה, בצורת טכניקה של אנאכרוניזם מכוון וייחוס מוטעה. טכניקה זו, שאפשרויות הפעלתה הן בלתי־מוגבלות, גורמת לנו שנקרא את האודיסיאה כאילו היא מאוחרת מהאנאיס ואת ספרה של מאדאם אנרי באשליה „גן הקנטאורים" כאילו היה זה ספרה של מאדאם אנרי באשליה. טכניקה זו מאכלסת בהרפתקות את היצירות השלוות ביותר. כלום לא יהיה זה חידוש נאה של עצות סובטיליות אלו אם נייחס ללואי פרדינאן סלין או לג'יימס ג'ויס את „חיקויו של ישו" של תומאס קמפיס?

תירגם: י. ב.

(3) זכורות לי מחברותיו המרובעות, הסימנים המשונים שלו וכתב־הנמלים שלו. בערבים אהב לטייל בפרברי נים, בדרך־כלל נשא עמו את אחת המחברות ועשה מדורה עליזה.

דן שחורי

האמנות המתימטית של אשר

הפלאנטאריום ע"ש לסקין, ת"א

התלנדי מוריץ קורנאליס אשר, אשר מת השנה, בן 84, הוא בבחינת תופעה יוצאת־דופן באמנות ימינו. הליתוגראפיות והיתוכי־העץ שלו אינם בעלי ערך אמנותי עצמאי; הדימויים שלו לקוחים מהמסורת הרומאנטית הפיפה והנודשה הם חסרי כל ייחוד: גופים מתקתקים של טירות קסומות, בעלי־חיים בגוף כפרי וכו'. אין אלה יותר מאילוסטראציות שיגרתיות לספרי ילדים, בהתכונת המקובלת במאתיים השנים האחרונות. גם מהבחינה הטכנית קשה לגלות מקוריות כלשהי בעבודותיו. שיטתו אקדמאית ויבשה, הליתוגראפיות שלו, לכל היותר, „עשויות היטב", כפי שנדרש מכל בוגר אקדמיה שמרנית. עם־זאת, רפרודוקציות מעבודותיו נכללות בספרים על אמנות ימינו והשפעתו היתה רבה על אמנים שעסקו באמנות „האופטית".

המייחד את אשר היא התעסקותו המעמיקה והעקבית באתגר שהוא ספק אמנותי, ספק פסיכולוגי־תפיסתי וספק מתימטי. הוא יוצר בדפיו עיוותים פרספקטיביים, המביאים לידי סטיות אופטיות, תוך ניצול מערכת חוקים ונוסחאות מתימטיות. את עבודותיו ניתן לחלק לשתי קבוצות עיקריות: באחת מופיעים מבנים תלת־מימדיים, שצוירו תוך הסטת נקודת־המבט הפרספקטיבית וסידורם של האלמנטים בצורה הנוגדת את ההגיון החזותי והפיסי. בקבוצה השנייה חלות מטאמורפוזות של צורות שטוחות לתלת־מימדיות ומשחקי־חילופין בין דמות לרקע. בדרך זאת מוכיח אשר, בצורה כמעט מדעית, את הסכנים של יצירת עיוותי ראייה, וכתוצאה מכך נוצר מתח של „שבירת תבניות". הצופה משפשף את עיניו וחש אי־נעימות רבה, מאחר שתמונת־העולם הריאליסטית כל־כך התעוותה לפתע, כדוגמת המדרגות האינסופיות, העולות לאורך קירות הבית ונקודת התחלתן היא גם נקודת סיומן.

מהבחינה הסגנונית אפשר לשייך את עבודותיו ל„ארט־פאנטאסט" או לסוריאליזם, המבדלים מיגוון זה של ציורי התדמית האבסטראקטית. אולם, השפעתו הרבה היתה כאמור דווקא בתחומי ה„אופ־ארט". מחקריו החזותיים שימשו חומר־גלם לאמנים, אשר ביססו את המתח הציורי שבעבודתם על מערכות דומות של סטיות אופטיות. אשר, לעומתם, לא הצליח לנתק את יצירתו מהתפיסה הציורית האילוסטראטיבית והסנטימנטלית, או מהשפעותיה של הערבסקה המוסלמית. בכך חולשתו כאמן. חשיבות התערוכה, בבלותה אותו כחוקר עקבי וצנוע של אפשרויות־ביטוי חזותיות. יש לראות אותו כבן למשפחה הגדולה של אמנים, שהפרספקטיבה היתה להם אתגר ואמצעי אמנותי כאחד — החל באילוזיוניסטים של פומפיי דרך המאניריסטים של המאה ה־16 ועד לחלק מאמני ימינו.

מירו, רישום משנת 1937 בספריד — פלדי, דודה רוזה, צבע שמן, חבלים וחול

שיחי הצבר הם המקור האיקונוגרפי לעבודות אלו של שני האמנים באגן הים־התיכון.
(מתוך רשימת החתך על פלדי „להפוך חומר לחלום" שבכתב־העת החדש לאמנות פלסטית „ציור ופיסול").

„ציור ופיסול", כתב־עת חדש לאמנות פלאסטית

„ציור ופיסול" הרבעון לאמנות פלסטית, שהחוברת הראשונה שלו ראתה אור זה עתה, בא למלא פער תהום: במציאות הישראלית, שבה הפעילות סביב האמנות אינה פחותה, יחסית, מכל מדינה מערבית — לא קיים כל כתב־עת היוצא ברציפות, והמדווח ומלווה את העשייה האמנותית.

הז'ורנאלים האמנותיים הפכו לאמצעי־תקשורת ראשון־במעלה בתקופה שבה הפער בין היוצרים — במדינות הרחוקות אלו מאלו — הולך ומצטמצם. יתרה מזאת, המאמרים, הניתוחים והמסות הנכתבים על אמנות, ובעיקר זו המתהווה כעת, הפכו לחלק אינטגרלי של היצירה. הזרמים אחדים באמנות העכשווית אינם אלא תיאור מילולי של מושגים, ללא כל עיצוב צורני.

עורך את כתב־העת, אמנון ברזל. החוברת הראשונה (קיץ 72) מכילה, בין השאר, חתך ביצירתו של פלדי „להפוך חומר לחלום", מסה של פרופ' בן־עמי שרפשטיין („אני מקווה שהאצבעות האנושיות לא תאבדנה את מקומן בשל הצמצום, החלקות האי־אנושיות של המכונות, אפילו של המכונות הנשלטות על ידי האמנים של העולמות העתידיים"), שמפורסמים בה שיטות ותהליכי עבודה בפרספקט ההדפסי, ויש בה דיווח על פיסול סביבתי המפניגו. ביטול שתי תערוכות פרובלמטיות בברייה־יורק ולונדון, מהווה את נקודת־המוצא לדיון הנרחב בנושא „המוזיאונים והאמנות בת־זמננו".

מובאת כאן שיחה על הקוביזם משל קאהנוויילר, בעל אחת הגלריות החשובות ותומכו של פיקאסו מאז 1907. דבריו של מרסל דישאן, נביא אמנות האבסורד, יש בהם כדי להבהיר את יצירתו „הכלה שהופשטה על ידי רווקיה, אפילו".

עיצוב כתב־העת נעשה בידי גד אולמן, והוא יוצא לאור על ידי אגודת הציירים והפסלים בישראל.

קנת רקסרות, סנדק תנועת ה„ביט"

קנת רקסרות מזוהה עם תנועת ה„ביט" מאז ראשיתה של זו בסאן־פראנסיסקו של שנות החמישים האחרונות. הוא־הוא שאירגן את ערב־הקריאה ב„גלריה השישית", שם נולדה, למעשה, שירת ה„ביט", ושם קרא לראשונה אלן גינסברג את הפואימה „שאגה", שפורסמה לאחר־מכן על־ידי פרלינגטי באוקטובר 1956. מאז כונה רקסרות „סנדקם של הביטניקים" ולעתים היה זה כינוי־גנאי בפי המבקרים. הזיהוי של רקסרות עם משוררי ה„ביט" הוא בוודאי בעל תוקף מסוים אך הוא גם מגמד את יצירתו ואת אישיותו.

קנת רקסרות התחיל את פעילותו הספרותית בשנות העשרים. קובץ־שיריו „אמנות החכמה העולמית" הופיע בראשית שנות העשרים והוא מושפע במידת־מה מהסוראליזם והדאדאיזם. שירתו המאוחרת יותר היא מיסטית ובכרך „גן הלב, לב הגן" (1967) היא בעלת אופי בודהיסטי ברור. רקסרות עצמו חילק את יצירתו לפי נושאיה: כיין, מהפכה ומיסטיציזם, אלה — שבצנעתו — החפים היסודיים של חייו ויצירתו. הוא עסק בכל תחום של ספרות — בשירה, בפרוזה, בתרגום ובדראמה — אך הוא ידוע ביותר בשל שירתו ובצדק.

רקסרות מצטיין בהשכלתו הרחבה, העובדה בקונ[illegible] מיום ל־אורח־חיין, שדמה כאן ובהגיד ל־אורח־חייהם של הביטניקים — הוא הירבה לנוד בעולם ולעסוק בבלאכות שונות. בכל־זאת הוא רכש ידיעה מעמיקה בשירה הקלאסית ותירגם בכשרון לליריקה יוונית.

לפני זמן קצר הופיע הספר „רקסרות רידאר", אנתולוגיה של כתבי קנת רקסרות המבקשת לייצג את כל תחומי פעילותו הבנוגת, בצירוכתו ועם הקדמתו של אריק מוטראם (הוצ' קייפ). הספר, ככל שהוא באלף, משקף רק בקושי את רבגוניותו המיוחדת של רקסרות — כל המבקש להכיר אותו באמת כורח להתבקש לקבצים השלמים שלו. הוא נמנה עם אותם יוצרים שהאנתולוגיות אינן משרתות אותם שירות טוב.

מכתב לעורך

עמנואל הרומי ובעיות אקולוגיות

ב„תרבות וספרות" (4.8) הביא פרופ' שלמה בורג קטע מפירושו של עמנואל הרומי לספר בראשית. בצדק אומר פרופ' בורג כי הפירוש „ידוע מעט, ורובו לא נדפס". אולם הקטעים שנדפסו לאחרונה ע"י ד"ר דוד גולדשטיין בכרך 1971 של שנתון ה„היברו יוניון קולג'" אינם היחידים או הראשונים שהודפסו לאחרונה. בכרך הכבי של ספרו „פירוש של מקרא" (ירושלים תשכ"ח) הביא אויר הבנוח שבצון כבר קטעים רבים באוד מפירושו של עמנואל הרומי לבראשית.

ד"ר אבא בשר
בני־ברק

בית הסופר בירושלים, ברובע היהודי בעיר העתיקה, מבקש תרומות ספרים שעניינם ספרות יפה (פרוזה, שירה, דראמה, ביקורת) על נושא ירושלים בכל הלשונות.
בדבר פרטים נא לפנות: ירושלים, ת"ד 282, טל. 88128.

יורם ברונובסקי

דפים מלפני שנה ויותר

3.5.71

רציתי לכתוב מסה שתחקוק את האוטופיה של „יוון הלבנה", את הראייה הרלוזתה־פדיין של יוון דרך משקפי המאה השמונה־עשרה — הגרמנית בעיקר (מוינקלמאן דרך שילר להלדרלין) — ולכתוב אותה עם תוקידידס כ„מוסיקה־רקע". קראתי בו לאחרונה הרבה בתרגומו של הלוי, מציץ מדי פעם בפעם בטורבנר, (העברית הכבדה של התרגום מקהה אמנם — נדמה לי — את ברק הסכינים של המקור, אבל בהקהיה כזאת מושג גם אפקט חיובי מסוים — משהו מקביל לנוסחה של קורצוויל לגבי סגנונו של עגנון „מתחת למעטה הלוקאלי, התמים, המסורתי וההארמוני־כביכול מסתתרת מודרניות סוערת החובקת עולמות" („מסות על סיפורי ש"י עגנון", עמ' 6).

על־כל־פנים, הדבר המצחיק והמוזר ביותר שקרה לי היה, שכשהתחלתי לכתוב את המסה — יצא לי דבר־מה הפוך, פיסקה שהיא שלילת ההגנה על האוטופיה של „יוון הלבנה", הסבר על הצורך שבאוטופיזם זה. לא המשכתי מעבר לפיסקה הזאת, כי לא יכולתי לסלוח לעצמי שרירות־עט כזאת — אבל, בסך־הכל, כמה זה סימפטומאטי, כמו בשיר של מאיאקובסקי, שיצא לי להזכיר: „אם דולקים הכוכבים — משמע שיש צורך בהם?" אני מעביר לכאן את הפסקה של המסה הכושלה ההיא:

„ביתמם לרגע, נשכח את הספקנות שבה צוידו אותנו מחקרים ועובדות ונניח שהיה פעם עם אשר ראה את כל ההוויה, בכללה ובפרטית, דרך פריזמה אסתטית. נקרא לעם הזה „יוונים", כפי שקראו לו כה רבים לפנינו — מתוך היתכנות־שלכוון־היפוך־זה (כמובן כאן) או בתוך אמונה, שגיון, חוסר־ספקנות. אין זאת אומרת שלאמונה, שגיון וחוסר־ספקנות אלו לא היה יסוד. יוון כפלא־העולם, פלא של אובנות, נתגלה מתוך כתבי בכה באורחיה (סנקרא, או לפחות הובנה, בדרך סלקטיבית להדי־) ומתוך השיש הלבן של פסליה — כאות קנים לאהר לכלהה בן העולם. כך נולדה אגדת „יוון הלבנה" שוינקלמאן בן המאה השמונה־עשרה היה המדע שבין מציגיה, כמעט־אוטופיה שהיה לה היהין ההה על פני האהרית שהוא היה „קלסיקוס". אבל כמו הכוכבים בשירו של מאיאקובסקי גם האגדה, אם הן נוצרות משמע שיש צורך בהן."

11.5.71

כיצד ארוכה שכבתי הלילה בלי שום סיכויים להירדם. כשהבנתי שאין לי סיכויים ההלהי להפס הראפיה ברציצה, חריזת חרוזים, קודם לכמה כלים אנגליים, אחר־כך לשבות שרים — רומא, כולל (hybrid, to rid) ובריד (to loose) איך לי־ כלים כתבאנה את כל שבחו של הצבע הזה, החרוז, ש־הארלאן כליכי רגז עליו — „כי יכבה את כל צוללותיו של החרוז" — אבל לא ויתר עליו. בצורת ההרזה הלשון מחברה לה את שירה, ההרזה ברסן את האצבעים, בגדיר את הכאוס, כאיר את הלילה — ובלשון פשוטה יותר, פראקטית — החרוז מציל בו הפחד

(אבל לילה שלם יעבור
עד אשר — פרוזה, כהיפהה —
נפשי, תבהירי באור)

19.5.71

[illegible]

29.6.71

[illegible]

שירי חוליו קורטאסאר

חוליו קורטאסאר הוא מגדולי סופריה של אמריקה הלאטינית, מחבר יצירת־מופת כמו „ראיואלה" וקובצי סיפורים נפלאים. כן ידוע הוא כתסריטן מצליח (חיבר את התסריט ל„הלילה" של אנטוניוני). הוא ארגנטינאי במוצאו, אך יושב מזה שנים רבות בפאריס.

ספרו הראשון של קורטאסאר, שהופיע בפסבדונים, בשנת 1938, היה ספר־שירים. השירה נשארה תמיד בעלת חשיבות רבה בעיני הפרוזאיקן הגדול הזה והוא המשיך לכתוב אותה מדי פעם, המשיך להתעניין בה (חיבור מסות על רמבו, בודלאר, אוקטביו פאס ועוד) וניצול כמה תחבולות שיריות בפרוזה שלו, שיש דפים הנקראים כמו פואימות בפרוזה. אך בסך־הכל קורטאסאר „בגד בשירה", הוא חש את מגבלותיה ככלי לביטוי עולמו שלו והעולם הסובב אותו, אך המשיך להתגעגע אליה.

קובץ שיריו החדש הוא יותר ספר געגועים לשירה מאשר שירה. אין ספק ששיריו יישארו תמיד בבחינת פינה נידחת ביצירתו, הוא עצמו אינו מייחס להם חשיבות גדולה, בהקדמה הוא כותב, שלא כתב את השירים הללו אלא לעצמו, הראם לידיד אחד או שניים והם ששיכנעו אותו שאפשר לפרסמם.

שירי הקובץ הזה „פאמוס אי מאופס" (הוצ' אוקנוס, בארסלונה) הם שירי־געגועים לעבר מפואר, לשלמות של החיים, לתחושות חזקות ומלאות. אלה שירים עצובים מאוד שמולכת עליהם תחושת האין: „המציאות היחידה הוא הריק" — אומר אחד מטורי הספר.

אף שבשירים אלה אין חידוש רב מבחינת הנושאים שלהם, יש בו עניין לשוני רב — קורטאסאר הוא אמן־הלשון והוא מטביע את חותם לשונו המיוחדת בכל כתוביו. הבצירוים הרבים של הפרוזה שלו ימצאו אף כאן עניין לצנות בו.

תעודת זהות

איני יודע, מדוע יצא הקצף על תעודת הזהות. נכון: מלכתחילה אפשר היה לחשוב על כל מיני מונחים אחרים. אבל בדיעבד — מה רע? או שמא כך הדבר: כל מונח, כיוון שסוף סוף נשתגר, צריך לחזור ולהתחסן בו, שמא יש בו צד פגם. בכל זאת, יש כמה צדדים מעניינים במונח זה, וכיוון שיש מקום לעיין, בפסוק מעט בצרור ניירות זה שכל אחד מאתנו חייב לסלסלו עמו בכל עת ובכל שעה.

טור הלשון

נפתח בהעמדת האלטרנטיבה: תעודת זהות / תעודת זהוי. ועוד נראה, כי כבר היו דברים מעולם, וחזרנו על עקבינו ולא הועלנו. שהרי אי שם בעמקי מגירות של נשכחות נמצא עדיין אותו 'פינקס זהוי' שאותו נשאו ותיקים שבינינו לפני שנים. כלומר: היתה תקופה שהיה לנו 'פנקס זהוי' — ואלו כיום מתמלא התפקיד הזה על ידי 'תעודת זהות'. ה'פינקס' — שפעם היה בחינת תרגום של card בצירוף לעצוי מבשיל יצא אפוא מן השימוש, ולפי העניין נתפס מקומו על ידי 'תעודה'. ואלו 'זהוי' הוחר ב'זהות'. כלום המרה זו היתה בדין?

נבדוק באופין של שתי המלים. כצד אחד המלה 'זהות'. אין אני נמנה עם אלה היודעים לזכור בעל־פה, כי בבין מחדשי הלשון ישמי לגי את המלה, ואני מודה שאין לי עניין רב בבדיקת הזכויות, אם כונה פלוני המציאו בעצמו, בן־יהודה, פינס, קלויזנר או מישהו אחר מאותה חבורה נכבדה. בכל מקום: מדרכו רושם בן־יהודה 'זהות' כמונח הכשכום בדיבור בארץ — כאילו כך דרך העולם; ואלו מתעוד אחר שהועלה נראה, כאלו הוא עצמו חידש את המונח.

בין כך ובין כך: נסיונות אחרים לבטא בעברית מה שמבוטא בלועזית על ידי identity (או דומה לו בלשונות אחרות) לא היכו שורש. היו חכמים שביקשו להשתמש בלשון 'יהות' והיו שהתכבדו בלשון 'הואות' — ולא עלתה בידם. המונח 'זהות' קבוע לענין identity ושוב אינו זז משם. ברור שלפנינו משחק נאה בלשון הכתוב 'כי הוא זה', וברור שהמונח עשוי כמתכונת יצירות שיצרו בימי הביניים. לשון 'זהות' בפינו חזק ומושרש כאלו הוא מורשת הדורות.

כיוון שנתקבע 'זהות' בפי הבריות נולד כמובן מה שנולד, ואנו רגילים בכל מיני מלים גזורות. אנו 'מזהים' ו'מזדהים', עוסקים ב'זהוי' וכו' — וגם באלה אין אנו מהרהרים. אלא שעל ידי חידושים נוספים אלו נתרחבה קשת האפשרויות — ובכללה גם נוצרו בעיות חדשות.

פן אחד: המונחים 'זהות' ו'זהוי' הוקבלו למעשה לשני מונחים לועזיים: identity ו־identification. המונח 'זהות' מתאר אפוא את המצב של 'היות זהה', ואלו 'זהוי' פירושו: קביעת הזהות, הפעולה המזהה. אם אנו אומרים „תעודת זהות" אמרנו: תעודה המעידה על 'זהותו' של אדם, המעידה כי הוא הוא. כבר־בן, אפשר היה לומר גם כן: תעודת זהוי — היינו שהיא משמשת לזיהוי. אלה הן שתי אפשרויות ההבעה, ואין הכרע מתחילה. על דרך הנגדה: אנו עורכים 'מבחן זהוי'. כאן מודגש מאד הצד שאנו רוצים לקבוע 'זהות' — ולכן 'זהוי' הוא המונח המתבקש. אבל התעודה המעידה, די שנאמר עליה שהיא עדות על 'זהות'. ייתכן, שבדרך הסבה זו יש קצת השפעה מן הלע"ז — אבל לאו דווקא. בארצות הברית מקובל, למשל, שכל מי שעובד באיזה מקום, לומד בו וכדו' נושא עמו ID — היא תעודת הזהות (ודרך הקיצור אינה קובעת, אם המלה היא identity, או identification). בין כך ובין כך, מצד ההגיון אין להודות שיש איזו עדיפות בהקשר זה ל'תעודת זהוי' על 'זהות'. אלא שיש עוד פן — ועל כך בהמשך.

משה גושן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן עניין לכלל. את השאלות יש להפנות למדור „טור הלשון", מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

תמונות

כדי לשמור על רמה אמנותית נאותה של הגלריה, העברנו סלקציה מדוקדקת את כל המוצגים אצלנו.
חלק מהתמונות תמכרנה במחירים מוזלים מאוד, במכירה חד פעמית בין התאריכים יום ראשון 27.8.72 ועד יום שלישי 5.9.72.
כל התמונות הן במקור, ציירים ישראליים וחוץ לארץ, שמן אקריליק, גואש, פסטל ואקוורל.
אנו מאוד ממליצים למתעניינים לנצל הזדמנות זו!!!!

רוז Rooz
גלריה לאמנות
סמטת בית השואבה 1 (פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס האוניברסיטה העברית ירושלים
THE MAGNES PRESS THE HEBREW UNIVERSITY JERUSALEM
טל. 524121

ספרים חדשים

ש"נ אייזנשטדט, ח' אדלר, ר' בר־יוסף ר' כהנא (עורכים) / ישראל — חברה מתהווה (ניתוח סוציולוגי של מקורות).
ספר מקורות זה מביא בפני התלמיד, המורה והקורא המשכיל את תהליכי התפתחותה והתגבשותה של החברה הישראלית. הספר עוסק ברקע ההיסטורי לגיבוש החברה הישראלית, במבנה המדיני והמוסדות המדיניים, בדפוסי הארגון הכלכלי והפעילות הכלכלית ובמערכת החינוך.
750 עמ'. מחירו: —.50 ל"י

ג' ברגשטרסר / דקדוק הלשון העברית (תרגם מ' בן־אשר)
"דקדוק הלשון העברית" ראשיתו במהדורה העשרים ותשע של הדקדוק העברי של פרידריך וילהלם גזניוס, אך ברגשטרסר כלל בו תמורות מעמיקות, לעומת כל המהדורות הקודמות של גזניוס. הדקדוק המשווה שימש, לברגשטרסר אמצעי להבין את מבנה הלשון העברית. הוא השתמש לא רק בטקסט המקראי המקובל בניקוד הטברני אלא גם בניקוד הבבלי והא"י.
ט"ז + 636 עמ'. מחירו: —.50 ל"י

י"י גולדציהר / קיצור תולדות הספרות הערבית
ארבעת חלקיו של הספר דנים בארבע תקופות בספרות הערבית: עד סוף ימי בני אומייה, התקופה העבאסית, האסלם המערבי והספרות הערבית למן אבדן ממלכת החליפות מבית עבאס. תרגם מקראוטית פ. שנער. מהדורה שנייה.
182 עמ'. מחירו: —.10 ל"י

א' הוסרל / הגיונות קארטזיאניים
מבוא לפינומינולוגיה. תרגם והקדים מבוא צבי א' בראון. ספר זה הוא ביטוי בשל לתפיסתו הפילוסופית של הוסרל.
180 + מ"ד עמ'. מחירו: —.8 ל"י

נ' ויינברג / תיקון הכתיב העברי — הבעיה והנסיונות לפותרה
המהפכה החברתית של תחית העם והלשון העברית נטעה את ההרגשה, שהכתיב העברי טעון שיפור והשלמה. הספר מסכם את ההצעות המרובות לשיפור הכתב והכתיב, שפורסמו מאז תחית הלשון ועד ימינו. 174 עמ'.
מחירו —.15 ל"י

ד' ילין / תורת השירה הספרדית
הספר הוא מפתח לשירה הספרדית. המחבר דן בכל הקישוטים המעטרים שירה זו. הספר גם כולל מבחר מדגים משירת ספרד.
XII + 356 עמ'. מהדורה שנייה עם מבוא וביבליוגרפיה מאת דן פגיס.
מחירו: —.22 ל"י

ג'. לוק / מסה על שכל האדם
עפ"י הקיצור של א"ס פרינגל־פטיסון. תרגם י. אור. בעריכת ח"י רות. ה"מסה על שכל האדם", ספרו היסודי של לוק, הוא פרי עבודה של עשרים שנה. הספר משמש מבוא מקיף ומעמיק לכל העולם הפילוסופי החדש. (ספרי־מופת פילוסופיים י"ג—ט"ו) 927 עמ'. מהדורה שנייה מצולמת.
מחירו: —.35 ל"י

ע' קאנט / הקדמות לכל מטפיסיקה בעתיד שתוכל להופיע כמדע
ה„הקדמות", בסגנון הקצר והבהיר, עזרו בהרבה להפצת שיטתו של קאנט. הוא נחשב למובן ביותר מבין כל כתביו העיקריים של קאנט ומקל על לימוד הפילוסופיה הקנטית. תרגם א. יערי. בעריכת ש"ה ברגמן. מהדורה שלישית מצולמת (ספרי־מופת פילוסופיים י"ז). 224 + VIII עמ'.
מחירו: —.8 ל"י

מ"ד קאסוטו / ספרות מקראית וספרות כנענית
מחקרים במקרא ובמזרח הקדמון — כרך א'.
חוקרי המקרא וחוקרי הספרות של המזרח הקדמון ימצאו עניין במאמרים המקובצים כאן לראשונה. גישתו המקורית של המחבר במדע המקרא מתגלית במאמרים אלה, הפותחים אופקים חדשים בתרבויות המזרח הקדמון ובספרותן, ומבליטים בכך את גדולתו של המקרא כמרכז הוויתו של עם ישראל.
יב + 300 עמ'. מחירו: —.22 ל"י

U. CASSUTO / THE GODDESS ANATH
Canaanite Epics of the Patriarchal Age (Texts, Hebrew Translation, Commentary and Introduction). Translated from the Hebrew by Israel Abrahams. 208 pp. IL 20.00

N. FEINBERG / On an Arab Jurist's approach to Zionism and the State of Israel. 144 pp. IL 7.00

SCRIPTA HIEROSOLYMITANA
Vol. XXII: Studies in Aggadah and Folk-Literature. Edited by Joseph Heinemann and Dov Noy. 285 pp. IL 15.00

AL-BALADHURI / THE ANSAB AL-ASHRAF
Vol. IV A: Edited by Max Schloessinger and Revised and annotated by M. J. Kister. Al-Baladhuri's text is interspersed with numerous verses from early Arabic poetry. The book is in the format of an album, 291 pp. of text and indexes + 115 pp. of apparatus and bibliography. IL 60.00

המכירה הראשית בישראל: הוצאת "יבנה", רחוב מזא"ה 4, תל־אביב (טלפון 611856).

هكذا من الأصل

מכذا من الأمل

חלוצי הבולאות

בולים
מאת שמואל שליט

ליכטנשטיין הזעירה, המכנסת חלק ניכר מהכנסתה הלאומית על כמר כר בולי־דואר, בחרה בהצלחה רבה את הנושאים לבוליה. הזוכים בשל כך בהצלחה רבה.

בתחילת ספטמבר הנפיק ליכטנשטיין סדרה של שלושה בולים בצבעים שונים. יהיה זה המשך להדרת חלוצי הבולאות, שבהנפקתה הוחל ליכטנשטיין לפני כשנה. בבולים החדשים דמויות ואסטנים המפורסמים הבאים: יצרן הסטנדרים תאודור סטיינווג, אנדרילי דה קוק ואריליי דיאנה כשסופיה, בבקאים מפורסמה בזרוב־ארי סליה, שבוין הבדיו יודעים כאספנים מפורסמים. ד"ר אלברטו דיאנה הוא שופט בתערוכות בינלאומיות, בקר בארץ ונחשב לידיד ישראל.

הבולים בתבנית מלבנית־אנכית מראים בברכום את תצלומו של הי אספן הנודע. בחלקו העליון רשום שמו, בחלקו התחתון רשום הערך הנקוב של הבול, תאריך לידתו ופטירתו של הבולאי. בצדדים רשום שם המדינה.

בול שנת הספר בגרמניה

הדואר של גרמניה יופיע ב־11 בספטמבר 1972 בול וכרון בודד בערך נקוב של 40 פניג לכבוד שנת הספר הבין־לאומית. מוסדות האו״ם הוליטו על 1972 כשנת הספר הבינלאומית. בכינוס מ״ליב ב־1966 ב־ טוקיו נתקבלה הצעתו של הנציג הי ישראלי לקיים שנת ספר בינלאומית. בועדה הכללית של האו״ם ב־1970 הכריזו נציגי 126 ארצות על שנת 1972 כשנת הספר הבין־לאומית ומדינות רבות לרבות ישראל הנפיקו בולי דואר לכבוד המאורע. (הבול הישראלי הונפק בינו׳ 1972).

הבול המעוצב גרמני בתבנית מלבנית־אנכית בדפס בצבעים נאים בשיטת דפוס שטח בגודל 27.5 על 32 מ״מ.

הבול מהאר בברכוז ספר פתוח שרפיו המסולסלים נדפסו בצבעים כ־ אים. מעל הספר רשום הערך הנקוב של הבול בצידו השמאלי הכתובת „שנת הספר הבין־לאומית 1972״. הבול צויר בידי ביאס קנובלאוך ונדפס במפעלים גרפיים על שם א. בינגל בדיסלדורף.

כן הנפיק הדואר המערב־גרמני ב־ ליין זכרון מקסון בערך נקוב 2 בארק לכבוד האולימפיאדה ה־20 המתקיימת במינכן. העליון מבול 4 בולים המתארים ענפי ספורט שונים: קפיצה לרוחק (בערך נקוב 5+25 פניג) כדורסל (בערך נקוב 10+30 פניג) הקיפה כדור ברזל נשים (בערך נקוב 10+40 פניג) ומרוץ סירות (בערך נקוב 10+70 פניג).

חתונת הכסף למלכת בריטניה

הדואר של בריטניה יופיע ב־20 בנובמבר בולי זכרון בערך נקוב של 20 פני ו־3 פני במלאת 25 שנה לנישואי אליזבה השניה מלכת בריטניה עם הנסיך פיליפ.

הבולים בצלי ציור זהה, בתבנית מלבנית־אנכית מתארים את קלסתריהם (בפרופיל) של הנסיך פיליפ ואליזבט השניה — מלכת אנגליה. בחלקו העליון של הבול כתוב „חתונה הכסף״.

אניות משלחת הקוטב הצפוני — בבולי נורבגיה

ב־20 בספטמבר יופיע הדואר של נורבגיה סדרה של שלושה בולים, בערכים שונים שציוריהם מתארים שלוש דגמי אניות שהשתתפו בחקר הקוטב הצפוני.

הבולים בתבנית מלבנית זעירה בגודל 21.1 על 27.5 מ״מ מתארים את האניות כאמ (בערך נקוב 60 אירה) פראן (בערך נקוב 80 אירה) וגיוא (בערך נקוב 120 אירה).

הבולים צוירו בידי הנרי וולדה ונדפסו על נייר פלורסצנטי לבן אצל המדפיס הממשלתי באוסלו, בגליונות בני 50 עותקים כ״א, תוקבו בשיטת מסרק 13.

חיל רגלים בפעולה

שחמט
מאת משה צירניאק

בין אנשי צמרת השחמט העולמי מצטיין הגיני בנט לרסן בשל... חוסר יציבותו. לרסן בכושר טוב אינו נופל מאלופי העולם. אבל באחד מ„ימיו השחורים" לרסן מתקשה לנצח אמן כן השורה.

במשחק הבא הוא נותן שיעור מאלף לאלוף אירופה בקרב הנוער.

לבן: זקס
שחור: לרסן
הגנות מודרני (אנגליה) 1972

1. ה4, ה6; 2. ד3, ד5; 3. פ—ר2, פ—ו6; 4. ז3, ב6;

כרגיל השחור מעדיף ב„התקפת חיל רגלים": ג5, ב5, א5. אפשרי גם 4... ג5; 5. ר—ז2, ב6; 6. פ—ו3, ד:ה4; 7. ד:ה4, ר—א6; ואז הכרחי 8. א3.

5. ר—ז2, ר—ב7; 6. ה5, פ—ד8;

השחור שומר על המשבצת ד7 בשביל מלכתו.

7. פ״ו—ו3, פ—ה7; 8. 0—0, ג5;

9. צ—ה1, פ״ב—ג6; 10. ג3, פ—ו5; 11. א3?

כדי להכשיל ב4. והמרוץ פ—ו1—ג3 תואם יותר את רוח הפתיחה.

11... ר—ה7; 12. פ—ו1, ה6; 13. פ—ה3, פ:ה3; 14. ר:ה3, מה—ד7; 15. ד4, א5;

הקרב נכנס למכלולו הרגיל. הי שחור לוחץ באגף המלכה; הלבן מתכונן להתקפה באגף המלך. אלא שהמלך השחור טרם קבע את מקום מגוריו שם.

16. פ—ד2, פ—א6; 17. ו4, ה5; 18. ו5?

הצעיר ההונגרי כאבד את סבלנותו. פריצות כסוג זה מחייבות הכנה מדוקדקת.

18... ה:ו5; 19. פ—ו3, פ—ג6;

לכאורה מתבקש 19... פ—ב3. אך מה יעשה הפרש שם? לרסן כעוסק בירחון „צ׳ס" להערה קצרה: „רב להעבירו ל־ו6".

20. ב3?!

הרפתקה נוספת זו מבקשת להצדיק את הפריצה הנחפזת במסע ה־18.

20... ג:ב3; 21. ג4; 21. מה:ב3, פ—א5; ובעקבותיו 22... פ—ג4 לא כמצא חן בעיניו של הלבן.

21... ד:ג4;

בגיתהו בירחון „צ׳ס" העיר לרסן למסע זה: „רב תודות".

22. ד5

לעמדה זו חתר הלבן. למענה הקריב שלושה רגלים. אך מסעו הבא של לרסן הופך את הקערה על פיה.

22... 0—0—0; 23. ד:ה6, מה:ה6; 24. מה—ו2, צ—ד3;

כשלרסן נוטל לידיו יוזמה הוא מסוכן מאד. מאיים 25... צ:ה3.

25. פ—ד4, מה—ה6; 26. ר:ד7+, מ:ב2; 27. מה—ו3+, פ—א6;

המלך השחור מצא לעצמו מקלט בטוח.

28. פ:ב5, ר—ג5; 29. מה—ו7, ו6; 30. פ—ו7

התכשר 30. פ—ד7, מה—ו1; כופה החלפת מלכות עם סיום זכוי בשל נג הרגלים החפשיים.

30... צ:ה3; 31. צ:ה3, מה—ו1; 32. פ—ו1, צ—ד8;

מחות משכבע 32... ר:ה3; 33. מה:ה3, צ—ו8; 34. ה7?!
33. ה6, צ—ד2+; 34. מ—ה1, מה:ו4+; 35. צ:ה4, ג3; 36. ה:ז7 או 36. ה7, ר:ה7; 37. צ:ה7, ב2; ויתרונו העצום של הלבן אינו מספיק כדי למנוע הכתרה.

36... ב2; 37. צ—ה1, ג3; 38. צ״ה—ה1, צ—ו2; 39. פ—ו6
לא 39. צ:ו2, ג:ו2; 40. צ״ו—ו1, ב״ו:מה; 41. צ:ג1, מה—ה4+ ומט.
39... צ:ג1+; הלבן נכנע.
40. צ:ג1, ר:א3; מכריע כיה.

בעיה מס׳ 691
מאת ש. קוזלובסקי 1932

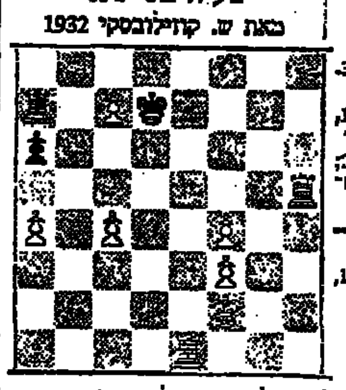

הלבן מתחיל וכופה היקו

מסתמן נצחון של פישר

בבדי מוביל בהפרש של 3 נקודות: 7:10 — במשחק ה־13 ניצח פישר, המשחקים: 14, 15, 16, 17 — נסתיימו כולם בתיקו אחר קרב עקשני ומייגע. בתבשת המשחקים הללו התהרץ ספאסקי הזדמנויות רבות להקטין את הפער. כיצד להסביר את כמפרן הרב של טעויות גסות בהתמודדות בין גדולי השחמט העולמי? חלקן נופל בשל הפחת הגבוה ה״מלווה את המשחקים. חלקן בשל הכושר הירוד של שני המתחרים.

במשחק ה־17 גרשם שיא מיוחד במינו. בעת ההפסקה היו לספאסקי סיכויים לנצח. בהתחדש הקרב נעשו 5 כמצבים בלבד והוא הסכים להיקו.

בעיה מס׳ 690
מאת ס. לימבך, 1972

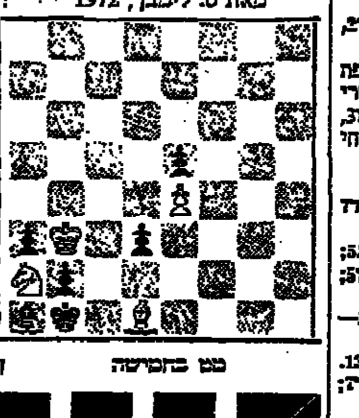

מט בשתיים

מכרז למכירת ציוד
חברת הרסית וחול זך בנגב בע״מ

מציעה למכירה:

מכונת קידוח ROCK DRILL — פלנשים "6 — "1
מנועים חשמליים — מנוע ויליס
שסתומים "3¼ — "1 — מכושים
שיברים "6 — "3

את הציוד הנ״ל אפשר לראות במפעל במכתש רמון, כל יום בשעות 7.00—13.00. ניתן לרכוש את כל הציוד, או חלק ממנו.

מעונין למכור נכס
דלא ניידי
במקום מרכזי בבאר שבע

המחיר הנדרש 750,000 ל״י

לפנות ת.ד. 514 באר שבע עבור נכס

אולם תעשייתי
להשכיר
במרכז המפרץ
1000 מ״ר

לפנות ת.ד. 4496, חיפה
למס׳ 3009

הכל בכל כלול
בלוח הכפול

Institut Français de Tel-Aviv

תל־אביב, רחוב הירקון 111, טלפון: 23 64 70

שעורים בצרפתית

הקורסים ייפתחו ב־1 ו־2 בחודש אוקטובר 1972
לכל התלמידים ולכל הגילים

בתל־אביב „בשרותי תרבות", רחוב הירקון 111, תל־אביב
בשעות 12—9, 16.30—18 במשך כל השבוע (מלבד ששי ושבת) הקורסים — רגילים ואורקוליים.

אשדוד „המכון הצרפתי לתרבות" רח׳ קבוץ גלויות 16/2 ג׳
בימי ראשון ושלישי, בשעות 17—19

בת־ים בבי״ס „תחכמוני" ובבי״ס „גאולים"
בימים שני, שלישי ורביעי, בשעות 18—20
קורסים רגילים ואורקוליים

גבעתיים בבי״ס „אמונים", רחוב צ.ה.ל.
בימים שני וחמישי, בשעות 18.30—20

חולון בבי״ס „ביאליק", רחוב ביאליק
בימים שני ורביעי, בשעות 17—18

פתח־תקוה בבי״ס פיק״א, רחוב ביל״ו
בימים שני וחמישי, בשעות 18.30—20

קרית־אונו בבי״ס „שרת", בקיראון
בימים ראשון ורביעי, בשעות 18—20

הקורסים הנ״ל הם היחידים והבלעדיים לאיזור תל־אביב והסביבה הנמצאים בחסותם והשגחתם הפדגוגית של שרותי תרבות של שגרירות צרפת בישראל

על כל תלמיד לדרוש בעת ההרשמה הבולים לשנת 1972/73

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל
ע"ש שנקר
רמת־גן

נותר מספר מקומות מצומצם בפקולטות:

- טכנולוגיה טקסטילית
- הנהלת ייצור

הסתיימה ההרשמה לפקולטות:

- מינהל ושיווק טקסטיל
- עיצוב אופנה
- עיצוב טקסטיל

מתקבלים תלמידים בעלי תעודת בגרות
או תעודת גמר מקצועית מורחבת

על המעונינים לפנות בהקדם, הואיל וכאמור מספר המקומות מצומצם ביותר. על הפניה להעשות אישית, למזכירות המכללה, רח׳ אנה פרנק 24 רמת־גן, בכל יום בין השעות 8.30—14.30, ביום ששי עד 12.30.

ההרשמה מסתיימת ב־5.9.1972

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות | אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

המרכז להכשרה טכנולוגית

הסמינר למורים ומדריכים טכניים

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג

להכשרת מועמדים להוראה והדרכה בחינוך המקצועי העל־יסודי

תקויימנה התמחויות במגמות:

* אירוח * נגרות
* זבנות * מתכת
* ספרות * מכונאות רכב
* אלקטרוניקה * חשמל
* דפוס
* אופנה

פרטים והרשמה:
במשרד הראשי: שד׳ דוד המלך 39, ת״א, טל. 261688/7.
בכל בתי״ס שעל יד: רח׳ שפע־טל 12, שכ׳ בהטפיורי ת״א, טל. 269360, 264292.
במשרדי הסמינר למורים ומדריכים טכניים: שד׳ ההשכלה 6 שכ׳ ...ת״א טל. 32634.

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות | אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

בית הספר להנדסאים
(מבוגרים)
ירושלים

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשל"ג

במגמות:

* הנדסת אלקטרוניקה
* הנדסת מכונות
* הנדסת בנין

באורט — מרכז לחינוך טכני
רח׳ הנביאים 42, ירושלים, טל. 233675

— לימודי ערב —

בסיום הלימודים ולאחר הגשת עבודת גמר (פרויקט), מקבלים הבוגרים דיפלומה של הנדסאים.

תנאי קבלה — מתקבלים בוגרים של בתי־ספר מקצועיים ארבע־שנתיים ובוגרים של בתי־ספר תיכונים עיוניים.
מסיימי י"א כיתות רשאים להתקבל למכינה להנדסאות (שנת לימודים אחת)

משך הלימודים — ארבע שנות לימוד ערב ופרויקט גמר.

לימודי צבירה — בשיטה זו התלמיד בוחר להשתתף בקבוצות בודדים, כפי שיקבע ע״י בית־הספר. לימודים אלה מוכרים כחלק מלימודי ההנדסאות. המסלול יחד למספר המקצועות שבהם בוחרים. נתן לבחור בקורסים בודדים. כהתחלבות בבתי־אים מיוחדים בתוך תוכנית הלימודים של בית־הספר במגמות השונות.

פרטים והרשמה — במזכירות ביה״ס, רחוב הנביאים 42, טל. 233675 בימים א, ב, ד׳ ה׳ בשעות 8.00—11.30 ביום ו׳ בשעות 8.00—13.00.

אנקורי
תיכון בוקר לבגרות

הרשמה לכל הכיתות לשנת תשל"ג
בגרות אקסטרנית
בכל המגמות
הלימודים בהתאם לחוק הפיקוח
* כל ספרי הלימוד חינם * אפשרות ללימוד חוזר חינם *
שכר לימוד מודרג
כמו כן נמשכת ההרשמה לקורסי ערב לבגרות.

כתובתנו החדשה: פרישמן 3, היא, פינת מגרשים עיי פינת בן־יהודה 46
טלפונים: 28 97 24, 28 87 18, 28 23 14

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

ביה"ס להנדסאים

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיע

על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ג

1. למגמות ותת המגמות

אלקטרוניקה	בניה	מכונות	כימיה
חשמל	אדריכלות	מיכון חקלאי	פלסטיקה
פיזיקה	דרכים	אוירונוטיקה	מזון
ביו הנדסה	מדידות (גיאודזיה)	תעשיה ונהול	הנדסאים־מורים

משך הלימודים:
א. לימודי יום הנדסאים — שתי שנים בת 40 שעות בשבוע.
ב. לימודי ערב הנדסאים — ארבע שנים.
ג. לימודי צבירה — פעם פעמיים בשבוע לפי בחירה.
ד. לימודי יום טכנאים — שנה מוגברת.
ה. לימודי ערב טכנאים — שנתיים מוגברות.

הערות:
א. מתקבלים/ות בוגרי/ות י״ב היכון לרבות בעלי תעודה בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רבה 4 שנתית).
ב. תלמידים/ות המשתתפים/ות בלימודי יום זכאים/ות בהלוואות מטעם משרד העבודה.
ג. חיילים/ות בכתות הובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר לימוד בשיעור 50%.

2. לכתות קדם הנדסאים

כתות ערב חד שנתיות לבוגרי י״א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

● לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:

בחיפה: (למודי יום וערב) מרכז ביה״ס הנר הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 661151 לו 45. אחרי הצהרים 530265 כל יום בשעה 13.00 — 08.00 ובימים א׳ ב׳ ה׳ בשעה 16.00—18.00.

אהל שרה: (בעמק יזרעאל) (למודי אהה״צ וערב) מר י. להב, המכללה האזורית יזרעאל, אהל שרה, דואר נע יזרעאל טלפון 065/22956.

במדרשת רופין: (למודי יום בלבד) טלפון 053/98383, כפר יונה.

באילת: (למודי ערב בלבד מכונות והכנה) מהנדס א. באום, המגע, כביוה הנתקה, טלפון 059/2121/2.

בנצרת: (למודי יום וערב בניה ומכונות וכן הכנה ערב) מהנדס סרוגיי רח׳ 10/316 טלפון 065/54831.

צמח (עמק הירדן): (למודי אהה״צ) מרצה טלפון 067/30284.
בצפת: מר כבודי, ביה״ס עמל ע״ש בלאושילד, טל. 067/40969.
כתל־חי: מר ח. צבירהי. המכללה האזורית, עמק הירדן, צמח, טלפון 067/50421.

מבצע יוגוסלבי מבריק

בריג׳
מאת ב. גשרי

יד חשבונו: מחלק מזרח. אין פגיעים.

צפון
♠ A 9 8
♡ Q 9 7 4 3
♢ 5 3 2
♣ Q 6

מערב
♠ K 7 6 2
♡ K
♢ K J 8 2
♣ A 4 3 2

מזרח
♠ Q 10 5
♡ 10 8
♢ 10 9 7 6
♣ J 10 7 5

דרום
♠ J 4 3
♡ A J 6 5 2
♢ A Q
♣ K 9 8

בבחירות הנציגה כל יוגוסלביה הצליחה רק את הנקום ה־11 בין 17 הנבחרות שהתמודדו על אליפות אירופה בתחילת אוגוסט בהולנד. אולם שקבה הנביר של יוגוסלביה דוקא לינקא זכה בפרס של השחקן המצטיין באליפות. הוא הבריק במשך כל מהלך התחרות וראוי צין אשמרו ליוגוסלביה להפסיד „ב־כבוד" נגד ישראל (סיימה במקום השני) בתוצאה של 12:8 בלבד. הישראלים ביקרו היטב נגד יוגוסלביה, אך כוכבם לינקא הספיק ל־צבור די נקודות לכביר על פער שתבסית הפסד ביבבולי ליוגוסלביה.

ביד שלפנינו, שנתקבלה במפגש ההתמודדות בין ישראל ויוגוסלביה (במסגרת אליפות אירופה לצירים 1972), הגיעו צפון־דרום לחוזה כדי של „4 הארט" בשני החדרים.

בחדר הסגור נכשל לב (דרום) בביצוע, כאשר ניסה לעקוף את ה־K הארט שהיה מצוי אחרי ה־A. כאשר ה־K הארט הבודד זכה בלקיחה ביד מערב, ניתן התחה לבצלון, ביחן שלכותו היו שלושה מפסידים נוספים. לב עיקק את הפקיד הבריח בצורה סבירה בהחלט, אך לינקא לעומתו בחדר הפתוח, ידע להתעלות בהצליחו לבצע את החוזה.

בירנן (מערב) התחיל את התגבה עם ה־2 ספייד (הכי הנך) והלקיחה נלכדה על ידי גינצבורג (בורת) עם ה־Q ספייד. גינצבורג השב (בצדק) לחזור בספייד (בכך היה צור לכרח), הוא המכיר בדיאמונד. לינקא ניסה לעקוף עם ה־Q דיאמונד, אך בירנן זכה בלקיחה עם ה־K דיאמונד וחזר בדיאמונד שנלקח עלידי ה־A דיאמונד ביד הברה. לינקא ביחק עתה „בהמר־אה" כאשר משך את ה־A הארט והפיל את ה־K הארט הבודד ביד מערב. אך בזאת לא נסתיימו בעיותיו. היו לו עוד שני מפסידים אפשריים נוספים: אחד בקלאב ושני בספייד. לינקא ביחק הארט שני ביחד אל ה־Q הארט בדומב. הוי תך את הדיאמונד הלילישי בדומם עם הארט ביה. עתה המשיך לינקא עם ה־8 קלאב מידו. בירנן שרק קלאב נמוך והלקיחה נלכדה על ידי ה־Q קלאב בדומם. (אם היה בירנן עולה עם ה־A קלאב היה בר אפשר למרח להעליך ספייד נמוך מההחם אל ה־K קלאב בשלב כר אחר יותר). עתה התחיל לינקא למשוך את קלפי הארט בדומם ולאחר הלקיחה הבאה תיראה הידיים כדלהלן:

דומם
♠ A 8
♡ 7
♢ —
♣ 6

מערב
♠ K 7
♡ —
♢ —
♣ A 4

מזרח
♠ 10 5
♡ —
♢ —
♣ J 10

דרום
♠ J 4
♡ —
♢ —
♣ K 9

הבריז עיקק את הארט האחרון בדומם. מזרח הכליך ספייד ולינקא זרק בידו את ה־9 קלאב. מערב הרגיש את עצמו „לחוץ" כאן. הוא היה מוכרח לשמור על ה־K ספייד עם ה־7 ולכן הבליך את ה־4 קלאב. לינקא שיחק קלאב מהדומם וה־A קלאב של מערב לכד את ה־K קלאב כבשאר בידו ביד הכרה. אך לב בירנן נאלץ לשחק מהתה ל־K ספייד. הוא שיחק את ה־7 ספייד שהועבר על ידי הכרה ל־J ספייד בידו. לפיכך זכה לינקא בשתי הלקיחות האחרונות ובביצע את החוזה, כאשר הוא מביא עבר נקודות מכריע ליוגוסלביה, ומבצע בקבוצתו הפרש על 16:4.

לינקא החזיר לישראל את הנקריה שהנציגה הסינה בצורה מקורית. בסיבוב האחרון התמודדה יוגוסלביה נגד דנמרק והודות למבצעי על לינקא הפסידה 13:7 בלבד. בכך כל דנמרק מדנמרק החזקה לעביר את ישראל במקום השני.

שחמט בישראל

ידיעות בקצרת הדירוג באליפות ברוקלים אחרי 4 סיבובים: רוזנברג 3½, ברגיר, דזקוב 3, ברציון, גינסברגר, כליק, ציקזור 2½ (1), טמש, דויד 2, ריכטר, דובקין, רוגנסקי, סיגלוב, הם, ליברמן 2 כ״א

● נבחרת ישראל ב„שחמט בכתבי־ התמודד בסוגרת ½ גמר אליפות הי־ עולם עם הארצות הבאות: בולגריה, הונגריה, ארה״ב, ארגנטינה, שוודיה, הולנד, צרפת, קולומביה, הודו ו־ פורטוגל. הרכב הקבוצה הישראלית: י. ברנבטיין, ג. פלאי, ת. סירוק, א. יהנש, מ. דויד, ב. לוין. המשחקים יתחילו ב־15 באוקטובר וימשכו כ־ שנה ● במרכז הנוער הי״א נפתחה התרות ביתידת לבעלי דרגות בגר־ הוה. בסיבוב הראשון ניצח אבני את בן־עמי וגוטליב את הולגר. המשחקים: יונסיפוס ופקליגר־קופולוביץ נסתיימו בתיקו. המשחק כלצמן־רפאלי כרם נדחים; צוקרמן־ציגר — נידתה. המשחקים מתקיימים בכל יום א׳ ○ באליפות רמת־גן מובילים אחרי 3 סיבובים כבעני וגרוס עם 2½ נק׳. אחריהם: פלאי, פיליפובסקי 2, כהנא, בקרמש 1½ (1).

בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

תיק עזבונות 3331/72

בעבין: צוואת המנוחה מרים (מרי) איזנברג, שנפטרה בבית הי חולים „איכילוב" בתל־אביב ב־ 4.8.72.

המבקשת: רחה גוריאן מרח׳ ליפסקי 10, תל־אביב.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית משפט זה בקשה למתן תוקף לצוואת הי מנוחה הנ״ל.

כל המתנגד נגד מתן תוקף לצוואת המנוחה עליו להגיש לבית משפט זה את התנגדותו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו.

אחרת יצהיר בית המשפט על הקי־ פת הצוואה.

דוד הדך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

המכללה של הדסה
ירושלים

משרד העבודה | משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

המגמה הדו שנתית להכשרת

הנדסאים במדעי המחשב

המקצועות הנלמדים:

תכנות בשפות: Cobol, Assembler, Fortran
תכנון ותכנות מערכות הפעלה
ניתוח שיטות למחשב
כלכלה — מתמטיקה
סטטיסטיקה — אנגלית
הרגול במחשבי IBM 360, IBM 370, CDC 6400, NCR Century

באמצעות מסוף המותקן במכללה.

מתקבלים תלמידים בעלי תעודות בגרות. עדיפות ניתנת לתלמידי מגמות ריאליות.

משרד העבודה מעמיד לרשות התלמידים הלוואות.

המכללה מעניקה מספר מילגות לתלמידי השנה השניה.

פרטים והרשמה בכל יום בין השעות 9.00 — 13.00 במזכירות המכללה, רחוב הנביאים 37, ירושלים, טלפון 222291.

מחירים לקראת החגים

השנה לא יהיו התיקרויות ✶ עודפים של פירות וירקות

מאת סופרי „הארץ"

„הימים הנוראים" הם, כמו בכל שנה, ימים נוראים לעקרת הבית הצריכה להכין את התקציב המשפחתי הנוסף הגדול בשל המספר הרב של חגים הבאים ברציפות ו־בשל הבכייה המסורתית של עליית מחירים לקראת החגים.

אך השנים אין המשרדים הממשלתיים יכולים לקצר, לפחות זה מבטיחים הם למנוע עליות המחירים המסורתיות על־ידי אספקה שוטפת ובכמויות גדולות של מצרכי המזון, ובעיקר אלה הדרושים להכנת ... באספקה והכריזו „היעלמם" בערב החג ולהיסכר במחירים מופרזים.

השנה, לפי כל הסימנים ולפי המצב הנוכחי בשווקים, יוכלו השלטונות לעמוד בהבטחותיהם ומחירי רוב המצרכים יהיו גורבליים.

עודפי פירות

יהיו כבכדים אף זולים יותר מ־שתקד, כגון פירות, ובעיקר אגסים ואפרסקים, כ"כ בהם עודפים. כל האגסים הכפל השנה — כ־... א. ישראלי, סמנכ"ל משרד החקלאות — ו־38 אלף הטונות ש־יפו את השווקים לא יוכלו להימכר במחירים יהודים של 1—1.5 ל"י לק"ג.

מועצת הפירות פנתה לפני החגים לגופים ציבוריים לארגן את לוקת הפרי ובמטרה לספק את כמויות הדרושות לבכרה זו. אין ידיה כלים לכך והיא הוציאה ש־קה הנם תהיה את הבכרה ויש שש שהפרי יסתגן בהורה ל... לפי שנה גבצאו רק במספר ... של גופים בתנדבים שארגנו לוקה פרי לצרכנים ולמשפחות מ־בות ילדים הצילו בכך פרי טוב השמדה — גודל שנגרם עד כה ל־זיות רציניה של פר־.

טוב יותר הוא המצב באפרסקים, יבולם עלה השנה כ־19 אלף ל־22 אף טונה. פרי זה ניתן להשיג ב־דר של 1—1.5 ל"י הק"ג בשווקי ... התקוה בתל אביב וב־1.30 ... 2.80 ל"י בחנויות הירקות. מ־... האגסים נמוך ב־30—80 אג' ... מחיר של אשתקד ומחיר האפרסקים נמוך ב־15—20 אג'.

בשאר סוגי הפירות אין הבדלים גדולים במחירים. אך גם האספקה שלהם היא בשפע, דבר המבטיח שלא יהיו קפיצות במחירים.

בשר תוצרת טובה מוכנים הקונים ... לם מחיר יותר גבוה. גם קוני „בציאות" של שוקי הכרמל וה־... צה בת"א מוכנים לשלם יותר ב־... סחורה יפה. בעלי הדוכנים הס־... למצב התוצאה היא שניתן ... את בשווקים אלה כמויות פאר ... כמרחקים וגברת הדורות ... שאת סלים כבדים אל מכוניו־... קי.

שפע רב קיים גם בירקות ולא ... מחסור. בעגבניות אף יש עו־... ים המופנים לתעשייה. בשל עו־... דפים אלה ירד המחיר ל־0.80—1.40 ל"י לק"ג. כמויות גדולות הולכות של עגבניות מוסיפות לזרום הצירה. אספקה כלאה קיימת גם במלפפונים ובסוגי ירקות אחרים. בחלאי יש כ־40 אלף טונות תפוחי אדמה ו־2500 טונות בצל — כמויות המבטיחות אספקת כל כמות שתידרש.

בשל התנגדות ההסתדרות לא יעלה לפני שנה מחיר החלב לשתיה, כפי שדרשה מועצת החלב כדי ל־פצות את ענפה על הגדלה כתח הרווחים להנותנים. ההעלאה נדחתה עד אחרי החגים. ש. גל, מנהל מועצת החלב, סבור שהתנגדות ה־הסתדרות לא היתה לטובת מעוטי ההכנסה שכן לגביהם, הצורכים את שקיות החלב הגדולה, בנות הליטר, אמורה היתה להיות הורדת מ־חירים כ־64 אג' ל־63 אג' השקית. על כל פנים אלה הצורכים שקיות קטנות, של חצי ליטר, ישלמו בח־גים את המחיר הישן.

כגדלי הדגים מוסרים אף הם על אספקה בשפע עם הריכוז של מלאי גדול של דגי בריכות. אותו דבר אמור לגבי דגיים טריים. בארץ יש גם כלאי גדול של דגי ים קפואים „בקלה" ו„קינג" הנמכרים במחירים סיטונים קבועים.

כמות הבקר הגזי שרוכזה על־ידי המועצה לבקר גדולה פי שניים מ־הרגיל. אולם גם כמות זו לא היה בכוחה למנוע העלאת מחירים. מי שמוכן להסתפק בבשר קפוא יוכל להשיג אותו, בכמויות בלתי מוגבלות, שמחירו בכ־5 ל"י פחות מ־מחיר הבשר הטרי. לנוחות עקרות הבית אף הובאו עתה 150 טונות בשר כשר מפורק, ללא עצמות.

בשר עוף ניתן לקבל במחיר ש־הוא כשליש בלבד ממחיר בשר בקר טרי, וזאת גם לאחר שמחירי עו־פות נוטים באחרונה כלפי מעלה ו־יוסיפו לעלות, כנראה, ככל שיתקרב החג. נחמה פורתא יש בעובדה ש־המחירים נמוכים יותר ממחירי אשתקד. מי שלא ירצה לשלם כ־5.50 ל"י לק"ג עוף יוכל לקנות עופות קפואים במחיר של 3.50 ל"י. הללו נבואים בכמויות גדולות ובאיכות טובה — כבטיח א. גיבש, מנהל אגודת הצרכנים תל־אביב, המציין כי עקרות הבית סרם למדו את ה־יתרונות של עוף קפוא ומעדיפות לשלם הרבה יותר ולקנות עוף „חם".

„לא על הלחם לבדו יחיה ה־אדם" וקניות החג כוללות גם מ־צרי הלבשה, הנעלה, מתנות וכו'. השנה החגים הם בעיצומו של ה־קיץ, שבו המסחר הוא חלש מאד והסוחרים שמחים על כל קונה ה־נכנס לחנות. ממילא אין מקום ל־העלאות מחירים.

עם התקרב „הימים הנוראים" מת־חילים רבים לדאוג גם לתיקון ה־נפש וגוברת ההתעניינות בתשמישי קדושה ומקום תפילה בבית הכנ־סת. השוק העיקרי בתל אביב ל־תשמישי קדושה הוא רחבת בית ה־כנסת הגדול, שבו נראות ערמות גדולות של כיפות, טליתות, ספרי רובי"ל, סידורים ומחזורים, תפילין ומזוזות. עם התקרב החג גוברת ה־תנועה ליד הדוכנים הללו ובחנויות הרבות באיזור.

שעה קלה ליד הדוכנים ובחנויות השיחה עם הסוחרים והקונים מבהי־רה, כי חלק גדול מהקונים הם תיירים, כהם הקונים לעצמם וכהם המביאים במתנה. המחיר בארץ של תשמישי הקודש נמוך בהרבה מ־המחיר בחו"ל והתיירים מנצלים. ל־מרות שחלק ניכר מהמכירות הוא לפני החגים — מסביר לנו י. ויצרג, סוחר בעל והק של עשרות שנים במסחר בתשמישי קדושה — המחירים הם אחידים, פחות או יותר, בכל ימות השנה.

באחרונה, עלו המחזורים בקצת, כמו ברוב המצרכים. ספרי תפילות לחג (מחזורים) לבשל, עלו כתוצאה מהפיחות בכמה אחוזים.

מחירי טליתות

גבוהה יותר היתה עליית המחירים של הטליתות, 10%—20% במ־יוחד על מחיר טליתות הצמר, כי חומר הגלם הוא מיובא (מיאפאן). טליתות משי קונים בעיקר בני ע־דות המזרח והתיירים, בעוד שתימנים, חסידים ומהדרים במצוות קונים טליתות צמר. התימנים, אגב, קונים את הטליתות הגדולות ביותר ובעוד שאחרים מסתפקים בטלית של 1.90 מ'. קונה התימני טלית של 2.65 מ'.

המחזורים הם עדיין הספרים הזולים ביותר, 10.50 ל"י מחיר של מחזור טוב ונפוץ. הטלית היא אבזר יקר יותר ומחירה 45—50 ל"י אם היא עשויה צמר ו־12—40 ל"י טלית משי. המהדרין מוסיפים עטרה של כסף לטלית וזו עולה 200—400 ל"י.

קניות החג כוללות גם מקום בבית הכנסת, למי שבעתין בכך, ו־מספרם של המעוניינים הולך וגדל משנה לשנה — מבטיחים לנו גב־איים. במכירת המקומות יש כמה שיטות. אחת מהן היא כרטיסים, כ־פי שנוהג, למשל, „היכל מאיר", אחד מבתי הכנסת האריסטוקרטיים של העיר. מחיר הכרטיס במקום ה־הוא 20—100 ל"י. לנשים המקום זול יותר והמחיר המכסימלי הוא 90 ל"י. לילדים הכניסה חפשית. זכות זו שמורה גם לחיילים במדים ולהם אף הוקצו מקומות מיוחדים.

בבית הכנסת בשדרות סמאטס ה־שיטה שונה ושם קובעים הגבאים מחיר מקום לכל אחד בנפרד, ולפי יכולתו של המתפלל. אנו מכירים כל אחד, אומרים הגבאים, ולכן אנו יכולים לקבוע את המחירים בהת־אם. אלה נעים מ־15 ל"י ומעלה, תוך הבטחה של דלת פתוחה לכל ... ישיבה לכל מי שבא, אם יש מקום.

בבתי כנסת רבים, ובעיקר של חסידים, לא מוכרים כלל מקומות ולכל הרוצה להתפלל הכניסה חפ־שית.

היתושים באים

תושבי יד־אליהו סבלו מסוללה שהוקמה על־ידי נתיבי אילון

מאת יהודית וינקלר

הסנוניות מבשרות כידוע את ה־אביב. בתל־אביב מבשר הקיץ את בואם של היתושים ובזכות נחלי ה־ביוב. מכת היתושים בשכונת יד אליהו עלתה לדיון בועדת הכנסת לאיכות הסביבה וכן הודיעה בראשות ח"כ יוסף תמיר יצאה קריאה אל הגורמים האחראים לתברואה לנ־קוט בפעולות התופות למיגור להקות היתושים.

בניגוד מולם של תושבי יד אליהו — סגן יו"ר הכנסת מר בן־ציון קשת מגח"ל נמנה עם תושבי המ־קום הנהבה על בשרו מפגיעות העק־צים צמאי הדם. התושבים פנו ב־קריאות עזרה במשך כחודש ימים לעיריה, למשרד הבריאות, למשרד החקלאות והכל מי שיד לו ורגל בפרשה. לבסוף, בעצה אחת עם ח"כ בן־ציון קשת, שיגרו מברק לראש עיריית תל־אביב יהושע רבינו־ביץ בבקשה עזרה מידית. מלשכתו נתקבלה תשובה, כי ראש העיריה בחופשה והענין יובא בפניו עם שו־בו ובינתיים „יטפלו" בהפגע.

יזמת ועדת הכנסת

הבטחות לחוד וכנסים לחוד — עובדי אגף התברואה העירוני יצאו לשטח, ראו את הנעשה והרימו ידיים: חברת נתיבי איילון המבצעת הטיית ואדי האיילון והסימתו להד־בכת ערוץ התחבורה הגדול, הקימה סוללה באחד הקטעים הסמוכים ליד אליהו, ובכך יצרה מקוד ביוב ש־היתושים גילום במהרה. מחוסר גי־שה נוחה לאורך גדות הסוללה, נב־צר מעובדי האגף לפעול נגדם.

ההלוכות הגיעו לח"כ יוסף תמיר, יו"ר ועדת הכנסת לאיכות הסביבה. מר תמיר הזעיק את חברי הועדה לישיבה מיוחדת, זימן את נציגי ה־עיריה, משרד הבריאות, משרד התח־בורה. כתום הישיבה נתבקשה חברת נתיבי איילון לפתוח בסוללה מעבר למדבירי היתושים ותוך 24 שעות הוקל המצב לאין שיעור. כמו כן הו־חל בהתקנת צינור ביוב בקוטר רחב יותר להולכת השפכים.

התושבים נשמו לרווחה, אולם ב־תוך כך שאלה עקרונית: מדוע נזקקו תושבי יד אליהו לועדת הכנ־סת להסדיר את עניינם, שעה של־עיריה תל־אביב ולאיגוד ערים דן הכלים לאתר ולהדביר התפשטות יתושים?

איננ' אובהדובסקי, מנהל האגף ל־תברואה בעיריה תל־אביב, סרטן כי אנשים לא יכלו להגיע למוקד הד־גירה, בקטע באורך 150 מ' באיילון שנחסם בסוללה בגובה 8 מ'. חברת נתיבי איילון, המבצעת פרוייקט התח־בורתי, אינה רואה עצמה כתובת ל־ענין היתושים. משרד הבריאות רואה בעיריה את הגוף המבצע, ואילו מש־רד התחבורה רואה עצמו אחראי ל־נושא התחבורתי בלבד. מכאן עולה בבירור, כי העדר תיאום — והחמור מזה שבצפויים, העדר מחשבה מראש — גרמו למיטרד.

משמע, אפשר היה למנוע מתושבי יד אליהו מריטת עצבים ועקיצות במשך חודש תמים.

ריסוס נחל איילון נגד יתושים הוא ממבצעיה העונתיים של העיריה. המרססים מפלסים מדי שנה מעברים לאורך הגדר של תעלת הביוב הפ־תוחה, עוקרים עשבים ושיחים וב־אמצעות כלי־ריסוס הנישאים על גב הסובכים עושים את המלאכה. בק־פים מכויימים הודך היחידה לה־גיע למוקדי הדגירה היא על־ידי שהיה במי המדמנה. עבודה זו נע־שית על־ידי פועלים (לרוב ערבים) הסובכים להלך במי הביוב שקועים עד צואר. אחד הערבים טבע תוך כדי עבודתו כאשר שקע ברפש.

השפכים מגיעים לתל־אביב בערוץ איילון מאזור יהודה, לוד, רמלה ויש־בים אחרים. איגוד ערים דן חילק את האיילון לשני חלקים — האחד העובר בשטח מוניציפאלי של חברות האי־גוד והאחד העובר בשטחים לא מוג־דרים. לאיגוד ערים אין כלי ביצוע, אך הוא משמש גורם מתאים שב־צורתו תקבל כל רשות מקומית דיווח על פעולות הריסוס ופעולות הדברה אחרות המתבצעות אצל שכנתה. יחד עם השפכים מגיעים לתל־אביב גם היתושים, החסרים תודעת גבולות ו־תחומי שיפוט מוניציפליים. כך פול־שים לתל־אביב יתושים מהכפר ה־ירוק, כרמת השרון ואפילו מקיבוץ גליל ים. הקיבוץ המשקה את פרד־סיו במי שפכים, הוזהר לא אחת על־ידי העיריה לוודא, כי הצינורות יהיו אטומים כהלכה, לבל יזרמו ה־שפכים לכיוון תל־אביב, אך עד כה בקשות ואזהרות לא הועילו. שפכי גליל ים מגיעים עד אפקה, תל־ברוך וצהלה. העיריה מבצעת פעולות ריסוס מונע גם בכפר הירוק, שם מז־רימים שפכים לבורות.

פעולות הדברה

בין הרשויות המוניציפליות השונות קיים תיאום לריסוס נגד יתושים בעת ובשנה אחת, שכן תקופת דגירתם של היתושים היא כ־7 ימים הירוש תיאום למניעת מעברם של יתושים ממקום למקום. הריסוס יעיל למשך כ־10 ימים. עיריית תל־אביב מרססת את המוקדים הידועים לה בתדירות של 8 ימים. מלבד המוקדים הידועים מצויים ברחבי העיר עשרות מוקדים בלתי ידועים, שצוות בן 8 עובדים מתחקה אחריהם בקיץ. כן מצויים מקלטים בשיכון בבלי וברחוב יהודה המכבי, בהם כי תהום חודרים דרך הקרקעית הבלתי אטומה והופכים את המיקלטים למקווי מים ולמדגרות יתושים.

לא אחת מגלים עובדי המחלקה האנטי־מלרית של העיריה ברזה סיד (הסיד שוקע ואילו המים הנ־פים משמשים מדגרת יתושים), דל־יים מלאי מים ובורות שופכין בלתי מכוסים. בידי המחלקה רשימת מוק־דים מהסוג הזה, אף כי אין בטחון כי הרשימה מלאה או שלא נוספו לה מוקדים חדשים. „לא ניתן להת־גבר על עשרות בעיות קטנות" — גורס איננ' אובהדובסקי.

במחלקה למלחמה במלריה מוע־סקים 28 עובדים, לרשותם 2 מרס־סים מוטוריים ו־10 מרססי גב. מחל־קה זו מטפלת גם בהדברת חולדות ומזיקים אחרים. באחרונה רכשו מר־סס־ערפל בייד (המחיר 10,000 ל"י) שיד די בעובד או שני עובדים לכל היותר. תמה מדוע השתהתה העיריה ברכישת המכשיר, המשמש אף את צה"ל בבקעת הירדן.

בה במידה שתושבי הכרך רש־אים לדרוש מהעיריה טיפול ב־יתושים, מוטלת גם עליהם ה־חובה להודיע על היווצרות מוק־דים כאלה. הם יכולים לעשות

מיתקן לריסוס שטחים נגד יתושים

הניתן להפעלה מעל ג'יפ, טרקטור, או טנדר. המכשיר, מתוצרת בורגנ ווייבוקרטרס, מסוגל לכסות שטח של כ־150 דונם בשעה בשכבת ערפל ב־גובה 3 מטרים. מרסס ערפל יעיל במיוחד במקומות אליהם הגישה קשה, כוואדיות ומאגרי מים. המכ־שיר הופך לערפל באמצעות חום את חומר ההדברה ומגדיל את נפחו הא־חר כתחדיר לכל נקב במרחקים ני־כרים תוך זמן קצר. להפעלת המכ־

זאת בהודעה לעיריה — בטל־פונים 944177 (עד 2.30) ו־446444 (עד 6 בערב).

מה שחסר לדעתי באורח בולט הוא הסברה לתושבים כיצד למנוע היווצ־רות מוקדים, בצד שירות יום ולילה לקבלת תלונות והודעות. כן חסר האמון, כי כל תלונה תזכה לטיפול מיידי בין אם שוהה ראש העיריה בחופשה שנתית ובין אם הוא יושב בלשכתו בקומה ה־12 בבנין העיריה.

תשלובת ערד נחלצת מהבוץ

מאת מרדכי ארציאלי

קבוצת חברי ועדת הכספים של הכנסת אשר אישרה לאחרונה הל־וואה נוספת של 12 מיליון ל"י לתש־לובת ערד, בנוסף לאישורים קוד־מים של עשרות מיליוני ל"י, הגיעה באחד מימי השבוע החולפים של חודש אוגוסט למישור רותם אשר בערבה. הם לא באו לראות את הכמויות הג־דולות של התוצרת החרושתית המו־פקה בתשלובת ערד. המידע הנמצא בידם הוא, כי התשלובת נמצאת עדיין במצב קשה, כתוצאה ממחדלי תכנון והקמה חמורים שנעשו בעבר הלא־רחוק, אך היתה מטרה לביקורם. הם באו לראות באיזו מידה מצליחה ה־הנהלה הקיימת לפתור אט־אט את בעיות העבר ובכן ביקשו להפיח רוח עידוד בקרב צוותי ההנהלה וההפ־עול במאבקם הקשה לקדם את ה־ייצור. השגת יעדי הייצור הם כיום המטרה התכלית למאמץ הרב וה־עבודה הקשה המושקעים בתשלובת.

עד כה הושקע בתשלובת לכמלה כ־220 מיליון ל"י, לעומת הערכה הקציבית של 140 מיליון ל"י. הון ה־מניות מהווה פחות מ־20% מכלל ה־השקעה — יחס המודה על מבנה לא בריא. הבעייה היא שבנוסף לגידול העצום בהשקעה נאבק המפעל זה למעלה משנה בקשיי־הרצה ותקלות הנובעים מפגמים בחלק מתהליך הכימי ותכנון הקמה לקויים.

תהליך לא בדוק

אותו חלק מתהליך המייצר חומ־צת מלח נכפה על־ידי השותף האמ־ריקני („מאדאריה") כתנאי לשותפות עם השותף הישראלי — קרי — ממ־שלת ישראל. חלק זה, ריאקטורים של המצע המרחף, היה תהליך נסיו־ני־מעבדתי בלבד. לגרות היותו ידוע בגירסות אחרות הוא לא נבדק בקנה־מידה נסיוני גדול ובקנה־מידה הצי־חרושתי. היחס בין גודל ציוד ניסויי המעבדה לבין הריאקטור המבשי הוא יחס של 1:1000, בשעה שידוע לכל איש מחקר ופיתוח שאין להגדיל ציוד החלוציכי ביחס העולה על 1:20 ובמקרים יוצאי דופן ביחס של 1:50.

מחדל נוסף היה כאשר השותף הישראלי הסכים לכך שהשותף הז־ר יטול על עצמו את משימת התכנון, את בחירת הקבלן הראשי המבצע ו־את משימת המפקח בשטח. כתוצאה מכך נוצר מצב שלא היתה כל בק־רה הראויה לשמה ולא היתה כל התמודדות הקיימת באופן טבעי בין לקוח ובין המתכנן המבצע. בהת־מודדות זו מתגלות, בדרך כלל, הבציות הטכניות והתגלות השגיאות בזמן התכנון וההקמה.

היה זה מחדל ארגוני חמור ביותר שבו אשמה ההנהלה הקודמת של תשלובת ערד, שהתנהלה לנהלי עבודה אלכנבריים בתכנון והקמת מפעלים. את פירותיה קוצרים היום, בצורות הפסד של עשרות מיליוני ל"י וקשיי הרצה הנמשכים זה לבער־לה משנה ורבה התפוקה המבוצעת היתה, עד לאחרונה, בין 15% ל־25%. רק בחודש האחרון הגיעו ב־ריאקטור אחד של המצע המרחף לתפוקות של 50% ומעלה מכושר הייצור המתוכנן לשנה הראשונה.

הצד החמור בתקלות התבטא בהפ־סקות הייצור הארוכות בתהליך ה־ייצור, מלבד תפוקתו הנבוכה של ריאקטור המצע המרחף. ההנהלה ה־נוכחית של החברה הגיעה למסקנה שעליה קודם כל להגיע לעבודה רצי־פה וסדירה בשני הריאקטורים ותוך כדי עבודתה הרצופה לפתור בהדר־גה את צווארי־הבקבוק ולהגיע באופן זה לייצור המתוכנן.

גברו על „השיש"

מר קמעון פרידמן, מנכ"ל החברה סוקן, כי המפעל עבר כבר את נקו־דת שיא השפל, בפתרו מספר בעיות חמורות שהיו לגורמי בלתי־צפויות מראש. הבולטת החמורה בהן היתה בעיית ה„שיש" — חומר קשה שנו־צר על צינורות ודופני הקיטור. „שיש" זה, תוך פרקי־זמן קצרים של 24 עד 36 שעות, סתם להלוטין את מעברי הגזים החמים והביא לשיתוק הדודים ולהפסקת הייצור האחרונה. היה צורך בעבודה קשה של ניקוי ה„שיש" כדי לחדש את העבודה ב־מפעל. אולם טיפול זה החזיק מעמד 24 שעות בלבד, עד שהדודים נס־תמו ב„שיש" חדש. על בעיה זו הצליחה החברה לגבור רק באחרו־נה, על־ידי טיפוס בתמיסות מג־נזיום־כלורי, צבוית במלה נהרן האש־לגן, שגרמו להיווצרות ה„שיש".

כיום פועל ריאקטור אחד בתפו־קה של כ־50% מהתפוקה המתוכננת לשנה הראשונה. השני נמצא בתהליך שיפוץ ושינויים שנוכנסים בו בעק־בות הלקח שנלמד בריאקטור הרא־שון.

קושי נוסף המדאיג את הנהלת ה־חברה צפוי כאשר יופעלו שני הרי־אקטורים ברציפות (סימולטנית). כ־תוצאה מתכנון לקוי חוברו זרימות החומר של שני הריאקטורים לקו יציאה אחד ולאחר מכן שוב פוצלו לשניים. דבר זה עלול לגרום לבעיות הפעולות ובעיות בקרה שקשה עתה לחזותן מראש. זהו מחדל תכנוני שקשה ויקר לתקנו כיום.

אותם ימים, כאשר נפלו ההכרעות בקשר להקמת תשלובת ערד, נהגו מנהלי החברות הכימיות כגנרלים סיכיים בתקופת המבצעים. לא היתה אז מסגרת־גג העשייה־מסחרית ל־מפעלים הכימיים בתכונת הקיימת כיום על־ידי כימיקלים לישראל בע"מ. החלטות טכנולוגיות בסיסית הקשורות בהשקעות של עשרות מיל־יוני ל"י נתקבלו על־ידי פקידים מב־טלים בניגוד לכל נהלי קבלת ה־חלטות המקובלים בתעשיה ותוך הת־עלמות מאזהרות וההראות שהושמעו או על־ידי מומחים רבים.

אין ספק שכיום לא היתה מתקבלת ההחלטה להקים את תשלובת ערד ואת מפעל הפריקלאס — כשתי חב־רות נפרדות, גדר ליד גדר.

טיול של ערבית

מאת עוזי פז

חוף הים אינו זקוק להמלצות. הכל נוהרים אליו — לרחצה, לשיזוף, ל־מבוחה או להיראות...

אולם, שלא כמקובל, נבוא הפעם אל שפת־הים, לטיול של ערבית — בשעה בה החורים אחרוני המתרח־צים. שלושה יתרונות לשעה זו: אין חשש שרבים מדי הקדימונו, ולא יהיה לנו מקום; כוחה של החמה אי־נו עז כל־כך; החשוב מכל — נוכל להתבונן בתופעות, שוחר שפת הנ־רחלתן הבלעדית.

טיול כזה אפשר לטייל בתוך נה־ריה כבתופה של נתניה, בראשון ל־ציון או באשקלון. אולם פנינו לא אל חוף הרחצה — לא לאותו תחום אשר גלים הצופים ופורצי־גדר עו־טפים את פניו מדי פעם — אלא אל האזור התוחם את הפלאדה וקם לה גבול מבורה. כאן, בגבעות ה־כורכר או במהרוני הדיונות הגול־שות אל החוף, נוכל למצוא צמחים ממינים שונים, אשר הסתגלו לדר־זות העונה, לקריצה הבוחקת, ל־רסיסי המלח הניתזים עליהם ולקרקע החולי, הבלתי יציב.

כאן נמצא את לשופיה החוף, בעלת פרחי החצוצרה הלבנים, המצטיינת בטופי הלילה. ליתר, פרחי הליל־כיים של דרבניק ימי, המצוידים ב־ברור כי בן נאמן הוא למשפחת ה־כצליים, אשר זכה בשמו על שום בעל מספר לבני תפרקים. ביקחים ה־ליסום המבכיק, הניכר בפריחתו ה־פרפרנית. בשכבות להם במכתח בין נקיקי הכורכר אחל הנביסים, שעל עליו ובצליו הבי־רניים ... רבזה שלפתיות קטנות, ... לאחר קר־ני השמש השוקעת.

את הפילה העיקרית לשפת הטיול הבלתי־סגרתית שבהגיגו. מספק לנו נר־הלילה החופי — שיח נמוך, בעל פרחים גדולים בצבע התלכין, אף כי נפוץ הוא באר, אין נר־הלילה אלא עילה הזיט, שפלש מחופי אר־צות־הברית לחופי ארצנו רק לפני כמאות שנה.

אם נשב ליד אחד מסיחיו, נוכל לחזות, ללא כל אמצעי עזר, באחד מהתהליכים המופלאים של הטבע. על פי רוב הפריצת הגידול בצמח הן כה איטית עד שבעצמם לא נוכל ל־הבחין בהן. ואילו בנר־הלילה, נוכל לראות בעין את הנירצת פתיתתו ה־מהירה של הפרח — כעין צלום אבר בהסריכה, שלב אחר שלב, ... בקצב מהיר.

בכית בו נחרב, עדיין יצהוב אה־ליני הפרחים של אתמול. אך צבעם אינו עוד צהוב זהבוני, אלא נוטה לכתום. ביניהם נבחין בכפתורים ה־עתידים להיפתח הערב. הללו מע־בלים במלם. הם מתקרבים ... לבבנים. עד כניה יבקע אחד ה־תארים שבעין עלי הגביע הירוקים, הסוגרים על הכותרה. זהו שלב רא־שון בפתיחת הפרח והוא מהירם, כ־עשה זו, בהמש הוצי לעין. סמוך לעם כוחו הקצב. עלי הגביע עו־קפים הכותרה מתחילה להתגלגל כ־הם. לפתע, בתנועות קיצפ פתא־ומית, מתכופפים עלי הגביע ופרש־הפלים לאחור, הכותרת המשוחררת במפסקת ונפתחת לפניכם.

נר־הלילה אינו יוצא דופן בפריחתו לעת ערב. גם הבצלת־החוף פורחת את עיסופה הצהור הריחני באותן שעות — אף כי לא בדרמטיות כה רבה. אולם, בעוד שבפריחתו של נר־הלילה נוכל לחזות כיאצית אפ־ריל עד נובמבר, מוגבלת פריחתה של הבצלת מבחצית יולי עד סוף אוקטובר.

שבה ביחד־ערביים, הן גם שעת פריחתה של הצפרית־הבכורית, בצ־לת הפרחים הורקים־ורודים. אף שבה של אחד כפרחי נר־הלילה והבצלת פריחים כבתך יממה לכל היותר, הרי פריחה של הצפרירית נב־גרים בשעות לפני הצהרים. ונפ־תחים שוב אחרי „מנוחת צהריים" — וכך עד לגבעולה של הפרח בבוקרו של היום הרביעי מפתיחתו הרא־שונה.

העובדה כי שלושה צמחים שונים נוהגים באותה דרך צבוה, ריש־זת כי אין להסתפק בהכרה העוב־דה, וכי יש לחפש בכה יתרונה של הפריחה הלילית בכבדר־החוף. רבה בולם לתשובה נוכל לקבל בבה הד־פוס לאחר חכה. עם מתבוננים ריציה המהירים הגדולים של הבצלת הד־חוף בתהליכים.

אם יש „ריים — בטבע כי ההווה הפריחה בעת הפריחה, הוי יכולה ל־המצבע רק ...

נמתין לשעת החשיכה, נוכל לר־אות כיצד הפרפרים, הם פרפרי־הלילה הגדולים, עפים מפרח של נר־לילה לפרחה של הבצלת ומפרפרים מעל פתחיהן של הפרחים. הפרפרים מחפשים אחר הצוף, ובאותה עת הם מתלכלכים באבקתם הצהובה של ה־פרחים — ליד פרחי נר־הלילה של ה־החוף בלבד, ואילו בפרחי החבצלת על כל גופם. האבקם, העברה אבקה מפרח לפרח הוא הגמול שלהם ל־בלם בצד הצוף.

חבצלת החוף

פרחים שהאבקו במשך הלילה קו־מלים עוד בטרם בוקר, ואילו אלה שלא זכו בביקור במשך הלילה, כי הודים עצה אבן־כיאבת לדבורים רבות המבוזזות בינינהם, ... לאחר קר־ני השמש השוקעת.

רפים. אולם, לאחר ששכחה בבוקר, המתבצעים הפיקרים, גם אותם מצ־פים המתבצעים אינם יכולים עוד מבחינתו של הפרה.

מסתבר כי הרוח המערבית, ה־מתעוררת לעת בוקר הודעכת לקראת ערב, מסיעה את התריקים מן הפר־חים, ומקשה עליהם את הגיעם ה־מדויק לעבר הצוף התבוי. ואם לא די בכך, הרי רוח זו, אף בריאה צמח רסס של מלח. זהו, כמתבר, מפריע לקליטה האבקה ולנביטתה של הצלקת — שלב הכרחי בתהליך הכר־ות הזרעים. משמע, שהפריחה ה־לילית בנר־הלילה, וההור מכך בחב־צלת, כבאה את התגלות לבית גידולם ... שאינו מעבע את נתיניו.

100 הימים של מאיר גירון

מאת א. קרן

רחוב הארבעה בתל־אביב, ... הומה משעת הבוקר המוקדמת ... שעה אחר־הצהרים, הופך לפ־... ערב לרחוב שקט. עם רדת ה־... וכה הוא הופך לרחוב רפאים ... ופרש לאלה המחכים את רכ־... בבואם לאחד מאולמי השמחה ... הבנה, אין רואים בו נפש חיה. ... עת ערב כזו הלכנו לפגוש את ... מאיר גירון, המנכ"ל החדש של נתיבי נפט.

בבניין החברה, שכל חלונותיו היו חשוכים, בקע אור מחדר אחד שב־... הקומה השלישית — חדרו של ה־מנכ"ל. מאיר גירון ישב ליד שול־חן עבודתו העמוס מסמכים. הוא ... נראה כמי שמנהל מפעל מיל־... במקום מנכ"ל לבוש הדר ... אנו אדם לבוש חולצת ספורט, ... עישן סיגר. האיש שעליו נכתב ... מכבר ש„הסיגר לא מש מפיו" ... משרה הנפט באבו רודס ללא ... בכיסו.

... ביקוס בארכיון „הארץ" הצביע על תופעה מוזרה: חברת „נתיבי נפט" שהיתה בשנה האחרונה „להיט" בעמודי העתונות הישראלית, חדלה לפתע „לפרנס" את הכתבים. מאז מינויו של מאיר גירון כמנהל כללי של החברה, לא נכתב עליה דבר.

מאיר גירון

חיים צוקר

מה נשתנה ב„נתיבי נפט" מאז מינה למנכ"ל? תשובה ראשונה ולא־קונית של המנכ"ל החדש: „נשתנה דבר אחד — יש מנהל חדש". אך אם חשש מישהו כי גירון יפתח בסדרת הרצאות על תפקידו של ה־

„הצלחתו של שדה־נפט תלויה במנהלו"

בא לנהל את: החברה לאחר הארוד־עים הסוערים שעברו עליה, נמצא מהם. במקום לפרש תכניות של עתיד או לבתות ביקורת על ה־עבר, פתח גירון בשיר תהילה ל־אדם אחר, למנהל החדש של שדה הנפט באבו רודס. לגירון דעה ברו־רה כי כשם ששני מנצחים יבצעו בצורה שונה את אותה תזמורת, כן אין לערוך השוואות בין שיטות הניהול של שני מנכ"לים.

גירון מיקד את הנושא הראשון של השיחה על חיים צוקר, מנהל השדה החדש, מי שהיה בעבר הלא רחוק מזכיר איגוד הימאים. האיש היכנן הפלגה בים כדי לחסוך כסף ללימודים אחרי ש„לא סיים אוני־ברסיטה, אבל איש עבודה מצויין". את העובדה שהצליח לגייס את צו־קר לעבודה ב„נתיבי נפט" מגדיר גירון כ„נס" וכ„קפיצה על מציאה". גירון מכיר את הימים בהם ישבו השניים, האחד מול השני, זה כ־נציג המעבידים וזה כנציג העוב־דים, שם הכירו איש את רעהו הי־טב. „הכרתי את תבונתיו ואני רו־צה לקחת שעשיתי עסק יבוא כן הכלל בשביל השדה", אומר גירון.

התהפכות דיפלומטית

אשר לעברה של החברה הרי ש־הוא „לא הרגיש את העבר". מה שכן הרגיש „זה היה המור — שלא היתה הנהגה באבו־רודס". לדעתו צריך שדה נפט להתנהל במקום ו־לא ממשרד בתל־אביב או בכל מקום אחר. מה שקורה היום, הוא שהשדה אכן מתנהל באבו־רודס בהנהגת מנהל שדה חדש „עם כל הסמכויות וכל החובות וכפוף ישי־רות למנכ"ל". „הוא כפוף אלי ורק אלי", מדגיש גירון בהוסיפו „וכל האנשים בשדה כפופים לו". לדע־תו אין למשרד הראשי שום זכויות יתר „ואין לאף אחד זכות להתערב בניהול השדה". גירון חולם על היום שבו „השדה יתן מתמצאות ל־צורה שהמשרד הראשי נותן ולא מעניין אותי לגמרי מה חושב ה־משרד בתל־אביב על השדה — זה לא ענין שלהם".

תשובות קצרות יותר הוא משיב על המצב בשוק הנפט — „מחיר ה־נפט כל הזמן עולה, אין דבר כזה כמו מחירי נפט שיורדים". אשר ל־מיכליות: „לי אין בעיות ואני לא יודע אותן ולא כתעסק בהן". אך גירון ש„אינו יודע", יודע בכל זאת כי מחירי ההובלה במיכליות ירדו בהשוואה לשנת 70/71 במאות אחו־זים, אך כל החוזים הנוגעים לחברה נחתמו לשנה אחת בלבד ו„אני מכר־סה עם ההובלות, אין לי בעיה ש־אני מרוויח או מפסיד על ידי ההו־בלה. אני לא עושה ספקולציות — אני מוכר דלק".

„מומיא ומשכורת"

שאלנו אם הוא יודע מה עושה כיום קודמו מרדכי פרידמן. גירון נראה מופתע קמעה מהשאלה וענה במהירות: „בחוץ לארץ". מה הוא עושה? „לא יודע", כי לא ראה אותו זמן רב, כאילו לאחר הרהור שני הוא מוסיף כי מרוב טרדותיו לא חשב על כך זמן רב. „אני נשבע שלא יודע — שהוא בחוץ לארץ זה ברור" והוא מעיד עליו את נהגו, שהיה גם נהגו של פרידמן: שניהם אינם יודעים מאומה אודות האיש.

בהזכירו כי יום הראיון הוא גם יום המאה להיכנסו לתפקיד מנכ"ל „נתיבי נפט", ממשיך גירון לע־סוק בשאלה הבאה — משכורתו. זו, הוא אומר, כשוליה במסגרת המשכורות הרגילה למנהלי חברות ממשלתיות כפי שקבעה ועדה ממ־שלתית. כשרצינו לדעת מכמה יותר ממשי הוא השיב „כמו ברותל" (אביגדור ברותל מנכ"ל בתי־הזיקוק א. ק.). אם חשב מישהו כי מדובר במשכורת־ענק, בא גירון לקררו ב־אומרו כי ידוע לו שמנכ"ל אינו בין מקבלי המשכורות הגבוהות ביותר בבתי הזיקוק. „ואילו שלו? „יש בסה וחמישים איש או יותר שמקבלים משכורת יותר גדולה מ־מני, אבל מגיע להם".

לדעתו מגוחכת הגישה של משכ־ורת שמשלמים לאנשים ו„אם אותה מדובר על 8000 ל"י לחודש — אני לא מכיר אותם". ובכל זאת כמה? „אני מרשה לך להגיד שאני מקבל פחות מחמישים אחוז מ־8000", הוא אומר. שאלנוהו למה הוא יושב ב־חברה אם אכמם כן הדבר, הרי אומרים שאדם בעל נסיון ניהול כמוהו יכול להשתכר הרבה יותר. הוא מודה כי „נכון שהייתי יכול לקבל יותר" והוא מצביע על ה־... הנהוגה בארצות הברית. אולם בחברה ממשלתית, היה ברור לו מראש כי אין מקום לדיבורים כאלה כגון „אם אתם רוצים את מאיר גירון או..." אומרים כי לו העביר את כשרונותיו לחברה בחו"ל היה יכול „לעשות כסף" — וכאן בא ה־וידוי „תאמין לי: אלמלא ענין ה־משפחה, לא הייתי רואה אותי ב־ארץ. האהבה האמיתית — זה ה... שתי בנות וארבעה נכדים". והוא ממשיך „זה נכון, ידידים, חב־רים ... אך כמל לכל המשפחה". ואם היינו כוכבים לפקפק בהכרזה כעין זו הרי שבאה המציאות, הרהי בשמע, ושמחה על פניהו. לחדר נכנסו בתו בלווית שניים מנכדיו ואז ראינו את ה„איש הקשה" רגשן ואוהב, ככל סבא.

מהפכה

הזרנו ל„נתיבי נפט". בעוד שבר־ראשית השיחה נראה גירון כבוויג קמצה, הרי שבמחצית השניה פתח במונולוג. ב„נציבת ביניים" באה כאן הברות, עם הדגשה כי „יש לי ענין בזה — לא דיבורי עם עתונאי כמו שאני בחברה". הוא כ־צידו ממשיך לפתח את נושא ניהו־לה, או המהפכה האמיתית בחברה „זה לא שבא מאיר גירון או לא בא אלא", וכיוב הוא חוזר לנושא בו החל, „שיש מנהל שדה ויש כתובת. לא רציתי ולא חלמתי", הוא אומר „לנהל את אבו־רודס מתל־אביב ואתה לא יכול להיות מנהל „נתיבי נפט" אם אין לך מנהל שדה טוב.

אם „נתיבי נפט" תהיה הצלחה זה יהיה, לדעתו, הודות להנהלת שדה טובה. „אני לא רוצה להגיד של־מנכ"ל אין ערך כי לא יאמינו לי", ממשיך גירון, „אך הנקודה המכ־רעת זה מנהל שדה". גירון מוכן לומר כה שהגדיר כדבר יותר מסר־בך „מנכ"ל, אפילו לא מוצלח לא יכול להביא נזק לחברה כמו מנ־הל שדה בלתי מוצלח". לדעתו הסי־כויים למנכ"ל, כי שלא יהיה, תלויים בבחירת הנהלת שדה רצינית „ואם אתמאר אי פעם על זה ש„נתי־בי נפט" מתנהלת בצורה טובה, יפי־לה ומסודרת ולא אומר בעבירה אחת את מנהל השדה, אני מבקש להזכיר לי את זה". הוא בטוח כי המהפכה הגדולה ב„נתיבי נפט" הי־תה בינוי הנהלת שדה חדשה, בעי־קר תפקה חדש ואיש ביצוע חדש. „המציאות של השדה הקיימת היום ולא היתה אתמול — זה מה שעשה את המהפכה".

هكذا من الأصل

مكزا من الأصل

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

לחברה מסחרית גדולה

דרוש

שליח/קניין מתלמד

לאחר שירות צבאי ובעל רשיון נהיגה

לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 266291 ת"א בין השעות 8.00 עד 16.00.

למפעל תעשייתי גדול

דרוש

ממונה על נושאי רכש ומחסנים

הכישורים הנדרשים:
השכלה מקצועית בתחום האלקטרוניקה (יועדף מהנדס אלקטרוניקה)
נסיון של 5 שנים לפחות בנושאים הנ"ל.
כושר משא ומתן עם ספקים
כושר לנהל צוות עובדים גדול.
למועמד המתאים יוצעו תנאים טובים.

סודיות מובטחת

● על המעונינים לפנות בכתב לת. ד. 7104 ת"א, עבור מס' 22.

למפעל מתכת בדרום הארץ

דרוש

טכנאי ייצור

לתיכנון ופקוח על הייצור
רצוי בוגר בי"ס מקצועי

נא לפנות לקביעת ראיון לטלפון 057—98045 או לת. ד. 7 מצפה רמון

למשרד הנדסי בת"א

דרוש/ה שרטט/ת

בוגר בי"ס מקצועי טכני
לרכוז ופקוח על צוות שרטטים — לעבודות שרטוט כלליות ועריכה גרפית של חומר טכני.

● בקשות בצירוף קורות חיים נא להפנות לת.ד. 7057 עבור ד.א.

לחברה מסחרית גדולה בענף שכר בין־לאומי

דרוש

מנהל חשבונות בכיר

תכונות דרושות:
1) נסיון מגוון של מספר שנים בהנה"ח ובקורת, כולל הכנת מאזנים.
2) ידיעת שפות זרות (אנגלית וצרפתית).
3) המלצות ממקומות עבודה קודמים ותעודות להוכחת השכלה.

המעונינים ישלחו תמצית קורות חיים ופרוט התכונות הדרושות בכתב יד לת.ד. 3060 ר"ג.

SDSi ייצור וייצוא
מערכות זיכרון מתקדמות למחשבים אלקטרוניים

דרושים

מהנדסי אלקטרוניקה
לתכנון ופיתוח דיגיטלי לקישור ציוד פריפרלי למחשבים אלקטרוניים.

הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודות תכנון ופיתוח בשטח הדיגיטלי.
✱ דרוש נסיון של שנתיים לפחות.

מהנדס מכונות
בעל נסיון בתכנון וייצור מערכות אלקטרו־מכניות.

הנדסאי מכונות
בעל רקע ונסיון בעבודות תכנון לעבודה במחלקת הפיתוח.

- סודיות מובטחת -

בתשובה נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים מפורטים, אל: מחלקת כח אדם.

SCIENTIFIC DATA SYSTEMS ISRAEL LTD.
ת.ד. 5101 · חיפה טל. 667947

מכון ויצמן למדע

דרוש

טכנאי צילום

הכישורים הדרושים: בוגר בית ספר מוכר לצילום. ובעל נסיון של 5 שנים לפחות; בעל ידע רחב בעבודות צילום בשחור לבן וצבע; רצוי נסיון קודם במוסד מדעי; עדיפות תינתן למועמד בעל ידע בעבודות הסרטה.
משרה מס' 182
על המעונינים לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם למחלקת המנגנון, ת.ד. 26 רחובות, בציון מס' המשרה.

חברת פוספטים בנגב בע"מ

דרוש

מנהל חשבונות מוסמך
(עצמאי)

תנאים טובים מוצעים למועמד לפי כישוריו תינתן עזרה בדיור בדרום הארץ.
המעוניין יפנה לת. ד. 420, באר שבע, למח' כח־אדם.

למוסד ציבורי ארצי

דרושה עוזרת לדובר

● תיאור התפקיד:
✱ עבודה בתחום דוברות, יחסי־ציבור, עתונאות, הסברה, עריכה ופרסום.
✱ קיום קשרים עם העתונות, הרדיו והטלויזיה.
✱ עזרה בהכנת חומר רקע, תמסירים, ארגון וזימון מסיבות עתונאים.
✱ ראיונות ותסכיתים, ניסוח מודעות, מעקב פרסומים.
✱ ניהול עבודת המזכירות של לשכת הדובר.
● הכישורים הדרושים:
כושר מגע עם ציבור ועבודת צוות,
יכולת הבעה בכתב ובעל־פה, רצוי נסיון עתונאי
השכלה תיכונית, רצויה אקדמאית,
שליטה בשפה האנגלית,
הדפסה מהירה במכונת כתיבה,
התמצאות בעבודה משרדית.
השכר: דירוג עתונאי ד.
לפנות עם פירוט נסיון מקצועי ותולדות חיים לפי המען: לשכת הדובר, ת.ד. 3123 תל־אביב.

הסודיות מובטחת

דרושה באופן דחוף

כתבנית אנגלית

לעבודה בספריה טכנית

ידיעת עברית ושפות לועזיות נוספות רצויה
עדיפות תינתן למועמדות ששפת אמן אנגלית.

המשכורת בהתאם לכישורים. בהצעת מוע־מדות יש לפנות לת. ד. 2704/ש.

דרושים

חרטים פרייזריסטים
מכל הסוגים

חשמלאי
הבקי באחזקת ארונות פיקוד
תנאים טובים למועמדים המתאימים

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 9720 חיפה.

קבוץ פלמחים
מחפש
מורה לאנגלית
לכתות יסוד
משרה חלקית

להתקשר בטלפון 948149

לבתי־המסחר

ל. גליקמן בע"מ

חמרי בנין, כלי עבודה, אינסטלציה ומתכות אל־ברזיליות

דרושים

1. מוכר — מרכז לכלי עבודה — בסניף תל־אביב
2. מוכר — מרכז לכלי עבודה — בסניף חיפה
3. (א) מוכר — לחמרי בנין ואינסטלציה — בסניף ירושלים.
(ב) פקיד כללי (אדמיניסטרטור) — כישורים: ידיעות בהנהלת חשבונות; רשומי מלאי ואחרים; בעיות כח־אדם; רצוי עם ידע טכני — בסניף ירושלים.

נא לפנות בהצעות בצירוף קורות חיים, ותק ונסיון בעבודה לת.ד. 317, תל־אביב 61000.

תנאים טובים
סודיות מובטחת

למפעלי טקסטיל במרכז הארץ

דרושים

אורגים
מכל הסוגים

נא לפנות בטלפון 063—88250
או במכתב לת. ד. 177 ת"א

תנאי עבודה טובים בהתאם לכישורים

— סודיות מובטחת —

למצבעת מקספיל בת־ים בע"מ
איזור התעשיה רמות ים
דרושה פקידה
לניהול משרד וידע בסיסי
בהנהלת חשבונות (סוג ב')
לקביעת ראיון להתקשר לטלפון 863419

לחברה גדולה בענף הרכב

דרושים

1. מחסנאי
לחלקי חילוף
2. מכונאים לרכב

על המעונינים לפנות טלפונית אל 39871 ת"א בין השעות 08.00 עד 14.00 ו־15.00 עד 16.30

למוסד מחקר גדול בדרום

דרוש רופא

לעבודה במחלקת רפואה

המועמד שיבחר יועסק אף בעבודה חלקית במכון לרדיו איזוטופים בבית החולים לנגב.

— תנאי שכר בהתאם לכשורי המועמד.
— למועמד מחוץ לאזור תינתן עזרה בדיור.

● המעונינים יפנו לת.ד. 9001 באר שבע, ויוזמנו לראיון אישי.

סודיות מובטחת!!!

אוניברסיטת חיפה

דרושים

1. **ממונה על שרותי ההשאלה בספריה**
תאור המשרה: ממונה על שרותי ההשאלה הרגילים; מתכנן ומיישם נהלים לשרותים הנ"ל בשיטות קונבנציונליות וממוכנות.
דרישות: השכלה אקדמית מלאה בספרנות ו/או במינהל; נסיון בארגון וניהול בספריות, ידע בתורת המידע.
הדרגה: תיקבע בהתאם לכישורי המועמד.
2. **מקטלג עברית בספריה**
תאור המשרה: קטלוג ספרים בעברית וידיש; אחריות על עבודות העזר הכרוכות בקטלוג עברית.
דרישות המשרה: השכלה אקדמית במדעי ה־יהדות ובספרנות; נסיון בקטלוג עברית (כולל ספרות תורנית).
הדרגה: תיקבע בהתאם לכישורי המועמד.
3. **ספרנים אקדמיים** — למשרות נוספות.
4. **חשמלאי.**
תאור המשרה: אחזקת מתקני החשמל באוני־ברסיטה.
הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס מקצועי בעל רשיון „חשמלאי מוסמך", נסיון מעשי של 3 שנים לפחות וידיעה בקריאת תכניות פיקוד.
בהצעות מועמדות, בא לפנות למחלקת כח־אדם אוניברסיטת חיפה.

דור ביתיקלים בע"מ

מפעל המתנול

דרושים

מפעילים
למתקני הייצור

רצוי בעלי השכלה של 10 שנים, משוחררי צה"ל, עם נטיה טכנית מעשית.

מכשירנים תעשייתיים

בעלי ידע במכשור פנאומטי
ו/או אלקטרוני
נסיון מעשי בתעשיה

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופירוט הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה

סודיות מובטחת

למרכז הישוב גדול באיזור חיפה

דרושים

בוגרי תיכון
(גברים)

לאחר שרות בצה"ל.

מועמדים מתאימים יקבלו הכשרה במחשב מהגדולים בארץ ויועסקו בהפעלתו. העבודה במשמרות.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בלוית תאור קורות חיים ופירוט ציוני תעודת בגרות לת.ד. 9757, חיפה (עבור 13).

יש לצרף מס' טלפון להתקשרות.

משרד התקשורת
שירותי ההנדסה — ת"א

דרושים:

טכנאי
אלקטרוניקה

לאחזקת מערכות הפיקוח והמיתוג של מרכזת בין־עירונית חדשה המו־קמת עתה ועומדת להפתח בקרוב.

המרכזת פועלת בשיטת פיקוח ע"י מחשב מרכזי.

יועדפו בוגרי בתי ספר מקצועיים בשטח האלקטרוניקה או משוחררי צה"ל אשר עסקו בשטח האלקטרוניקה בעת שרותם הצבאי.

רצוי נסיון במעגלים משולבים (Integrated Circuits)

השכר יקבע בהתאם לכישורים של המועמדים.

● המעונינים בפרטים נוספים יפנו אל מחלקת הכוונת עובדים, רח' יהודה הימית 37 יפו, בימים א', ג', ה' בין השעות 08.00—12.00.

SDSi ייצור וייצוא
מערכות זיכרון מתקדמות למחשבים אלקטרוניים

דרושים

מחסנאי
הכישורים: נסיון קודם בעבודה במחסן אלקטרוני־קה; ידיעה מספקת באנגלית; קורס כמ"כים — יתרון.

מבקרי איכות
יועדפו בעלי נסיון במכניקה עדינה וייצור אלקטרו־מיכני.

מפעיל מכונות השחזה
עדיפות תינתן לבעל הכישורים הבאים:
✱ בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות מיכנית.
✱ נסיון מעשי של מספר שנים בהשחזה חלקים מדוייקים.

— סודיות מובטחת —

בתשובה נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים מפורטים, אל: מחלקת כח אדם.

SCIENTIFIC DATA SYSTEMS ISRAEL LTD.
ת.ד. 5101 · חיפה טל. 667947

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני־נגב

דרושים
צנרים עצמאיים

● כישורים דרושים:
נסיון מקצועי של כחמישה שנים בעבודות צנרת בתעשיה.
ידע בקריאת שרטוט צנרת.
רצוי נסיון בריכוז צוות עובדים.
● המועמדים שיבחרו יקבלו:
שכר בהתאם לכישורים האישיים.
עזרה בדיור בקרבת מקום העבודה.
● המעונינים יפנו לת"ד 9001, מדור קבלת עובדים, באר־שבע, ויוזמנו לראיון אישי.

סודיות מובטחת!!!

עבודה מעניינת לגברים

אם הנך מחפש:
✱ אתגר, עניין וסיפוק
✱ מקצוע, קידום וקביעות בעבודה
✱ להשתלב בחיים האזרחיים עם שחרורך מצה"ל, בתפקיד מאד לא שגרתי.

יש בידינו להציע לך:
✱ עבודה בכל חלקי הארץ ובשטחים המוחזקים
✱ תנאי עבודה ושכר טובים
✱ לימוד השפה הערבית כחצי שנה בתנאי פנימיה (עם שכר)

זאת באם הנך עונה לדרישות הבאות:
✱ משוחרר צה"ל בעל כושר בריאות תקין
✱ בעל תעודת בגרות לפחות, או בוגר 12 שנות לימוד בקיבוץ.

● מעונינים מתבקשים לפנות בכתב ל־ת.ד. 17021 תל אביב מס' 1, בצרוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

1500 לירות לחודש
בכל מקום בארץ

באם יש לך השכלה תיכונית.
באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

שם: ______
גיל: ______
כתובת: ______
השכלה: ______

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת"א למס' 35

קצין חוגר

האם דאגת לעתידך?
האם חשבת במה תעסוק עם שחרורך מצה"ל?
אנו מציעים לך עבודה בטחונית מעניינת מלאת אתגר ועניין, דומה לה לא תמצא בשום מוסד אחר.
אנו ניפגש עימך ברצון גם מספר חודשים לפני השחרור ונשמור לך את המשרה עד לשחרורך.
אם הינך עונה לדרישות הבאות:
✱ בעל השכלה תיכונית מלאה.
✱ בעל פרופיל רפואי גבוה.
✱ משרת ביחידות שדה בצה"ל.
✱ הנך בדרגת רב־טוראי ויותר.
פנה אלינו מיד, אל ת. ד. 17224 ת"א, בפרוט קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

דרושים

✱ **טכנאי אלקטרוניקה בכיר**
בעל נסיון מגוון (במערכות מכ"ם או בקרת אש) המעוניין להתקדם בשטח חדש ובציוד STATE OF ART
המשרה בעלת אתגר ודורשת עצמאות ויוזמה.

✱ **עורך טכני**
הכישורים הדרושים:
1. בוגר בי"ס תיכון (רצוי בעל תואר ראשון במדעי הרוח או הטבע).
2. בקי בשפות עברית ואנגלית.
3. רצוי נסיון לפחות של שנה.
למועמד המתאים מובטחת עבודה עם יוקרה ועצמאות, בנושאים טכנולוגיים חדשים מעניינים ומגוונים.

✱ **פקידה כתבנית**
בוגרת בי"ס תיכון, עם נסיון של שנה וחצי לפחות.

תנאי שכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמדים.

נא לפנות בצירוף קורות חיים ל־ת. ד. 9170 תל־אביב.

דרושים

אלקטרונאים

טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה

בעלי נסיון של 3—2 שנים באלקט' תעשייתית לעבודות אחזקה של מכונות עבוד שבבי עם בקרה ספרתית (N.C.)

תנאים טובים למועמד המתאים.
אפשרות להשתלמויות בחו"ל.

על המעונינים לפנות לת.ד. 42, רמת־גן.

דרושים
למוסד מחקר באזור ת"א העוסק

בנושאי אלקטרוניקה

● **מהנדס בקרת איכות**
התפקיד: ניהול מחלקת ב"א.
דרישות המשרה:
א. נסיון רב בכל שטחי בקורת איכות.
ב. בקי בשיטות ודרישות של זיהוי ציוד אלקטרוני.
ג. מסוגל להנהיג שיטות חדשות לביקורת איכות בהתאם לצרכים.

● **טכנאי ביקורת איכות**
דרישות המשרה:
א. נסיון מעשי במפעלת ציוד ב. א. [illegible]
ב. מסוגל לכתוב נהלים לפי הנחיות.

● **מפקחים**
דרישות המשרה:
נסיון מעשי בבקורת איכות של ציוד אלקטרוני.

● **טכנאי אלקטרוניקה בכירים**
דרישות המשרה:
מתחזק ציוד בדקי ומכשירי מעבדה אלקטרוניים.

● **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודות מחקר ופיתוח.

בתשובה נא לפנות בכתב ל־ת.ד. 25057 ת"א בצירוף קורות חיים הנסיון בעבודה.

סודיות מובטחת

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

איך תוכל לבסס את עתידך המקצועי והכלכלי?

כשתבוא לעבוד במכרה התת קרקעי בתמנע | ייפתחו בפניך אפשרויות חדשות לבסוס מעמדך

1. לימוד מקצוע 2. מסלול קידום
3. פתרון בעיית הדיור 4. אפשרויות לחסוך כסף 5. תנאים סוציאליים
6. פעילות חברתית 7. הטבות שונות

המועמדים פנה אישית למר יצחק בניסטי, במזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה, רח' ט' מס' 2 (מול קול ישראל), טלפון — 255451, ביום ד' בין השעות 9.00—11.00 בבוקר 16.00—18.00 אחה"צ, או למחי כח אדם בתמנע, בין השעות 06.00—07.30, וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. הבא אתך פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע

לעתיד טוב יותר, לך ומשפחתך

לשכת הפרסום המסחרית

למשרד אדריכלים בקרית-גת

דרוש(ה)

שרטט(ת)

עם נסיון או מתחיל.

בא לפנות בימים א—ה
משעה 8.00—12.00 (03)951250

לחנות רדיו, טלויזיות ומכונות כביסה בתל-אביב

דרוש

מוכר

עם נסיון מכירה בענף

לפנות עם פרטים מלאים בציון נסיון, גיל ומקומות עבודה קודמים, לת"ד 1263, ת"א עבור מס' 284.

סודיות מובטחת

למפעל תעשיתי גדול ברמת-גן

דרושה

מזכירה כללית

הכישורים: ניהול משרד באופן עצמאי.
ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה.
ידיעת השפה האנגלית יתרון.
נסיון של 5 שנים בעבודות משרד.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1895 תל־אביב.

למפעל מתכת לייצור מכונות

דרושים

- ★ **נערים** (עדיפות לבוגרי בתי ספר מקצועיים)
- ★ **חיילים משוחררים** הרוצים לרכוש מקצוע
- ★ **מחסנאי או עוזר מחסנאי**

תנאים טובים למועמדים שיתקבלו
להתקשר לטלפון 863284
(איזור חיוג ת"א)

להברת ביטוח גדולה

דרושה נקבנית

עם נסיון של שנתיים לפחות.

על המעונינות לפנות לת.ד. 26222 ת"א עבור „נקבנית".

PHILIPS

ישרלקטרא בע"מ
חיפה

דרושים

טכנאי

למוצרי חשמל ביתיים ואלקטרוניים (רמקולים, טיונרים ואמפליפיירים וכו') בעל נסיון של מספר שנים.

טכנאי

למקררים חשמליים ומכונות כביסה אוטומטיות לשרות חוץ.

דרוש נסיון של מספר שנים.

בהצעות נא לפנות אל ת.ד. 1608 חיפה עבור מספר 101.

תעשיות רכב בע"מ

נצרת עלית

דרושים לנו:

מבקרי איכות לכלי רכב

- לבחינת רכב בתהליכי ייצור והרכבה
- לבחינת רכב מוגמר

- ★ נדרש נסיון קודם במכונאות רכב.
- ★ השכלה של בי"ס מקצועי, או הכשרה עיונית דומה.
- ★ שליטה מלאה בעברית.
- ★ נסיון קודם בבחינת כלי רכב או ביקורת איכות — יתרון.

פנה בפרוט קורות חיים לת.ד. 535 נצרת עלית.

— סודיות מובטחת —

דרושה

פקידה כללית

עם ידע בהדפסה בעברית ואנגלית

נא לפנות בכתב עם פרטים מלאים ל־ש.ק. ת.ד. 39300 ת"א.

למשרד אדריכלים בירושלים

דרושים

שרטטים מעולים

לקביעת ראיון — טלפון 03—64940

מילס לטרנזיסטורים ישראל בע"מ

דרושה

מפעילה למכונה להנהלת חשבונות - NATIONAL

בעלת נסיון של מספר שנים,
השולטת בשפות העברית והאנגלית.

תנאים טובים מובטחים למועמדת המתאימה.

בקשות בכתב יד נא להפנות לת.ד. 288, חיפה 31000.

למפעל בטחוני בתל־אביב

דרושים

- **מהנדסי אלקטרוניקה בכירים**
לעבודות פיתוח ומחקר בשטחים הבאים:
א. קומוניקציה.
ב. מעגלים אנלוגיים ודיגיטליים.
ג. מערכות.

- **מהנדסי אלקטרוניקה זוטרים**
א. בנושאים הנזכרים לעיל.
ב. בשטח פיתוח אמנות.

בתשובה נא לפנות בכתב־יד ל־ת.ד. 25057 ת"א בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה.

— סודיות מובטחת —

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

אלביט
מחשבים בע"מ

דרוש

מנהל מחלקת תכנון המוצר

עבור אגף פתוח מוצרים, המתמחה בפתוח של ציוד מחשבים בהתאם בשתוף עם חברה קונטרול דטה

בעל נסיון בנושאים הבאים:

- ★ בקורת תכון
- ★ העברת אב טפוס למוצר סופי
- ★ תהליכי יצור
- ★ פעולת משרד טכני
- ★ נהול צוות

למועמד המתאים מוצעים תנאים טובים ואפשרויות קידום והשתלמות
נא לפנות בצרוף קורות חיים בפורטים לת.ד. 5390 חיפה, עבור מחלקת כח אדם.

דרוש

אחראי במחלקת הנהלת החשבונות

הכשורים הדרושים:
נסיון קודם בהנהלת חשבונות בבנק ופקוח על עובדים.
ידיעת אנגלית ועברית על בוריין.

הצעות בכתב יד בשפה האנגלית נא להפנות
לאקסצ'יינג' נשיונל בנק אוף שיקאגו
תל־אביב, ת.ד. 29033, מגדל שלום, לידי מנהל־החשבונות הראשי.

מידה - מיכשור מדעי בע"מ

רחי צבי 5, רמת־גן

דרושים

עובדי/ות ייצור

בעלי נסיון של שנתיים לפחות
בתחום מכשירים אלקטרוניים.

המעונינים יפנו בטלפון 720268, 722820 לקביעת ראיון.

— סודיות מובטחת —

מכתשים באר-שבע
מפעלים כימיים בע"מ

דרושים
למחלקת האחזקה

מהנדס מכונות

בעל נסיון של שלוש שנים לפחות בתפקיד אחזקה במפעל. רצוי ממפעל כימי.

בעל ידע בהחזקת מערכות ציוד הכימיה, צנרת, משאבות, מערכות קירור, מחתה וכו'.

חשמלאים

הכישורים: ידע מקיף בחשמלאות, התמצאות במערכות פיקוד ובקרה, קריאת תוכניות חשמל מורכבות, ידע מקיף במנועי חשמל להגנות למיניהן.

יועדפו מועמדים יוצאי חי"א בקבע — חבי"מ (פרק א') יתקבלו גם חשמלאי רכב ו/או חשמלאי ציוד קרקע.
יועדפו בעלי נסיון בתעשיה.
תנאי שכר בהתאם לכישורים.

צנרים

לתפקידי אחזקה והקמה של מערכות צנרת במתקני תעשיה כימית.

הכישורים: רצויים בוגרי קורס בהרכבות ו/או בעלי נסיון בעבודות צנרת במפעלי ייצור.

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם ליחידת כח אדם ת.ד. 60 באר שבע.

אלתא
תעשיות אלקטרוניות בע"מ
חברה בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ

אשדוד

בשתוף עם המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיעים על המשך ההרשמה לקורס טכנאי אלקטרוניקה - יום

תנאי קבלה — מתקבלים בוגרי בתי־ספר תיכוניים ומקצועיים 4 שנתיים.

כ"כ, יתקבלו גם בוגרי בתי־ספר תיכוניים־מקצועיים תלת שנתיים, אשר יחויבו בהשלמות ויבחנו בבחינות של סוף השלב ההרכבות ברמה של בי"ס 4 שנתי.

משך הלימודים — הלימודים יתקיימו באשדוד במשך שנה לימודים מוגברת, במסלול יום.

מילגות ומענקים — התלמידים יזכו במענקים והלוואות של „אלתא" ומשרד העבודה.

- ★ פרטים והרשמה — במחלקת העסוקה — „אלתא" תעשיות אלקטרוניות בע"מ — טל: 055—31155 שלוחה מס' 206 — בשעות 7.30—17.00 (פרט ליום שישי). או אצל יועצי התעסוקה בכל לשכות העבודה בארץ.

לסלון מוצרי חשמל בתל אביב

דרוש

מוכר מנוסה

השכר כולל משכורת ואחוזי מכירות.

נא לפנות טלפונית 623440, 624741.

טמרון — החברה הגדולה בישראל לשרותי טלוויזיה
חיפה • תל אביב • ירושלים

למפעלי ניר חדרה

דרושים

מסיקי דוודים

בעלי נסיון של 3 שנים לפחות לעבודה במשמרות.

נא לפנות אל מנהל המבנגן ת.ד. 142 חדרה.

למפעלי ניר חדרה

דרושים

טכנאי ייצור

בעלי נסיון עד 3 שנים המעונינים לעסוק בכל מגוון נושאי הנדסה יצור.

נא לפנות אל מנהל המבנגן ת.ד. 142 חדרה.

לחברה גדולה בחיפה

דרושים

1) תמחירן למחלקת חלקים
עם נסיון

2) כתבנית בשתי שפות
עברית ואנגלית

נא לפנות בכתב לת.ד. 9720 חיפה עבור „מזכירות"

PHILIPS

ישרלקטרא בע"מ חיפה

דרוש

פקיד למחלקת החשבונות

הכישורים הדרושים:
א. בוגר בי"ס תיכון
ב. סוג ג'־ד' בהנהלת חשבונות
ג. ידיעת השפה האנגלית רצויה.
ד. בעל נסיון של 3 שנים לפחות

אפשרות קידום לאדם המתאים
שבוע עבודה של 5 ימים

בהצעות נא לפנות אל ת.ד. 1608 חיפה עבור מס' 100.

לחברה תעשייתית גדולה

דרוש

כלכלן או בוגר מנהל עסקים

עם ידיעה רחבה בהנהלת חשבונות,
למפעליה בצפון הארץ

מועמדים תושבי חיפה והסביבה (או המוכנים להעתיק מקום מגוריהם) יפנו בפירוט תולדות חיים, אל: ת.ד. 858 תל־אביב

תדיראן

למפעל הגבישים באזור

דרושים

פועלי יצור

לעבודה עם אפשרויות טובות לקידום מקצועי

נא לפנות בימים א' — ה' למפעל רחוב המגע 23 באזור התעשיה חולון, או טלפונית 851121.

עירית דימונה

י"ב באלול תשל"ב, 23 באוגוסט 1972

מכרז מס' 51/72 (חוזר)

מנהל חשבונות

עירית דימונה מכריזה בזה על משרה פנויה למנהל חשבונות

הדרגה: י"ד (32 נקודות) בדירוג האחיד.

תאור התפקיד: אחריות לבדיקה התאמה של השו־בונות, הכנת דו"ח כספי תקופתי, ובדיקת חשבונות הכנת פקודות תשלום השכר, אחראי לבדיקה ולהתאמה של חשבונות חו"ז, בנקים, ספקים, קב־לנים, קופות קטנות וכו'. אחראי לביצוע רכוזים מדויקים בתב"ר מנהל חשבונות על כלות התח־חייבויות והסדרים של קבלנים.

דרישות הכשרה: השכלה תיכונית, בעל תעודה מוסמכת בהנהלת חשבונות סוג ג', נסיון בהנה"ח, רצויה ידיעה בנה"ח מוניציפלית, כושר לארגון, ידע והבנה במחשב אלקטרוני.

הצעות יש להגיש בצרוף תולדות חיים בדואר רשום אל מזכיר העיריה.

התאריך האחרון להגשת הבקשות הוא יום ראשון, ב' בתשרי תשל"ב (10 בספטמבר 1972).

יצחק פרץ, ראש העיריה

לצה"ל דרושה לעבודה

בסביבת תל־אביב

פקידה כתבנית

אשר תשמש גם כמזכירת מדור

על המעונינים לפנות בכתב לד. צ. 3055 או לפנות טלפונית 234261 י"ם ולבקש קו פנימי 269 או 274.

לצה"ל דרוש בדחיפות

טכנאי חשמל

לעבודה בירושלים אשר כרוכה גם בנסיעות באיזור המרכז

לפנות בכתב לד. צ. 3055 או טל. 234261 י"ם ולבקש קו־269 או 274.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —

בתחנה לחקר הבניה

חוקר

בעל נסיון בשימוש או בחקירה התכונות של חמרים פלסטיים לביצוע מחקר בשטח הלימוד בחמרים פלסטיים בבניה.

מכרז מס' 75/72.

במכון המתכות הישראלי

טכנאי

במעבדה לאופטיקה אלקטרונית להכנת דגמים, תחזוקת מכשור והפעלתו.

הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס להנדסאים.
רצוי בעל נסיון וידע בכימיה ובאלקטרוניקה.

מכרז מס' 81/72.

במרכז לחקר אוירונוטי

הנדסאי
למעבדת בקרה

הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס להנדסאים.
בעל נסיון בפתוח מעגלים אלקטרוניים.
רצוי נסיון במערכות סרוו.

מכרז מס' 97/72.

המעונינים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המינהל, לוכד המכון לחקר ופתוח בע"מ, בית הספר, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 1 בספטמבר 1972 בציון מס' המכרז המתאים.

הכזא מן הأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

למשרד פרסום בתל־אביב

* דרושה עוזרת למנהל חשבונות סוג ג־ד
שנתיים נסיון
* פקידה מרכזנית
(בוגרת תיכון אחרי שרות צבאי)

לפנות טלפון 244024 230521 לאילנה

חברה ארצית למוצרי בית חשמליים

מחפשת:

- **טכנאי למכונות כביסה**
עם נסיון של 2 שנים ר־ רשיון נהיגה.
- **פקידה/מזכירה**
עם נסיון בפקידות והדפסה.
- **מנהל חשבונות**
בעל נסיון, רצוי עם ידע ב־ אדמיניסטרציה וכספים.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ואפשרות להתקדמות.

מועמדים רציניים בלבד יפנו בכתב עם פירוט נסיון קודם לת. ד. 11010 תל־אביב עבור מס' 25.

דרוש מדריך ג'ודו
לפנות טל' 055־95209

רוקחת
עם רשיון
לעבודה חלקית
בתנאים טובים.
לפנות ת.ד. 6290 חיפה
בצרוף תולדות חיים ו־ תמונה.

דרוש צעיר
ללימוד מקצוע בענף הפלסטיקה
רצוי בעל רקע מכני
לפנות טל. 615325 ת"א
או ת. ד. 1082 ת"א.

דרושים
2 מורי נהיגה
לבי"ס לנהיגה זיקלין
רח' הרצל 123, רחובות

דרושים
מסגרים
לעבודה
במפעל בפ"ת
לפנות טלפון 914166

אחוזה.מהנדסים בע"מ
דרוש
מנהל עבודה
לבניה וילות באזור ת"א
נא להתקשר 748672 או 820210 בשעות היום והערב.

דרושה
פקידה כתבנית
עברית אנגלית
לחברה לקירור והנדסה בע"מ
רח' תוצרת הארץ 12 ת"א.
— תנאים טובים —

למפעל בחולון
דרושה
פקידה
לנהול משרד
תנאים טובים למתאימה
לפנות בכתב
עצמון בע"מ
הסדנא 19 חולון.

דרוש מנהל חשבונות עצמאי
ליום עבודה מלא
במפעל מתכת
נא לפנות
לת. ד. 14090 ת"א
עבור מפעל מתכת

למפעל בסביבות עכו
המעסיק 150 עובדים

דרוש מפעיל עצמאי של מזנון

נא לפנות לטלפון 04־910761

דרושים שרברבים
(מכל הסוגים)

★ **מנהל עבודה אינסטלציה**
★ **מרכיב צנורות יציקה**
(עבודה קבלנית או יומית)

לפנות
לחברת אור־עבודות בע"מ
רח' השוטרת 3 רמת־גן טל' 736102/3

לחברה ישראלית למובילים בע"מ

דרושים מחסנאי טכני
להלקי חילוף עבור מחסננו בחיפה, בעל רשיון נהיגה, ידיעות באנגלית ונסיון קודם.

מפעילה למכונת חישוב ADDO-X
למשרדנו הראשי בחיפה, בעלת ידיעות באנגלית, נסיון קודם רצוי.

המעונינים יפנו עם צרוף קורות־חיים ופירוט נסיון קודם לת.ד. 429 חיפה.

למרכז להתפתחות הילד, באשקלון

דרושים:

1. פסיכולוג קליני עם נסיון בעבודה עם ילדים בגיל רך.
2. מרפא בדבור עם נסיון בעבודה עם ילדים בגיל רך (½ משרה עם אפשרות להשלמה למשרה שלמה).
3. עובדת סוציאלית.
התנאים ייקבעו בהתאם לכישורים של המועמדים.

על המעונינים לפנות למנהל מחלקת הילדים, מרכז רפואי ברזילי, אשקלון.

סודיות מובטחת

דרושים זוגות צעירים
(עם ילדים עד לבתה א')

הצטרף לחמרה — הר"ת
ישוב רב־תכליתי צעיר בהר שומרון!

התיישבות קואופרטיבית זו מאפשרת בין היתר: ● הבטחת צרכיו הבסיסיים של החבר ● רכוש פרטי ● משכורת ● חלוקת רווחים ● ילדים בטיפול משותף או בבית ● ארוחות בחדר האוכל או בבית ● עבודת האשה מלאה או חלקית ● הילונים ומסורתיים ● יוזמה פרטית, ועוד.

היה גם אתה בין המייסדים של צורת התישבות חדשה וחיונית זו!

פנה מיד לחמרה — הר"ת, ד.נ. בקעת הירדן. (סודיות מובטחת)
ישובי הר"ת תורמים לקליטת העליה,
פיזור האוכלוסיה וריבוי הילודה.

בית הוצאה כתר בע"מ
פותח
קורס לכתבנות

למועמדים בעלי שליטה מלאה בשפה האנגלית
ידיעה בשפות אחרות רצויה
נסיון קודם בכתבנות לא דרוש — אך רצוי

הקורס יתקיים כל ימי השבוע בין השעות 16.00 — 19.00
ויפתח בתחילת חודש ספטמבר 1972.

יתקבלו מועמדים בגילים 18 עד 40.

לאלה שיסיימו בהצלחה את הקורס מובטחת עבודה מעניינת ובתנאים טובים ב„כתר"

לפנות לכת־אדב ת.ד. 7145, טל. 521201, ירושלים

למשרד מהנדסי בנין
מ. מורצקי י. רוזן

דרושים: שרטטים/ות בנין
עם נסיון

לפנות טלפון: 257935, 269164
סודיות מובטחת.

התברה להגנת הטבע
רחוב השפלה 4 ת"א טל' 35063

דרוש
רכז למחלקת ההדרכה

הכישורים הדרושים:
ידע בנושאי טבע וידיעת הארץ, נסיון ארגוני ומנהלי

נא לפנות בכתב למשרדי החברה.

דרושים
* משקיעים בענף ההובלה
* נהגי סמיטריילרים והייברים
בתנאי שותפות

לפנות טלפון 03—747421 בשעות 17.00—20.00

עסים בע"מ רמת־גן

דרוש
מנהל חשבונות
סוג ג' — ד'

לפנות טלפונית 721226

דרוש מבקר פנים
למספר מועצות ייצור ושיווק

- הכישורים הדרושים — השכלה אקדמאית או נסיון בעבודה של 5 שנים לפחות.
- בהצעות בכתב נא לפנות לאיתן ישראלי משרד החקלאות, הקריה, ת"א.

זוגות צעירים

המעונינים לבסס עתידם
במסגרת התישבותית
בלתי שיגרתית

יפנו בכתב, לאחוד החקלאי, רח' צ'לנוב 20 ת"א, או אישית, בכל יום רביעי, בין השעות 9.00—14.00.

אורט ישראל

דרושה
פקידה־כתבנית
לעבודת יום שלם
במחלקה מכנית־פדגוגית

מועמדות בעלות השכלה תיכונית מושלמת ונסיון כתיבה במכונה עברית מתבקשות לפנות טלפונית למס' 03־269165.

SDSi
יצור וייצוא
מערכות זיכרון מתקדמות
למחשבים אלקטרוניים

דרוש
מהנדס אלקטרוניקה בכיר

למועמד המתאים מוצע תפקיד אחראי ועבודה מעניינת בפיתוח של מערכת אלקטרונית מתקדמת עבור זיכרון מגנטי מסתובב.

* דרוש נסיון רב בתכנון מעגלים אנלוגיים ודי־גיטלים חדישים, כגון: כעגלי נעילה פזה, מגברי קריאה/כתיבה וכו'.
* רצוי ידע בסיסי בתורת המגנטיות.

— סודיות מובטחת —

בתשובה נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים מפורטים, אל: מחלקה כח אדם.

SCIENTIFIC DATA SYSTEMS ISRAEL LTD.
ת.ד. 5101 · חיפה טל. 667947

אלעים בע"מ
חולון ת.ד. 1201 (03) 853102־3־4־70
Elliim LTD. HOLON-ISRAEL P.O.B. 1201 TEL: 853102-3-4

דרוש מחסנאי טכני עצמאי
עם נסיון באלקטרוניקה

מועמדים ישלחו בכתב קצור תולדות חיים
נסיון בעבודה המלצות לת.ד. 1201 חולון.

לבית הספר לאחיות
בבית החולים בקור חולים, בירושלים

דרושה מדריכה
אפשרות עבודה חלקית

לפנות: למנהלת בית הספר ברחוב שטראוס 3, בכל יום משעה 8—12 לפנה"צ.

מלון שרתון־תל אביב

דרושה
טלפונאית
עברית אנגלית

לפנות למחלקת כח אדם כל יום
בין השעות 10.00 — 12.00

לחברת שיווק בתל־אביב

דרושה פקידה להכנת חומר למחשב
(סימול וביקורת נתונים)

עבודה רצופה מ־8.00—16.30
המעונינים יפנו לת.ד. 16283 עבור „פקידה"

חברת רגבים בע"מ
שלמה קליין בע"מ

דרושים טפסנים
לעבודה באילת

נא להתקשר טלפון אילת 059—2634
תל־אביב טלפון 624009, 621487.

למפעל מתכת בשרון

דרושים

1. מנהלי עבודה
2. טכנאי ייצור
3. שרטט טכני
4. אחראי משלוחים
5. מבקר טיב
6. מחסנאי טכני
7. פקיד לניהול כרטסת
8. משחיזן
9. סיכאי

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33157 ת"א, עבור מס. 575

לרגל התרחבות
דרושים טכנאים
למחלקת השרות של „גאלה"

הכישורים הדרושים: —

א. נסיון בקיף בתקון מכונות כביסה אוטו־מטיות הפועלות בשיטת האגיטטור (כגון: EASY, MEYTAE WHIRL-POOL).
ב. לימוד קודם בקורס מכונאות בבי"ס מק־צועי (רצוי).
ג. רכב או רשיון נהיגה.

האנשים המתאימים יקבלו תנאים טובים

לפנות: מפעלי יצוא ויבוא בע"מ
רחוב החשמונאים 107, תל־אביב
בשעות 8.00—16.00

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה בתחנה לחקר הבניה: —

קורספונדנטית אנגלית
לעבודות משרד כלליות והדפסה מדעית

הכשירויות הדרושות:
דרושה שפת אם אנגלית.
ידיעה בעברית וידיעת הדפסה במכונת כתיבה חשמלית באנגלית, רצוי גם בעברית.

מועמדות מתאימות מתבקשות להתקשר לטלפון 225111(04) קו פנימי 243, 242 לשם קביעת מועד לראיון בציון מס' המכרז 91/72/ופא.

מכשירים בע"מ
תיכון וביצוע עבודות מכניקה בדייקים
לרגל התרחבות המפעל

דרושים

1) חרטים מעולים
לעבודה בהתרשות עד 25 מ"מ קוטר
2) כרסמים מעולים
לעבודה במכונות בריג'פורט
3) פועל נקיון

לפנות מכשירים בע"מ —
תל־אביב, רח' המנוע 8, טלפון 824888

בנימינוביץ ובנו בע"מ
מפעל לייצור מדחסי אויר
רחוב בלפור 4, בת־ים, טלפון 864439

דרושים

1. מסגרים מכניים
נסיון של 5 שנים לפחות
2. חרטים
נסיון של 3 שנים לפחות
3. רתכים
נסיון של 3 שנים לפחות

תנאים טובים למתאימים
לפנות בשעות העבודה בצרוף המלצות ותעודות
סודיות מובטחת.

דרושה
פיזיאותרפיסטית
או מורה
להתעמלות,
למשרה מלאה
טל.' 240495
תל־אביב

דחוף!!!
דרוש מורה לנהיגה למשאית ומורה לפרטי
להתקשר 941124
בשבת 946164

דחוף
דרושים קבלני משנה
לעבודות חשמל־בנין
באזור תל־אביב — נתניה.
לפנות: אלי אלגריסי 03־922535

דרושים:
1) דפס בלט
לעבודות בצבעים
רצוי בוגר בי"ס מקצועי
2) חותך ניר
תנאים טובים
טל' 31587 ת"א, 4—9

דרושים מפעילים ל־955
באזור תל־אביב
להתקשר 242949
בין השעות 19—20 בלבד.

צעיר
מעונין להחליף משרה
כימאי קנייה, מכון, או בנהול צוות קבלנים, בעל רכב,
שליטה מלאה בשפות: עברית וגרמנית.
אפשרויות משפטיות.
לפנות ת.ד. 4496 חיפה למס' 4858

דרוש
מכונאי דיזל לאוטובוסים
בעלי נסיון, עם שלמי רשיון נהיגה באוטובוס באזור תל־אביב
לפנות בכתב לת.ד. 1334 ת"א למס' 1/18286

למשרד עורכי פטנטים בתל־אביב

דרוש
כימאי אורגני
בעל השכלה אקדמאית השולט בשפה האנגלית.

נא להתקשר טלפונית למספר 611112(03) לקביעת ראיון.

למפעל פתוח בתל־אביב
דרושים

1. **טכנאים מכונות**
לעבודה יוזר ומכניקה עדינה.
2. **חרט**
לעבודה במכניקה עדינה.
3. **כרסם**
לעבודה במכניקה עדינה.

בתשובה: נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 25057 ת"א, בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה.

סודיות מובטחת.

דרוש
חשמלאי אחזקה
למפעל מזון באיזור תל־אביב.
על המעוניינים לפנות בכתב ל־ת.ד. 60 ר"צ או לטלפון 722191.

לדפי־זהב

דרוש מנהל חשבונות
סוג ד'

לעבודה במשרד הראשי בתל־אביב

ידיעת השפה האנגלית רצויה
גיל עד 35

5 ימי עבודה בשבוע

לפנות טלפון אל 257111

למפעל מתפתח באזור
תל־אביב — והרצליה

דרושים

* מסגרים־רתכים עם נסיון של 5 — 10 שנים.
* מסגרים מכונאים בוגרי בי"ס מק־צועי אשר יוכשרו מפעילי מתקנים.
* עובדים בלתי מקצועיים לאחר שרות בצה"ל. אשר יוכשרו לעבודות הרכבה של מתקנים.
* מחסנאים טכניים עם נסיון של 3 שנים.
* חצרן עם נסיון של 5 שנים וכושר ארגוני.

לעובדים המתאימים תנתן:
קביעות בעבודה עם אפשרויות קידום. תנ־אים סוציאליים מהטובים בארץ. ההסעה מסודרת.

לפנות בכתב לת.ד. 18041, ת"א בציון נסיון בעבודה ופרטים אישיים טלפון: 411332.

למכרות נחושת
תמנע בע"מ
TIMNA

דרושים
צעירים רווקים יוצאי צה"ל,
בעלי רשיונות נהיגה סוג ג'

ללימוד
מקצוע הקידוח

תנאים טובים למועמד המתאים.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב למח' כח־אדם דאר אילות, או בע"פ למשרדי החברה בקריה, רח' ט' (מול קול ישראל) בימים א—ה מצו־יידים בפנקס מלואים ותעודת שחרור מצה"ל.

דרושים

טכנאי ייצור
מסגרות מכונות
חרטים
מכונאי אחזקה
מכונאי כלי־רכב

● המעוניינים יפנו בכתב אל דאר צבאי 1074 (עבור 1/(ד)), בציון קורות חיים, נסיון קודם ומספר אישי במילואים, הפונים אשר יענו על הדרישות יוזמנו לראיונות אישיים.

תדיראן

דרושים:

1) **מומסך במנהל עסקים בצוות תכנון לטוח ארוך** — עריכת תחזיות שוק, סיוע האום וארגון תהליך התכנון לטוח ארוך בחברה, ביצוע חישובי כדאיות. בעל תואר ראשון בכלכלה. רצוי בעל תואר ראשון גם בסטטיסטיקה, כושר ניסוח ויכולת לעבוד באופן עצמאי. יכולת לקיים יחסי אנוש טובים ונסיון של 3־2 שנים במקצוע.
2) **מנהל מדור שחרורים** — ניהול מדור שחרור משלוחי יבוא בהיקף גדול. נסיון של 5 שנים לפחות, יכולת ניהול צוות עובדים, בקיאות בסחר בינלאומי כולל הובלה, בקיאות בסווג כל מסי יבוא, ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
3) **מזכירת מחלקת היבוא** — השכלה תיכונית, נסיון של 5 שנים בעבודת ניהול מזכירות. ידיעה מלאה בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה במכונה, רצוי נסיון בעניני יבוא.
4) **פקיד ביקורת מסמכי יבוא** — רצוי בעל השכלה תיכונית וההמצאות בתהליכי יבוא, סווג מכס ותובלה בינלאומית ידיעה בהנה"ח, נסיון של 3־2 שנים בתהליכי יבוא, ידיעת עברית ואנגלית.
5) **פקיד יבוא למדור שחרורים** — הכנת מס־מכים לשחרור ממכס, כולל בקיאות, סווג מכס. קיום קשר עם עמיל מכס רצוי השכלה תיכונית, ונסיון של 3 שנים. ידיעת השפה האנגלית.
6) **פקידה כללית** — לעבודות משרד שונות. רצוי אחרי צבא.

נא לפנות בכתב לת.ד. 648 ת"א, בציון פרטים אישיים וקורות חיים.

סודיות מובטחת.

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י למלה / יום ו': 1.20 ל״י למלה

EXPERIENCED
MANAGEMENT CONSULTANT

Tel Aviv office of leading International Financial Consultancy Firm requires executive (under 40) with international experience in organization and methods or auditing.

Fluency in English and Hebrew.

Reply with C. V. to P. O. B. 33427, Tel-Aviv.

לבי״ס אורט
לחניכים באשקלון
דרושים

* מורה־מדריך למסגרות + ייצוב המכונה
* מורה למקצועות עברית + חשבון

המעונינים, בעלי כישורים מתאימים יפנו למזכירות ביה״ס בטלפון 051־2186

מלון "עציון" אילת

דרושים דחוף

קבלני רצוף ומניחי חרסינה

לעבודה באילת

לפנות ביום שני בין השעות 9.00—11.00 לפנה״צ במשרד חברת רגבים״ רחוב הרכבת 20, תל־אביב, טלפון 624009 או בערבים טלפון 059־3509 אילת

המוסך המרכזי ליילנד יהוד

דרושים

1) חשמלאים לרכב
2) מחסנאי לרכב כבד
רצוי נסיון בחלקי ליילנד
3) מכונאים לרכב כבד
רצוי נסיון קודם בליילנד
4) מכונאים לרכב קל
רצוי נסיון בכרמל

לפנות למזכירות ההנהלה, לטלפונים 753411, 755793

למפעל גדול בדרום

דרושים מחסנאים ראשיים

א. לניהול מחסן חלקי חשמל ואלקטרוניקה.
ב. לניהול מחסן חלקי חילוף לציוד מכני.

דרישות:
— בוגר בית ספר מקצועי או קורס מקצועי באפסנאות.
— בעלי ותק של 5 שנים לפחות בניהול כחסן בהיקף גדול.

למועמדים המתאימים מובטחים שכר בהתאם לכישורים ועזרה בדיור.

● על המעונינים לפנות לת.ד. 387 באר־שבע לשם קביעת ראיון.

ל"יצהר" תרושת שמנים ישראלית בע״מ

דרוש מפעיל

למכונת ניפוח פלסטיקה BLOWING

העבודה במשמרות
סודיות מובטחת

לפנות לטלפון 252444 תל־אביב

הפניקס הישראלי
חברה לביטוח בע״מ
למחלקת בטוח חיים

דרושים בוגרי תיכון

(רצוי מגמה ריאלית)

א. לעבודה קבועה
ב. לעבודה זמנית

כ־מעמדים יפנו בכתב לת.ד. 2070 ת״א עבור מחלקת בטוח חיים

למצבעה דרושים

1. מומחה לצבעים (פארבן מייסטר)
2. עובדי ממתחה (שפאנורמה)
3. מפעילי מכונה לניקוי יבש 60 S.T.
4. עובדי מצבעה.

לפנות „תכלת, מפעלי צביעה ואשפרה (טקסטיל)" אבולפיה 19 ת״א טלפון 823862

תנאים טובים לאנשים המתאימים!

למפעל תעשייתי בענף המתכת

דרושים

1. **מנהל מחלקת כלים**
עם נסיון קודם בניהול צוות עובדים ובעל ידע ביצור כבלים ותבניות.

2. **מנהל עבודה בכיר**
לניהול מחלקות עבוד שבבי עם נסיון קודם בניהול צוות עובדים גדול וידע בשיטות עבוד שבבי לסדרות גדולות.

נא לפנות לת.ד. 33295 ת״א בציון פרטים אישיים וקורות חיים.

NCR

דרושים לנו בחיפה טכנאים

הכישורים הדרושים:
— יוצאי צבא — בוגרי בי״ס טכני או בעלי נסיון קודם בעבודה במכניקה עדינה או במכשירנות.
— רצוי ידע באלקטרוניקה — רצויה ידיעה בקריאת חומר מקצועי בשפה האנגלית.

המועמדים המתאימים יעברו השתלמות והכשרה בקורסים מיוחדים של החברה, בחו״ל.

נא לפנות בכתב־יד בציון קורות־חיים לי. א. מיטוד ובנין בע״מ ת.ד. 4309, עבור טכנאי.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע
מכון רקח לפיסיקה

מודיעה על מכרות פנויות של אסיסטנטים במכון רקח לפיסיקה לקראת טרימסטר ה... (1.11.72).

מכרז 255/72

דרושים אסיסטנטים להוראה במכון רקח לפיסיקה

על המועמדים להיות בעלי תואר מוסמך או מקביל לו באחד מתחומי הפיסיקה. בציון כללי „טוב" לפחות, וציון „טוב מאד" בעבודת הגמר. המתקבלים יועסקו כאסיסטנטים בהוראה במכון לפיסיקה, ויצטרכו להתקבל ולהרשם תוך שנה כתלמידי מחקר שלב ב' לקראת תואר „דוקטור" בפיסיקה עיונית או נסיונית.

על המועמדים להגיש בקשות (אישיות או בכתב) בצרוף תולדות חיים, אישורים על תוארים קודמים, פירוט ציונים, רשימת פרסומים ורשימה ממליצים — למכון רקח לפיסיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים, עד ל־20.9.72. לציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 255/72".

האוניברסיטה העברית בירושלים מודיעה על משרה פנויה של:

אסיסטנטים במח' לכימיה פרמצויטית — בי״ס לרוקחות

(3 משרות)

מכרז מס' 190/72

הכישורים הדרושים: תואר „מוסמך" בכימיה או ברוקחות (התמחות: אורגנית, פיסיקלית או פרמצ־ויטית). תנתן אפשרות להתמחות לקראת התואר PH. D.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 7.9.72 אל בי״ס לרוקחות האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 190/72".

האוניברסיטה העברית בירושלים מודיעה על משרה פנויה של:

אסיסטנטים במכון למיקרוביולוגיה

מכרז 256/72

על המועמדים להיות בעלי תואר „מוסמך" או תואר מקביל אחר בתחום המיקרוביולוגיה או ביו־כימיה בציון כללי „טוב" וציון „טוב מאד" בעבודת הגמר. המתקבלים יועסקו בהוראה כאסיסטנטים באחד מתחומי המיקרוביולוגיה: מיקרוביולוגיה כללית, פיזיולוגיה מיקרוביאלית, וירולוגיה. על המתקבלים להרשם ולהתקבל תוך שנה כתלמידי מחקר שלב ב' לקראת התואר „דוקטור".

על המעונינים להגיש בקשה בכתב, למזכירות המכון למיקרוביולוגיה, האוניברסיטה העברית ירושלים, עד לתאריך 7.9.72, ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 256/72". לבקשה יש לצרף תולדות חיים, אישורים על לימודים קודמים תוך פירוט הציונים ורשימת פרסומים ושמות ממליצים.

האוניברסיטה העברית בירושלים מודיעה על משרה פנויה של:

אסיסטנטים בבי״ס לתלמידים מחו״ל

מכרז מס' 260/72

דרושים אסיסטנטים בכימיה כללית ואי אורגנית (2 משרות — אחת לדובר רוסית והשניה לדובר אנגלית)

תיאור התפקיד — הוראה במעבדה לכימיה כללית ואי אורגנית ומתן שעורי תרגיל במקצועות אלה לתלמידי שנה א' במכינת הדו־שנתית.

דרישות התפקיד — רוסית ו/או אנגלית, רצויה ידיעת השפה העברית, בעל תואר ... או תואר שני עיון, ציון של „טוב מאד" לפחות בעבודת הגמר וציון כללי של „טוב". על המועמד יהיה להרשם תוך שנה מיום קבלתו לעבודה, ללימודים לקראת התואר PH. D. קיימת אפשרות להשלים לימודים בפקולטה למתמטיקה ומדעי הטבע כדי לאפשר במידת הצורך הרשמה ללימודים לקראת הדוקטורט.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 20.9.72 למזכירות התכנית הדו־שנתית, בי״ס לתלמידים מחו״ל, הר הצופים, האוניברסיטה העברית בירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 260/72".

חברה ישראלית קנדית בע״מ
להארחה — הבראה והחלמה
רמת טבעון
קרית־טבעון רח' ההורש 23־25
טל: 04־931229, ת.ד. 1026 טבעון

דרושים לעבודה קבועה
* אחיות (גם משרות חלקיות)
* מנהלת משק
* מבשלת
* מלצריות (כנ״ל)
* מטפלות
* חדרניות

ההנהלה

האוניברסיטה העברית בירושלים

בי״ס לחקלאות ע״ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות מודיעה על משרה פנויה של:

אחראי למחסן

מכרז מס' 257/72

תאור התפקיד — קבלת והכנת דרישות לאספקה וציוד: קבלת פריטי מלאי, סידורם וניפוקם; רישום וניהול תנועת המלאי; רישום חיובי תקציב: אחריות למצב ושלמות המלאי במחסן; ייזום הזמנות לחידוש כלאי המחסן ודאגה לקיום רכת כלאי אופטימלית.

דרישות התפקיד — ידיעה טובה מאד של השפה העברית וידיעה בסיסית באנגלית, ידיעה בסי־סית בהנהלת חשבונות. ההמצאות ברישום וקבלוג, נסיון קודם בניהול מחסן.

הפניה — המפקיד לגבר.

הדרגה — י״א־י״ב בדרוג האחיד.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב עד 4.9.72 למז־כירות הפקולטה לחקלאות ברחובות, ת.ד. 12, רחובות.

פדקו

פדקו ישראל בע״מ

למפעלה בהרצליה

דרושים

* **פחחי מטוסים מעולים**
בעלי נסיון בעבודות יד מדוייקות
* **חרטים**
בעלי 3־4 שנות נסיון בעבודה מדוייקת

בפרטים נא לפנות לישירות למפעל בהרצליה ב', רחוב מסכית, טל. 930150 או בכתב ת.ד. 416, הרצליה.

● תנאי שכר ועבודה מעולים ●
● סודיות מובטחת ●

לעבודה בשטח מחקר חדש בצוות בין־תחומי

דרושים

1) **מהנדס אלקטרוניקה** — בעל נסיון של 5 שנים לפחות, רצוי במערכות קבר מיקרוגל.
2) **מהנדס ייצור** — בעל יכולת ניתוח נתו־נים טכניים וכלכליים.
3) בעל תואר שני או שלישי **במדעי ההת־נהגות** (פסיכולוגיה הברתית, פסיכולוגיה תעשייתית, סוציולוגיה).
4) **כלכלן**, תואר שני, בעל נסיון בניתוחים סטטיסטיים.
5) **כתבנית מעולה** אנגלית עברית — בעלת נסיון בהדפסה על מכונה חשמלית, רצוי בעלת נסיון בהדפסה מדיקטפון.

נא לפנות, בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לכרכז לחיזוי טכנולוגי ובין־תחומי אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב.

תדיראן

למפעל התקשורת בפתח־תקוה

דרושים

1) **מהנדס ייצור** — בוגר הטכניון בחיפה בהנדסה של תעשיה ומנהל בעל נסיון של 4 — 2 שנים בעבודות של הכנסת פרויקטים לייצור, רצוי עם רקע של בי״ס מקצועי.
2) **הנדסאי או טכנאי תקשורת** — הנדסאי בצוות פיתוח של מערכת ספרתית, הקשורה לרשת התק־שורת הארצית. רצויה הכרה של מעגלי מרכזות אוטומטיות. בוגר בי״ס מוכר להנדסאים, בעל נסיון במעגלים ספרתיים.
3) **טכנאי מכונות** — בוגר בי״ס מקצועי עם נסיון בעבוד שבבי.
4) **אחראי למחסן כלים** — נסיון של 10 שנים בניהול מחסן, כולל מספור קטלוגי והעלאת נתונים למחשב.
5) **מסגרים מכניים** — השכלה מקצועית עם נסיון של 2—3 שנים בעבודות מסגרות מכניים.
6) **מסגרים** — להקמת קונסטרוקציות מתכת עבור מרכזות טלפונים הרכבות מבניות ועבודות ההקמה שתוה.

השכלה: בוגרי בי״ס מקצועי במגמת מסגרות נסיון של 3 — 2 שנים במסגרות כללית. התפקיד כרוך בעבודה לתקופות ארוכות של עד שנה וחצי במקומות שונים בארץ.

נא להתקשר טלפונית לטל: 918585 החל מיום א' 27.8.72.

לחברה גדולה בירושלים
העוסקת בענף הבנין

דרושים נציגי מכירות

למועמדים מעל גיל 25 משוחררי צה״ל ובעלי כישו־רים מתאימים לנושא מוכשרים תנאי שכר הולמים ואחזקת רכב.

נא לפנות ת.ד. 3588 ירושלים.

TIMNA

למכרות נחושת תמנע בע״מ

דרושה מזכירה כתבנית אנגלית־עברית

לעבודה במשרדי החברה בתל־אביב.

הנתונים הדרושים: ידיעה מושלמת בשפה האנגלית (רצוי בחורה ממוצא אנגלו־סכסי)
— קורספונדנציה עצמאית באנגלית.

הדרגה תיקבע בהתאם לנתונים של המועמדת.

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב לכתובת החברה, רח' מ' מס' 2 הקריה, תל־אביב.

אוניברסיטת הנגב

באר שבע

מכרז מס. 72/14

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות של: —

במזכירות האקדמית

1. **מזכיר למורי מוסמכים**

הכישורים הדרושים: יועדף בעל תאר שני.
הדרגה המוצעת: ג' בדרוג האקדמאים.

במהקמת המנגנון

2. **ראש מדור עובדי מנהלה ומכנאים**

תאור התפקיד:
1. תכנון ובצוע נהלי קבלת עובדים, מפול בתב־רם, מחגם וקדומם.
2. אחריות על תיקית העובדים.
3. קביעת זכויות סוציאליות ואחרות ומתן הוראות תשלום שכר והשלומים אחרים.
4. פקוח על עובדי המדור.

הכישורים הדרושים:
1. בוגר תיכון עם עדיפות לבעל תואר אקדמי בתחום המנהלי.
2. בעל נסיון של 5 שנים לפחות בנושא מנגנון ומתוכן לפחות 3 שנים בתפקיד בכיר.
3. ידיעת חוקת העבודה ורקע בהנהלת חשבונות.
4. ידיעת השפה העברית על בוריה, רצויה ידיעת השפה האנגלית.
5. בעל יכולת נהול משא ומתן.
6. נסיון בפקוח על צוות עובדים.

הדרגה המוצעת: י״ד—ט״ו בדרוג האחיד או ד'—ג' אקדמאים.

כל המשרות הנן מלאות.

למועמדים נהוג לבאר שבע אשר מעל לדרגה י״ג בדרוג האחיד ובדרגות המקבילות, תנתן עזרה בדיור.

פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד 1.9.72, אל מחלקת המנגנון אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר שבע.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

למשרד בת״א

דרוש שליח

רצוי על קטנוע.
להתקשר לטל' 267231.

דרושה באשדוד

מוכרת ראשית

לאופנת נשים

נא לפנות אישית למנהל כל בו „המבוביר לצרכן" באשדוד

לחברה אהליאב בע״מ

דרושים

1. **פקידה**
בוגרת תיכון אחרי שרות צבאי. ידיעה טובה באנגלית, רצוי ידע בהנהלת חשבונות.
2. **מנהל/ת חשבונות**
אחרי שרות צבאי סוג ג'

טלפונים: 938220, 937051/2

לחב' „אלובין" בע״מ
איזור התעשיה קרית ביאליק

דרושה מזכירה־כתבנית אנגלית

עדיפות תינתן לבעלות ידע בצרפתית

נא להתקשר טלפונית 04־713287 למלכה אמיר בין השעות 8.00—15.00

למפעל תעשייתי באזור רחובות

דרוש רכז מועדון חברתי

העבודה הינה בשעות אחה״צ והערב שלוש עד ארבעה פעמים בשבוע.

מועמדים בעלי נסיון קודם יפנו בכתב לת.ד. 33925 ת״א

לחברת השקעות ומימון

דרושים

1. **עובד ליחידת הבקורת**
כישורים:
* נסיון וידע בביקורת
* נסיון בארגון ושיטות
* לאחר בחינות ביניים של מועצת רואי־חשבון
2. **פקידה עצמאית בעלת**
— ידע ונסיון בהנהח״ש
— רצוי עובדת בנק לשעבר
— ידיעה בכתבנות עברית
3. **מזכירה**
— בעלת נסיון בקבלת קהל והסי־ציבור
— ידיעה טובה בהדפסה בעברית

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים הנסיון לת.ד. 14241 תל־אביב, ולציין המשרה המבוקשת.

כור תעשיות מתכת בע״מ
תעשיות סכום ישראליות בע״מ דימונה

למפעלנו בדימונה

דרוש מנהל אחזקה בכיר

הכישורים:
* ניהול האחזקה במפעל
* תפעול ואחזקת מכבשים
* בקיאות במתקנים ומבלטים
* ניהול והדרכת צוות אחזקה

תנתן עזרה בדיור בדימונה

נא לפנות אל מנהל החברה
טל. 057—91440, 057—91293 לקביעת פגישה

דרושה שרטטת

למשרד מהנדס בסביון או בקיראון

אוטובוסים מר״ג 68/69
אוטובוסים מגבעתיים וצפון ת״א 55
אוטובוסים מפ״ת 76

נא לפנות טלפונית למס' 750904

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על מכרות פנויות של:

מהנדס באתר הפקולטה לחקלאות — רחובות

מכרז מס' 283/72

תיאור התפקיד: ניהול עבודות תכנון, ביצוע ופיקוח לפרויקטים מתוכננים ובנוים בקמפוס הפקולטה לחקלאות ברחובות, ליווי פעולות התכנון של מבנים ומערכות, פקוח עליון על ביצוע מבנים ומערכות, בקורת חשבונות מתכננים, יועצים, קבלנים וספקים.

דרישות התפקיד: עברית על בוריה, רצויה ידיעת השפה האנגלית, מהנדס מדופלם, נסיון בניהול עבודות הנדסיות ציבוריות, נסיון בתכנון ו/או פיקוח על בניית מבני צבור ומערכות הקשורות בהם, נסיון במו״מ עם קבלנים וספקים, בעל ותק מקצועי של 5 שנים לפחות.

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים אל מח' כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, גבעת רם, ירושלים עד לתאריך 7.9.72 ולציין על המעטפה: „מועמד למכרזה מס' 283/72".

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על מכרות פנויות של:

מנהל מסגריה מכנית במחלקת המשק

מכרז מס' ב״א/002

תיאור התפקיד — ניהול מסגריה מכניה לעבודות ייצור ואחזקה; ניהול צוות עובדים; תכנון עבודות, רישום בכרטיסי עבודה ופיקוח על ביצוע.

דרישות התפקיד: — ידיעת השפה העברית ורצויה ידיעת שפה זרה; השכלה — בי״ס מקצועי 4 שנתי וקורסים מקצועיים; 5 שנות נסיון בניהול מסגריה או כמנהל עבודה בכיר.

הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

רכז החוה החקלאית נסיונית במחלקה לגנטיקה

מכרז מס' 178/72

תיאור התפקיד — ניהול המשק החקלאי (כולל גדולי שדה ובעלי חיים); אחריות על בצוע הפרוד ייקטים למחקר חקלאי; נהול צוות עובדים; אחריות על האחזקה המשקית של החוה, המבנים והציוד.

דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; בוגר בי״ס מקצועי 4 שנתי או חקלאי; בעל נסיון ברכת עבודות משקיות או חקלאיות וניהול צוות עובדים של 3 שנים לפחות.

העדפה — רצוי בוגר קורס למרכזי משק.

הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

ראש מדור סיוע במחלקת מינהל תלמידים

מכרז מס' 242/72

תיאור התפקיד — ניהול מדור סיוע לתלמידים במסגרת המח' למינהל תלמידים העוסקת בחלוקת מלגות לתלמידי התואר הראשון והמרכז ללימודים קדם־אקדמיים, הלוואות לכלל תלמידי האוניברסיטה וטיפול במקרים מיוחדים; אחריות להקציבי הסיוע וההלוואות לסוגיהם; תיאום עם קרנות צבוריות ומשרדים ממשלתיים בכל הקשור לסיוע לסטודנטים; קיום מגע שוטף עם הפקולטאות, בתי הספר וגופים אקדמיים ומינהליים מרכזיים בכל הקשור לסיוע לסטודנטים; עיבוד הצעות לנהלים ותקנות בעניני הסיוע; ריכוז עבודת ועדה הסיוע האוניברסיטאית; יו״ר ועדת הלואות.

דרישות התפקיד — השכלה אקדמית: כושר ניהול מו״מ ברמה גבוהה; נסיון של 3 שנים לפחות, בניהול צוות עובדים, ידע התמצאות במערכת הפועלת באמצעות מחשב; נסיון בעבודה עם סטודנטים והכרת מבנה מוסד להשכלה גבוהה; ידיעת עברית ואנגלית על בורין, רצויה ידיעת שפה נוספת.

הדרגה — ג״ב מנ״ס.

נגר במחלקת המשק

מכרז מס' 259/72

תיאור התפקיד — ביצוע עבודות נגרות בנין והרי־הוט וריהוט כעבודות.

דרישות התפקיד — הכרת מכונות נגרות; ידיעת השפה העברית; רצוי בי״ס מקצועי; נסיון של 3 שנים לפחות.

הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

גננים במחלקת המשק

מכרז מס' 258/72

תיאור התפקיד — בצוע עבודות גן ואחזקת גנים, כולל הפעלה עצמית של ציוד מכני הקשור באחזקת גנים. העבודה עשויה לכלול ריכוז צוות עובדים בלתי מקצועיים בעבודות אחזקת הגן.

דרישות התפקיד — בוגר בי״ס לגננות ושתלנות או בי״ס חקלאי. נסיון של שנתיים בעבודות גן; כושר בריאות תקין כולל יכולת לעבוד בשטח פתוח.

הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד תאריך 4.9.72 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס'......" (בהתאם למספר הד מצויין בראש המכרז המבוקש).

טכנאי אלקטרוניקה

באם הנך בעל ידע ונסיון באחד התחומים הבאים:

1. תכנון ובנית מגברי שמע, ספקי כח מעגלי מיתוג.
2. מעגלי RF, תחזוקת והתקנת מכשירי קשר, מערכי אנטנות.
3. תכנון ובניית מעגלים ספרתיים.
4. תכנון, בניה וזיווד מערכות אלקטרוניות.

ומעוניין בעבודה דינאמית הדורשת חשיבה עצמאית פנה מיד לת.ד. 33232 ת״א בצירוף פרטי השכלה ונסיון בתחומי העבודה לשם קביעת ראיון. (נא לציין על גבי המעטפה: עבור טכנאי).

יתקבלו בוגרי בתי ספר מקצועיים מוכרים. העבודה בת״א. נושאי העבודה בתחום הבטחוני.

— סודיות מובטחת —

هكذا من الأصل

مكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 238401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

דרושים פועלים/ות

לעבודות כריכה
בשעות הבוקר ואחה"צ.

נא לפנות ל"ניסן פלג" בדרך השלום 49, גבעתיים.

חברה גדולה בענף הבניה
מחפשת
סוכנים בכירים

מנוסים ובעלי קשרים להפצת חומרי בנין חושים. רצויים טכנאי בנין בעלי רכב.

נא לפנות בכתב לת.ד. 20051 ת"א
עבור מס' 1086

למוסד ציבורי
דרושים לעבודה קבועה
שומרי יום ולילה

● כישורים דרושים:
ידיעת עברית על בוריה
מסיימי צה"ל
כושר בריאות תקין
גיל 25—35

לקביעת ראיון נא לפנות לת.ד. 25064

למכללה הטכנולוגית
אורט גבעתיים
אורט ישראל

דרוש
מהנדס אלקטרוניקה
למשרה חלקית
להוראת המקצוע אלקטרוניקה תעשייתית

המעונינים יפנו למזכירות ביה"ס רח' גולומב 15, גבעתיים, טל' 729105.

לחברת ביטוח גדולה
דרושה
מזכירה בכירה

הכישורים הדרושים:
* השכלה תיכונית
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
* נסיון של 5 שנים לפחות, בעבודות מזכירות והקשה במכונה.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 7095, ת"א עבור מס' 43.

סודיות מובטחת

לביה"ס התיכון שליד
המכללה הטכנולוגית
אורט ת"א
ע"ש א. סינגאלובסקי
דרך הטייסים 28 ת"א טל' 762291-ב'.

דרוש
רופא
(במשרה חלקית)

המעונינים יפנו בכתב לפי הכתובת הנ"ל.

לאמרון בע"מ
תעשית טלביזיה רדיו
ואלקטרוניקה

דרוש
טכנאי ייצור מנוסה

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לאמרון בע"מ ת. ד. 337 הרצליה ב' או להתקשר טלפונית למספר 930471 לקביעת ראיון.

דרושות
נקבניות
I.B.M.

למשרה מלאה או לעבודה לפי שעה

לנקבנית מעולה אפשרות
מכונת ניקוב ועבודה בבית.

משכורת גבוהה, תנאים מצויינים!
(הופש + הבראה + משכורת 13).

עדיפות למתגוררות ברמת-גן,
פתח-תקוה, ובני-ברק.

— סודיות מובטחת —

נא להתקשר טלפון 288730, תל-אביב.

לרוטקס
ז'בוטינסקי 7, בני-ברק

דרושים

1) **פקידה**
בוגרת תיכון לאחר שירות צבאי עם נסיון בהקשה עברית ואנגלית

2) **עובד אחזקה**
לעבודות אחזקה במשק

לפנות טל: 789191

רוטקס

אורט ישראל
לביה"ס הטכני בירושלים

דרוש/ה
ספרן/ית
למשרה שלימה

על המועמדים לפנות למשרד ביה"ס רח' הנביאים 42 ירושלים, או באמצעות הטלפון מס' 225919-02.

ל"דורינא" בע"מ
דרושים
עובדי חוץ

(קבלני משנה) לתפירת חליפות וז'קטים

נא לפנות, אבא הלל 25 ר"ג טל' 729909

מפעלי טמבור צבע בע"מ
אנו מבקשים מועמד לתפקיד
איש מכירות
במרכז הארץ

הכישורים הדרושים:
* גיל 25—30, לאחר שרות צבאי.
* נסיון ברשת טכנאי למתכת ו/או עץ.
* שליטה בעברית ובאנגלית רצויה ידיעת שפה זרה נוספת (גרמנית, צרפתית).
* בעל רשיון נהיגה.

נא לפנות בכתב יד ולפרט נסיון, השכלה ותולדות חיים למנהל כח אדם ת.ד. 668 חיפה.

דרושה
פקידה-כתבנית
תושבת הרצליה והסביבה
לאחר שרות צבאי

נא לפנות טלפונית למס' 937881—03
החל מיום 30.8.72.

לחברה בינלאומית
באזור תל-אביב

דרושים

1. **מהנדסי אלקטרוניקה**
לתפקידי פיתוח וייצור של מיכשור מדעי

2. **מזכירה**
לתפקיד נהול משרד השולטת בשפות עברית ואנגלית כולל הקשה (רצויה גם השפה הגרמנית).

המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 1215 רחובות בצרוף פרטיהם האישיים ונסיונם בעבודה.

סודיות מובטחת

אלדא חברה ישראלית
לסחר חוץ בע"מ
לסניפנו
באפריקה
בארצות דוברות אנגלית

דרושים

1. **מנהל סניף**
הכישורים הדרושים:
ידע מקיף בשטחי המסחר, הכלכלה והסחר הבינלאומי.
נסיון קודם בעבודות בשטח המסחר.
ידע בניהול, כספים ומינהל, ידיעת השפה האנגלית על בוריה

2. **מנהלי חשבונות אדמיניסטרטורים**
הכישורים הדרושים:
נסיון בעריכת מאזנים, נסיון בניהול כספים, נסיון במינהל כולל טיפול בצוות עובדים.
ידיעת השפה האנגלית על בוריה

המעונינים יפנו בכתב יד, עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1514 תל-אביב.

סודיות מובטחת

לחברה קבלנית בחיפה
דרוש
מנהל חשבונות
סוג ד'

לפנות ת.ד. 1460 חיפה עם ציון נסיון קודם וגיל
תנאים טובים לאדם המתאים

דרושה
פקידה - מזכירה
כתבנית עברית אנגלית, עם נסיון של שלוש שנים לפחות

לפנות: ת.ד. 5083 ת"א, עבור "פקידה".

למשרד רואה חשבון
דרושים:
1) בוחן ראשי
2) בוחן
קיימת אפשרות של התמחות

מועמדים בעלי הכשרה מתאימה יפנו לת.ד. 14047 ת"א, בציון פרטים מלאים על הכשרתם
תנאים טובים לעובדים מתאימים.

דרושות בחיפה
1. מוכרות מנוסות לקונפקציה
2. קופאית

ידיעת שפות הכרחית, שעות עבודה רצופות

נא לפנות לחנות איגיר במלון דן-כרמל, לגבי צפורה, בין השעות 23.00 — 08.00.

דרושה
מזכירה כתבנית
עברית אנגלית
למחלקת הקניות

לפנות למחלקת כח אדם, המגפר בע"מ, מפרץ חיפה, טלפון 725951

דרושה פקידה
בוגרת תיכון, ידיעת שפות
עברית ואנגלית

רצויה ידיעה בהדפסה

על המועמדות המתאימות להתקשר ל"ייפאר" בע"מ מגדל שלום ת"א טל. 52431.

מגדל-בנין
חברה לביטוח בע"מ

דרושות
כתבניות עברית
לעבודה בת"א

יש להתקשר לטלפון 283221 מחלקת כח אדם

לחברה לפיתוח עכו העתיקה בע"מ
דרוש
עוזר למנהל עבודה

הצעות מפורטות בכתב בלבד של מועמדים אחרי שרות צבא יש לשלוח אל ת.ד. 1088, עכו.

חברה גדולה העוסקת בייצור אפנה
מחפשת עבור מפעליה בנצרת עילית

* **מחסנאי**
נסיון בניהול מחסן, משלוחים, מרצפות מלאי וכו'.

* **מזכירה**
נא לפנות למשרדים בת"א
טלפון 622001
614929

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים/ות

1. מכרז מס' 70/72 — רשמת במרכז למידעם.
תיאור התפקיד: רישום וקבלת סטודנטים.
הדרגה: בהתאם לכישורים.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית; נסיון בקבלת קהל; ידיעת השפות עברית ואנגלית; נסיון בעבודה משרדית.

2. מפעיל מכונות צילום (דופליקטים) במרכז לשיכפול. לריכוז והכנת חומר לצילומים, הדפסה סטנסיל וכד'. דרושה השכלה תיכונית, רצוי מקצועית במגמה לצילום, נסיון של שנתיים-שלוש בעבודה מעשית בנושאים אלה.

על המעונינים/ות לפנות בכתב בצירוף פרטים על נסיון בעבודה ובציון שם המכרז או המודעה, לכדור כח-אדם, אוניברסיטת תל-אביב, רמת-אביב, עד יום 3.9.72.

למוסד מדעי באזור חיפה
דרוש
הנדסאי כימיה

בוגר בי"ס להנדסאים, בעל נסיון של שלוש שנים לפחות בעבודת צוות, בעל כושר טכני.
התפקיד המוצע: ראש צוות עובדים בעבודות מחקר ופתוח.

השכר בהתאם לכישורי המועמד.

● המעוניינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה (עבור 6) ויציינו השכלה ורקע מקצועי ומס. טלפון להתקשרות.

"תבא" תעשיות בקרה אלקטרוניות בע"מ — רמת-גן

דרושים:

1) למחלקת בדיקות:
טכנאי אלקטרוניקה
בעלי נסיון בהנצאי מוליכים

2) למחלקת הרכבות:
עובדים
בעלי נסיון בחיווט הרכבת מכשירים אלקטרוניים

3) למחסן:
מחסנאי
בעל נסיון במחסן לרכיבים אלקטרוניים

נא לפנות בשעות העבודה לפי המען דרך ז'בוטינסקי 29, רמת-גן.

תיאטרון ירושלים
THE JERUSALEM THEATRE

דרושים
קופאי לקופת התיאטרון

הכישורים הדרושים:
נסיון קודם בניהול קופות וחשבונאות.
סבלנות ואדיבות בעבודה עם קהל; אחראי ונכון לשאת בעבודה רבה.
ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית; ידיעת שפות נוספות רצויה.

תנאי העבודה:
45 שעות בשבוע, בזמנים מפוצלים (גם בשעות הערב).
השכר ייקבע לפי כשירות המועמד שייבחר.
הנסיון לשנה.

עוזר אחזקה

הכישורים הדרושים:
בוגר בית-ספר מקצועי.
נסיון של שנתיים לפחות בעבודה, טכניות והתמצאות טובה בעבודות מסגרות, חשמל ונגרות.

תנאי העבודה:
עבודה בזמנים מפוצלים (גם בשעות הערב).
השכר ייקבע לפי כישורי המועמד שייבחר.

בקשות בכתב, בצרוף פרטים על הנסיון וקורות חיים, יש לשלוח עד ה-1.9.72 לפי הכתובת: תיאטרון ירושלים ת. ד. 4072, ירושלים.
פניות בטלפון לקביעת ראיון — טלפון מספר 67167.

למשרד גדול בירושלים
דרושה
מזכירה עצמאית
ומנהלת אדמיניסטרטיבית

הכישורים:
1. ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה במכונה.
2. ידיעת השפה האנגלית על בוריה כולל הדפסה במכונה.
3. נסיון בעבודת מזכירות ויחסי צבור.
4. נסוח מכתבים בצורה עצמאית.
5. גיל: 25 — 40.

על המעונינות לפנות בכתב בצרוף, קורות חיים, מספר טלפון וכתובת לת.ד. 2045 ירושלים למספר 7327.

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה

מכרז פומבי על משרות פנויות
מס' 4/72

המשרה:
עוזר ראשי ליועץ המשפטי
למבקר המדינה (2 משרות)

הדרגה: ד"ר-ב' של דירוג השירות המשפטי
מקום העבודה: ירושלים

● תאור התפקידים: עזרה ליועץ המשפטי למבקר המדינה בתפקידיו; מתן ייעוץ משפטי וחוות דעת משפטיות ליחידות השונות של המשרד; בדיקה משפטית של דו"חות ביקורת; עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי.

● דרישות המשרה: רשיון ישראלי לעריכת דין; נסיון של שנים מספר בעבודה משפטית; רצויים נסיון וידיעה רחבה בתחומי המשפט המינהלי, דיני השלטון המקומי המשפט המסחרי; כושר הבעה טוב בכתב ובעל פה; כושר ניהול מו"מ; ידיעה הטובה האנגלית.

הממלא אחר הדרישות למשרה מתבקשות המוכרזות המעונין בה, ימלא ב-2 עתקים את הטופס "בקשה למשרה פנויה" (מדף 1061), שאותו ניתן לקבל בלשכות המחוזיות של משרד מבקר המדינה בירושלים, בתל אביב ובחיפה ובכל משרדי הדואר בארץ; את הבקשות יש לשלוח למשרד מבקר המדינה, ארגון ומינהל כח האדם, ת.ד. 1081, ירושלים.

לבקשה יש לצרף העתק צילום מאושר של הרשיון לעריכת דין בארץ, פירוט תולדות חיים בכתב ידו של מגיש הבקשה (מקור והעתק) וכן תמונה שצולמה בשנה האחרונה.

המועד האחרון להגשת הבקשות: יום שישי, כ"ט באלול תשל"ב (8.9.72).

ירושלים, כ"ו באלול תשל"ב
25 באוגוסט 1972

הועדה המקומית לתכנון ובניה, קריות
(קרית מוצקין, קרית ביאליק, קרית-ים)

הנו מכריזים על משרה פנויה של
הנדסאי או טכנאי
בנין מוסמך

רצוי תושב הקריה

את הבקשות יש להגיש בכתב למהנדס הועדה המקומית, שדרות ויצמן 5, קרית מוצקין, עד יום 8 בספטמבר 1972.

למלון הנשיא
בת-ים

דרוש
טכנאי-מוכר
(מנוסה)
למחלקת מערבות פטירוס

לעבודה בשעות אחה"צ

לפנות בלפור 37
בת-ים, טל. 864268

נגר
המעונין בעבודה מעניינת ושכר טוב יתקשר 521780 ירושלים

דרושה
כתבנית
למכונת נשיונל
נא לפנות לת.ד. 255 ירושלים

לחברה לעבודות אלומיניום

דרושים
מסגרים
למסגרות אלומיניום

לפנות: ל"אלום אוזר" רח' האופן 10
אזור התעשיה חולון
(מול אלקטרה)
טלפון: 843239

דרוש
* **אחראי**
למכון להעתקות שמש

* **עוזר**
או **חניך**
לצייר שלטים

* **שליחים**
בעלי קטנועים

לשם קביעת ראיון, נא לפנות טלפונית: 221220 —
בשעות העבודה.

לחברת מצקין בתל-אביב
מצקין MATZKIN

דרושות:
מוכרות
למחלקת הגלנטריה

נא לפנות למר רייך בסניף מצקין, אלנבי 74 בתל-אביב, בשעות העבודה

למפעל מתכת במפרץ חיפה
דרושה
מזכירה - כתבנית
עם נסיון בנוהלי משרד תעשייתי
בשפות עברית ואנגלית

תנאים טובים — עבודה עצמאית

נא לפנות בציון "מנהל כללי" לת.ד. 4868 חיפה, עבור מספר 149

לאשטרום חברה להנדסה בע"מ
סניף ירושלים רח' הנביאים 60
טל' 226787, 231429

דרושים
1. מהנדס בצוע
2. הנדסאי או טכנאי בנין
3. מנהל עבודה בכיר
4. קבלן (אספקת חומרים)
5. מפעיל עגורן

על המעונינים, בעלי נסיון, לפנות בטלפון על מנת לקבוע מועד לראיון אישי.
התנאים טובים למועמדים מתאימים.
— סודיות מובטחת —

למפעלנו בלוד. דרושים:

1. **מהנדס בנין**
לתיאום ופיקוח על עבודות בנין במפעלי החברה.
טיפול בנושאי חשמל, מים ומיזוג אויר.
יועדפו בעלי נסיון של 3 שנים בשטח זה.

2. **הנדסאי בנין**
לתיאום ופיקוח על עבודות בנין במפעלי החברה.
טיפול בנושאי חשמל, מים ומיזוג אויר.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, לטלרד, מחלקת כח אדם, ת.ד. 50, לוד.

סודיות מובטחת

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 1058 - מברקים: טלרד לוד - טלקס: 033 [illegible]

אנו מחפשים:
מנהל/ת חשבונות

הכישורים הדרושים:
* סוג ד' בהנהלת חשבונות
* גיל עד 30 שנה
* נסיון של שנה לפחות

המעוניינים יפנו בכתב, ובתאור נסיונם המקצועי וכישוריהם לת.ד. 33390, תל-אביב

מהנדסים מתכננים יועצים
שרותי הנדסה בישראל בע"מ

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה באזור
דרושים

1) **מהנדס אלקטרוניקה מרכז פרויקט** — רכוז ותאום כל הפעילויות המבניות בנושא, הכנסת שיפורים ופתוח מעגלים חדשים של מכשירי קשר צבאיים במערכות V.H.F. כערכות בדיקה ובצ-רסים. קיום קשר טכני עם לקוחות.
רצוי מהנדס אלקטרוניקה בוגר ב.ט.א. או מוסד מקביל. נסיון מעשי של לפחות 3 שנים בתחום V.H.F. כושר מוכח בניהול צוות הנדסי, ידיעת השפות עברית ואנגלית.

2) **מהנדס מכונות** — טיפול ומעקב הנדסי ומכני בייצור מכשירי קשר, תכנון מתקני בדיקה וכלי יצור בשטח מכניקה עדינה, מהנדס מכונות בעל נסיון של שנתיים לפחות במכניקה עדינה, ידיעת אנגלית הכרחית.

3) **טכנאי אלקטרוניקה** — תיקון מכשירי קשר, תרגום חומר טכני עברית — אנגלית, רצוי יוצא מדינה אנגלוסכסית, יתרון נסיון בהעסקה בתיקון מכשירים אלקטרוניים.

4) **בקר משימות** — בקרה נוספת אחר משימות המפעל, רכוז הטיפול במסירות חלקי חילוף (תוכ-ניות-עבודה) תאום אופקי בין יחידות המפעל. אפשרי טכנאי יצור בשלב ליעודים עם נסיון בתעשיה יכולת הידברות עם יחידות שונות במפעל. ידיעה טובה באנגלית, עד גיל 35.

נא לפנות לטל: 848181 החל מיום א'
ולבקש את מחלקת כח-אדם.

תדיראן

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

בעל מקצוע מעולה
בכל ענפי הטקסטיל
מעונין בהצעות רציניות
(באזור מרכז הארץ)
כגון ניהול מחסן חוטים
(ידע רב בחשבונות ובריקת חוטים)
נא לפנות ת.ד. 4094 חיפה למספר „10024"

דרוש

מנהל חשבונות

פרטים המוביל ז"ק
רמלה, טלפון 961462

אורט ישראל
לביה"ס לבנות בבת-ים
דרוש

מזכיר

הכישורים:
* השכלה תיכונית מושלמת
* נסיון קודם בעבודה פקידותית
השכר בהתאם לכישורים.
על המועמדים לפנות בטלפון למס' 867253.

למוסד חינוכי דתי בירושלים

דרושים

א. אב־בית
ב. מזכיר

לפנות בכתב עם פירוט נסיון קודם לת.ד. 16050, ירושלים

לבי"ס תיכון מקצועי בת-א
בפקוח משרד החנוך
דרושים לשנת תשל"ג

מורים

במשרה שלמה

למקצועות: תנ"ך, כתבנות
* מורים בעלי נסיון ורשיון הוראה יפנו בציון מס. טלפון אם יש לת.ד. 14247 ת"א.

לכפר הנוער יוהנה ז'בוטינסקי
דרושים

מורה לאנגלית

במשרה מלאה (או חלקית)

מורה

למתמטיקה ופיזיקה

נא לפנות בפרטים לת.ד. 12 באר־יעקב
טלפון: 965058

דרושים

בית ברל

* **מציל מוסמך**
לבריכת השחיה האולימפית של מרכז הספורט בבית ברל
(רצוי מדריך שחיה)
העבודה לתקופה של שנה — עם אפשרות הארכה

* **עובד תחזוקה**
אחראי לתחזוקה בבריכת השחיה והמתקנים

המעוניינים יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים המלצות למזכירות בית ברל.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה להכשרת מורים
המעבדה למחקר ופיתוח
בהוראה ולמידה

כתכבדים להזמין את הציבור להרצאת אורח של

Professor DWIGHT ALLEN
Dean, School of Education,
University of Massachusetts

בנושא:

בתי ספר אלטרנטיביים - למה וכיצד?

ההרצאה תינתן בשפה האנגלית, ותתקיים ביום א' ט"ו אלול תשל"ב 27.8.72 בשעה 7.30, במכון לחינוך הנוער מיסודו של פנחס רוטנברג, שד' הנשיא 77, חיפה.

עיריית פתח-תקוה — מחלקת שרותי הנקיון

עיר נקיה בימי החגים

מחלקת שרותי הנקיון מבקשת מתושבי העיר והשכונות לדאוג להוצאת הפסולת מחצרות הבתים בימים הקבועים עד יום שישי כ"ב אלול תשל"ב 1.9.72.

סילוק ערימות הפסולת יבוצע ע"י מח' שרותי הנקיון עד לתאריך הנ"ל.

חל איסור מוחלט להוצאת הפסולת בתקופת החגים! אנו מקווים שאזרחי העיר יגלו ערנות לפניתנו ובכך ישמרו על בריאותם ונקיון עירם.

בברכת שנה טובה

ד. טבצ'ניק
מ"מ ראש העיריה וראש מחלקה

מזכירות הכנסת
מודיעה על הפצת

דו"ח הוועדה הפרלמנטרית לבחינת מבנה החינוך היסודי והעל־יסודי בישראל

הספר מכיל סקירה מקיפה על עבודת הועדה;
תולדות מבנה החינוך בישראל;
הרפורמה במבנה החינוך בארצות אחרות.
לספר מצורף מפתח א"ב.
מחיר הספר כולל המפתה — 6 ל"י.
ניתן לרכישה בשרות ההפצה של פרסומי הממשלה
רח' ב' 29 הקריה תל־אביב

למכירה מחסן

בשטח של 1800 ממ"ר

ובנין משרדים דו־קומתי

של 370 ממ"ר שטח רצפה

על מגרש של 5 דונאם בערך באזור התעשיה החדש בקרית־אריה ליד פתח־תקוה.

בדבר פרטים נא לפנות אישית לג'וינט—מלב"ן תל־אביב רח' קפלן 12 קומה ז' חדר 709.

חברה ציבורית לבנין

מחפשת משרד בחיפה שיכלול 13 חדרים

פרטים על ההצעה בצרוף תרשים של המשרדים כולל מחיר

נא לשלוח לת.ד. 7037 תל־אביב
עד תאריך 8.9.72

UNIVERSITY of CAMBRIDGE

CERTIFICATE of PROFICIENCY in ENGLISH and LOWER CERTIFICATE in ENGLISH EXAMINATIONS

הבחינות הנ"ל תערכנה בדצמבר 1972. כל בקשות צריכות להגיע אל הממונה על הבחינות, המועצה הבריטית, עד ה־18 בספטמבר 1972, טופסי הרשמה ופרטים נוספים אצל: —

הממונה על הבחינות,
המועצה הבריטית,
רח' הירקון 140, ת.ד. 3302, תל־אביב. טל. 222194

שעות קבלת קהל: מיום ב' עד יום ו' (בכלל) מ־9.00 עד 1.00 אחה"צ. המשרד יהיה סגור ביום ב' ה־28 באוגוסט.

הודעה
אל:
תעשיינים ואנשי עסקים ישראליים
★
לכל המבקשים להשתתף ב־:

„יריד הבינלאומי בוקרשט"

(ההדורה השניה: 24—15 לאוקטובר 1972)
נשמח להודיעכם כי:
* ניתנת לכם הזדמנות פז להודע אל אחרוני החידושים בשטח התעשייה.
* ביריד משתתפים יותר מ־70 ארצות
* הזדמנות טובה להרחבת העסקים
* מחירים ותעריפים נוחים במיוחד
* נא להודיענו בהקדם על השתתפותכם עקב מספר המקומות המוגבל.

הפניה אל:
„משרד התיירות הלאומי של רומניה"
דרך סוכנות התיירות שלך

מגרש למכירה

הננו מציעים למכירה מגרש התעשייתי בשטח רשום של 818 ממ"ר ע"י ביה"ר פופרנו בפתח־תקוה, הידוע כחלקה 90 בגוש 6368.

אפשרויות הבניה הן:
שלוש קומות בגובה של 12 מ' 40% בכל קומה.

הצעות בכתב בלבד בצרוף פקדון בגובה של 10% מסכום ההצעה יש להגיש במשרדו של הח"מ עד ליום 8.9.72. אין הח"מ מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת שהיא.

ברוך גולדמן, עו"ד
ביאליק 46, רמת־גן

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

„קריסטל" בע"מ
רח' החלוץ 12 ר"ג

דרוש

בוגר בי"ס מקצועי
במגמת חשמל מכשירים

עדיפות ליוצאי חיל האויר או כמשירות חימוש

תנאים טובים למועד המתאים

נא לפנות בכתב או אישית למנהל השרות

חב' ישראמקס בע"מ
נציגויות לציוד מדעי ותעשייתי

דרושים לקידום מכירות
1. כימאי
2. מהנדס אלקטרוניקה
3. הנדסאי / טכנאי אלקטרוניקה
עם נסיון

תנאים טובים, עבודה מעניינת, אפשרות להשתלמות בחו"ל

בפרטים מלאים נא לפנות בכתב לת.ד. 6014 תל־אביב
סודיות מובטחת

לאפריקה ישראל להשקעות בע"מ
אגף המבנה בסביון

דרושה פקידה טלפנית

המתמצאת בביצוע עבודות משרדיות ובהפעלת מרכזיה
השקה מובטחת
★
בפרטים נא לפנות לטלפון 757191/3
החל מיום ראשון בין השעות 9—16.00

עירית תל־אביב־יפו

מודיעה על משרות פנויות:

1. מכרז פומבי מס' בה/1462 למשרת גיאודט במחלקה ההנדסה/הנדסה להכנון ולבנין ערים.
הדרגה: ד"—כ' עד דירוג המהנדסים.
2. מכרז פומבי מס' בה/1463 למשרת מהנדס חשמל במחלקה ההנדסה/מח' המאור
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד

פרטים נוספים על המכרזים הנ"ל מופיעים על לוחות המודעות במחלקה המנגנון של העיריה — בנין העיריה בככר מלכי ישראל ובלשכות המודיעין העירוניות.

את ההצעות, בצירוף תיאור תולדות החיים והתעודות המעידות על ההכשרה המוצעת, יש להגיש במעטפה סגורה למחלקה המנגנון, על גבי „שאלון על מועמד למשרה פנויה", ולציין על המעטפה את מספר המכרז.

שאלונים אפשר לקבל במחלקה המנגנון באופן אישי או על ידי הדואר ובלשכות המודיעין העירוניות. בקשות שתוגשנה ללא התעודות כאמור, לא תובאנה בחשבון.

התאריך האחרון להגשת הצעות הוא ג' תשרי תשל"ג 11.9.1972.

יהושע רבינוביץ, ראש העיריה

לחברה צבורית גדולה

דרושים:

* **מנתחי מערכות בכירים**
* **מנתחי מערכות**

לעבודה בעלת ענין ואתגר רב הכוללת ביצוע סקרים והקמת מערכות עיבוד נתונים גדולות ומתוחכמות.

כשורים: —
— 4 שנות נסיון בנתוח מערכות לפחות
— נסיון בנהול עצמאי של סקרים
— ידע בתכנות ובהכנת תיקי נושאים

התנאים יקבעו בהתאם לכשורי המועמד
לפנות בכתב יד בציון קורות חיים, נסיון ושכר נדרש ולציין את התפקיד אל ת.ד. 1334 ת"א למספר ד/34867
הסודיות המלאה מובטחת

למכון להכשרה ימית בעכו

דרושים

* **ראש ענף למקצוע מכונה**
* **מרצה למקצועות מכונה**

הכישורים הדרושים:
* תעודת הסמכה של מכונאי ראשי
* נסיון של שנתיים בדרגה
* רצוי נסיון בהדרכה
* רצויה תעודת הסמכה משולבת (קיטור + מוטור)

להתקשר למנהל המכון, טלפון 8־7־911016־04

למפעל תעשיתי באיזור חיפה

דרושים

1. מנהל חשבונות ראשי ומנהל חשבונות בכיר
2. אדמיניסטרטור־קורוספונדנט בכיר בעברית, רצוי גם באנגלית
3. מזכירה כללית בכירה כולל ניהול מזכירות
שליטה טובה בהדפסה הכרחית
ידיעת קצרנות רצויה
4. מחסנאי ראשי ועוזר למחסנאי
5. מסגר רתך עצמאי סוג א' א'
6. מסגר מכונאי עצמאי סוג א' א'
7. חשמלאי מוסמך עצמאי סוג א' א'
8. נהג-מלגזן

המועמדים לתפקידים הנ"ל צריכים להיות עצמאיים, בעלי נסיון ובעלי מקצוע מעולים

משכורת והנאים טובים לאנשים המתאימים

על המעונינים לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים ונסיון בעבודה בקצרה לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 294

דרוש אדריכל מכנאי

ירושלים 32483 מ־4—6 אחה"צ
תל־אביב 443720

מתפרה
מקבלת עבודות קונפקציה
גם מבד ומגזירה של הלקוח

בהצעות מפורטות לפנות לת.ד. 16540 ת"א, למס' 2282.

דחוף ורציני
דרוש נהג גרר
(הילוך) עם רשיון מתאים. רצוי הגר בסביבות ראשל"צ.
טל. 942288, 941661

דרוש
השמלאי בנין מנוסה
תנאים טובים לאדם המתאים
להתקשר בערב 876741

להגל הרחבת המפעל
דרושות

תופרות

למכונות אוברלוק
2, 3 מחטים
ביחא"ר „פשלון"
רח' בן־אביגדור 26 (כניסה מרח' המסגר 62) ת"א, טל. 36327

דרוש
נער שליח
לחברת סרטים
לפנות בין 9.00—1.00
חברת ממלון
פינסקר 2, קומה ד'

לרגל הרחבת ביה"ר לקונפקציה
דרוש

מנהל חשבונות

עצמאי ליום שלם
לפנות ת.ד. 1059
גבעתיים
עבור „מנהל־השבונות"

דרושים
מסגרים/רתכים
ברכת־החייל
הרכאויל
עשר ההסתנות 8 אגד (תחנה מרכזית) קו 75.

לרגל הרחבת
המפעל
דרושות

עובדות

לעבודות גמר
ביחא"ר „פשלון"
רח' בן־אביגדור 26 (כניסה מרח' המסגר 62), ת"א. טל. 36327

למפעל מתכת באיזור הצפון
דרוש

סגן מנהל חשבונות ראשי

בעל נסיון
של 3 שנים לפחות.
תנאים טובים
לפנות עם פרטים כל־אים לת.ד. 4496 חיפה למס' 5102

לרגל הרחבת
ביה"ר לקונפקציה
והלבשה התחתונית
באזור תל־אביב
דרוש

מנהל ייצור

לפנות ת.ד. 1059
גבעתיים
עבור „מנהל־ייצור"

דרושה

מזכירה לעברית

מדרגה ראשונה

נא לפנות:
עו"ד ד"ר ר. גוטשטק
ת.ד. 4993, חיפה
טלפון: 662823, לפנה"צ

דרושים

נערים

המעוניינים בעבודה לא קשה במפעל לקישוט בקבוקי פלסטיק

לפנות במקום: רח' הקישון 29 בני־ברק (ע"י צימפיון).

Agfa GEVAERT

דרוש

נציג מכירות

עם נסיון בענף ציוד משרדי
להרחבת פעולתנו בהפצת
מכונות להעתקת מסמכים

נא לפנות בכתב בציון השכלה, נסיון, מקומות עבודה קודמים, גיל ,מצב משפחתי ודרישות לת.ד. 16301 תל־אביב

EVIS

אויס

ת"א: ישראל בק 34, טל. 3־2־259231
ירושלים: צבק רפאים 35, טל. 38187
חיפה: ככר מאירהוף 5, טל. 531213
נתניה: שד' ויצמן 17, טל. 25828
אשדוד: מרכז מסחרי א', הראשונים 108, טל. 32291
ב"ים: שכ' ב' המרכז המסחרי, טל. 4730

עם הרחבת שרותינו ברחבי הארץ
דרושים
לסניפי תל־אביב וירושלים:

טכנאי מכונות כביסה

בעלי נסיון ורשיון נהיגה ברכב

לסניפי תל־אביב, אשדוד ונתניה:

טכנאי טלויזיות

בעלי נסיון ורשיון נהיגה ברכב

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית או במקום לסניפים
תנאים טובים — סודיות מובטחת

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

אלביט

מחשבים בע"מ

דרושות * מזכירה-כתבנית עברית אנגלית, * מזכירה-כתבנית אנגלית עברית,
* פקידות-כתבניות

נא לפנות בצרוף קורות חיים בפרטים למחלקת כח אדם, ת.ד. 5390 חיפה, טלפון 522211—04.

למפעל בניה
דרושים

קבלני משנה

לריצוף וחרסינה
לעבודה באיזור יפו
החל מסוף ספטמבר 72
בהצעות נא לפנות לת.ד. 1378 תל־אביב

למפעל טקסטיל גדול
בירושלים
דרוש

* שפנרמנפירר

(SHPANNRAMAN FUEHRER)
למכונת אשפרה

לפנות למנהל כח אדם טל. 6—522294־02

דרושה

• מטפלת

ליום שלם בקיראון
לטפל בילדה בת שנה וחצי ולעבודות בית קלות
נא לפנות: משפחת בריק, רח' צה"ל 3 קיראון או לטלפון 239965 — תל־אביב.

דרוש

מנהל צרכניה

בעלי כישורים מתאימים

מתבקשים לפנות למזכירות
כפר יהושע

אנו מחפשים:

1. **מהנדס אינסטלציה סניטרית**
לתכנון מתקנים במבנים ציבוריים
2. **מהנדס מיזוג אויר**
לתכנון מערכות
בעלי כושר טכני, ארגוני ויכולת לעבודה עצמאית
3. **שרטטים/ות**
למערכות אינסטלציה סניטרית
4. **שרטטים/ות**
למערכות מיזוג אויר

בעלי נסיון של שנתיים לפחות

המעוניינים יפנו בכתב ובתאור נסיונם המקצועי הקודם לת.ד. 33390 תל־אביב.

שרותי הנדסה בישראל בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הימים הללו

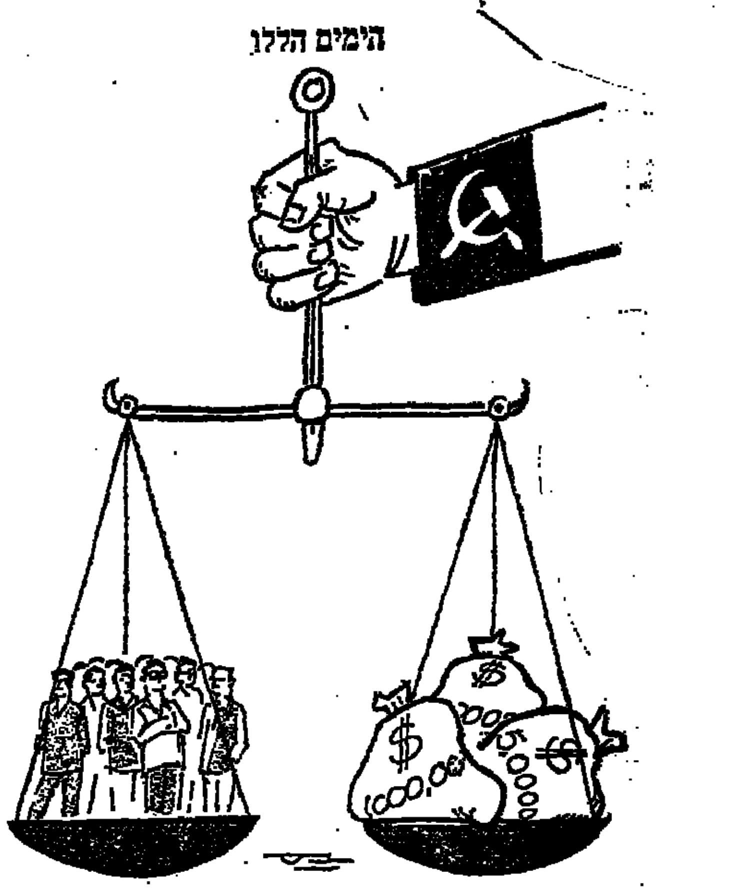

הצגה מסחרית...

הפרטיות של הפקיד

קראתי במדור ראיתי שמעתי את הקטע על מגבלות של פקיד („הא־רץ" 21.8). איני יודע מה זכותו של העיתונאי להפריע לפקיד הממשלתי במוצאי שבת בביתו הפרטי בשאלה על מספר המצביעים במועצה ל־ביקורת סרטים. האם ייגרם נזק כל שהוא לציבור אם הוא יידע את המספר ביום שני ולא ביום ראשון? האם תפקידו של פקיד ממשלתי מ־חייבו לעמוד 24 שעות ביממה לר־שות העיתונאים? והרי פרט לכתב „הארץ" יש עוד עיתונאים וברור שכל אחד מהם מוצא יהיה זכותו להפריע לכל פקיד ממשלתי בשא־לות הנראות לו דחופות.

גם אני פקיד ממשלתי בכיר ולא פעם מצלצל הטלפון בשעות הלילה, מעירים את בני ביתי ושואלים ב־ענינים שאין בהם כל דחיפות — לא לציבור ולא לאיש השואל. נראה לי שגם לפקיד הממשלתי יש זכות לפרטיות שגם עיתונאי חייב להת־חשב בה.

צ. שביט

גדרה

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

נקודה ראשונה למנצ'סטר יונייטד משער של באסט נגד לסטר 1:1

לונדון, 24 (ע"ר). קבוצת הכדורגל מנצ'סטר־יונייטד, זכתה בנקודה ה־ראשונה שלה, במשחקי הליגה, כאשר נפרדה בביתה בתיקו 1:1 מלסטר. בעוד פולהם לא יכלה בביתה לאיפ־סוויץ', בסיימה עמה בתיקו 3:3.

ג'ורג' באסט היה האיש שהקנה לה את הנקודה, בכבשו שער בבעי־טת־11.

ליברפול וארסנל מובילות את ה־

מחר בליגה האנגלית טוטנהאם נגד לידס

טבלה עם מספר נקודות זהה — 7. ליברפול ניצחה במחזור הרביעי בלונדון את צ'לסי 2:1, משעריהם של בין הושאק ואיאן קאלאהאן, ש־הובקעו ב־14 הדקות הראשונות. קריס ג'ארלנד צימצם לפני ההפסקה. היה זה ההפסד הראשון של צ'לסי.

ארסנל סיימה יום קודם־לכן בתי־קו 1:1 במשחק חוץ עם קובנטרי.

שער שכבש ג'ימי וואקר, היקנה נצחון לאלופה, דרבי־קאונטי על מנצ'סטר־סיטי 1:0.

תוצאות אחרות: נוריץ'־סאות'־המפטון 0:0, סטוק־שפילד־יונייטד 2:2, טוטנהאם־בירמינגהאם 2:0, ול־בר־ווסטהאם 0:3, אברטון־קריסטל־פאלאס 1:1.

משחקי השבת

המשחק המרכזי בליגה האנגלית במחזור החמישי יהיה בשבת (מחר) בווייט־הארט־ליין בלונדון, בין טוטנ־האם, ללידס.

משחק מעניין נוסף בלונדון, יהיה בין צ'לסי למנצ'סטר־סיטי.

יתר המשחקים: מנצ'סטר־יונייטד־ארסנל, לסטר־קובנטרי, סטוק־אבר־טון, ניוקאסל־איפסוויץ', נוריץ'־דר־בי־קאונטי, בירמינגהאם־קריסטל־פאלאס, ליברפול־ווסטהאם, ניוקא־סל־איפסוויץ', ווסט־ברומיץ'־שפילד.

ידונו בהשעיית השופט אשכנזי

בעקבות הרשעתו בהברחת סחורות

מאת סופר „ספורט הארץ"

חוגים בהנהלת איגוד שופטי ה־כדורגל הביעו אתמול פסימיות לגבי עתידו של השופט הבין־לאומי משה אשכנזי, בעקבות הרשעתו ע"י שו־פט השלום הראשי ברמלה באשמת הברחת סחורות, יבוא סחורות ללא רשיון, התחמקות מתשלום מס ומסי־רת מסמך כוזב.

„מצער מאד ששופט בכיר בדרגתו נקלע למעשה ביש כזה". — אמר מקור בכיר באיגוד. נודע, כי הנהלת איגוד השופטים תתכנס בקרוב, כדי לדון בפסק דינו של מר אשכנזי. לא מן הנמנע שיוחלט להשעותו מכל פעילות למשך תקופה בלתי מוגבלת.

עוד נודע, כי איגוד השופטים מק־פיד בעת קבלת חברים חדשים שלא יהיו בעלי עבר פלילי. מקרהו של משה אשכנזי עליו הוטל קנס של 2000 ל"י או חודשיים מאסר, מהווה מקרה חריג שאין לו תקדים בתול־דות איגוד השופטים. הנהלת איגוד השופטים תבחין עד שיומצאו לה נמוקי הרשעה, כדי לקבל החלטה בנושא זה.

משה אשכנזי, בן 32, נחשב לאחד משופטי הכדורגל המעולים בישראל. הוא אחיו של שופט בין־לאומי אחר, מנחם אשכנזי, המקרה הנדון קרה ב־4 במאי, כאשר חזר ממשחקי גביע אסיה לנוער בהם יצג את ישראל.

קליעה

תחרויות הגמר בליגה לקליעה ל־עונת 1972, יהיו מחר משעה 8 ב־בוקר בגבעת ברנר ובמצובה.

תחרויות השחיה

ארבע תחרויות שחיה יהיו מחר במקומות הבאים: בכפר יהושע — אליפות עמק יזרעאל לגילאי 14—8; בבית קמה — אליפות הנגב בקרב רב לגילאי 14—10; בכפר בלום — תחרות פתוחה לאיזור הגליל העליון ועמק הירדן לגילאי 18—10; בחני־תה — תחרות לסיום החופש הגדול לאיזור הגליל המערבי, גילאי 12—8.

בליגה בכדורמים

שני מחזורים בליגה בכדורמים יהיו היום ומחר. היום יהיה המחזור ה־11 בו יהיו המשחקים: הפועל פ"ת — הפועל קרית־טבעון, ב.ב.ע. ת"א — הפועל גבעת־חיים, הפועל ה"א — הפועל אפיקים. מחר יהיו משחקי המחזור ה־12 בו יתמודדו: הפועל אפיקים — ב.מ.ע. ת"א, הפו־על גבעת־חיים — מכבי חיפה, אס"א ירושלים — הפועל טבעון.

מינכן 72

עוד יום אחד

מחר משחקי חימום בכדורגל

מאת כתב „ספורט הארץ"

מרבית קבוצות הכדורגל ימדדו מחר את כוחן, בשבת האחרונה שנותרה לפני פתיחת משחקי גביע הבריחה.

המשחקים: הפועל פ"ת — מכבי יפו, הפועל עכו — הפועל חיפה, הפועל מגדל־העמק — הפועל ה"א, הפועל חולון — הפועל נתניה, הפו־על ברמורק — הפועל באר־שבע, בית"ר ירושלים — מכבי שעריים, הפועל חדרה — מכבי נתניה, הפועל — הפועל כפר־סבא. כל המשח־קים יחלו ב־4 אחר־הצהריים. ה־קבוצה ראשונה היא הבאיזות.

אליפות באופניים

אליפות ישראל לבוגרים ולנוער ברכיבה על אופניים, במסלול לאורך 40 ק"מ, תהיה מחר ברכלה. הזינוק יתן בשעה 6 בבוקר.

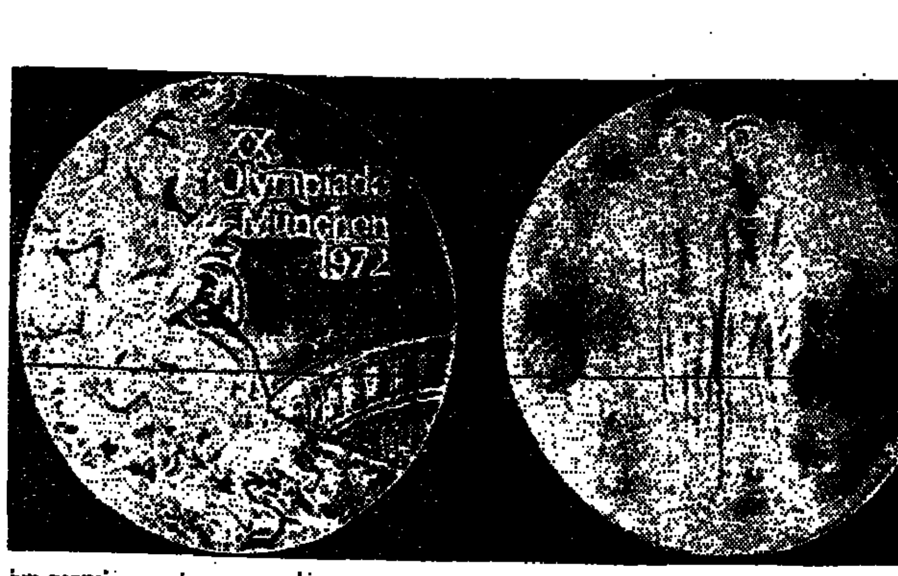

זהו המדליה האולימפית של מינכן, על שני צדדיה, שי־הוענק למנצחים בענפי ה־ספורט השונים. המדליות — מזהב, כסף וארד — בהוצאת את עיצובה שאיפשהו של כל אחד ממשתתפי מיפגן ה־ספורט הגדול בעולם. (תצלום רויטר של אי. פי.)

שוטר פיני אלמוני מאיים על הישגי בדפורד במינכן

לאסה וירן מצטיין בפיניש נפלא והישגים מצויינים בריצות הבינוניות והארוכות

הלסינקי, 24 (יה. פי.). מי אתה לאסה וירן? הראשון ששאל שאלה זו היה לבטח האתלט הבריטי דייב בדפורד, זמן קצר לאחר שוירן דייב את שיאו העולמי החדש בריצה 2 מייל, כן פיים בדפורד במקום השישי בלבד. בדפורד היה צריך להכיר את וירן — לטובתו שלו.

אבל מסתבר שגם חובבי הספורט הנלהבים של פינלנד לא ידעו לומר כי הוא אתלט זה. הם אינם מכירים את השוטר צנום הגוף, שהשנה רו־אים בו את הרץ הטוב ביותר בעולם למרחקים ארוכים.

אין פלא שוירן אינו מוכר. הוא אתלט שתקן ביותר שאינו מרבה לדבר על צאתו או בואו. רק לאחר שהוא משיג משהו מבוהר, שומעים את שמו ברדיו או קוראים אודותיו בעתונות.

הישגים מרשימים

וירן אוהב לבצע הכל בשלווה ו־שקט. הוא אינו מתרברב, אלא רץ את המרחק ובכוח להישגיו לדבר במקומו. והישגיו אכן מדברים. שי־או השנה בריצת 3000 מטרים הוא 7:43.2 דקות — הטוב ביותר השנה בעולם. 2 מייל רץ ב־8:14.0 דקות — שיא עולמי. 5000 מטרים עבר ב־13.19.0 דקות — ההישג השלישי בעולם בכל הזמנים, אחרי שיאו ה־עולמי של קלארק ושיאו האירופי של בדפורד. 10.000 מטרים עבר ב־27:52.4 דקות — ההישג הרביעי ב־עולם השנה במרחק זה.

וכדי להוכיח את יכולת הביצוע הגבוהה שלו, ניצח וירן גם באליפות ארצו בריצת 1,500 מטרים, תו־דות לפיניש מהיר ביותר. וירן אינו נרגש מפרסום, אבל מה ניתן לשאול אתלט מצניע לכת, המוכר על ידידיו הקרובים כספורטאי קר רוח?

הוא יודע היטב מה הוא מסוגל לעשות ומהי לעשות זאת. לדבריו מסוגל כל אדם להגיע להישגיו שלו, אם יתאמן נכונה. האם נחבא סוד כלשהו מאחורי הצלחתו? — „לא. אני מתאמן כמו כל אדם אחר", אמר בראיון לאחר אחד המרוצים שלו. ל־תחרויות האולימפיות התאמן חוד־שיים באפריקה, לאחר מכן בברזיל ובספרד. בחורף הוא נוהג לגמוא מר־חקים גדולים ביערות שליד ביתו.

מומחים משווים בינו לבין האנגלי בדפורד בדרך הבאה: בדפורד נוהג לצאת למאבק הנבחון כבר מריצת הזינוק. אבל וירן לעומתו, הוא את־לט המסוגל לעקוב אחר כל יריב בלי להתרחב בקצב שהלה מסוגל להכ־תיב. ואז, סמוך לסיום, כשיבוא או שניים לפניו, הוא מסוגל לפתוח ב־קצב רצחני ולשמור עליו עד קו ה־מטרה.

„מינכן? — לא. ענין זה אינו מטריד אותו. „הטוב ביותר הוא אשר יזכה במדלית הזהב" — טוען וירן, כי מכותו יודע...

בורוסיה ניצחה בגמר בברצלונה 2:3

שמואל רוזנטל הצטיין והציל את שערו

ברצלונה, 24 (צ"ע). קבוצת הכדו־רגל המערב־גרמנית, בורוסיה מנש־נגלאדבאך ניצחה כאן אתמול בטור־ניר הבין־לאומי כאשר גברה במש־חק הגמר על צ.ס.ק.א. סופיה בתו־צאה 3:2, בתום מאבק מרתק.

הישראלי שמואל רוזנטל ה־ופיע בקבוצה הגרמנית שי־נצחה והיה לו חלק בנצחו־ן החזק, כשהציל מזיד מרגב זיאקוב, שהיה חופשי מול השער. שער הנצחון הובקע בדקה ה־8 מרגלי התלוק הבין־לאומי היינקס. במקום השלישי זכתה ברצלונה בזכות בעיטות־11 נגד ואסקו דה גמא ברזיל.

טורניר ענבר בכדורסל

טורניר כדורסל לזכרו של סר אלכסנדר ענבר, שנפל במלחמת ששת־הימים, יהיה הערב ומחר ב־קרית־חיים. בטורניר ישתתפו קבו־צות הפועל גבת/יגור, הפועל עפולה, מכבי חיפה והפועל קרית־חיים, ב־שורותיו מופיעים שני אחיו של ה־בנוח.

למשפחת מגרם אריה

שפע ברכות לנשואי הבן

יוסי עב"ל אטי

גד חברה להפצה

ההנהלה וחבר העובדים

רות ואלדד בוקשפן

חובקים בת

אחות — לרן ודנה

תל־אביב, אסותא 24.8.72, י"ד אלול תשל"ב

מרים ואריה גלזנון

שמחים להודיע על

הולדת בנם

אח לעידית, שרון וגלעד

טקס הכנסתו בבריתו של אברהם אבינו יתקיים אי"ה ביום שני י"ח באלול תשל"ב 28.8.72 בשעה 2.30 בצהרים באולמי הדר, רחוב סירקין 19, גבעתיים (מול קולנוע הדר).

נא לראות הזמנה זאת כאישית

לידידנו

גור סוזאיב

לנשואיו עב"ל

שפע ברכות

חברה ימית חיפה בע"מ

משפחות פיקוביץ, אביבי, אלון

למר **שמואל פדרמן**

שפע ברכות לבביות

לרגל נישואי בתו

דונית

עם בחיר ליבה

מאחל

קופל רוזנברג

ובני ביתו

ערב נפלא במסעדת

LE VERSAILLES

1972 אם תרצו להנות ממטעמי מטבח צרפתי אמיתי, באוירה רומנטית. בואו אל מסעדת „לה ורסאי" המסעדה המפוארת והאינטימית ברחוב גאולה 37 ת"א. הזמנות בהקדמה בטלפון 55532 ביום אחר מלא. סגור הגייה.

העיקר הבריאות!

בלו חופשה „בריאה" במלון

גלי·זוהר

ים·המלח

התכונות הטבעיות של האיזור מבטיחות לך: ✱ האויר היבש ביותר בארץ ✱ ריכוז החמצן הגבוה ביותר בעולם ✱ שיזוף מושלם ללא כוויות ✱ ריכוז מינרלים גדול פי 25 ממי הים התיכון ✱ מעיינות הגפרית הטובים בעולם.

במלון "גלי זוהר" מובטח לך: ✱ מיזוג אויר מלא ✱ בידור ובאר אינטימי ✱ מטבח מעולה וכשר ✱ שרות מעולה שהפך למסורת המלון: 58 ל"י ליום (הכל כלול)! רק עד 7.9.72

הזמנות בקופות: מלון גלי־זוהר, ים המלח, טל' 057־96051־4 תל־אביב, שד' רוטשילד 66, טל. 625935

שמש ים וזוהר — במלון גלי־זוהר!

בכפר אמנים עין הוד

נמשכת ההרשמה

לסמינר לאמנות ומלאכת מחשבת

משך הסמינר מ־1.10.72 עד 30.6.73

פרטים נוספים בשעות 5—9 טלפון 04/942029.

כל המי ומי נפגשים גאי ומי הפיצריה

מבחר מעדני המטבח האיטלקי

שרות חיש

משלוח פיצות־ספגטי־קנלוני־לזניה עוד לביתך ו/או למשרדך

ת"א, דיזנגוף 293, להזמנות טל: 443427

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל־אביב

בפקוח משרד החנוך והתרבות ✱ נוסד ב־1945

מועד אחרון להרשמת תלמידים

לשנת הלימודים תשל"ג

שעורי נגינה בכלים ובזמרה, מקצועות עיוניים, מוסיקה קאמרית ומקהלה.

חוגים למבוגרים בתיאוריה ובתולדות המוסיקה.

מילגות תינתנה לתלמידי מחלקת כנור, צילו וחליל צד.

הרשמה ופרטים במזכירות הקונסרבטוריון רח' ליליענבלום 7 ת"א, טל. 57541 בימים ב'—ה' מ־28.8.72—31.8.72 בין השעות 9—12.

לאחר המועד הנ"ל יוגדלו דמי ההרשמה ב־50%.

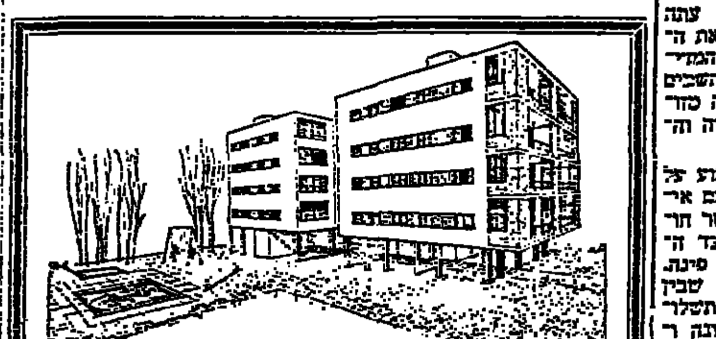

עוד יותר טוב...

למכירה בפתח־תקוה

(איזור כפר גנים)

דירות פאר

3—4—5 חדרים

ברחוב הרב ראובן כץ 8

ברחוב הרב ראובן כץ 13

ברחוב לוחמי הגיטאות 10

ברחוב טרומפלדור 55 — נמכר

✱ בנינים מעוטי דירות ✱ סביבה שקטה ✱ מעלית אוטומטית לשבת ✱ בניה מעולה ✱ הסקה וחימום מים מרכזי ✱ מגרשי חניה ✱ אנטנה מרכזית לטלויזיה ✱ מגרשי משחקים לילדים ✱ בריכת שחיה לילדים

הצעה עוד יותר טובה

של

„מראות נוף"

חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ

רח' חובבי ציון 7, טל. 03־907182, פתח־תקוה

למוסד חנוכי

דרושה מכונה

לניקוי, שטיפה, ויבוש רצפות

על המכונה להיות קלה לטיפול והפעלה בעלת שלוש מברשות שניתנות להחלפה בקלות.

הצעות יש להגיש לת.ד. 16540 למספר 50988 עד לתאריך 3.9.72

מכתבים למערכת הארץ

ישראל וגירוש האסיאנים מאוגנדה

מאוגנדה מגרשים רבבות אסיאנים ומלבד כמה מאמרים צנועים בעתו־נות, ישראל שותקת. אם יש עם שסיבה לו להתרגש מגירושים אלה, הרי הם היהודים. מה שקורה היום לתושבים ההודיים באוגנדה, קרה ל־תושבים לפני קרוב ל־40 שנה באירו־פה המרכזית. התהליך נגמר בהרצחם של 6 מיליון נפש. שנים טענו נגד אדישותו של העולם שלא עשה ל־אחרותינו ונמצא כלהנהיג הרע ב־איבו — וצדקנו בטענותנו. הנהיה עתה אנו עצמנו אדישים?

הציניקנים מנצרים והצגם ואומ־רים: מה לנו ולהודים, הרי הודו איבתנו. המתימרים להיות ריאליס־טים טוענים שאם נרים קולנו, יא־שימונו כי לא גורלם של המגורשים כואב לנו אלא עלבון גירושנו אנו מאוגנדה צורב. המתוחכמים מלולים בבעיה בהסבירם שעם נכונות בריט־ניה לקלוט חלק המגורשים הוקהה עוקצה של הבעיה.

דומות באמת טענות אלה לטענות שהעלו „הטובים והליברלים" באירו־פה בשנות ה־30. גם אז לא כל ה־יהודים היו טלית שכולה תכלת ו־„היה משהו" בטענה כי השתלטו על החיים הכלכליים. גם אז לא נראה הענין בוער ומי שהרים קולו להגנה על היהודי, אפשר היה להאשימו שבעצם השגבתו אחרים בא לסלק. גם אז התנחמו בכך שעל אף כל גזירותיהם של הרודפים נשארו מק־מות ליהודים להתחבא בהם ולהינצל בחיים.

כדי להתקומם בכל כוחנו נגד ה־ברבריזם החדש־מתחדש של ממשלה אפריקאית אין צורך לבוא כי מה שמתחולל בגירוש — בתאי גאזים יוג־מר. מספיק הגירוש עצמו, אם כי הנותן דעתו על תולדות באפריקה ועל השחיטה שנערכה בשכנתה של אוגנדה — רואנדה — לא יבטח בכך שמנהיג זה המציג ברוחו במלאכת הקריאה בפני צופי הטלוויזיה, ייר־תע ממה שאחרים, שעל ברכי תרבות עתיקה חונכו, לא נרתעו ממנה.

חובתה של ישראל — לא חובתה כלפי הודי אוגנדה, אלא כלפי מיל־יוני היהודים שגורשו ונרצחו — ל־נצל כל פורום בינלאומי לתבוע את עלבונם של מגורשים אלה. בהסתמך על גורל היהודים באירופה, עליה לקרוא לגירושו של שלטון אמין מכל גוף בינלאומי, למניעת כל עזרה מ־מנו, לסילוקו מכל חברות שלטון מתורבתת. ישראל נזקקת לא א־חת בעצמה למצפונו של העולם. היא תאבד כל זכות מוסרית לפנות אליו בעניניה אם לא תיפנה אליו בעניניהם של מגורשי אוגנדה.

עמי העולם האחרים קראו בספרים על מה שאירע ליהודי אירופה, איך התחיל דבר ובמה נגמר. אנו חשנו את התהליך על בשרינו. עלינו מו־טלת חובה אחרת מזו שמוטלת על אחרים.

ברוך בר

תל־אביב

שיילוק הרוסי

הטלת „כופר הנפש" על האקדמ־אים היהודים ברוסיה היא חלק מה־מדיניות לדיכוי הלאום היהודי ב־רוסיה ע"י חיסול האינטליגנציה ה־יהודית אשר בה רואה מוסקבה קרוב לודאי את המוקד של תסיסת הל־אום היהודי. מוסקבה החליטה ש־עליו להיבלע ולהיטמע, באשר הינו משמש גם דוגמה ללאומים אחרים.

מוסקבה פתחה בצעדה זה מעין „סופרמרקט שיילוק־רוסי" של מוצרי יצוא" ושעבידה אתגר ציני ליש־ראל ולגורמים האחרים כאומרת: „רציתם ביהודים וגם באקדמאים ש־ביניהם, טענתם בעבר שלא נותנים להם לצאת, הנה קחו אותם — רק החזירו לנו את השקעתנו בהם" ו־ע"י כך היא מנסה לזרוק את הכדור כמכה לעולם היהודי והישראלי.

ברור לרוסים כי הסכומים הנדר־שים מהאקדמאים היהודים אינם ב־השיג ידם והמימון יצטרך לבוא מגורם מבחוץ, והיינו מדינת יש־ראל. הרוסים יודעים כי גם למשא־בים של ישראל יש גבול ואם יתנו לרוב האקדמאים לצאת, יכביד ה־דבר על המשק הישראלי.

יש לשער כי הגזירה האחרונה אינה סוף פסוק בפרשה. תרשמנו כי לפנינו עומד עוד צעד שטני־מקיאבלי מצד הרוסים לחיסול ה־בעיה היהודית עלהם וזה יהיה ע"י מניעת אפשרות של יהודי להתקבל למוסדות השכלה על־תיכונית.

הם עלולים לדרוש מכל יהודי ה־מבקש להתקבל ללימודים על הי־כוניים להשליש פקדון (בגובה ה־כופר של היום) כתנאי לקבלתו ל־לימודים, מתוך נימוק כי ברצונם להבטיח את השקעתם בסטודנט, ש־בא יקום ויעזוב את המדינה ל־אחר סיימו את הלימודים. ע"י צעד זה יתחדש „הנומרוס־קלאוזוס" ה־ידוע לשימצה והאוכלוסיה היהודית ברוסיה תיוותר בעוד מספר שנים ללא שכבת אקדמאים שהינם כיום הגורם המנהיג והמתסיס, נושא את דגל העליה לישראל.

ד"ר קלונימוס שרף

חולון

חוסר אונים

כחייל משוחרר שנכנס זה עתה לחיים אזרחיים ונכנסה להבין את ה־נעשה בחיים הפוליטיים של המדי־נה, ברצוני לצעוק עד לב השמים עד כמה נקעה נפשי, עד כמה מזו־עזע אני מכל התככים, האפליה וה־כפיה השוררים בחיים אלה.

אני כועס לקרוא מדי שבוע על שחיתות חדשה שצצה מדי פעם אר־כם אצל „שר משקים" או „שר חור־בם". אני כועס לקרוא כיצד ה־כפיה הדתית שולטת בכל פינה. כועס לקרוא על התככים שבין המפד"ל לבין המערך ועל התשלו־מים־ויתורים שמשלמת האחרונה ל־אחר תוצאתם יתר כפיה ויתר השגחה דתית על הרוצים לחיות בדמוקרטיה ובחופש. אני כועס לראות כיצד מתנהגים הרבנים בתיהם בריבם על כהונת־הראש. הריהם עושים תורה קרדום לחפור בה, בבטותם לדחות בחירות על־פי שיקולים אגואיסטיים אישיים ללא התחשבות בקהלם.

הזדהותי הזדהות מלאה עם המאמר הראשי של „הארץ" מ־20.8 שבו נד־רש כי הפנים לשקול מחדש את אפשרות ביטולה של המועצה לבי־קורת סרטים ומחזות. מדוע צריכים בבתים למעלה לקבוע מה אני ו־אזרחים אחרים רשאים לראות או לא לראות?

רק נדמה היה לי שאני חי בדמו־קרטיה. בעצם כופים עלי כל מיני דברים מגוחכים. אנו האזרחים חסרי אונים, כמדור בידי הפוליטיקאים ה־משחקים בנו.

אריה דווידוביץ'

חיפה

ההתפוצצות במטוס אל־על

לפי עניות דעתי מעידה ההתפוצצות בתא מטען של מטוס אל־על על ערנות לא מספקת בצד פקידי אל־על הבודקים את הכרטיסים ואת ה־מטענים. בקצת תושיה, במקום שיש־היית בבדיקה, אפשר היה למנוע את האסון.

הגעת הרכבים אנגליים, על־ידי שתי צעירות שיצאו באיטליה רק שבועיים, ובידן כרטיסי־טיסה ליש־ראל שנרכשו ברומא, צריכה היתה לעורר חשד בעיני הפקיד. צעירות אלה צריכות היו לעבור בדיקה הרבה יותר יסודית כאשר יתר הנוסעים — ואז היה מתגלה החומר הנפץ במקל־פון.

שרה ש. הרשמיין

תל־אביב

צבע הדגל וגובה הגלים

ההודעות ברדיו בדבר גובה הגלים לא תמיד משקפות את המציאות ב־ים. לפעמים הגלים אינם גבוהים אך זרמים חזקים, ובחוף מתנוסס דגל אדום או שחור.

לאנשים רבים הנסיעה לים כרוכה במאמצים רבים וכשהם רואים דגל שחור רבה אכזבתם.

לכן כדאי להודיע על צבע הדגל במקום על גובה הגלים.

אברהם רבין

תל־אביב

ראיתי שמעתי

25 שנה ליחידת המיעוטים

יחידת המיעוטים בצה"ל חוגגת בימים אלה מלאות 25 שנה ליסודה. חיילי היחידה תורמים כיום כפי שתרמו בעבר תרומה נכבדה לבטחונה של המדינה ומאחוריהם עבר עשיר של מעשי גבורה, הושיה ודבקות במטרה. רבים מהם נפלו על משמרתם ובנו בכך את הברית „בין העם הדרוזי לבין העם היהודי שלא נכתבה על פיסת ניר בלבד אלא נחתמה בדמם של לוחמים מבני הדרוזים, הצ'רקסים ומיעוטים אחרים" — כפי שאמר אחד הנכ־בדים הדרוזים.

לראשונה פעלו פלוגות בני המיעוטים במבצע „חירם" שנערך בסוף אוקטובר 1948. עם קום המדינה השתתפה היחידה על מתנדבים אולם במחצית 1956, הדרוזים ספורים לפני מבצע „קדש", נענתה ממשלת ישראל לתביעת נכבדי הדרוזים והחליטה להחיל את „חוק שירות בטחון" על בני העדה.

במלחמת ששת־הימים ולאחריה לחמו חיילי יחידת המיעוטים שכם אחד עם שאר יחידות צה"ל ותרמו את חלקם בעמידה האיתנה לאורך קוי הפסקת האש.

בוייסי וירושלים

בברכו באהרה ערב, בירושלים את הסנאטור האמריקאי פרנק צ'ארץ' ממדינת אידאהו, שהגיע לביקור קצר בישראל, התבדח שר החוץ אבא אבן:

„שאלתי את המנהל הכללי של המשרד שלי, איזו היא בירת איידאהו. הוא לא ידע. עלולות היו להיות לדבר תוצאות חמורות לגבינו, אילולא המזכירה הטלפנית שלו לא ידעה זאת..."

להט מזכיר הסנאטור, מיכאל ארנון, שישב ליד השולחן: „הבירה היא בויסי". העיר אבן: אני רואה שביקורו כאן עשה שיפורי בית!"

הסנאטור צ'ארץ', חבר ועדת החוץ של הסנאט ומבקורבי המועמד הדמוקרטי ג'ורג' מקגאוורן, הגיב על כך בתום תשובה שלו: „אני דווקא ידעתי איזו הבירה שלכם לפני שידעתי איזו הבירה של מדינת איידאהו. על ירושלים שמעתי כשהייתי עוד על ברכי אבי."

רשמים מצפת

הגעתי עם תיירים לצפת והם ביקשו לקנות שעון לזכר. פניתי למוכר שעונים ושאלתי כמה עולה השעון. „חצי לירה, זה בסדר". כשהגעתי הביתה לשיבוץ התחשבות, הסכים למכור את השעון בחצי לירה. אחר כך הבהיר לי שמחיר השעון 45 אג'.

הגענו לבית־הכנסת הספרדי של האר"י, מעל בית־הקברות. רציתי להסביר לאורחי את פעולת הכלה במקום זה בכתובת המתרה ואה יהודי על בית־הכנסת. לפתע התנפלה עלינו האשה השומרת בפתח בית־הכנסת ודרשה מכל אחד לירה אחת. לשאלתי תמורת מה התשלום. השיבה: „על לבקות! חזן ליכים ביראים לא עושה לכו כסף" כרטיסים לא היו בדויחה כדי לתיתם הבירה „הבי־כנסת" בלתי הוחיים אלה וגם שפה משותפת עם התיירים לא היתה לה כדי להסביר להם את הדברים החשובים ביותר בבנין.

לעומת זאת שונה היתה בבירית המצודה. השומר קיבל אותנו בברכה לבבית. היה מוכן להסביר הכל וגם לספר על הכפים. בעברנו ליד פינה אחד הבתים ראינו קופה ועליה שלט: „אם הבקור מצא חן בעיניך ואתה רוצה לתרום להחזקתו, הכל לתרום כאן. בעידה המקום מבקש לכלת הגיל למשור התדיבץ במשרד הצבורי".

ר.ג.

אינגמר ברגמן מביים לטלוויזיה

לראשונה בהיאיה של מיטב החלים בבאי הקולנוע אינג־מאר ברגמן להיכנס למדיום הטלויזיה. בזו החל ברגמאן להפ־יק סדרה בת 6 פרקים לטלוויזיה השוודית. הנושא של סדרה זו אינו ידוע, אך נמסר כי עיסוקה באנשים — נשואין והיי־ביתה.

התפקיד הראשי הנשי נמסר להשחקנית הנורווגית ליב אולמאן. א. ברגמן יבוא החודש להתקיים נחייב בתיאטרון המלכותי הדבי את ה„מיזאנטרופ" למולייר.

ר"ה

PHILCO
זה ממש אוצר
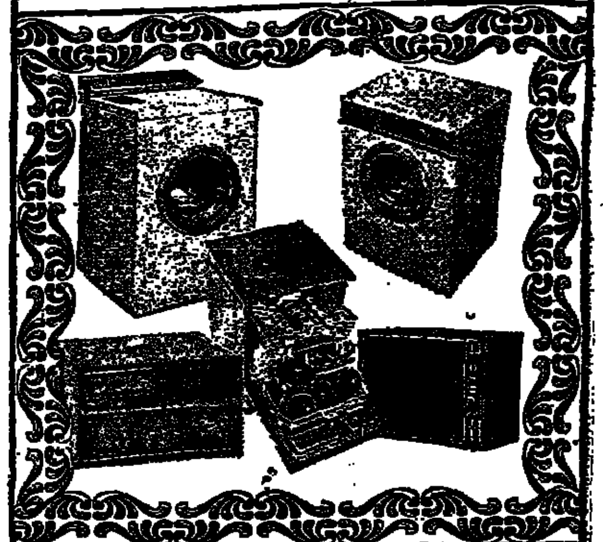
* מכונות כביסה * טלוויזיות * מכונות יבוש
* מדיחי כלים * מזגני אויר תוצרת ארה"ב
פילקו תמיד באיכות עולמית
PHILCO
איזור התעשיה בת ים, רח' השוללים 9, טל: 86 01 11

לא הוחזר קצב עבודה מלא בקריית הפלדה

סברה: שביתת האטה

מאת יהודה אריאל, סופר "הארץ"

קצב העבודה המלא בקרית ה־פלדה לא חזר לקדמותו שלושה ימים אחרי תום השביתה שנמ־שכה שבוע וחצי. פועלי הפירגול טוענים שלא הוחלד את העבודה בקצב המלא ואחדים אף מודים שיש שביתת האטה כיוון שהעוב־דים מתנגדים להסדרי העבודה החדשים אשר הנהלת המפעל רו־צה לכפותם עליהם.

מנהל קרית הפלדה, מר דוד סלע, הודה אתמול כי עדיין לא חזר קצב הייצור לקדמותו במפעל הפירגול. הוא הביע את תקוותו שתוך יום או יומיים יחזור הקצב כפי שהיה.

כן הודה שיש רושם כי נער־כת שביתת האטה, אך הוא סבור שהיא תחוסל, כיוון שרוב הפוע־לים אינם מסכימים להשבתת ה־מפעל בצורה כלשהי.

מטעם מועצת פועלי עכו נמסר שלא ידוע להם על שביתת האטה, ויש ליחס את קצב העבודה האיטי לכך שלא כל הפועלים חזרו מהחופ־שה, אליה נשלחו בפרוץ השביתה.

נמכר בואינג נוסף ששופץ ע"י התעשיה האוירית

(ע). התעשיה האוירית מכרה ל־חברת תעופה אירופית, מטוס נוסף מדגם בואינג 707, מכלל המטוסים ששופצו על־ידיה.

כפי שנמסר, הבטיחה לעצמה או־תה חברה אופציה לרכישת מטוס נוסף מסוג זה. עד כה הצליחה ה־תעשיה האוירית למכור 2 מ־13 המ־טוסים שרכשה מחברת ט. וו. א.

נוסף לכך החכירה התעשיה ה־אוירית מטוס משופץ מדגם בואינג 707 לחברה אירופית אחרת. כפי שנמסר, התשלום המתקבל כדמי־חכירה מכסה את כל הוצאות הריבית של ההלוואה שנתקבלה מהבנק ליבוא למימון עיסקת הבואינגים.

בחוגי ענף התעופה בחו"ל פירס־מו בתחילת שנה זו ידיעה בה נאמר שאם יעלה בידי התעשיה האוירית למכור במשך השנה חמישה מה־מטוסים האלה, תכסה על־ידי כך את השקעתה בסך 6 מיליון דולר וכל מכירה של מטוס נוסף תהיה רווח נקי.

נבחרו 34 נציגי רשויות לגוף הבוחר לרבנות

(ל.ע.מ.). כנס ראשי ערים ו־מועצות המקומיות והאזוריות בחירת 34 נציגים בגוף הבוחר המל על־ידי ועדת הבחירות, מועצת הרבנות הראשית, בנוכך, היכל שלמה בירושלים. בכנס השתתפו 38 נציגים שהגיעו מכל צות הארץ להשתתף בבחירת נציגים לגוף הבוחר למועצת רבנות הראשית.

לאחר מנין הקולות שבו השתתפו ם שני נציגי הבוחרים, נבחרו ה־נציגים הבאים: לוד — צבי איצ־יוביץ; מזכרת בתיה — רפאל ויסה; זכרון יעקב — יצחק לוי; פרדס־כא זאב גלר; קרית הכרמל — אליאס כרמל; שדרות — יהונתן ערה; עזתה — א. רחמן; יבנה — אפרים לוי; שלומי — דוד חנן; דימ — דב ברזילי; יהוד — סעדיה תהובה; מרום הגליל — ש. קדוש; נס־ציונה — ישראל שמיד; קרית מלאכי — דוד אלבג עבדי; יקנעם — אילן גבריאלי; נצרת עלית־מרדכי אלון; בית שמש — עמרם לוק; כפר יונה — יצחק איש שלום; טבריה — משה צחר; צפת — אליהו קדוש; מעלות הגליל — א. וקראת; עכו — ישראל דורון; מבשרת ציון — נתנאל גבאי; רכסים — סלים ארבילי; קרית־ים — בנימין אפרת; קרית עקרון — יחיא אהרוני; מטה יהודה — ב. כהן; רחובות — שמואל רכסמן; אור יהודה — יחזקאל קוז; מרחבים — ח. שרביץ; הרצליה — יוסף גבו; אופקים — יחיאל בנטוב; מנחמיה — בנימין שלימא; גני תקוה — פרץ סבן.

34 נציגים אלה מצטרפים ל־12 ראשי הערים הגדולות אשר כבר נכללו אוטומטית בגוף הבוחר ל־מועצת הרבנות הראשית.

בקונגרס ידידי הרוקחות:

סמי הרגעה — כן, אבל רק לפי מירשם של הרופא

גלולות מהורמון-זכרי — אמצעי למניעת מכת-חום

(ע). ההשפעה ההיפנוטית של סמי הרגעה על בני אדם והנטיה ל־התמכר בסמים אלה יותר ויותר נוכח התגברות המתח של החיים היומיומיים בתקופה האחרונה — היו אתמול אחד הנושאים המרכ־זיים בדיונים המדעיים של הקונ־גרס העולמי השני של ידידי ה־רוקחות הישראלית, שנערך במלון שרתון בתל־אביב.

את הבעיה חקרו פרופ' יצחק ניר וגב' סוניה סאבס מבית־הספר לרו־קחות בירושלים. הבעיה התעוררה כאשר התברר שלסמי הרגעה ישנה גם השפעה מרדימה ואנשים הנוט־לים סמים כאלה, לפעמים גם ללא מרשם של רופא ובשעות היום, עלו־לים להרדם בזמן בלתי־רצוי, כמו בשעת נהיגה במכונית למשל. לכן נערכים מחקרים במגמה להגיע לחו־מרים מרגיעים אשר בהם אפשר יהיה להפיק שילוב של הרגעה והתעור־רות, ולאו דווקא נטיה לשינה. לעו־מת זאת, סמי־הרגעה הנלקחים בלי־לה — רצוי שיהיה בהם תמריץ ל־שינה.

כדי להסביר את ההשפעה ההיפ־נוטית על האדם נערכו מחקרים ב־חיות אחוזות בלוטת האיצטרובל, ה־נמצאת בין המוח הגדול והקטן. המח־קרים הללו, כי על־ידי גילוי השפע־תם של הסמים על בלוטה זו אפשר לדעת מה יהיה שילוב החומרים הר־צוי להרגעת האדם בכל מקרה. צויין, כי שילובי־חומרים זה העמיד לרשות הרפואה חומר מרגיע חזק פי שלו־שה מן המקובל.

פרופ' ניר קבע, כי בתנאי־המתח שבהם אנו חיים כיום אין מנוס מ־הזדקקות לסמי־הרגעה, שהם חומרים סינתטיים הנמצאים בשוק במיגוון רב. לדעתו אין הכרח לקחת סמי הר־געה, אך כשנתקלים בבעיות ומבק־שים מפלט מן המתח — אין סיבה שלא להזדקק להם. עם זאת הטעים, כי את כל תרופות ההרגעה יש לק־חת רק לפי מירשם של רופא.

נושא אחר שהועלה בדיוני הקונ־גרס היה היתרון של ניתוחים בהר־דמה מקומית על אלה המבוצעים ב־הרדמה כללית. לדעת החוקרים רצוי לנתח בהרדמה מקומית, בתנאי ש־תעמוד בעינה עד גמר הניתוח.

על האפשרויות להציל ממוות אנ־שים שלקו במכת חום, שרב או תו־פעת של זחק־חום (תגובת האדם ל־הופעות קשות כאלה המסתיימות ב־שבירת התנגדות של הגוף), הרצה בקונגרס פרופ' פ. ג. זולמן מבית־הספר לרוקחות בירושלים. פרופ' זולמן ואנשי צוותו עסקו בחקר בעיה זו האופיינית לישראל וערכו נסיונות בבני אדם ובחולדות. הוברר שישנם אנשים המגיבים לפני שרב (חמסין) על־ידי כאבי ראש וגרדים שונים, ויש כאלה הנכנסים למצב של אפיסת כוחות ביום השרב. על־ידי נסיונות בחולדות גילו החוקרים דרכים לטיפול מעשי ולהצלת חיי בני אדם. "זכור מקרהו של הבישוף פיק שמצא את מותו במדבר יהודה. אם היה הבישוף נוטל יום אחד לפני הסיור במדבר טבליות מיוחדות ה־מופקות מהורמון המין הזכרי או ה־כיסבאורלים — לא היה מת ממכת החום או השרב", אמר פרופ' זולמן.

פרופ' זולמן מציע לכל אותם אנ־שים היוצאים לטיול במדבר או ל־סיורים ממושכים באזורים צחיחים לקחת אתם תרופות מתאימות, ש־ימנעו מהם סבל וסכנת מוות כתוצאה מהחום והשרב. תרופות אלה אפשר להשיג במחלקה לפרמקולוגיה שימו־שית בבית־הספר לרוקחות בירוש־לים.

סינדיקט היהלומים העלה מחיר חומר הגלם

מאת כופרו הכלכלי של "הארץ"

ה"סינדיקט הבינלאומי ליהלומים" הודיע השבוע ליהלומנים הישראלים על העלאת מחיר חומר הגלם בששה אחוזים בממוצע.

ההתייקרות הגדולה ביותר מ־10 אחוזים. אבנים קטנות לניסור לא התייקרו.

הסינדיקט שינה את מערכת המחי־רים שלו בישראל, בבלגיה ובהודו, במגמה לתת עדיפות לבלגיה. בין השאר נקבע, כי הודו תקבל יהלומים מתוצרת יותר טובה שעד כה היא לא קיבלה — זאת בכדי להקשות עליה, מאחר שבארץ זו אין כומ־חים די הצורך לליטוש אבנים כאלה.

העלאת המחירים מוסברת בעליה הגדולה במחירי הזהב בשוק הבינ־לאומי וירידת ערכו של הדולר. סבו־רים שעליה זו לא תשפיע במידה רבה על מכירת התוצרת הישראלית לחוץ לארץ, בשל הדרישה הטובה שיש כיום ליהלומים המעובדים.

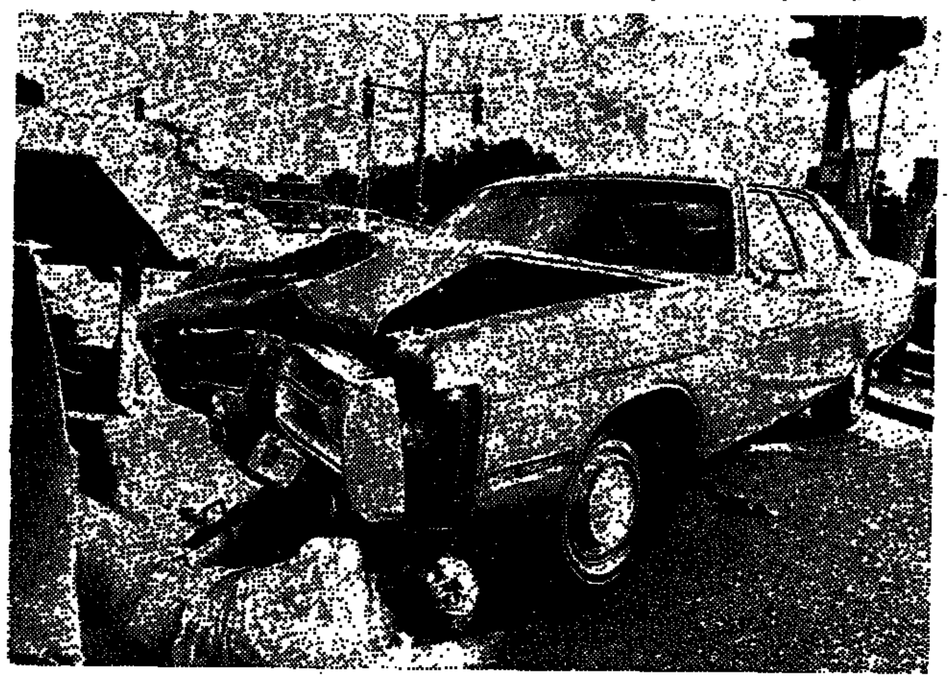

מכוניתו המרוסקת של שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, בעקבות תאונת הדרכים אתמול בצומת כביש החוף — כפר נטר.

באכסניות. הנוער שבשכונת בית־וגן בירושלים יפתחים היום סמי־נר שנמשך שלושה ימים לעולים חד־שים מבריקים הנמצאים בישראל מהחדשיים עד שנה. הסמינר אורגן זו הפעם הראשונה על־ידי מרכז ה־הסברה שליד משרד החינוך והתר־בות.

אלמוגי נפצע קל בתאונה; נבדק בבי"ח – הוחזר לביתו

(ע). שר־העבודה, מר יוסף אל־מוגי, נפצע אתמול בבוקר בצורה קלה, בתאונת דרכים בצומת כביש החוף — כפר נטר.

התאונה אירעה, כאשר מכונית ה־שר (מספרה 104) שהיתה נהוגה על־ידי נהגו, הגיעה לצומת מכיוון צפון. אותה שעה בדיוק נכנס לצומת טנדר אורחי ושתי המכוניות התנגשו. השר נחבט בשמשה הקדמית של הרכב ונפצע קלות בראשו.

נהגו של השר לא נפצע. נהג ה־טנדר ושנים מנוסעיו נפצעו והועברו לבית־החולים הלל יפה ומאיר.

מר אלמוגי הועבר לצורך בדיקות לבית־החולים רמבים בחיפה. טיפול ראשון קיבל בבי"ח הלל יפה שב־חדרה.

בבאה השר את בית החולים, ב־דרכו לביתו, העיר בבדיחות הדעת: "הרופאים קבעו שכפי הנראה אצ־טרך להמשיך לחיות עוד כמה שנים".

נמסר שהשר מקווה לשוב לעבו־דתו ביום א'.

התאוששות בנמל לוד

עליה בתנועת הנוסעים

(ע). — למרות ירידה במספר ה־נוסעים שהורגשה אחרי התקפת הרצח בנמל התעופה לוד בחודש מאי ה־שנה, ירידה שנמשכה כשבועים, הת־אוששה ביולי תנועת התיירים ו־חודש זה נסתיים בעליה של 17 אחוז במספר הנוסעים, לעומת אותו חודש ב־1971.

פרטים אלה נודעו ביום ד' ממקו־רות בנמל התעופה, אשר ציינו עוד שבחודש יולי השנה היתה אמנם ירי־דה במספר הנוסעים לישראל לעו־מת אשתקד, (87,438 לעומת 90,487), אך הדגישו כי ביולי בשנה שעב־רה הגיע מספר התיירים לשיא ללא תקדים (בחודש אחד). על כן אין ליחס לדעתם חשיבות רבה לירידה בשעור 3.4 אחוזים באותו חודש ה־שנה. על אף הירידה ביולי, מכרה אל על עליה של 4.7 אחוזים ב־מספר הנוסעים שבאו לארץ במטו־סיה באותו חודש, לעומת יולי 1971 שחברות התעופה הזרות הפועלות בישראל סבלו מירידה של 9,3 אחו־זים במספר הנוסעים הנכנסים ביולי, לעומת אותו חודש ב־1971.

ה. זיידל: יש לסיים שביתת עלית ללא מנצחים ומנוצחים

"נוכח הסכנה של שביתת עלית — אחת השביתות הארוכות ביותר בשנים האחרונות — על המעסי־קים העובדים לא להתגבר בעבודה יקרה והוך גבירתה ורבנין־טוב להי־ביע לפתרון, לשם חיסול המהיר של השביתה" — אמר אתמול מר הלל זיידל, יו"ר סיעת ל"ע בהסתדרות, בישיבת הוועדה המרכזית של תנועת העבודה הליברלית.

מר זיידל ציין, כי אין גם להקפיד בסכסוך עבודה קשה זה, על "מירשם פסנטים" של הצעה הגואלת אם היא נובעת מיוזמה מזכיר מועצת פועלי נצרת עלית, מר מ. אריאב, מבוזכי ארגון פועלי המזון, מר א. בריתיים או ממוסדות ההסתדרות העובדים.

המטרה העיקרית צריכה להיות עתה סיום השביתה תוך הסכמת ה־מעסיקים לבחון את הנהגתו בשל־בים של שכר התחלתי שווה לפועל ולפועלת כמהלים ובביצוע ניתוח עי־סוקים והערכתם, לשם קביעת הדירוג המקצועי הדרגות השכר הכוננות — סיכם מר זיידל.

א. רובינשטיין — נשיא ארגון בי"ל למשפט ציבורי השוואתי

פרופ' אמנון רובינשטיין, דיקאן הפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל־אביב וחבר מערכת "הארץ" נב־חר כנשיא הארגון הבינלאומי למש־פט ציבורי השוואתי. בארגון חברים מישפטנים מארצות שונות באסיה באפריקה, באירופה, ובארצות־הב־רית, ומשתתפים בו גם משפטנים מ־מדינות ערב.

בכינוס האחרון של הארגון בפרי־בורגבה בין ה־15 באוגוסט ל־19 בו, פרופ' רובינשטיין נבחר כנשיא ה־ארגון עם סיום כהונתו של הנשיא הקודם, פרופ' לאזאריה מיפאן.

בכינוס השתתף גם פרופ' זאב צל־טנר יו"ר עבודת עמיתי הפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל־אביב.

(ע). ראש מחלקת הבינוי ב־מטכ"ל ... אנגלנדר פרס ... מקד ... — [illegible]

תוצאות בדיקה בבי"ח:

תוספת כוח־אדם לא־מקצועי תקל על האחיות

מאת סופר "הארץ" בירושלים

בדיקה שערך צוות של המכון ל־פריון העבודה והייצור באחד מבתי־החולים במרכז הארץ, העלתה ש־25 אחוזים מכלל המקרים אשר הו־באו לבית־החולים, יכלו להסתפק בקבלת עזרה ראשונה במרפאות חוץ, במקום להזדקק לשירותי חדרי המיון. עוד התגלה במהלך הבדיקה שכ־40 אחוזים מהזמן המושקע על־ידי האח־יות במחלקות האשפוז, מוקדש ל־פעולות הניתנות לבצוע על־ידי כח אדם לא מיומן. בעקבות זאת נערכה בבית־החולים בדיקה בדבר האפשרות ל־הקל מהעומס המוטל על האחיות, על־ידי הוספת קבוצה של כח אדם לא מקצועי. נמצא זה עשוי להיות בעל השלכות ברורות בנוכח העבודה ש־בחסר גדול באחיות.

בחקר הפיילוט נערך בבית החו־לים, בהשגחה בפעולה של עליה — ועדת השרים לעידוד ליעיל השירות. בחקירה היגים נעשו עד כה בבב־עה במפעלים פרטיים ומוסדות ציבור שונים הנמצאים במסר לשר העבו־דה מר יוסף אלמוגי.

מחאה על שיטת המכרזים בשיווק בשר

מאת סופר "הארץ" בירושלים

מחאה חריפה על שיטת המכרזים הנהוגה כיום בשיווק הבשר, המיי־קרת את הבשר לצרכן ומונעת מציב־רות קצבים בירושלים את השיווק של בשר קפוא בפירוק, בשלחה את־כל.

מברקים בענין זה נשלחו לשר המסחר והתעשיה מר ח. בר־לב, מנ־כ"ל משרדו מר ג. להב ולמבוגה על המחירים ד"ר מ. מנדלבאום על־ידי מזכיר האיגוד הארצי למסחר ב־ירושלים מר י. ציטמן.

נחתם הסכם בענף הבעלים והתפרות

הסכם עבודה לשנים 3/1972 בתע־שיית הבעלים והתפרות נחתם ה־שבוע בין ההסתדרות פועלי הטכסטיל, ההלבשה והעור לבין התאחדות בעלי התעשיה ומחלקה העבודה ב־התאחדות התעשיינים.

"קיס מי" — סרטון הפרסומת של השנה

הסרטון קיס כי של פז היה בע"ב הנבחר כסרטון הטוב במסגרת ה־שבוע לסרטוני פרסומת בישראל ה־נערך על ידי האגוד הישראלי לפירסום, במסגרת החדש האמנות בצפת. הסרטון הוכן והופק על ידי פלד — פירסום ויחסי ציבור בע"מ, בבויים של אילן אלדד. למסגרת הוגשו 58 סרטונים.

צעיר ברח מכלא תל-מונד

(ע). יחיאל זהר, בן 19, מפתח־תקוה, שנידון לפני כמה חודשים ל־שלוש שנות מאסר, ברח שלשום ב־ערב מכלא תל־מונד. ... שהתפשו לטקס. הסו־הרים ... כל הלילה את האזור — ללא תוצאות.

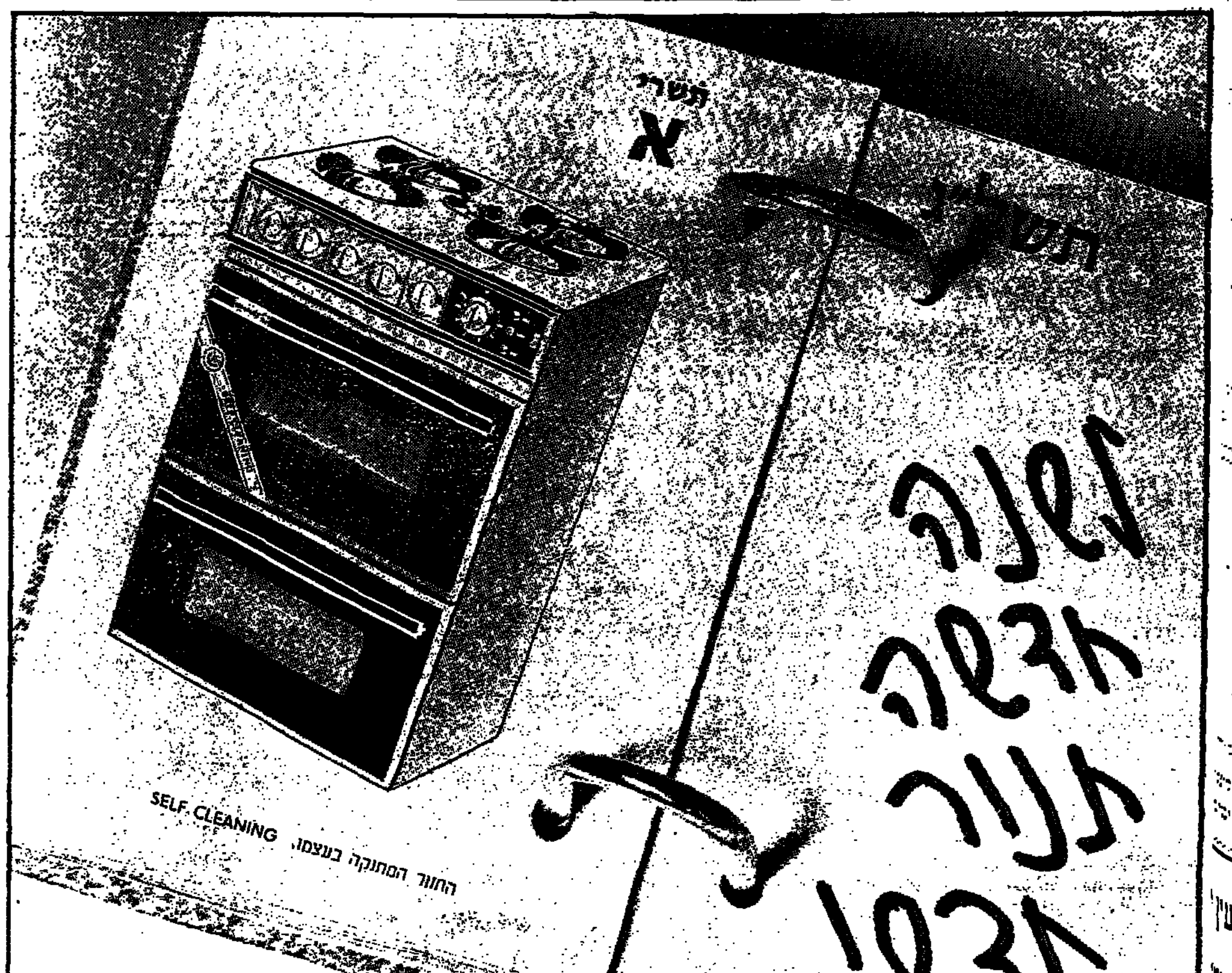

זהו רק אחד מתוך שפע הדגמים החדשים אותם מציעה לך חברת תנורי שביט.

תנורי־שביט מייצרת את הדגמים החדישים והמשוכללים ביותר של תנורי גז, תנורי חשמל ושילוב של גז וחשמל בגדלים שונים ובמחירים שונים.
45 שנות נסיון וידע מעורבים הם ערובה לאיכות ולשירות מהימן.

אנו מייצרים כל תנור שאת מבקשת וכל מה שאת מבקשת בתנור.

תנורי שביט
החברה הותיקה והגדולה ביותר בארץ לייצור תנורים.
סלון תצוגה ומכירות: רח' אלנבי 39 תל־אביב. טל. 50677 וסוכני שביט בארץ.

מלאי צער ויגון

אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של ראש משפחתנו

פרופ' **ברוך** בן הרב אברהם אריה

קורצווייל

ההלויה תצא היום, יום ו' ט"ו באלול תשל"ב 25.8.72 בשעה 10.00 בבוקר מרחבת בית הכנסת שבקמפוס אוניברסיטה בר־אילן לבית העלמין בקרית שאול.

אשתו
בתו
אחיו
ובני המשפחה

אנו אבלים על מותו הפתאומי

של הסופר הגדול

ושל הידיד הנאמן של הוצאתנו

ברוך קורצווייל ז"ל

הוצאת שוקן

אוניברסיטה בר־אילן

הסינאט

והסגל האקדמי, ההנהלה וחבר העובדים

מתאבלים מרה על פטירתו ללא עת של מו"ר

פרופ' **ברוך** בן הרב אברהם אריה

קורצווייל

ראש המחלקה לספרות עברית ולספרות עולם

ממיסדי האוניברסיטה ומעמודי התווך שלה

ההלויה תצא מרחבת בית הכנסת שבקמפוס האוניברסיטה היום יום ו', ט"ו באלול (25.8.72), בשעה 10.00 בבוקר, לבית העלמין שבקרית־שאול

אוניברסיטה בר־אילן

מורי המחלקה לספרות עברית ולספרות עולם ותלמידיה

מתאבלים מרה על פטירתו ללא עת של מו"ר

פרופ' **ברוך** בן הרב אברהם אריה

קורצווייל

ראש המחלקה ומנחה יהודותיה

יקירתנו

רות רגב

לבית ויינהאוזן

איננה

ההלויה תצא היום, יום ששי, ט"ו אלול תשל"ב 25.8.72 בשעה 14.00 מבית העם במולדת

שמעון רגב
המשפחה
ובית מולדת

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של

אמי וסבתנו היקרה

פנינה (פרל) **בלייער**

לבית גולדשמיד

ההלויה תתקיים היום יום ששי, 25.8.72 בשעה 11.30 בבית העלמין האיזורי בחולון.
נפגשים ליד הכניסה בשער החדש

בנה, כלתה, נכדיה
וכל בני המשפחה

פניה לוין (ליטא דקשוק)

איננה

המתאבלים:

בנה:	לוין יוסף, רעננה
בנותיה:	לוינגר דבורה, צבי
	ד"ר לינצקי אידה, נהריה
	לוין יהודית, חיפה
	ומשפחותיהם

על מועד ההלויה נא להתקשר טל: 920384, נהריה

אזכרה וגילוי מצבה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

רפאל ברון (רפאלי) ז"ל

התקיים ביום ראשון י"ז אלול, תשל"ב (27.8.72) בשעה 16.00 אחה"צ, בבית הקברות ההדר בחיפה (כפר סמיר). נפגשים ליד השער.

אוטובוס יצא מבית המנוח, ברח' כסדה 7, בשעה 15.30.

הודעתנו לכל מכריו.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירת יקירנו

שלום קנטור ז"ל

תתקיים אזכרה

ביום ג' 29.8.72 י"ט אלול תשל"ב שעה 3.00 אחה"צ בני המשפחה, ידידים ומכרים מתאספים ליד שער בית־העלמין בחולון.

هكذا من الأمل

אוירה לוהטת בבורסה

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

אוירה לוהטת שררה בבורסה בסוף השבוע. המחזורים גדלו בהתמדה ו־אתמול נקשרו בין כותלי הבורסה עסקות בסך 5.3 מיליון ל״י, מזה 3.4 מיליון ל״י בשלב השערים ה־משתנים. השערים הרקיעו מעלה מע־לה, והציבו שיאים חדשים. ימי הגיאות של אפריל שבו לפקוד אלנ־בי בתל־אביב.

פתיחת המסחר בראשית השבוע היתה אטית והססנית. על השוק הש־פיעה הירידה התלולה בשערי הכשרת הישוב. גרמה לכך גם הודעת החברה על חלוקת דיבידנד בשעור 11%, כמו בשנה שעברה. אולם התברר כי חלק מהצטבנות יש לייחס גם למאבק שהחל להתנהל מאחורי הקלעים לגבי גודל ההנפקה של האמיסיה הקרובה. התילה החליטה החברה על הנפקת זכויות ביחס של 3:1. ביום ו' שעבר נודע לפתע לחברי קונסורציום של הבנקים כי החברה מבקשת להנפיק זכויות ביחס של 2:1, כלומר הגדלת ההון ב־6,661,104 מניות חדשות. כדי להפיג חששות והתחמים התחייבו קק״ל וקרן היסוד לרכוש זכויות בש־עת המסחר בהן בבורסה בסך 300 אלף ל״י, במידה שמחיר הזכויות יירד למטה מחצי המחיר המתיאמטי של הזכויות. אולם ההחלטה מעונה עדיין אשור ועדת הנכסים וההתחיי־בויות של נאמני הסוכנות, העומדת להתכנס ביום א' הקרוב.

במשך השבוע נרגעו הרוחות, שכן בגיתוח סופי ייקבע יחס המשקיעים לגבי מניות הכשרת הישוב — היש־נות והחדשות — לפי שני קריטריו־נים שטרם ידועים: מהו שווי הנכ־סים של החברה ומה יהיה מחיר הזכויות.

ואולם בנפרד מהתפתחות זו היתה הבורסה השבוע עדה לזרימת כספים בהיקף הולך וגובר כפי שמראים ה־מחזורים היומיים (מיליוני ל״י):

יום	בבורסה	כחוץ לבורסה
א'	2.90	1.20
ב'	2.45	1.15
ג'	2.75	0.80
ד'	3.80	0.90
ה'	5.30	

אין תימה שהביקוש הגובר למניות דוחף את השערים כלפי מעלה. במי־דה מסויימת נוצר מעין מעגל קס־מים: ככל שהשערים עלו והגיעו לשיאים חדשים, איבדו אנשי הבור־סה את התחושת המושגים להם הור־גלו תקופה ארוכה והתפסו להרגשה שלמעשה נפרצו כל הסכרים והכל ייתכן. הנה דוגמאות אחדות: החברה המרכזית הגיעה ל־270 בעוד שהקר־פה ארוכה התקשתה לפרוץ את כתו־סום ה־200. דבר דומה לגבי תעל שהגיעה אתמול ל־275. פועלים להש־קעות כבר ניצבת ב־237 ודיסקונט להשקעות (החדשות) הציבו שיא של 241.

הדולר נתיד נשאר בסוף השבוע על רמה של 4.25 ל״י לאחר מחזור בסך 150,000 דולר. בשוק השחור נסחר הדולר לפי 4.40—4.41 ל״י. המארק הגרמני — 1.37 ל״י. הפראנק ה־שווייצי — 1.17 ל״י; הפראנק ה־צרפתי — 0.88 ל״י. הליש — 10.50 ל״י. הזהב 9,600 ל״י הק״ג.

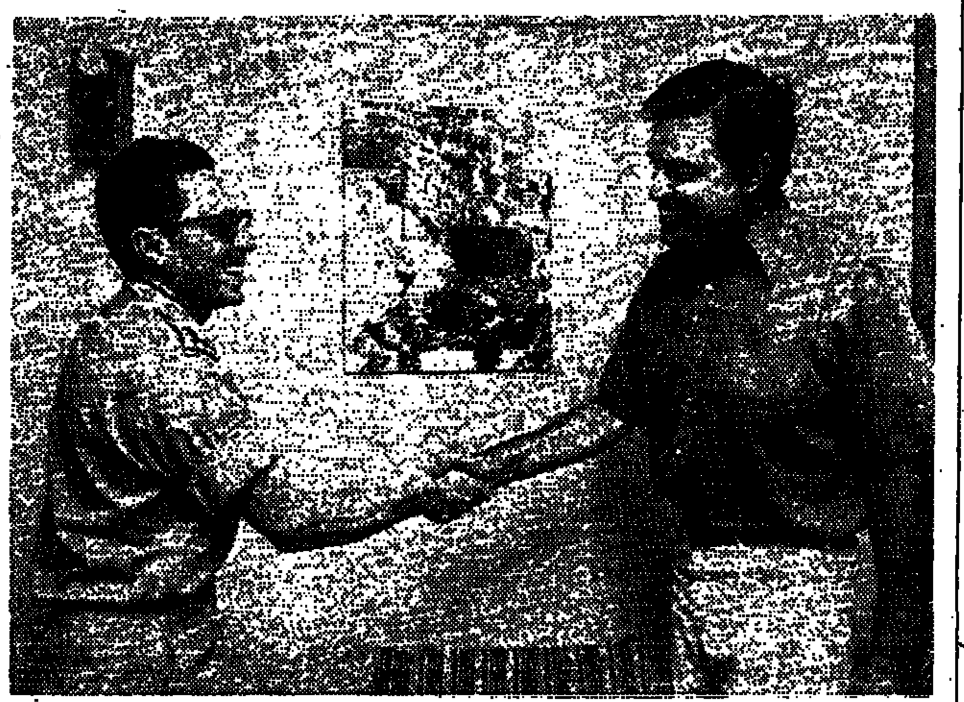

סנאטור פראנק צ׳רץ, ממקורבי סנאטור ג׳ורג׳ מק גאוורן, בפגישתו אתמול עם ראש אגף מודיעין, האלוף אהרון יריב.

סניפי הלואה וחסכון יעברו לבל״ל מראשית ספטמבר

מאת סופר „הארץ" בחיפה

11 סניפי אגודה הדדית הלהואה וחסכון, שנוסדה לפני 50 שנה ב־חיפה, יעברו הול מראשית ספטמ־בר לבנק הלאומי. הסכם סופי בענין זה נחתם אתמול בתל אביב בין הנ־הלת הלהואה וחסכון (המונה כ־21 אלף חברים) לבין הנהלת הבנק ה־לאומי.

הבנק הלאומי יגזול את כל ה־פעולות הבנקאיות של הלוואה ו־חסכון, אולם האגודה בשם זה תוסיף לפעול כמכשיר עזרה הדדית ומתן הלוואות בריבית נמוכה לחבריה.

כד בבד עם ההסכם, יעביר הבנק הלאומי לרשות בנק הפועלים רש־יונות לפתיחת ששה סניפי בנק ב־חיפה.

4 צעירים נעצרו כשניסו לפרוץ מכולת

(ע). ארבעה צעירים בני 17 — 20, שניסו לפרוץ לחנות מכולת ב־תל־אביב, נלכדו אתמול לפנות בו־קר על־ידי המשטרה.

ההכנסות מהמסגבות בחודשים

ינואר הדי סוף יולי השנה הסתכמו ב־122 מיליון דולר — עליה של 6 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בקשת ערעור בענין כביש־המריבה

(ע.) — בעקבות צו מניעה זמני שהוצא השבוע על ידי שופט שלום, האוסר על מע״צ להמשיך בעבודות ההרחבה של כביש־המריבה ליד נוה־מגן — פנתה מע״צ אתמול לבית המשפט המחוזי בתל־אביב וביקשה רשות לערער על החלטה זו.

צו־המניעה הזמני ניתן על ידי שופט השלום התל־אביבי מר י. ד. זוהר, לבקשת בני הזוג ד״ר משה וריבה קלמן. הם פנו השבוע לבית משפט השלום וביקשו לתת את הצו בטענה, שהעבודות נעשות שלא ב־התאם לתכנית המיתאר המאושרת. כן טענו, שעקב העבודה לא יישאר פס־ירק ברוחב של 20 מטרים בין הגרותיהם לבין הכביש.

השופט זוהר לא סיים את הדיון בענין וביגתיים הוציא את צו ה־מניעה הזמני, שתוקפו עד יום א' הקרוב, מועד חידוש הדיון בבית־המשפט.

אתמול הגישה מע״צ בקשה לער־ער על החלטת שופט השלום. מע״צ טוענת כי לשופט השלום לא היתה סמכות להוציא צו מניעה נגד ה־מדינה. כמו כן טוענת היא כי ד״ר קלמן הודה במכתב משנת 1965, כי הזיו את גדר הצרו ולכן הוא מסיג גבול לכיוון הכביש.

הדיון בבקשת צו המניעה הקבוע יתחדש בבית משפט השלום ביום א', אולם עדיין לא נקבע מועד ל־דיון בבית המשפט המחוזי בבקשת הרשות של מע״צ לערער על ה־החלטה.

מדד שערי המניות בבורסה התל-אביבית
100 — 31.3.67

	24.8.72	23.8.72
מדד כללי	261.01	259.46
כספים וביטוח	203.32	201.17
מקרקעין	247.39	245.48
תעשייה ומסחר	404.28	403.39
חברות להשקעה	219.87	217.82
חברות נפט	228.48	229.31

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

24.8.72

מניות — תעשיה, מסחר ושירותים

חשמל (ש)	62	+0.5	62
אליאנס ב' (ש)	799	—1	800
אלקו 1 (ש)	119		121
אלקו 2.5 (מ)	119.5	+1.5	122
אלקטרה 1 (ש)	276		255
אלקטרה 5 (ש)	268.5	—10	247
ארגמן (ש)	415	+6	
ארגמן (מ)	418		413
ארגמן ר״מ (מ)	417.5	—5.5	417
אתא ב' (ש)	170.5	+0.5	169
אתא ג' (ש)	169		169.5
אתא משנה (ש)	159.5	—0.5	159.5
בית הרכב (מ)	73	—1	74
דובק ר״מ (מ)	442	—8	447
קרור 1 (ש)	411		
קרור 10 (ש)	376.5	+3.5	372
כבלים (מ)	186.5		187.5
סריב ר״מ (מ)	157.5		157
ספנות (ש)	188.5	—1	188
כימיקלים (ש)	63.5	+0.5	
לא״ם ר״מ (מ)	98	+0.5	
כולר (ש)	183	+2	185
נחושתן ר״מ (מ)	311	+11	335
טבע (ש)	899		
טבע (מ)	937	—4	
פיניציה ר״ב (מ)	114.5	—2	114
מפעלי בייר (ש)	580	+15	595
עסיס ב' (ש)	279.5		280
שמן ר״מ (מ)	107	—0.5	107.5
תעל ב' (מ)	269	+7	275
ערד (ש)	126		
כספים וביטוח			
אוצר מלטת (מ)	132	+1.5	133
א.ה.ה. (מ)	323	—10	
אוצר לתעשיה (מ)	408	+7	409
אי. די. בי ר״ב (ש)	221	+5	218
אי. די. בי ב (ש)	250	+10	
בנק אגוד (ש)	249.5	+2.5	
אפותק' (מ)	207		208
אי״י בריט' ר״מ (מ)	264.5		
אי״י בריט' (מ)	241		243
דיסקונט א' (ש)	467	+7	460
בנק לחקלאות ר״מ (ש)	94		94.5
בנק מזרחי (מ)	138	+7	142
פועלים (מ)	278	+2	280
פועלים ר״מ (מ)	290	+1	293
בנק כרמל (מ)	156	—2.5	
לאומי רגיל (ש)	312		313.5
לאומי חדשות (ש)	308		309
משכ' בנין (מ)	164.5	—0.5	
סחר חוץ (מ)	395	—3	
פ' תעשיה 8% (ש)	84.5		
פ' משכ' (מ)	219	+5	221
משכ' שכ' (כ)	179		180
כלל תעשיות (ש)	181.5	—1	180
מרכזית ב' (ש)	270	+24	270
הסנה (מ)	173	+0.5	173
ו.ק.מ. — 1. (ש)	218		212
ו.ק.מ. — 10. (מ)	127.5		129
מפחות (מ)	204.5	+2	204.5
ספחות ר״מ (כ)	192.5		193
סהר ג' (מ)	171	—5	180
כור (מ)	140.5	—6	
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	156	+1	153
אפריקה 1 (ש)	330		
אפריקה 10 (ש)	277	+2	279
הכ' הישוב (ש)	284	+9.5	288
הכ' הישוב (מ)	290	+9	288.5
מטעי הדר (ש)	96		96.5
ישרס (ש)	167.5	+6	167
ג. ובנין (ש)	240	+0.5	237
נכסים חדשות (ש)	230	+1.5	230
מהדרין אקס (ש)	175	—9	175
פרי אור (ש)	155		155
אנג' — יש' (מ)	124	—1	127
נאות אביב (ש)	84	+1.5	84
ריאלקו (ש)	133		

רסקו ר״מ (ש)	105.5		107
רסקו (ש)	72.5	—0.5	72
דלק ונפט			
דלק ג' (מ)	189		190
דלק (ש)	180	+3.5	174
ירדן א' (ש)	88.5		88
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	89		89
אלרן (מ)	207	+1	208
פועלים (מ)	232	+1	237
יצוא (מ)	100		98
פז (מ)	114.5		114.5
אמפא א' (ש)	130.5	+2	133
דיסקונט (מ)	253	+4	252
דיסקונט חדשות (ש)	241	+6	233
צור (ש)	190		
לאומי (ש)	210	—3.5	211
סחר חוץ (ש)	109	+2	105
מזרחי ב' (מ)	110.5	+2	113
פריון ב' (ש)	86	+0.5	85
כלל (ש)	150		150
שוק חופשי			
נפטא (ש)	74	—0.5	74
לפידות (ש)	159		156
לפידות (מ)	177		
מניות בכורה			
אי.די.בי. (ש)	225	+5	223
אמישר (ש)	68.5	—0.5	
7% בנק משכ' לשיכון (מ)	141	+1	136
6.5% בנק [illegible]	167.5	+0.5	169
7% צים (מ)	242		
מניות הצמודות במטבע חוץ			
אוניקו א' (מ)	79		
8% אוניקו (מ)	91.5		
7% פ' התעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ג' (ש)	162		
6% פ' תעשיה גג (ש)	97.5		
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	97.5		
גזית (ש)	65		

אגרות חוב

	סגירה	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוסא ים המלח (ש)	209	—0.5
5% אג״ת ים המלח (מ)	118.6	—0.3
6% חשמל חטיבה ב' (ש)	132.5	
ולפסון קלור מאיר 6.5% אג״ח (ש)	85.6	
הולליס 5	115.6	
הולליס 6	117.5	+0.5
הולליס 7	118.5	+0.4
הולליס 8	103.5	—0.3
הולליס 9	106	—0.1
הולליס 10	103	—0.4
הולליס 11	105.2	
הולליס 13	107.8	+0.3
הולליס 14	108.1	+0.2
הולליס 15	104.8	+0.1
הולליס 16	104	+0.5
הולליס 17	103.4	+0.3
הולליס 18	106.4	+0.4
צמודות למדד קרן ורבית		
מלוה בטחון 1967		
סדרה ט'	174.9	+0.3
סדרה י״א	173	+0.5
מלוה בטחון 1968		
סדרה א'	153.1	+0.1
סדרה ה'	151.7	—0.3
סדרה מ״א	150	+0.5
מלוה בטחון 1969		
סדרה א	145.8	
סדרה כ'	141.1	+0.7
סדרה מ״א	141.3	+1.3
מלוה קליטה 1962 אינדקס 132.6	153.5	+0.5
מלוה קליטה 1963 אינדקס 132.6	218.5	+0.3
מלוה קליטה 1964 אינדקס 138.5	198.8	—0.2
מלוה קליטה 1965 אינדקס 110.1	180.8	
מלוה קליטה 1966 אינדקס 118.7	152.6	—0.9

מפתח: ר״מ — רגילות מבוכרות; א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ג' — מניה ג'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ״ז; בלתי מסומנות — מניות רגילות; ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע״מ

	מחיר יחידה	מחיר פידיון	מחיר שוק
צבר	237.0	226.1	226.1
אחוד	132.0	125.9	125.9
איתן	119.40	—	116.48

הנאמן: בנק הפועלים בע״מ

לד״ר י. פיקר
הממונה על רשות החסכון והבטוח
השתתפותנו הכנה באבלך הכבד במות עליך רעייתך
הלנה ז״ל
ארנסט ומרגוט המבורגר
המשמר שרות לבטוח

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
עו״ד ד״ר עמנואל זיינבל ז״ל
תיערך אזכרה וגילוי מצבה על קברו
ביום ראשון, י״ג באלול תשל״ב (27.8.72) בשעה 4.30 אחה״צ בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד השער הישן בשעה 4.15 אחה״צ
המשפחה

במלאת שנים לפטירתו של יקירנו
עמוס דה־שליט ז״ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום שלישי, י״ט באלול תשל״ב, 29.8.72, בשעה 4.00 אחה״צ
בבית העלמין החדש ברחובות.
נפגשים ליד שער בית העלמין.
המשפחה

לד״ר יעקב פיקר
תנחומינו הכנים עם פטירת
רעיתך ז״ל
התאחדות סוכני ביטוח בישראל

במלאת שלושים לפטירת אמנו, סבתנו, ואחותי
ברטה וידנפלד ז״ל
נעלה לקברה לאזכרה ולגלוי מצבה ביום שני י״ח אלול תשל״ב 28.8.72, בשעה 4.00 אחה״צ בבית העלמין בנחלת־יצחק.
נפגשים ע״י השער.
אנו מודים מקרב לב לכל אשר השתתפו באבלנו והביעו לנו ניחומים.
המשפחה

למשפחות **געש ואיל**
השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד במות
ד״ר אמנון געש ז״ל
תדיראן
ההנהלה והעובדים

לד״ר יעקב פיקר
הממונה על החסכון והבטוח
תנחומינו הכנים במות עליך
רעיתך ז״ל
„ארדט" חברה לבטוח בע״מ

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
האינג' אליהו בינקוביץ ז״ל
תערך אזכרה וגלוי מצבה ביום שני, י״ח באלול תשל״ב 28.8.72 בשעה 16.00 אחה״צ, בבית העלמין החדש בחיפה (כפר סמיר).
הודעתנו נתונה לכל מנחמינו.
אוטובוס מיוחד יצא מרח' ארלוזורוב 100, בשעה 15.30.
המשפחה

למר יצחק פיינשטיין
חבר מועצת אגודתנו
ולאחים יעקב וד״ר גד פיינשטיין
חברי האגודה
תנחומינו לרגל פטירת אמכם
שפרה ז״ל
אגודת הכורמים הקואופרטיבית של יקבי ראשון לציון וזכרון יעקב
כרמל מזרחי

לד״ר י. פיקר
הממונה על רשות החסכון והביטוח
השתתפותנו הכנה בצערך במות עליך רעייתך
הלנה ז״ל
„מעוז" חברה לבטוח בע״מ

המומים מפטירתו ללא עת ומשתתפים בצער המשפחה על מותו של חברנו לעבודה
יוסף אלטמן ז״ל
הנהלת ועובדי
חברת „אלוביץ"

לחברנו **בר שמואל ומשפחתו**
משתתפים באבלכם הכבד במות
האב ז״ל
ת.י.ל. תעשיות ישראליות לאוטומובילים בע״מ
ההנהלה וציבור העובדים

לד״ר יעקב פיקר
מנהל רשות החסכון והבטוח
שותפים אנו בצערך הרב בהלקח ממך חברתך בחיים
הרעיה
הלנה ז״ל
ומביעים לך בזה תנחומינו מקרב לב
„הסנה" חב' ישראלית לביטוח בע״מ

לד״ר י. פיקר
הממונה על רשות החסכון והבטוח
השתתפותנו הכנה בצערך במות עליך רעייתך
הלנה ז״ל
חברת „שלוה" בע״מ

לד״ר יעקב פיקר
השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
במות
הרעיה **הלנה ז״ל**
שלמה אליהו
אליהו חברה לבטוח בע״מ
אליהו חברה לבטוחי חיים בע״מ

לחברנו היקר
אליהו לינדה
קבל נא תנחומינו הכנים לרגל מות אביך
משה לינדר ז״ל
התזמורת הפילהרמונית הישראלית
חבריה, הנהלתה ועובדיה

לד״ר י. פיקר
הממונה על רשות החסכון והביטוח
תנחומינו הכנים במות עליך
רעיתך ז״ל
צור — חברה לביטוח בע״מ

לחברנו
מר עמינדב רוטמן ומשפחתו
השתתפות בצער ותנחומים במות הרעיה
מרת **גניה רוטמן ז״ל**
הסתדרות החקלאים
חברת מיסדי חדרה
החקלאי חדרה

לד״ר יעקב פיקר
מנהל רשות החסכון והביטוח
השתתפותנו הכנה בצערך במות עליך
רעיתך ז״ל
וילי. ז. אפטוביצר
והנהלת קבוצת חברות
סוכנות לאומית לבטוח בע״מ

לד״ר י. פיקר
מנהל רשות החסכון והבטוח
אתך בצערך הרב במות עליך רעייתך
הלנה ז״ל
אחוד סוכנויות בטוח בע״מ
סלע חברה לבטוח בע״מ

א.פ.א.י. בע״מ
אגודה שתופית לפירות פרי הדר
משתתפת בצערו הרב של יו״ר מועצת האגודה
מר עמינדב רוטמן
במות עליו רעיתו
גניה ז״ל

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד' רוטשילד 97 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 238401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

פרקי היום בתנ"ך

נחמיה, ז'-ח'.

המשנה היומית

נזיר, ד' (כ"ה).

הדלקת הנרות

	ירושלים	ת"א	חיפה
יום ו'	5.35	5.53	5.46
מוצ"ש	6.50	6.48	6.52

תורנות רופאים

תל-אביב
• ד"ר סגל, בלפור 12, טל' 2478, ד"ר הראבן, אב"ע ציון 8, טלפון 443251.
• בת"א כ"ל 101, 614431.
• בין השעות 8 בערב ועד 8 בבוקר, המוקד הרפואי.
• רפואה כללית: 25.8.72 — יום שישי.
• ד"ר פוסקין (ילדים), מהוה, הראל 4, 744364.
• ד"ר ארנוביץ (ילדים) ר"ג, גן אורנוסיה 51, 746213.
• ד"ר גרנוסקה (ילדים) כ"ס, רמברנדט 41, 292734.
• ד"ר ברוך (ילדים) ארלוזורוב, 236256.
• בת-ים: מ.ד.א. 560333.
• חולון: מ.ד.א. 843133.
• פתח-תקוה: מ.ד.א. 912333.
• נתניה: מ.ד.א. 3333.
• אשדוד: מ.ד.א. 22222.
• ירושלים: מ.ד.א. 101.
• רופא כללי: ד"ר גוסיגוב, ... 20, טלפון 932907.
• רופא ילדים: ד"ר ברק, ... ציון 30, 951063.
• בין השעות 8—9 בבוקה, 5—8 אחה"צ.
• אחות תורנית בית מרקחת בין השעה 9—10 בבוקר.

תורנות בתי מרקחת

• ליל שבת: אברמסקי, אלנבי 42, טל' 620205, פרנקל, המלך ג'ורג' 25, טל' 223721, גורדאון, בזיהודה 152, טל' 230242.
• שבת: גרוכה, שינקין 27, טל' 244235, הנביאים, המלך ג'ורג' 22, טל' 225740, יפת, בן יהודה 272, טל' 224543.
• מוצ"ש: פרנקל, המלך ג'ורג' 2, טל' 223721, בני, דיזנגוף 174, טל' 222256, יאני, יהודה הלוי 67, טל' 612414.
• חיפה: ליל ויום שבת — כרמל, וייצמן 73.
• נתניה: ליל שבת — הרצל 43, שבת — גבעון, שער הגיא 14.
• מחוז השרון: ליל ויום שבת — אלדר, רמת השרון, רח' סוקולוב.
• רמת-גן: ליל שבת — היבה ארלוזורוב 81, שבת — הר, ז'בוטינסקי 90, טל' 732424.
• בני-ברק: ליל שבת — רפואה, רבי עקיבא 63, שבת — הר, ז'בוטינסקי 99.
• בתים חולון: ליל שבת — עצמאות בתים, בלפור 55, שבת — אפותא, הרצל.
• רחובות: ליל ויום שבת — סנטר, לוי, מרכז ...
• אשקלון: שבת — ...
• אילת: ליל ויום שבת — ...

תורנויות בתי חולים

• היום: איכילוב.
• שבת: איכילוב.

בתי כנסת

• שבת פ' כי תבא 26.8.72 הדלקת הנר: 5.35, תפלה מנחה 5.55, קבלת שבת 6.10 (חזן ומקהלה), ציון יעקב ..., תפילת שחרית 8.00, תפילת מנחה 12.45 (5.30), הרצאה 5.50, תפילת ערבית 6.50.

הודעות

• ארגון הנכות הדויה, דרך פתח תקוה 4 (מגדל המרשבות) 621030, עורך ספר דיירים מר נכים מוכנים במשרדנו.

דירות

• למה לך להתרוצץ, ב"תוך אור" המצא את הדירה ה... תאימה לך. כנס עוד היום "תוך פאר" בלפור 59 בת-ים.
• ברעננה מבחר דירות בכל גדלים ובמיבצע השבלולים, ...
• "תוך פאר" מציע דירות ... בבת-ים ...

קבלנים

וילות ובתים

• ברעננה למכירה וילה 5 חדרים טל. 921644 מ-17.00.
• מיידית וילה בקרית ...

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

• בהרצליה ב' למכירה או ל... חכירת דירה בת 4 חדרים עם הסקה מרכזית. לפנות אלון ...

• 3 חדרים + פ"א + ארון קיר, 68.000 בגבעת השומר ...
• ברמת אביב למכירה דירה 3 חדרים + פנת אוכל לפלון 414206.
• ברחובות, למכירה דירה מרווחת בת 4½ חדרים, ארו... 3 כיווני אויר ...
• דירה חדשה בנאות אפקה 3 חד' קומה ב' חזית, כניסה מיידית, טל' 238798.
• בבני ברק 3½ חדרים + פ"א, ק"ג, גן מרכזי, 789982.
• בראשון לציון 4 חדרים ק"ג, 91.000 טל' 953186.
• בחולון 4 חדרים + הול ק"ב, גבעה, רח' מחנו 15, בשעה 16.00.
• 3 חדרים + פ"א ארון קיר בחיים טלפון 871370 חוץ מ' שבת.

• למכירה בית במרכז ד'ר זנגוף, תל-אביב, לרגל היסוף עזבון. פרטים טל' 261835 ת"א.
• למכירה בית דו-משפחתי 3 חדרים + הול ...
• בהרצליה למכירה או ל... השכרה בית דו משפחתי ...
• דירות מאר למכירה 2 חדרים מרווחים, ברחוב ארץ ...
• במרכז רמת-גן 4 חדרים לוקסוס, 150.000 טל.
• במרכז חולון בונה יוסף ... דירות מאר מרווחות בנות 3—3½ חדרים ...

דירות בשכר חודשי

• בחולון 3 חדרים רק מרהיט, ...
• דירה להשכיר 2 חדרים בחולון טל. 534792.
• בגבעתיים 3 חדרים ריהוט חלקי 618197 חוץ משבת.
• דירות 3 חדרים + טלפון, ...

דירות מרוהטות

• דירה מרוהטת 4 חדרים בהרצליה כניסה מיידית — 913204.
• אל תאמין!!! ללא דמי תיווך!!! המצא במחירות את הדירה שאתה מחפש "ידיעון דירות" 24207 דיזנגוף 222.
• ברמת-אביב ... 3½ מרוהטת + פונג ...

חדרים מרוהטים

• להשכרה דירה 2 חדרים, מרוהטת + כיור וטלפון ...

דירות 1-1½ חדרים

• דירה 48.500 בשפירא רח' ...

דירות להחלפה

דירות בדמי מפתח

דירות 2-2½ חדרים

• למכירה 2 חדרים + פ"א בלפור 18 בת-ים ...

הכذا من الأصل

مكذا من الأصل

הלוח הככול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

● חדר מרוהט להשכיר בי־ סביבת הבימה להתקשר — טלפון 288011 מ־7.00—4.

ביקוש דירות

● לזוג שקט דרושה דירת 2—1 חדרים מרוהטת וטלפון מאוקטובר. טלפון 37896.

● דרושות דירות/וילות בכל הגדלים בת"א ובסביבתה ל־ קניה מיידית פנה לגוזויתקר „יונייטד" טל' 245636.

● מחיר הפרסום בעתון עלה! אל תבזבז כספך לשוא! פרסם דירתך או חדרך ללא כל תשלום ב„ידיעון דירות" — 242077 דיזנגוף 220.

● זוג עם ערבויות מקצועות מחפש דירה מרוהטת או רי־ קה בשכ"ת, מוכן לשלם מ־ ראש 58805.

● מחפשים דירת בקרקע 3 חדרים בסביבות ר"ג — 415111 — 722775.

● דרושה דירה בדמ"פ, ב־ שכ"ת, בתל־אביב או בסבי־ בה — 812725.

● דרושה דירת חדר ביפו והסביבה טלפון 912057 אח־ רי 19.30.

● דהוף! דרוש לקניה ב־ תל־אביב, דירת 6—7 חדרים או 2 דירות יחד, תמורת מחיר טוב טלפון 225445 — (פרט לשבת).

● דרושה דירת 2 חדרים ל־ חודש ספטמבר בצפון ת"א 448056 לא בשבת.

● לקונים רציניים דרושות דחוף דירות לקנייה, בתל־ אביב, צפון ת"א ורמת־אביב לפנות סאן, נכסי דלא ניידי, אבן־גבירול 68, קומה ב', חדר 206 תל־אביב, טל' — 262183 265134/5 (410146 לאחר שעות העבודה).

● 2 חדרים ק"ב בדמ"פ סביבות הבימה 824442 לדי־ לה.

● מחפש שותף לדירת חדר בבהיים במחיר כולל 864554.

● מעוניין בדירה כושכרת 3 חדרים מרוהטת בהרצליה והסביבה עד 450 לירות לחודש 936605.

אולמות

● ללהקת ריקוד דרוש אולם 300 מ"ר בשכ"ת בת"א ב־ הצעות רציניות לפנות טל. 747971, עד 11 בבוקר.

● להשכרה מבנה תעשייתי, 250 מ"ר, קומה ב', בצומת מרכזית בסביבת רמת־גן, כל כת חשמלי + טלפון. טלפון — 288622.

● דרוש אולם להעסקה — 250X300 פר' עבור דפוס. רצוי גישה נוחה בסביבות ת"א. 783062 פרט לשבתות.

● למכירה אולם להעסקה 270 כמ"ר ק"ב בדרך פתח־ תקוה 126, לפנות גורדון — טלפון 441173.

● מעוניין באולם 50 מ"ר ל־ השכרה באזור בני־ברק — 262740 — 733096.

● אולם 300 מ"ר להשכרה או למכירה וכן איננוכר שונה טלפון 721164.

● אולם בשכ"ת 80 מ"ר ב־ סביבות הבימה ניתה ל־ מבניות 267946 254039.

● למכירה בפ"ת באזור התע־ שיה החדש אולם להעסקה — 100 מ"ר בהוספת 100 מ"ר גלריה, ותצר כגודה עם גג, של 40 מ"ר במקום טלפון ו־ מעלית פניסה. נא לפנות טלפונית 012898 בין השעות 8.00—15.00 כל יום.

● אולם להעסקה 40 מ"ר + 40 מ"ר + טלפון בשכ"ת ב־ נחלת־יצחק 258471.

● בשכ"ת אולם פאר בעצוו למהנדסים 55 מ"ר 4 ציור־ בי אוויר, פרמה. 222502.

● בדמ"פ 20 מ"ר + כח ומלפון, בבן־יהודה—ארלוזו־ רוב, טלפון 224407.

בתי מלאכה

● מעוניינים בבית מלאכה עד 100 מטר עם כח ומים, בשכ"ת באזור התעשיה אזור 2172 ת.ד. 508376, בערב.

מחסנים

● מחסן מוקף להשכרה — בסביבת בן־יהודה, 20.00—17.00 284046.

● למכירה מחסן סמוך 5 מ"ר בסביבות אלנבי בין יהודה מתאים לצבעי או קבלן קטן לפנות 234647.

● בבתיים 50 מ"ר 2 חד־ רים ושירותים בשכ"ת לה־ הכנה לפלאכה 225663.

משרדים

● אני ממליצ במיוחד ב־ השכרת משרדים ואולמות בשכ"ת ולקניה. בדיוק משרדים בתל־אביב והסביבה. „יונייטד פרס", טלפונים 245636.

● למכירה משרד קומה ש־ לישית בצפון ת"א.

עסקים

● לרגל נסיעה מכלת שירות עצמי + ציוד חדיש. טל' 720039 — 754125.

● להשכרה בשכר חודשי או בדמי מפתח, חנות לעוגות ומטתקים, ברח' קריניצי 32 רמת־גן, טלפון 730019.

● עד 25% רווחים מהש־ קעה עם במתוגות פלאים, אנו מציעים לך. אלנבי 134 קומה ג' חדר 7, טלפון — 614113.

● למכירה „ויספי" מסעדה „אואזיס" עסק מבוסס — פר־ נסה טובה, הרצל 75 רמת־ גן. בפסו', לפנות בשעות ה־ ערב במקום.

● דרושים משקיעים לפרש בעל היקף בינלאומי, טלפון 229528 ,228877.

● מפעל פתכת + ציוד ב־ מרכז (מחזור 2.5 מיליון) 613895.

● למכירה מספרה מפוארת בכינגנון אירופאי + כלייני־ סורה חזקה + צוות עוב־ דות. טל. 38301, מ־19.

● מעוניין להשקיע בעסק או בבניה עד 300.000 ל"י. כפר־ מים לפנות לת"ד 2172, ת"א, עבור עסק.

מגרשים

● בכפר סבא, רעננה, והוד השרון אנחנו מקלטים טוב עבור מגרשים טובים.

הצעות עבודה

● דרושה אשה לעבודה ל־ משק בית עם לינה. 782833.

● דהוף! דרושה גננת מוס־ מכת טל 759652.

● דרושה פקידה לעזרת ב־ עבודות משרד שונות, כולל טלפון, נא לפנות טלפונית — 288171 לשם קביעת ראיון.

● דרושות תופרות לאוברלוק ול־3 מחטים, משכורת טובה. ביהח"ר „ברלינסקי", אבולע־ פיה 9 (ע"י סלמה), תל־אביב.

● דרושה אשה או בחורה אחראית למשק בית ומיפול בב׳ ילדים המבקרים בגן ב־ צהלה, לפנות טלפון 250806.

● דרוש מכנאי מלחיזיה ל־ שרות חוץ נסיון: 2 שנים ל־ פחות, עדיפות לבעלי רכב. לפנות „סינגל", השמשל 4, תל־אביב, טל. 615862.

● יהלומים! דרושים חות־ בים בריליינדיר למעלה ול־ מטה. לפנות „יהלומי תמ־ נון", רח' תושיה 9, ת"א. טלפון 88453.

● מתקדמות ומתלמדות דרו־ שות למספרה „אריה" ת"א, ה פלר ג'ורג' 72. 280788.

● דרושה עוזרת עם לינה, שכר גבוה — סביון, טלפון 231491 או 754788.

● דרושים א) נהגי לעבודה חלקית ב) מורג סוג א' ל־ מכונות אם.סי.יו. שמוחות. לפנות: כורפיל, ליליינבלום 15 ת"א, טלפון 53510.

● לבית חרושת ברמת־גן דרושים אורגים סוג א'/ב' בודק/ת מיב, לעבודה קבועה בתנאים טובים. לטלפן בשעות 9—12 53020, ת"א.

● דרוש מנהל(ת) חשבונות מוסמך מיידי לנהל לקוחות, רישום מלאי, הכנת משכו־ רת, מאזן, בוחן. 788049 ל־ פגישה אישית.

● דרושה מטפלת בר"ג, 4 ימים בשבוע. טלפון 726594.

● דרוש נער לשליחויות עם אופניים. 238250 ,239929.

● דרושים רתכים ומסגרים למפעל באזור. טל' 852922.

● דרושה בחורה לעזרה ב־ עבודות משק בית ברמת ה־ שרון, 4—5 שעות כל יום. טלפון 777348.

● דרושים חשמלאים ועוז־ רים, רצוי + רשיון נהיגה. טל' 820124.

● דרושות קופאיות בתנאים טובים, הצגים סיאות.

● דרושה גננת מוסמכת לגן ילדים פרטי. טל. 741730.

● דרושה ספרית ומתלמדת לסלון „ביזרס", מסריס 12, תל־אביב, 220214.

● נגר רהיטים ובנין דרוש בתנאים טובים. 731236, ב־ ערב.

● עובדת משק בית פעמיים בשבוע בצפון תלפיות. טלפון 02-62745.

● דרוש/ה מנהל/ת חשבו־ נות עצמאי/ת, שעות עבודה גמישות, בערך 10 שעות ב־ שבוע. טלפון 260666.

● דרושים מחלקים לעיתונות בוקר + מילון או קטנוע בסביבות בני־ברק. 782633.

● דרוש/ה עובד/ת צעיר/ה לעבודה בחנות מתנות וספ־ רים בסביבות בני־ברק. פר־ צול + אידיש ואנגלית — 782033.

● דרושים/ות תופרים/ות ל־ חליפות ומכנסיים בתנאים טובים. לפנות רהסים, נחלת בנימין 92 ק"ב, טל' 612850.

● פקידה (אחרי צבא) לחצי יום מ־8.30—13.00 קורות חיים וכישורים להפנות ל־ ארגון אורה, דיזנגוף 283 ת"א.

● בחולון דרושה מטפלת ל־ תינוק בן 1½ בשעות 9—12 ביום שלישי + אחה"צ. טל' 845095.

● מפעל פתכת באזור התע־ שיה הרצליה, מחפש חרש! טל' 938598.

● דרושה מטפלת עם לינה לעבודות בית טל' 237457.

● דרושות עובדות אוברלוק ווינגר ומתלמדות בתנאי שכר גבוה לפנות מס' סלע בע"מ רח' סלמה 44 ת"א.

● דרוש בדריר למוסים חוות בוזה רל סול טלפון 944269.

● דרושות תופרות לקונפקציות גם תופרות יד לע־ בודות עזר. התנאים טובים. 823065 8.00—15.00.

● לפרבו לעוור דרושה מייד מזכירה כתבנית — למשרה מלאה או חלקית, הכישורים: נסיון בעבודה, התכתבות ב־ אנגלית ובעברית. נא לפ־ נות ת.ד. 4427 ת"א.

● דרושה עובדת אחראית ל־ משק בית, ומיפול בילדים, לפנות גולדמן הנילגל 58 ר"ג טל' 780834.

● אשה 12—15.30 למשק בית זילד 6, 360 לחודש — 411111.

● מטפלת לילדת בת שנתיים + עבודות בית קלות. 220783.

● דרושה קוסמטיקאית מוס־ מכת להוראת שערות מהרג־ לים. „מרילה" שלמה המלך 33 ת"א.

● דרושה גננת מוסמכת לגן ילדים בבת ים טל' 786888.

● דרוש בחור צעיר עם מכו־ נית פרטית לעבודה במשרד אמרגנות 03-281152/3.

● דרוש רתך־מסגר בתנאים טובים, „סופרגוע" פורייה 28 יפו (ליד סלמה 27).

● דרושה ספרית היודעת ל־ סרק שיער ארוך ותלמידה מתקדמת היודעת גם פן־קור, ידיעת השפה האנגלית רצויה סלון מאולה במלון שרתון — 445620.

● דרושה עוזרת למגהל חש־ בונות ליום עבודה מלא, מ־ 8.00—10.30, סילקו, אזור ה תעשיה בדים רח' המוללים 9 טל' 938111 למר כסמי.

● דרוש: נגרן/ית תופרות זינגר אוברלוק ופועלות ל עבודת יד סוג א"א. כמו כן נערות מתחילות לפנות — מניפטס ביהח"ר למרינה, רח' אילת 52 ת"א מול משרד העבודה.

● לקונפקציה דרושות תופ־ רות זינגר לבלינשטיק ולע־ בודות עזר הרוא"ה 20 רמת גן — 228178.

● נהג שותף 25% למעבדל במון. העבודה בהרצליה, לפ־ נות ערבי־נחל 1 גבעתיים — רייזר (לא בשבת).

● דרושה נערה צעירה רצוי בוגרת ביי"ס לפקידות לפנות בין השעות 17—16 לפ. גלע־ די — י. יצחקי בע.מ, שמאי במוח רכב רחוב בזיהורה 58 תל־אביב.

● דרושות נערות מתלמדות וזינגריות. התנאים טובים, תנוה כרכנית רח' פרץ 12.

● לבימון מטש נצרת בע"מ, דרוש שליח למרכזנו ברח' דוד המלך 31 ת"א, על הט־ עוניינים להתקשר טלפונית ל־ 385041 לקביעת ראיון.

● ברמת־אביב דרושה עוז־ רת בית לכל יום לפנות — טלפון 419070 בשעות 7— 8 בערב.

● דרושה תופרת מעולה לפ־ לון הלבשה לבעלת יוזמה שר תפות 845935 מ־ 12—15.

● דרושים נערים ונערות רציניים לעבודה לפנות אר פנת הרמו קומה ב' רחוב רע־ גן 15 ת"א.

● דרושה אשה לניהול משק בית קטן של רופאה בסביבה ולבלבלה במקום המל־ צות רציויות. נא לטלפן — 288420 ת"א.

● דרושות זינגריות מנוסות נוה שאנן 1 פ"א. רחל את ג'קי.

● דרושים חרט וסמנר מכני למפעל מתכת קטן 849648.

● דרושים עובדים להדפסת סקסמיל על שולחנות 764267 בערב.

● דרושים לעבודות חשמל חשמלאים ראשיים, חשמלאים והשמלאים עוזרים. מודיות מוכמחת, טלפון 820115 בין 15—5.

● דרושה אשה לטיפול בילד ומשק בית ברמת השרון לפ נות אחרי 17.00 773068.

● דרושה ספרית לביה"ד לפריגה, הקישון 17 ת"א. — מילבסקי.

● דרושה בחורה לעבודות משק בית בנוה אביבים 3 פעמים בשבוע 5 שעות — לטלפן 411600.

● דרושה בחורה לילד בן 6 שעות מ־17.00 עד 21.00 — אפשרות לינה טלפון 241812 החל מאחה"צ ובשבת.

● דרושה מטפלת ליום שלם לגיל שנה לצלצל מ־ 257734 20.30.

● דרוש צעיר רינגמי עם ידע בפרסום לתפקיד איש מכירות בבתים קירום ותמורה נאה מוכמחים 874407.

● דרושה גננת מוסמכת ל־ מעון ילדים חדש בבה־ים — 874407.

● דרושה עוזרת לגננת עם משק בית ר"ג 830565.

● דרושה פקידה לעבודות מזכירות והנהלת חשבונות. להתקשר בין השעות 9—12 טל' 448742.

● דרושה בחורה למשק בית בהרצליה להתקשר טל' — 201742 בין השעות 8.00— 7.00 בבוקר ומ־1.00—3.00 — אחה"צ.

● אני צריכה עוזרת בית טובה ואחראית שתהיה כאמא לשתי בנותי החודרות מבית הספר תנאים מצויינים ל־ אשה המתאימה. למקום הע־ בודה ריטוז, ליד קיראון — טלפון 758722 רק אחרי 4.00 אחה"צ.

● דרוש מכנאי שיניים — 224881 דחוף!

● למשרד דרושה פקידה מו־ הילה היודעת הדפסה במכונת כתיבה לפנות ת.ד. 1137 — תל אביב.

● עוזרת — מטפלת 6 שעות 5 ימים, ילדים בגן 410600.

● בעל רכב מרסי ומובשר, יתפוש עמדת מפתח במכיר רות בזמן קצר, נא לפנות בין 10—16, החב' מהרכזית לשווק בע"מ מוא"ה 52 ת"א.

● דרוש פרזל לעבודת מד סגאות במשרד כבירות ליום שלם לפנות 245344/3.

● דרושה אשה לעבודות משק בית + בישול ברמת־ גן (מוכר יהחוב) הגאים מר בים למתאימה טל. 722773 16 בערב 462876.

● דרושים מסגר מכני וש־ ביגנוטס פעולים לעבודת קבו־ עה ובתנאים טובים לפנות בים לפתאימה סלומון מסגריה מר מרדכי סלומון מסגרית מר נית דוד ההגנה 5 ת"א.

● דרושים חשמלאים מק־ צועיים בעלי נסיון של 3 שנים לפחות ועוזרי חשמל־ איים. לפנות טלפון 871372 בין 19—21.

● לאוברלוק ומתלמדת לפ־ נות ל"רוילקסט" ת"א הסר נא 10 גבעת חרצל 821559.

● נער בין 15 ומתלמד לפנות דרך בן צבי 98 ת"א בית ה' גד"ש אבו כביר.

● למשרד מבוסס למנהלת חשבונות, ממוכנה דרוש חש־ בונאי צעיר ועצמאי בעל קשרים, כשותף לשם ההתר חבות. לפנות ת.ד. 4470 ת"א.

● חינם!!! שולחים עוב־ דים/ות פקידים/ות מכל ה־ סוגים „בזק" 611080.

● דרושה כפרית מקצועית למספרת פרים רחוב ארבע ארצות 22 תל־אביב טלפון 244689.

● אם הנבת להתהיל בעבור דה ע"י ציצול טלפון בלבד — הנך מועה פנה/י בין ה־ שעות 10—16 לחב' מהרכ־ זית לשווק מוא"ה 52 ת"א.

● כמוזנט/ית יקר/ה בפרס הינתר ב.א. הנך יכול/ה ל־ הרוויח החל מהיום בשעות הפנאי מעל 1.000 ל"י לחו־ דש טלפון 622429 ת"א — 666455 חיפה.

● הקאנט של חייה, הרבה אתגר — לא האפיה, עיר־ פות לבעלי רכב, נא לפנות אלנבי 134 קומה ב' חדר 3 ת"א שעות 15—11.

● הפגישה — להצליח ב־ חיים הינך — כסף, הפעולה — מכירות, זמן הפעולה — אחה"צ, תירדור — ההברה המרכזית לשווק מוא"ה 52, טל. 226358, יהודה הלוי 51 ת"א.

● דרושה עוזרת בית לכל יום נהרדע 12 230653.

● למשרד עו"ד דרוש/ה עו־ רכ/ת דין מנוסה בעיקר ב־ תביעות נזיקין והוצאות ל־ פנות ת.ד. 21017 ת"א עבור עו"ד.

● דרוש טכנאי שיניים ומד־ ביר/ה לפעבדת שפיגמן — ר"ג 730354.

● דרושה פקידה ועוזרת ל־ מנהל חשבונות יום מלא רצוי. מקום העבודה בבני־ ברק, לפנות בכתב לת.ד. 18030 ת"א.

● דרושה מנהלת חשבונות סוג ג' ר' עם נסיון של 3 שנים בתעשיה 39031.

● דרושה תופרת מנוסה ל־ קונפקציה אברויסה סירקין 12 ת"א טל. 286921.

● דרוש רכז כפורם ורכז חי־ נוך תרבותי בבית ספר פקיה. נא לפנות בכתב פח' הנוער כעצה מקומית קרית אונו.

● דרושה מטפלת ל־2 ילדים טלפון 772588.

● דרושות תופרות מעולות לקונפקציה לגברות ובחורות לעבודות יד ואוברלוק. הנ־ אים מצויינים „אבימורל", נחלת בנימין 41 ק"ב 613541.

● דרושים חייטים מומחים למעילים והליפות קונפקציה לגברות „אבימורל" נחלת בנימין 41, ק"ב, 613541.

● דרוש נהג מוסמך לקונ־ פקציה לגברות „אבימורל" נחלת בנימין 41 ק"ב 613541.

● לגן ילדים דרושה בחורה צעירה לעזרה. לפנות ת.ד. 2005 רמת גן.

● פקידה מזכירה דרושה ל־ משרד הכירופרים הדרושים נסיון עצמאית ידע בחשבון או הנה"ח יתרון. לפנות ת.ד. 2005 רמת גן.

● דרושה מטפלת (המלצות) לחצי יום לגן 8 חודשים — משק בית קל. תנאים טובים.

● למכון יופי בתל־אביב — דרושה קוסמטיקאית. טלפון 025808.

● דרושה ספרית מנוסה לס־ לון אילנה, דיזנגוף 222 ת"א.

● דרושה מיד מטפלת לתי־ נוקת + משק בית ברמת השרון 771850.

● דרוש חשמלאי רכב מעולה לתכנת בצרוף פרמים: חבר אלדה, אוטוסקיו, 31. ראש"צ.

● דרושות תופרות לשמלות וחצאיות לביה"ח לקונפקציה „יסקם" פינס 44 ת"א 57255.

● נכרים! לפקות בגמל ה' תעופה. 800.— „תעסוקה וק־ דום" אלנבי 123.

● מטפלות בחולים! בבית החולים — 800. „תעסוקה וק־ דום" אלנבי 123.

● שמרטפיות לאחה"צ! (5־ סטודנטיות אפשרי + בגר רים) „תעסוקה וקידום" — אלנבי 123.

● גרפיקאיות! אחרי קורס — 500.— שרטטות ארכי־ טקטורה! משכורות גבוהות. „תעסוקה וקידום" אלנבי 123.

● דרוש איש אחזקה לעבודה קבועה במסגרה פלאה עבודות חשמל, נגרות, זגגות וכו' ל בודות כלליות במפעל לאלק־ טרוניקה. לטלפן 782141 ל־ שמואל ויכסל.

● דרושה תלמידה למספרה אלה רמת יוסף ע"י הסופר־ מרקט ת"א.

● דרושה אשה לעבודות בית־ ומיפול בילדים, טל' 410387 או 444045 שעה 18.

● בלק אבוריזר — רחוב מרדכי 50 ת"א. טל' 36811 — 38858 דרושים: 1) צעיר עם קטנוע 2) פטיפים לכל ה־ ארץ אפשרות לעבודה חל־ קית, משכורת מינימלית מר בפתח.

● דרושים מרכיבים עם רכב ומועלי ייצור בענף הטריסים. 910800.

● דרושה אשה למיפול בבני ילדות החולכות לגן ולעז־ רה בבית. תולון ליד שמת. שושנים להתקשר בשעות 5.30—7.30 אחה"צ לטלפון — 844814.

● בבני־ברק דרושה פועלת לא מקצועית תופרות ומת־ למדות למפעל מכסמיל אפורי סני — בנקן 2, טלפון: 785153.

● ספרית מעולה לסלון ל־ תמרוקות „מוסי", בזיהורה 116 ת"א טל' 289614.

● דרושה כתבנית להחמשת בגרמנית מתוך כתבי־יד. עבור טלפון 015404.

● דרושות תופרות קונפקציה מעולות ומנוסות לפבלת עבור דה בבית (בגדי ילדים) שכר עבודה גבוה. טלפון 849878.

● בעל מילון / קטנוע! — ברצונך להרוויח כסף רב? פנה אלינו עוד היום „בזק" ה־ השמונאים 91 בשעות 9—16.

● בהולון דרושה מטפלת אח־ ראית לשעות 07301530 להת קשר 858043 אחה"צ.

● עזרת פעמיים בשבוע ב־ אפקה, טלפון 437213.

● דרוש פקיד רכש עם רקע מכני שפה אנגלית רצויה — התקשר 432536.

● מהנדסים ומתלמדות! מת־ קבלים לסקטצות היהלומים בתנאים טובים מאד לפנות ליהלומי „גורי" רח' לבנדה 10 ת"א, ואזור התעשיה מקור ברוך ירושלים.

● יהלומים! דרושים חות־ בים ופועלי בריליינדין למע־ לה. ופועל לקטם גרולות טל' 612251.

● דרוש גזרן מקצועי לבגדי בים. נא לפנות בין 5 ל־7 אחה"צ. בוסים לילי דז'וקי, בן־יהודה 37 תל־אביב, או טל' 231325.

● דרושה עוזרה למבחת בין השעות 5—11 מסעדה דוד, רח' מונטיפיורי 17 ת"א.

● למלון דור וליזה דרושה מניקוריסטית החוה. טלפון — 240470.

● דרושה מטפלת + עובדות מפקיבית במרכז ר"ג. אפשרי עם לינה. לפנות טלפון — 225079 בשעות 9—2 בצה־ ריים.

● דרושות פועלות על מכו־ נות זינגר סוג א"א חולון סו־ קולוב 49 אחורי „ביה".

● דרושה מטפלת לילד + ניהול משק בית 15.00—8.00 אפשרי 5 ימים בשבוע משכו־ רה טובה, 848726 א', נ', ה' 11.00—12.00.

● לבל־כל אסמן דרושות מת־ לפות לעבודה מיידית. לפ־ נות למרכזנו ברח' מינסטר 38, תל־אביב.

● דרושה פקידה מתחילה ל־ עבודות משרדיות ושליחויות. טל' 53901.

● דרושה תופרת לפנות טל' 018189 תל־אביב.

● אהראית מחסן דרושה ל־ „ספקו", טל' 237526, תנאים טובים למועמדות המתאימה.

● תופרות מעולות לאוברר לוק דרושות ל„ספקו" טלפון 08223.

● דרושה אנסלינגנסית ואחר אית לעבודות בית רק עם לי־ נה, בתנאים נוחים, אצל אשה צעירה ומטיבה טל' 465624.

● עוזרת לגננת בעלת נסיון דרושה בחולון, להתקשר ב־ ערב ל־536068.

● לבית דתי דרושה אשה לבישול ועזרה 5 שעות ביום ת"א 233574.

● דרושה אסיסטנטית מנוסה לרופא שיניים לעבודה בש־ עות אחה"צ להתקשר 261892.

● דרושים נערים בני 14, 16, לעבודה בענף המרכ־ טורמסורים, נא לפנות פינס־ קר 25, מרגס זאב.

● למשרד פרסום דרוש נער שליח לעבודה קבועה. לפנות „יפהליכריכון", רח' רוזנבאום 5 (פינת אבן־גבירול 127).

● דרושה אשה לטיפול בית כל יום. להתקשר 878733 מ־ שעה 19.00.

● סמוניסמיות בעלות נסיון דרושות, טלפון 231922 9— 12.

● ברמת־גן, ע"י מכון ותיר קים, למכירה 700 מ"ר, ל־ שתי וילות — 220311.

● עוזרת למשק בית בת"א 6—8 שעות ביום עם לינה או בלי. לפנות 220696 בין 10—13.

● דרושים בחורים + רכב ל־ עבודה בשעות הפנאי, אלד־ חריב 45 ר"ג — „השלום".

● דרושות בחורות לעבודה מעניינת אפשרות בשעות ה־ פנאי — 795201.

● דרושות פועלות צעירות עבור ביה"ר פישינגר לתפ־ רים, רח' עקיבא איגר 16 תל־אביב.

● דרושים מכונאים מעולים למוסך גדול בתל־אביב — 38143 ,38513.

● דרושות שרטטות ונרפיק־ איות למשרד פרסום בזק — מוא"ה 52/א' ת"א.

● דרושים דחוף שליחים בע־ לי מילונים, אופניים, „בזק" מוא"ה 52/א' ת"א.

● דרושים דחוף פקידות ל־ משרד אדריכלים לסוכנות סכונות לפיי אדם מעסיק ועו־ בחור הצעות „בזק" מוא"ה 52/א' ת"א.

● סטודנטים! משרות מכל האורגנת לילה — „תעסוקה וקידום", אלנבי 123.

ביקוש עבודה

● בעל רכב מסחרי מעוניין בעבודה אי במקום עבודה, במרכז הארץ. 965034.

● אשה מעוניינת לטפל ב־ ביתה בילדים. טלפון — 17—20 874016.

● הנדסאי מכונות בעל נסי־ יון בתכנון בוגר בי"ס מק־ צועי, ידע מקצי במתכת ו־ במכונאות, מעוניין בעבודה, ת.ד. 8029 יפו.

● מתכנים לעבודה חלקית 2 מדעיים בבירים, (תואר יליניי) בתחום הביוכימי ו־ מכבולוגית המזון, ת.ד. — 21091 ת"א.

● בהה רכב עצמאי מחפש מקום להשכרה או באחזוה, טלפון 262451 בין השעות 16.00—20.00.

● מנהל פולקסוגן דבל קבי־ נה + רשיון נוסעים טל. 063-99542.

● בחורה מחפשת עבודה ל־ שעות אחה"צ אפשרי פקידות ת.ד. 19024.

● בעל מקצוע מחפש עבודה לאחר שעות העבודה 36463 מ־16.00.

● בעל פולקסוגן, קבינה בפולה מוכן לקבל הצעות ל־ הסעת עד 11 נוסעים, באזור ת"א הרצליה 938890.

● בחור בעל קוסיטא מסח־ רית — מחפש עבודה בשעות אחה"צ. טלפון 444060.

● צעיר חרוץ, בוגר תיכון נאה, נסיון במכירות + המר לצות מכונת פמחרית גדולה מחפש עבודה מעניינת, מש־ כורת גבוהה או כוכנות ב־ הצעות רציניות לפנות — 258874.

● הזן מחפש משרה לימים הנוראים. לפנות טל' — 02-328370.

● בעל רכב מסחרי מעוניין בהצעות עבודה, טל' 906182.

● שולחים חינם!!! פקידים/ ות, מזכירות, בתנאים, נה־ גים, עובדים/ות — „תעסוקה וקידום" 612352.

● מזכירה ממוסמכת עם הר־ כבה באנגלית ובעברית טלפון — 052896.

הכשרה לעבודה

● קורסים לנורים: פקידות ומזכירות ניכוב אי.בי.אם הנהלת־חשבונות כתיבה ב־ מכונה בהתחלפים (40—70) העודה וקורה לעבודה „טרו־ סל" 1) ת"א אלנבי 140 כבר הוכבות (ההקנה המרכזית) 2) ר"ג ובוטינסקי 724335 64 (מול רמה).

מכוניות למכירה

● פולקסוגן 1500 1968/70 מכוניות „אוטו לבנדה" לבנדה 14 תל־אביב, 35330.

● קונסטה 64 900 במצב טוב — צבא, הרא"ה 226 רמת גן.

● הילמן מינקס 1970/69 אר־ סומטי, „אוטו לבנדה" — לבנדה 14 תל־אביב, טלפון 35330.

● פולקסוגן 70 חיפושית, 1300 במצב מצויין, 46,000 ק"מ, 17,900. 926596 בבית 921383.

● רנו אר־4 — 1970 — אר־ גו לבנדה, לבנדה 14 תל־ אביב, 35330.

● בהזדמנות סטנדר פנ'ו 408 אחרי אוברול, טלפון — 737072.

● סימקה 1000 — 1970 — פי־ אט 850 — 1968 — „רנוביל מכוניות" הגיון איילון (ע"י התחנה רכבת דרום לשעבר). תל־אביב, 625732 ,625112.

● קורטינה 1600 דלוקס — 1968, 7 חודשים טסט, טל. 914422.

● פיאט 850 1966 74,000 ק"מ, במצב מצויין, טלפון: 786724.

● דה־כבו מכונה מסייים — 1964, 3000, טסט אפריל — 449902.

● פיאט 124 1967, טסט ל־ שנה + רדיו, 000.ל.ה, טל 258956.

● סימקה 1964, בטוב 1969, במצב מצויין, טל. 754136.

● טריומף 1969/70 — פולק־ סוגן סטייטון 1971 — „רי־ בולי מכוניות" הגיון איילון (ע"י התחנה רכבת דרום ל־ שעבר), תל־אביב, טלפון — 625112 ,625732.

● פיאט 500 1964 במצב מצויין, בהזדמנות, 200 א 8 — 779251.

● פולקסוגן 1958 „אוטו־ לבנדה", לבנדה 14 תל־אביב 35330.

● היפושית 69 1500 יד ראשונה, במצב מצויין, טל. 03-269486.

● פולקסוגן קבינה בס לד 1970 „אוטו לבנדה" לבנדה 14 תל־אביב, 35330.

● פיאט 125 1970 37.000 ק"מ מסם רדיו — 265655.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

● קונטסה 1967, 1300 4 הי-לוכים, יד ראשונה, במצב מצוין. טלפון 445500.

● קונטסה 900 1964 6.800 אחה"צ ובערב טל. 445511.

● פג'ו 1968 כסייה, 1.000 ק"מ מצב מצוין טל. 835322 שישי אחה"צ ושבת.

● ג'יפ 1965 יפהפה כללי, מכם לשנה ורדיו 5.250 טל. 799080.

● סיהור — אוסטין ספורט ובסרופיליום + רדיו + מכס לשנה, טל. 4.500 08-37858.

● פריזנט 4 1970 לפנות בשעות העבודה 051-2241 — אריה ובערב 051-4860.

● קונטסה 1300 דגם 1968, 051-3314 במושב כוכב.

● בהזדמנות רנו שבו מסחרי 1962 במצב כללי מצוין לפני טסט. 727440.

● פיאט 850 ספיישל 1970 יד ראשונה קילומטרז' 11 — פ"ת אלוני 906870.

● צימדואן ג'י.אס. 1972 — 28.000 ק"מ מכם לשנה (כביש לשנה אפשרי בתשלומים טלפון 765120 בשעות העבודה.

● פיאט דגמי 1973 בסוכנות „פיאט" פ"ת אלי וולדרף פינסקר 21 טלפון 911574.

● סוסיתות חדשות מודלים 1973 כל הדגמים מתקבלות הזמנות עם הספקה מיידית.

● סובארו 11 כ"ס מודל — 1968 במצב מצוין. 444987.

● ב.ס.ה. 700 ל.ס. 1964 במצב מצוין מכס רדיו טל.

● סובארו סוכנות משנה אר-לם תצוגה ומכירות אבן גבי-רול 54 ת"א טל. 261915.

● רנו 8 מודל 70 עד 15 — 32710.

● פורד מאוונס 12 מכתרי 1966 במצב טוב טלפון — 778000.

● בהזדמנות רופין מודל 68 מנוע 1967 טל. 852408.

● רופין 58 אחרי אוברול במצב מצוין בהזדמנות טל. 874049.

● למכירה דודג' 100 1959 — 053-23738 — 23128.

● פריזנט ג.ט.ו. 1970 43 אלף ק"מ במצב טוב טלפון 03-891182.

● לרגל נסיעה ג.ס.אי. 4 כוס 67 62.000 ק"מ במצב מצוין טל. 55041 לאביעד.

● ביטויים למשבים למכוניות חיצוניות וגבוהות.

● אופל מנתח המרכז הסוכני תא ויפו דרך בן צבי 110.

● סוסקה 63 1000 במצב טוב בחיים.

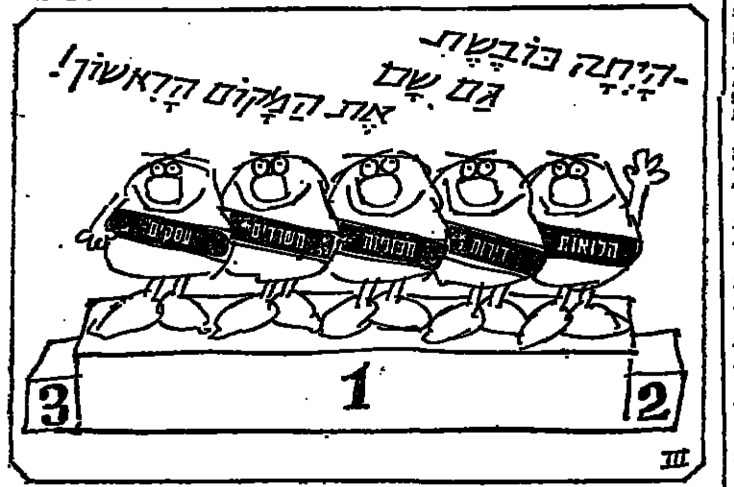

אופנועים וקטנועים

● אופנוע בי.אס.אי. 64 כ-אחר שיפוץ כללי + מכס לשנה, להתקשר בין 4—6. טל. 043629 לבקש את גד-עון.

● אך נרק אצלי הוכל לר-כוש כל קטנוע לנוער בתנ-אים נוחים. מצויין לקנות קטנועים משומשים, ניסים, עליה 51 תל-אביב.

● אופנוע בי.אס.אי. למכי-רה בהזדמנות מודל 62 רח' ארלוזורוב 34/17 יבנה.

● למכירה אופנוע מצ'לס מודל 61 אחרי אוברול — 1.000, רח' שכונת עמפון 30 בהרצליה.

● סילון ספסון מצויין + מכס על הכביש מ-1965 טל. 846185.

● למכירה וספה ספרינט, 1968, במצב מצוין, טלפון 841872.

● למכירה למברטה עם כי-רה 1.5 במצב טוב, טלפון 737021.

● למברטה 63 מצב מצויין אחרי צבע ואוברול 843571.

● הונדה 350, יוני 1971, 8000 ק"מ טלפון 251216.

● הונדה 50, 1972 במצב מצוין + ביטוח — 5.000. 741028.

● סילון שמור היטב מכס לשנה צלצל 250168.

● למכירה סילון 1971 בהד-רמנות — 1000 ל"י 86275 בערב.

● למברטה 64/65 + סירה מכס 10 חודשים 774511.

● סילון 1970 מנוע 1971 ל-רגל נייס טל' 82010.

● אופנוע ב.ס.אי. 3½ כ"ס 1964 טלפון 227043.

● למכירה סילון סוף 1966 שמור במצב מצוין. 250125.

● אופנוע ב.ס.א. מודל 1970 במצב מצוין. טלפון 829215 במשך היום.

● סילון 66, במצב טוב, אופנוע בי.ס.אי. 63, 3½ טל. 902501.

● למכירה וספה 1963 400 ל"י טל' 58306, 763963.

● בהזדמנות ב.ס.אי. 450 68 מצב חדש 751696 3.800.

● בהזדמנות וספה 61 אחרי שיפוץ — 650 טלפון 734009.

● למכירה וספה ג'י.אס. סו-דל 66 לטלפון 827991 בשעות העבודה.

מציעים למכירה

ביקוש רכב

השכרת רכב

בתים לנהיגה

● המשפחה מהוה מכונות, מכשירים וכלי-ייה, סוסורים בכל מיני הנפיצות המקצועיות, אקטומטרים, ומכוונים, ברופלורים, בתים, הלחמה-נקודתיות, המפתחות בשוק מכונות הרצל 98, 824532.

● מצנון אויר „אסקור 12" במצב טוב לפנות: 55171 מ-16.00—18.00.

● למכירה בהזדמנות מקררה אוטומטית 8 ק"מ.

● טלוויזיה ומכונות כביסה דגמי 1972, גם ב-50% לירות לחודש. התקשר עוד היום ל-טלפון 240292.

● למכירה צייר מלא לקוד דיסורית לפנות התור בוק.

● למכירה כירים והגור אפיה במצב טוב במחיר 300.— ל"י טלפון 722391 — נבעתים.

● מעונינים במולג הרמה במידות או מעינה חשמלית, הרמה לגובה 4 מטר משקל 4 טון — טל' 821747.

● בצפון 8 תרים בבנין הדש (שנתיים) 155.000.— 269864.

● מדות כלים נייד חדש ג'נרל אלקטריק 935098 בע רב.

בולים ומטבעות

● קונה בולי ישראל ואר-לובה גם בודדים ומקמפות. 224580.

● דקום את הכתובת: בולי סנודה, בן יהודה 26, תל-אביב, אנו קונים בולים — (התום 5 או בלתי חתומים) ומשלמים מחירים טובים ביותר עבור בולי ישראל.

● מעונין באוסף בולי יש-ראל מלא עם שובלים ספר מי. טל. 233435.

בתי-ספר ושיעורים

● מתמטיקה לבגרות לאול-פנים, שיעורים פרטיים ובקבוצה קטנה לסיכום — במחירים מיוחדים — מורה אקדמאי מנוסה. 15.30—14.00 284505.

● מורה מדופלמת לצרפתית לתחילים ומתקדמים. טלפון 904870.

● מורה תיכון מכין לבג-רות בעברית ותנ"ך, לצלצל 233052.

● כמורים מלמד מתמטיקה במחירים נוחים. 03-196405.

דודי שמש וחשמל

● „אלדד" הדוד נוזל ? — צלצל — 208054 מ"ד בבוקר עד 5 אחה"צ, מ-5 עד 9 ב-ערב צלצל — 776902 נחלת יצחק 62, תל-אביב.

● „אדיאל" דודי חימום ב-צ"מ, ביצוע והרכבה ע"י צוות מומחים, בכל חלקי הארץ. החלפות ותיקונים מ-כל הסוגים, אחריות גם ל-10 שנים. ש"י הר ציון 106. טלפונים 824735, 820607 תל-אביב.

● „שרותי בר" — „אספור" — דודי שמש והספל מצר פים באמאייל, חיינו 260033 תל-אביב, המלך ג'ורג' 68.

● „סליק" תקוני דודים מ-כל הסוגים באחריות מלאה ע"י מומחים טל. 84153 ת"א דרך פתח-תקוה 80.

● „הבונה" הדוד נוזל? תקוני דודי שמש וחשמל, מ-כל הסוגים תוך שעתיים. 20 שנה שרות נאמן. לדגם מער-לה 6 שנים אחריות, תל-אביב, דרך השלום 7 טלפון 251504.

● קרואור, הדוד נוזל? טל. 32590 או 31829, דודי שמש וחשמל, תל-אביב, רח' גולומב 34.

● היוצר, הדוד נוזל? טלפון 566812, 825678 הרושה דוד-דים, רח' סלמה 16 ת"א.

● „ניל" תקוני דודים מכל הסוגים באחריות מלאה טל. 35698 דרך פתח-תקוה 60 תל-אביב.

הלוואות

● 2000 ל"י מיידית לעובדי מדינה, צבא וציבור. טלפון 448035.

● אנו נותנים הלוואות ל-עובדי מדינה ולסטודנטים. — טלפון 614113.

● הלוואה מיידית עד 1000 ל"י לעובדי ציבור, מדינה וצבא. רח' בן יהודה 9, תל-אביב, 58840, ליהודית.

● הלוואה מיידית! ברוכות בקאות! + ביטוח חיים. טלפון 731032.

● הלוואות לרוכשי ובעלי רכב מוד-מכר ורכש בעי"מ — יהודה הלוי 62 ת"א טלפון 612305.

● לבעלי ורוכשי רכב פר-טיו!! הלוואות בתנאים נו-חים!! 52010.

● הלוואה מיידית לעובדי מדינה הסתדרות וצבא — 229377, 229523.

● לעובדי מדינה הלוואות נחות! ! ! שרות מהירה! טל. 282019.

● משכנתא — מימון לזמן ארוך! 03/236287 9—7, 5—6.

הלבשה

● אופנת הלום הילד, רחוב יהואל 8 גאולה הננות ה-מיוחדת לבגדי ילדים מבחר הדרים לכל הגילאים.

חוגים

● פועדון ברקלון דמת-אביב מופיעים העבר לבתוך.

חצים לקנות

חקלאות

● מרקמור פורדכון עם כד-מים למכירה, טל. 053-22741.

● למכירת מקנות סוסים מ-זן קוסם. הקנאות נקיות כחמאות ונמצאות בקרור. — לפנות: מרק עזר, מושב בית שערים, טל. 065—66198.

● למכירה פרגוסון 35 1964 נעים, חיים מושב עורית.

● למכירה צינורות אלומיניום 2 רש' צול משומשים וגם אביזרים לצינורות, טלפון 053-91538.

● טרקטור ג'ונדיר 2120 מכבש, מפצרת מנוב, ומחר-שה במצב טוב. 055—06239.

● מעונין לקנות מקק חקלאי עד מרחק 25 ק"מ מת"א — 03-220938 הרצליה — שיכון במייס 10/S מרגושה.

● מוצע שמח גזר 27 דונם המיועד להוצאה בצור לשבר-שיים בהצעות נא לפנות — 065-06259.

● למכירה טרקטור מריכנן 135 שנת יצור 70 מיאש 450 צר שנת יצור 70, טלפון 963947.

● למכירה שתילי אשכר-ליות ליטונים ועצבדריבות בהזדמנות לפנות: ברכהן — הרצליה הניצנים 3 סל' 984033.

● למכירה ברודרים נשם לאגרונים לפנות למלפון — 3—6 בערב.

טלוויזיה

● זה ל"י ביטוח — תיקון כל סוגי הטלוויזיות, חברת „רובו", 238535.

● „אלקטרו טל" תיקוני טלוויזיה — הרכבה ושיפור אנטנות. 822077.

● עד 1,000 ל"י הקבל עבור המכשיר הישן בהחלפה ל-טלוויזיה סלודה דגם 72. ה-יתרה בתשלומים נוחים — „רואר", אבן-גבירול 12 — 257060.

● עקיבא — תיקוני טלוויזיה בהיכבם באחריות. 826818 לפנה"צ, 444442 אחה"צ.

● מהיבואן! שאוב-לורנץ נרץ — 1.890. „אמסור" עליה 25, ת"א.

● בהזדמנות מלבר 1969 פס-פורט למספורט מצב מצוין 741048.

● הצעה מיוחדת, לקראת ה-חגים טלוויזיות בתשלומים ל-שנה ללא רבית. המלאי מוג-בל תודרנו — לכל אליהו יפו שד' ירושלים 20.

● טלוויזיות נפלאות דגם 72, גם ב-50 ל"י לחודש. התקשר עוד היום לטלפון 240202 ו-המכשיר בביתך.

● תיקון תיקון טלוויזיה למ-כמה ב-אינדוסטריונים" טל. 243008 ת"א.

● „באבא" סוכנות כללית לישראל מכבדה בלעדית ל-תיקוני טלוויזיה „באבא" בכר סלבי ישראל 17 טלפון 222655, 239715 246519 הק-בנות אינה אחראית לכל מכירה אחרת בגוש-דן.

טפטים

● בכל הזדמנות בקטן מק-דורמור שלכם קטלוג חדש 1973 של טפטים; קראון ויניל- CROWN VINYL חוצרת אנגלית.

● „בוטיק הטפטים" כל סו-גי הטפטים בסיטונות ולקמ-עונות הדבקה ע"י מומחים — ייעוץ להדבקה עצמית. בי-קור בית ללא התחייבות. נורדאו 1, רמתגן, 738106 דיזנגוף 209 תל-אביב — 239751.

● „פס רמונס" הדבקת טפ-טים מכל הסוגים, טלפון — 442726.

● למדביקים הגזיות מס-פים, יש לנו בנלאי כל ה-דוגמאות של הקטלוג החדש „קראון מלסטיק" למכירה ב-כל הארץ, כוכנות קראון לנסיון „מרסיק" בנגרשוב 63 טל. 231478.

חיות בית

● גורי יורקשיר טיגאפורי מקסימים לפנה"צ 221617 ערב 422607.

● למכירה כלב בגיל 8 חוד-שים ממנה גרמני ותעודות סל. 838512.

● למכירה שני כיותים וב-רים לזהורים + אוכפים תר-סים. 767633.

● „לכי" כלבך יאהב אותך יותר אם תתן לו מזון כלבים „לכי". אין צורך בהכנה, מזון ביותר.

● לחכיבו כלבים ותהילי בית יפוה, באגודת צער בעלי חיים, כלמה 30, יפו אוס-בוסים 18, 41, לרוה ושרו-נרי לבעלי חיים של הכרים מ-6 בעבר בשבת.

● הצמיח „אגודת צער בע-לי חיים, רמת-גן" ! אנו נע-נייקים חיים: טיפול ובדי-גרי ויעוץ להחזקה נכונה.

● למכירה גורי אורדיל — בריוד מכלבי יבוא משובחים הרצליה טל. 932532.

● למכירה התחלוהים ביאו ביוגר, דגיש תחיל כיאסי — בדלדל, כפר מונאש.

● למכירה גורה רגי אורדיר דין בת 2 חדשים טלפון — 849022.

● למכירה גורי קולי (לבי) מקסימים עם תעודות, — 055—31613.

● למכירה גורי פוימנר בר-בה עם תעודות, טלפון — 229205.

● גורי דני ענק מלאים הר ביום ומגולרים + תעודות בין-לאומיות 761408.

● סוכת רכויה גזעות — אוצב שספת ותפציית לייל-לים, טלפון 03-923014.

● למכירה גורות קולי בנות חודשיים עם תעודות ומחסין טלפון 748160.

● גורי קיכוכמר נהדרים עם תעודות טל. 740808.

● בהזדמנות קולי בן שנה עם תעודות טל. 261430.

● למכירה גורי בוקסר נה-גדרים נמשים טלפון 749084.

● גורי זאב מקסים למכר-דה, טל' 414569 כל היום.

● גורי זאב עם תעודה ובדיקה לוסים — 17.00—15.00.

כלי נגינה

● בהזדמנות למכירה פסנתר משומש להתקשר טלפון — 942805 לפנה"צ.

● הבית המכליל המצל שים פסנתרים לכסיה בה. מבחר לבונים בנשמים בלילונים.

● מקנתרים תרשים, ומשומ-שים, ניסורות ואורגנים מב-חר גדול. תנאים נוחים סלי ניק דיזנגוף 125. טלפון — 230008.

● בהזדמנות פסנתר „פטרופ" במצב מצוין. טל. — 741646.

● אלפנו הפסנתרים טובים יותר, זולים יותר, „רוזנבה" דיזנגוף 150, תל-אביב.

● צליליים בביתה. סלון ספ-ריאו מערכות סטריאופוניות מוכחרות, כוכבות אקאי ל-צנה, רמקולים ריצ'ארד אלין גם להרכבה עצמית. הרש! דדיו קסם מיבוקל עם אי-אם אף-אם במחיר כביר, צליליים סלון למרואם, רחוב הצבעים 64, קומה 4, טל. 536006.

● למכירה בהזדמנות מע-רכת אמפליפייר + אכו + גיטרה + קטלוסון המכ-לי. 233029.

● פסנתרים חדשים ומשומ-שים, עוגבים וגיטרות בתנ-אים נוחים, „רודוהייס", תל-אביב, פריסמן 37, טלפון 236458.

● פסנתרים חדשים ומשומ-שים, מכירה, קניה והחלפה. „רסיטל", בן יהודה 148 ת"א, 230891.

● למכירה מערכת תופים חרשה תוצרת יפן טלפון — 284707.

● אקורדיון מאולהנגיוני 80 בס גם ל-ידי בינם — ראשון 052-052.

● הזדמנות מיוחדת פסנתר כנף עתיק בליסנר (190 ס"מ) מצב טוב, צליל יפה, פורניר אגוז הוכ, רגלים — ישראל ת.ה. 70 מכעו.

● פסנתר כנף קטן 1300 — אדרוט, בצבלטון 41 בחיים.

● אורגן פרסמיני עם מע-רכת הגברה „ווקס", טלפון 763891 הרצל.

● למכירה פסנתר כנף קטן. „מיטל" 1970 9.30-5 227553.

● כלי זמר הבגרה הגדו-לה ביותר בישראל לכלי נג-נה הביבואנים הבלעדיים של מוצרי ימאהה הטובים כי יותר וללא תחרות במחירים פסנתרים עוגבים מערכות סטריאו וכלי נגינה למיניהם לאספקה מיידית מהמלאי ה-גדול, שברשותנו — חיפה, ההלוץ 33, טל' 664574 ת"א, דיזנגוף 210, טל' 220450.

מקררים

● מקררים חשמליים להש-כרה 25—10 לחודש. קניה מכירה והחלפה למקררים. — „שפטר" דיזנגוף 134, 226412.

● הסקרה, כיבוס, צביעה ובבית הלקוח — תיקונים, קניה ומכירת חדשים ויקנים „קדור פרנקר" מקורות מכבקי 9, תל-אביב 22253.

● פרגי'ג'ידרים בהזדמנות! אחריות ל-5 שנים. מחירים זולים בתשלומים נוחים — 50 ל"י לחודש. „קירור אביב", המלך ג'ורג' פי תל אביב.

● „קירור אביב" — המלך ג'ורג' 20 תל-אביב, קנית פריג'ידר שאלה של אמנו, בקטור פריג'ידר פנה אליו גם, החנות התותיקה למכירת פריג'ידרים.

● מחיר טוב !!! עבור המקרר המשומש שלך טלפון 824535.

● קונה !!! 827001 קונה מקררים משומשים משלם מחיר גבוה 827061.

● פריג'ידר פילקו במצב מצויין למכירה בהזדמנות טל' 261507.

● פריג'ידרים פילקו אוטו-מטית 1950, פילופס 1900, הדיואן 2560 למסור מיפר וקסבים, פועל בלון גז ל-פיקניקים 350 ל"י, לחשמל 250 פריג'ידרים למפעדה ו-קונדיטוריה, למזגני אויר, הצי מחיר „דאפאי", טלפון 38487 — 31113.

● מקרר אמקור 10 פאר, במצב טוב בהזדמנות 016445.

● רוצים לקנות אמקור 11' (רצוי אוטומטי) תל-אביב — 247083.

● תיקוני מקררים מכל ה-סוגים, קניה, מכירה, צביעה והחלפה תל-אביב סלמה 76, 823417.

● משלם מחיר גבוה עבור המקרר הישן שלך. 826292.

● הזדמנות — בולל אחד דירות — ב„מרכז המקררים" החלפה לחדשים, תיקונים וצביעה בבית הלקוח, השכרת מקררים — 20. ל"י לחודש צלנוב 13, (פינת לוינסקי 174) טלפון 821864.

● קררים מקומשים מ-150 ל"י בכולל ביטוח. מוכר, סד-נה, והחליף, הזדמנות אמקור 10 — אגה ל"י „קירור-לוני-בקי", לוינסקי 102 ת"א — 826634.

● מעוניינים לקנות מקררים משומשים, „מרכז המקררים" ת"א צלנוב 13 טל. 821864.

● למכירה בהזדמנות חדר קירור מפורק חדש „אמקור" בגודל 2270×220×300 וגם מרות פחת הדש „אמקור" 3 מטר אורך לבשר. לפנות טרוקי אפרים נתניה, הרצל 34 בניבה ב'.

ריקודים

● הלמד לרקוד בהמישה שי-עורים אצל כפי, שרי קרי 30.

מכונות גילוח

● מכירה — תיקונים ו-שרות מובחר לכל הסוגים. ברנבאום, ת"א, פוחליבר 25 ש.

● אליאס מכירה תיקונים מכל הסוגים, עליה 19 — 821570.

מכונות כתיבה

● בורוסטבניקה — מכונות כתיבה וחישוב, מכירה תיקונים והשכרה. אלנבי 91, 612883.

● האנלי, מכירה ותיקונים — דיין שדרות רוטשילד 10 טלפון 30046.

מכונות כביסה

● נוס למצב מצוין חצי — 762446.

● חצי אוטומטית אוגר ו-כיריים גז ירושלים 95 רמת-גן.

שטיחים

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

שידוכים

● שרוכים לכל הגילים, חיי־רים ואקדמאים במשרד „פור־טונה" אידלסון 20 תל־אביב.

● דיסקרטיות מוחלטת! הור־ים שרכו את ילדיכם מהר ומוב. שרכו פרטי 46825.

● פרטי ,רווק 30/180 נאה ומבוסס ת.ד. 2402 ר"ג.

● מהנדס 25/184 דתי ת.ד. 18035/ב תל־אביב.

● נאה 28/170 מעוניין בי־אה ורציניות למטרת נישואין ת.ד. פרטי 36634 ת"א.

● רווק 35/170 מחפש בחו־רה נאה ת.ד. 224350 תל־אביב.

● רווק 43/168 תרבותי מ־משפחה טובה מחפש חברה לחיים עד גיל 35.

● פרטי, בן 63, נראה צעיר יותר, אמיד, מחפש ידידות עם אשה נחמדה. ירושלים — ת.ד. 8164.

דירות

● למכירה מגוש יפה 25 כ"ס עם הגה וכלב.

ספרים

מי מצא?

צילומים

תנורי חמום

פרסומים

רהיטים

תדיסים

תורנות רופאים לפי המקומות

ירושלים

● הזמנת רופאים במקרים דחופים.

תורניות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

בתי כנסת

● בהיכל ישורון קולנוע, רח' דוד המלך 12, תפילת שחרית בשבת ב־10.00

קבלנים

● דירות 4 חדרים, עם כל השכלולים.

שרותים

הלוח הכפול | ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● 3 חדרים בתלפיות, דרך בית לחם. טל. 60015 מ־16.

דירות 1–1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

דירות 2–2½ חדרים

חנויות

עסקים

הצעות עבודה

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

משרדים

מכוניות

קונים לקנות

טלוויזיה

הלבשה

בתי-ספר ושיעורים

מקררים

דירות למכירה

דירות

דירות בשכר חודשי

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

ביקוש רכב

שרותי רכב

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

וילות ובתים

מכונות כביסה

כלי נגינה

רופש

רקודים

תריסים

הלוח הכפול | באר־שבע

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

מכוניות

מציעים למכירה

שרותים

שונות

אשדוד

דירות למכירה

וילות ובתים

הלוח הכפול | נתניה

וילות ובתים

דירות בשכר חודשי

קבלנים מציעים

ביקוש עבודה

השכרת רכב

דירות למכירה

נופש

וילות ובתים

בתי ספר ושיעורים

הצעות עבודה

ביקוש דירות

עסקים

דירות

נופש

כל מודעה המתפרסמת בלוח זה מתפרסמת ללא תשלום נוסף גם ב„ידיעות אחרונות" על פי הסכם מיוחד בין העתונים

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

מודעות מתקבלות:

תל־אביב
„הלוח הכפול" — שד' רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230401, 230521
אבן גבירול 56 טל. 7—263236
הארץ: מא"ה 56 טל. 623311
ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064
רח' מוזס 5 טל. 32289
בסניפי דחף דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) אלנבי 123 אבן יהודה 7.

ירושלים
ידיעות אחרונות הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 7—224245
דחף: המלך ג'ורג' 19

חיפה
הארץ: גורדון 20 טל. 64511
ידיעות אחרונות: הנביאים 25 טל. 67931
דחף: הרצל 11

באר־שבע
ידיעות אחרונות: החלוץ 80, טל. 3576
הארץ: שלח רחמים, בנין הוד, קק"ל 197 טל. 2042

חולון: ההסתדרות 78

בכל משרדי הפרסום וסניפי הארץ וידיעות אחרונות בישראל

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

תערוכות

● בגלריה גולדמן לאמנות, שדרות הנשיא 93 מוצגות תמונות של אמנים שונים ב־„בכורמה נהי". פתוח כל יום בשעות 10—1, 19—10. מ־21.30 — 18 שבת: 10—12.

● גלריה דגיה לאמנות — מציגה תמונותיו של רוני ברזבי (עין הוד) פתוח מ־17—21 שד׳ אבא חושי 126.

בתי"ס לנהיגה

● נכה! לנו הנסיון הגדול ביותר בהדרכת נהיגה לנכים באוטומטית, המתאימה לכל נכות. כולל חנה בה ומעצירי כח. ביה"ס „עוגן", יפו 154, טלפון 537223.

חיות בית

● למכירה גורה פולי חוד־שיים וחצי עם תעודות. לפ־נות טל׳ 82061.

● גורי בוקסר גזעיים (נק־בות) למכירה עם תעודות. לפנות טלפונית 531243.

שונות

● קיבה מתמחה ומודרנית לניקוי והגהה ניצות ושטי ... [illegible] ... „בלבו" רחוב הים 6 טלפון 54104.

שידוכים

● צעיר מעוניין בהיכרות עם רציניות ת.ד. 868 קרית אתא.

● מכשר גרמני ביד פרטית בהזדמנות 233426 — 18.00 — 21.00.

בתי-ספר ושיעורים

● לנגים ומובילים — סוכה 1300 אוטומטית קטנה ... [illegible] ... טלפון 528024.

● בהיכה נפתח סטודיו חדש לזמרה, בהנהלת המורה ... [illegible] ... 8 קומה ג׳ טל׳ 525380.

ספרים

● אנציקלופדיה בריטניקה 1972 למכירה בהזדמנות — טל. 52207.

בולים ומטבעות

● מעוניין במטבעות ומדליות, בתי מכירות פומביות, הרצל 53, חיפה.

כלי נגינה

● כלי זמר בע"מ, החברה הגדולה ביותר בישראל לכלי נגינה, הלאביה, דיזנגוף ... [illegible] ... ובמחירים הנוחים ביותר.

● שוק תקליטים במבחר ענק במחירים —.9, —.10, —.11 לירות, אבילאה, הנביאים 8.

תנורי חמום

● חברת נורלית בנקוגג מציעה התקנת חימום מרכזי בדירות ובבניינים בבנית. הצעה מיוחדת לקבלנים. נורלית, העצמאות 51, טלפון 524923, סוכנים בכל הארץ.

● חברת פיקרון מציעה מבחר תנורים, התקנות ותיקונים. 51408.

טלוויזיה

● טלוויזיות תדיראן הסניה הטובה ביותר אצל המקורר בע"מ, רחוב הרצל 30, בית הקרנות, טלפון 608240.

● מבצע פיליפס לתנים, טלוויזיה במחיר מיוחד בהזמנת שי, מלון פיליפס רחוב החלוץ 13 טלפון 669822-44.

● מבצע פיליפס לתנים, מקררים במחיר מיוחד, בהזמנת שי. מלון פיליפס רחוב החלוץ 13, טל. 669822-44.

שטיחים

● פרסיים ואחרים. כ"כ נקוי ותקון אמנותי של כל מיני שטיחים. אהרון טליל, שדרות לוין 4, טל׳ 664007.

מכונות כביסה

● למכירה מכונת כביסה חצי אוטומטית 1970 במצב חדש טלפון 04-720080.

● מבצע פיליפס לתנים, מכונות כביסה במחיר מיוחד בהזמנת שי. מלון פיליפס, רחוב החלוץ 13 טלפון 669822-44.

הלוח הכלול — חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667921
הארץ: נורדאו 20, טל. 661166

חדרות רופאים לפי התקופות

[illegible]

תורניות בתי חולים

● היום: רמב"ם (כירורגיה, אונגו, פנימית, ילדים ...) [illegible]

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: רמב"ם, אולדרוב 29, טל׳ 662474.

● שבת: רמ"ה, ברנויורא 8, טל׳ 662266.

קבלנים

● בקרית חיים דירות בבניה ... [illegible]

וילות ובתים

● בכרמל מכעון וילה ... [illegible]

● למכירה בקרית ... [illegible] ... טלפון 931809.

● בית ייפוי דופן ... [illegible]

דירות

● בהר הכבורים ... [illegible]

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● בקרית מוצקין 3 חדרים ... [illegible]

● 3½ מרווחת הרשה, מיוד ... [illegible] ... 55808.

● 3 חדרים + שיפורים, רח׳ אילבליך 25, טל׳ 522396.

● דירת 3 חדרים ... [illegible]

[illegible]

דירות 2-2½ חדרים

● דירה בת 2 חדרים + פינת אוכל ... [illegible]

[illegible]

דירות 1-1½ חדרים

● 1½ בנוה שאנן בהזדמנות ... [illegible] ... 531830, 242432.

דירות בדמי מפתח

● חדר על הגג עם ... [illegible]

חדרים מרוהטים

● במרכז הכרמל, בבית נאה + טלפון, ליחיד. 51658.

● 4 חדרים, ריהוט מלא ... [illegible]

דירות בשכר חודשי

[illegible]

דירות מרוהטות

● 4½ במקום נהדר באחוזה למכירה מיידית + חניה. 221652.

● 4 חדרים + טלפון, שירותים כפולים, מקום שקט, נוף, איינשטיין. 251061, 243567.

● דירת הדר לזיהוי, שירותים צמודים, בכרמל. טלפון 245887.

[illegible]

עסקים

● בוטיק אכסקלוסיבי להשכיר בכרמל. טל׳ 81301.

[illegible]

הצעות עבודה

● בכבוגים דרושה מטפלת לילד + עבודות בית קלות ... [illegible]

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

אולמות

● למכירה אולם 150 מ"ר ... [illegible]

משרדים

[illegible]

מחסנים

[illegible]

חנויות

[illegible]

ביקוש עבודה

● מבנאי למכונות אוטומטיות ... [illegible] ... טל׳ 834190.

הכשרה לעבודה

● למדי בצרות ... [illegible]

מכוניות

● אוריאל כהן, סוכנות ושירותי פג'ו ... [illegible]

[illegible]

אופנועים וקטנועים

● למכירה 200 + סירה ... [illegible] ... 713787.

[illegible]

צילומים

● למכירה בהזדמנות מוקסם ... [illegible]

חיצים למכירה

● בהזדמנות תנור אפיה ... [illegible]

● למכירה כבינה כביסה „ווסטינגהאוז" ומונגז במצב טוב. 531743.

חיצים לקנות

● אנו משלמים יותר! ... [illegible]

● דרוש בידית ... [illegible]

רהיטים

● בבעצה! סלונים ... [illegible]

[illegible]

מקררים

● מקררים, מכיבה, הולמה ... [illegible]

● פריגידר במצב טוב ... [illegible]

משטרת ישראל

אל כל מחזיקי נשק ונושאי נשק בלתי מורשה

עוד שבוע בלבד נותר להחזרת הנשק הבלתי מורשה.

המועד האחרון למסירתו הוא 31.8.72.

יש למסור מיד את כל האקדחים, הרובים, המקלעים, התת־מקלעים, התחמושת מכל הסו־גים, הפצצות, הרימונים, החומרים הנפיצים וכל כלי הירייה האחרים — לתחנת המשטרה הקרובה. מנעו מעצמכם את הסיכון להיענש חמורות על פי התיקון החדש לחוק כלי הירייה.

נצלו את ההזדמנות שעדיין נותרה לפניכם ועשו זאת מיד. אל תדחו את מסירת הנשק והתחמושת לימים האחרונים.

אזרחים ותושבים רבים (למעלה מ־1000 איש) כבר החזירו נשק בלתי מורשה, לכו בעקבותיהם כל עוד לא אחרתם את המועד, לטובתכם ולטובת בטחון הציבור.

משטרת ישראל

הזמן עכשיו

את

טמפרא
TEMPERA

תנור אוגר חום

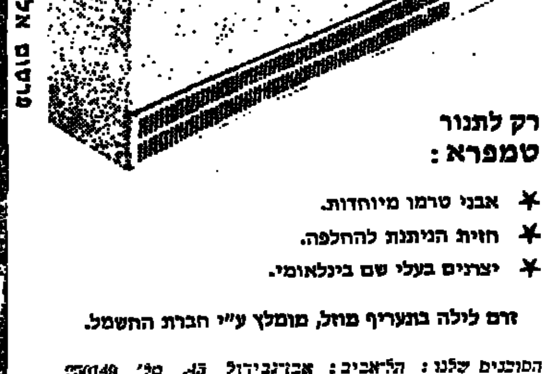

רק לתנור טמפרא:

- אבני טרמו מיוחדות.
- חזית הניתנת להחלפה.
- יצרנים בעלי שם בינלאומי.

זרם לילה בתעריף מוזל, מומלץ ע"י חברת החשמל.

הסוכנים שלנו: תל־אביב: אבן־גבירול 43, טל׳ 250148. ירושלים: וולף בן סירה 10, טל׳ 226319. חיפה: „יצהר" רח׳ מוריה 29, טל׳ 89130. ק. טבעון: „אלקטרו טבעון" מרכז מסחרי, טל׳ 931173. חדרה: פרידמן גביש פלמרין, טל׳ 2716. צפת: פינקלשטיין, ירושלים 23, טל׳ 30118. נהריה: אחים פולק, כבר העיריה, טל׳ 921139. באר־שבע: קרונמן באר הנגב, טל׳ 2010. ק. אתא: קליין צמוח, זבולון 3, טל׳ 726075. נתניה: פוזנר, הפילנטרופ 14 ב׳, טל׳ 24395. רחובות: אחים זולפ, רח׳ הרצל 101, טל׳ 531500.

TEMPERA טמפרא — יותר טובה!

דרוש
מבנה תעשייתי

200—400 מ"ר

בתנאי שכירות או קניה

באיזור התעשיה של ת"א או חולון, ראשון לציון, רמת־גן והסביבה

בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 4684 מס׳ 159 ה"א, או טל. 38698 בשעות 8—10 בבוקר.

בשעריך ירושלים

WRITERS' HOUSE CAFETERIA Jerusalem, the Old City (Near Yeshiva Hakotel) Kikar Bate Mahse TEL: 80618	בית הסופר ירושלים	מועדון ומזנון בית הסופר ירושלים, העיר העתיקה (ליד ישיבת הכותל) ככר בתי מחסה טל. 80618

KOSHER כשר

מסעדה ואולם לשמחות

Restaurant and Cafeteria
Hall for Parties Weddings and Bar Mitzvahs

מקום חניה מובטח

הקניה הטובה ביותר אצל

שיר - פרידמן

מבחר מכונות כביסה, מקררים, תנורים, טלויזיות

Sauter Candy

מחנה יהודה יפו 117, טל. 222880

למכירה
דירות מפוארות
בירושלים

בנות 3½—4 חדרים, הסקה מרכזית

לפנות למשרד עובדיה לוי

רח׳ שמאי 8, ירושלים, טלפון 02-228860

הנדסת התפלה לישראל (תהליך זרחין) בע"מ
ת.ד. 18041 תל־אביב
חוף הים, תל־ברוך

מכרז מס׳ 339/72

מוזמנות בזה הצעות לביצוע מקלט ויסודות עבור מתקן להתפלת מים באילת

טפסי המכרז, מפרטים, תכניות ופרטים נוספים אפשר לקבל תמורת —.20 ל"י במשרדי החברה (מתי המתקן) בתל־ברוך כל יום בין השעות 8:00 עד 14:00.

את ההצעות יש להגיש בצרוף ערבות בנקאית בשעור 5% מערך ההצעה.

המועד האחרון להגשת ההצעות: יום ד׳ 20.9.72 בשעה 12.00.

החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י

ועדת המכרזים המרכזית — אזור תל־אביב

מכרז מס׳ 40/72-תא

הספקת ברזנטים עם אמפרגניזציה.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות") מזמינה בזאת הצעות מטעם המעוניינים להספקת 200 ברזנטים עם אמפרגניזציה.

את ההצעות למכרז הנ"ל יש להגיש על טופסי הצעה הכוללים מפרטים, שאפשר לקבלם במשרדי הסוכנות תל־אביב, רח׳ קפלן 17, חדר 438, החל מיום א׳ 27.8.72.

את ההצעות יש להגיש בשני העתקים לתיבת המכרזים הנמצאת במשרדנו, או לשלחם בדואר רשום אל הכתובת שעל גבי המעטפה, לא יאוחר מיום ה׳ 7.9.72 שעה 12.00.

אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

תכנון המים לישראל בע"מ

ת.ד. 11170 ת"א

מכרז מס׳ 227/6/72 למכירת רכב

מוצעות בזה למכירה המכוניות הר"מ:

1. 222—203 — שברולט אמפלה שנת ייצור 1962
2. 378—224 — שברולט אמפלה שנת ייצור 1964
3. 251—260 — פג'ו 404 — נוסעים שנת ייצור 1969
4. 760—261 — פג'ו 404 — נוסעים שנת ייצור 1969
5. 327—265 — פג'ו 404 — נוסעים שנת ייצור 1969.

את המכוניות אפשר לראות בחצר משרדנו ברח׳ אבן גבירול 54, ת"א בימים 25.8.72 עד 4.9.72, בין השעות 9.00 עד 12.00.

טופסי ההצעות אפשר לקבל בימים ובשעות הנ"ל במשרדנו בת"א בחדר 217/א׳.

את ההצעות בצרוף המחאה בנקאית בסך 10% מגובה ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה עד 4.9.72 שעה 12.00 לתיבת המכרזים במשרדנו בת"א חדר 217/א׳.

אין חב׳ הנ"ל בע"מ מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

נקבעו הסדרים לחיסול המחסור החמור במלט

מה-1 בספטמבר — איסור מכירה חופשית של מלט לסוחרי הגדה

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

איסור על מכירה חופשית של מלט לגדה יוטל החל ב-1 בספטמבר, כדי למנוע אגירת מלט ו-מכירתו לקבלנים הישראלים ב-מחירים מופקעים.

מכירת מלט לצרכים הפנימיים של הגדה, תותר רק באישורים מיוחדים. הסדר זה נעשה על דעת המימשל הצבאי וכשרד המסחר והתעשיה, ב-עקבות תלונות רבות שהגיעו על סוחרי הגדה, המעבירים מלט במחיר מופקע — לעתים פי שלושה מהמחיר הרשמי.

בפגישה שנערכה השבוע בין נצי-גי נשר, יצרני המלט, והקבלנים היה דיון יסודי במצב, לאחר שנחקרו הסקירות להיווצרות שוק שחור בצר-צר זה. נדונו אמצעים לחיסול המח-סור המלאכותי במלט. מתברר שייצור המלט וייבואו חייבים לספק את ה-דרישה, אולם בשל פגמים בדרכי השיווק זורם חלק מהמלט לגדה. שם אוגרים אותו סוחרים ומוכרים אותו חזרה במחירים מופקעים.

שני הצדדים החליטו להתגבר על בעיה זו על-ידי אספקה גדולה וישי-רה של מלט לקבלנים. חב' נשר הבטיחה לספק לחברה הכלכלית של הקבלנים, מלוא המיכסה הדרושה לה. כן יוחגו לייבוא נוסף של מלט וכבר בחודש הבא יגיעו משלוחים גדולים ויפורקו בשלושת הנמלים ב-ארץ.

הובעה תקווה כי משרד-התחבורה ורשות הנמלים יפעלו לזירוז הפרי-קה של המלט.

● יוגבר הפיקוח על משווקי המ-לט ויינקטו אמצעים אם ימכרו מלט לסוחרים בגדה.

● אספקת המלט לסוחרים תוק-טן, כדי שהקבלנים יוכלו לקבל כמו-יות גדולות יותר.

● יוגבר הפיקוח על נהגי משאיות המובילים את המלט.

יצרני המלט טענו שהמחסור הוא מלאכותי ועדות לכך היא העובדה שבתקופה של ינואר-אוגוסט התחבב הייצור והייבוא של מלט בהילוך ר-320 אלף טונות — ב-24% יותר מבתקופה המקבילה אשתקד, וזאת שעה שהבנייה בתקופה זו קטנה יו-תר מזו של אשתקד.

בתקופה האחרונה הגיע מחיר המ-לט בבצרת לשיא — 350 ל"י הטונה, לעומת 120 ל"י מחיר רשמי. בהרצ-ליה היה המחיר 300 ל"י ובפתח-תקוה 250 ל"י לטונה.

מעצר לחשוד בסיוע לשודדי הבנק בחולון

מאת אבי ולנסיה, סופר „הארץ" לענייני משטרה

החשוד בסיוע למבצעי השוד ב-בנק הפועלים בחולון ב-15 ביוני מנשה שמעוני, תושב תל-אביב, בעצר אתמול ל-8 ימים, לפי צו שהוצא על-ידי שופט בית משפט השלום.

לצוות המשטרה, שבראשו עומד סגן-ניצב שאול כרכוס, החוקר את כל מקרי השוד שלא פוענחו עד כה, כידוע הצליח את שמעוני בכך, שסיפק את העסק לאנשים אשר שדדו 45 אלף ל"י בסניף הבנק ב-חולון. לדברי אנשי המשטרה סיפק החשוד מידע על הרכב הגנוב שבו בוצע השוד. בעת הרדיפה אחרי ה-שודדים היו חילופי יריות בין אנשי המשטרה לבין השודדים. רכב השודדים נפגע — אך הם הצליחו לחמוק.

היום כלואים 11 איש החשודים, כי ביצעו מעשי שוד באיזור תל-אביב, הדרום ואף במקומות בצפון לעיר — מסר לי סגן מפקד נפת ה-נגב, מיכאל בוכנר.

זוג נרצח ביריחו

ע"י מבקרי קיץ מירדן

(ע.). איש ואשתו נרצחו במכת-אלה בביתם ביריחו, על ידי מבקר קיץ מירדן, שדרש מהם לפנות את הבית שבו הם גרים, בטענה שזה רכושו מלפני מלחמת ששת הימים.

אחיו של החשוד ברצח, מר מח-מד עבד רחמן מסאלם, בן 43, הודיע אתמול בבוקר למשטרת יריחו על הרצח, וסיפר כי אחיו התקוטט עם בני הזוג גלי. כאשר הבעל, חליל אחמד גלי, בן 27, ואשתו נעמה, בת 40, הודיעו כי לא יעזבו את המקום, היכה החשוד באלה את הבעל ואש-תו. האשה מתה מיד ואילו בעלה, שהועבר לבית-חולים בבצב אנוש, מת שם כעבור זמן מה.

החשוד ברצח ברח מן המקום, אולם לאחר סריקה מהירה של המש-טרה, הוא נתפס על-ידי שוטר בתוך אוטובוס, שעשה את דרכו מיריחו לכפר עג'ה, החשוד הודה במעשה, ואף מסר למשטרה את האלה המגו-אלת בדם.

נהרג בהלכד ידו במכונה

אב ל-5 ילדים נהרג אתמול בתאו-נת עבודה בבית החרושת אתא ליד חיפה, לאחר שידו נלכדה במכונת אריגה. שבתאי שלום, בן 50, חולץ מהמכונה, רק לאחר שזו פורקה על-ידי עובדי המפעל שחשו לעזרתו. הוא הועבר לבית החולים כרמל ב-חיפה, שם נקבע מותו.

צעיר נהרג במכת חשמל

(ע). צעיר תושב נתניה, שהועסק על-ידי חברה קבלנית בבצוע עבודה במפעלי פטרוכימיה במפרץ חיפה, נהרג ביום ד' ממכת חשמל.

הצעיר, יעקב יצחקי בן 23, לקה במכת חשמל בעת עבודה שביצע ב-עזרת מקדחה חשמלית.

מחזור נוסף של קצינות הצטרף אתמול לכוחות צה"ל, עם סיום קורס קצינות באחד מבסיסי צה"ל איי"ם. את הטקס כיבדו בנוכחותם קציני צה"ל בכירים, נספחים צבאיים, הורים ואורחים, בירכה קצינת ח"ן ראשית, אלוף-משנה דבורה תוכר, אשר חיפפה גם את דרגותיהן של החניכות המצטיינות. המצטיינות (בתמונה) הן: אירית בן-יעקב ואביה יפההאל.

ארץ
חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: בית ארץ

רחוב יבנה 32, תל-אביב, טלפון 614431

סניף ירושלים, רחוב בן-יהודה 5, טלפון 233721

סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 68236

הנהלת קופת חולים הכללית:

בהעדר רופא ילדים במרפאה יכול החבר לפנות לרופא פרטי

מבטיחה: התשלום — יוחזר * קשיים בשל חופשות-קיץ

מאת סופר „הארץ" לענייני בריאות

בשל העדרם של רופאי ילדים בחודשי הקיץ ממרפאות קופת-חולים בתל-אביב, דבר הגורם טרדה וקשיים להורים, נמסר לנו ממרכז קופת-חולים כי בכל מקרה כזה רשאי החבר לפנות לרופא ילדים פרטי ויקבל את התשלום בחזרה.

הודעה זאת נמסרה בעקבות תלו-נה, כי בסניף קופ"ח הכללית ברחוב ועידת קטוביץ בתל-אביב, נאמר ל-חבר שהביא את ילדו החולה, כי ה-רופאה נמצאת בחופשה. כאשר ביק-ש להפנותו לרופא המחליף, נמסר לו כי גם זה בחופש. יעצו לו לפנות לרופא ילדים בסניף הסמוך, אולם כאשר שאל אם יוכל לגשת לאותו סניף, נתברר כי רופא הילדים נעדר גם שם בגלל חופשה. רק או נאמר לחבר כי הוא יכול לפנות לרופא פרטי והכסף יוחזר לו. לדברי הבת-לונן ברמו לו הבירורים ההשהיות האלה, טרדה וסבל רב לילדו החולה.

קשיים באיוש

ממרכז קופת חולים נמסר, כי אמנם עונת החופשות לעובדים, שב-הופעות קיץ מתעוררים קשיים ב-איוש כל התפקידים במרפאות, אולם במיוחד מורגש קושי במציאת רופאי ילדים ורופאי עיניים. אגב, המחסור ברופאי עיניים מהווה בעיה חמורה במשך כל השנה בקופת חולים ה-מארגנת את הטיפול בחולי עיניים על ידי הפניית חברים במספר מר-פאות לרופא עיניים במרפאה סמוכה גדולה יותר; לחץ זה גורם תורים ארוכים ולהפסד זמן למחכים. או-לם במקרה דחוף מתקבל החולה. בלי תור — לפי חוות דעתו של רופא המשמרת שלו.

אשר לרופאי ילדים — נמסר מ-מרכז קופת חולים — מתחלים ב-חודשי הקיץ להתגבר על התקלה על-ידי הפניית החבר למרפאה סמוכה, אולם אם נבצר ממנו לקבל גם שם את העזרה הרפואית לילדו, יכול הוא לפנות לרופא ילדים פרטי.

אלון הורה לחקור התנהגות מכבי ת"א בסאן-פרנסיסקו

(ל.ע.מ.). סגן ראש הממשלה ו-שר החינוך והתרבות, מר יגאל אלון, הורה למ"מ מנהל רשות ה-ספורט, מר אורי אפק, לבקש מ-ההתאחדות לכדורגל להקים וע-דת חקירה, כתברר את הדיווחים על התנהגותם של שחקני מכבי ת"א במשחק הקבוצה בסאן-פרנ-סיסקו.

במכתב לנשיא ההתאחדות לכדו-רגל, ח"כ אהרון ידלין, כתב מר אפק, כי שר-החינוך והתרבות הוד-אג מדיווחים אלה והוא מבקש ש-ועדת החקירה תביא לידיעת משרד החינוך והתרבות בהקדם האפשרי את ממצאי הבדיקה, את דרכי ה-טיפול ואת הצעדים שעומדת ההת-אחדות לנקוט בעקבות הפרשה.

הבישוף ראייא יצא ללבנון

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

הבישוף יוסף ראייא יצא אתמול לפנה"צ ללבנון. לכינוס כנסייתי ו-ישוב לארץ בעוד ארבעה-חמישה ימים.

על שאלת סופרנו אמר הבישוף כי לא יטפל בלבנון בבעיית בירעם ו-איקרית, באשר הבעיה היא מקומית ויש לטפל בה רק בישראל ולא ב-חו"ל.

הבישוף לא יצא במכוניתו ללבנון, אלא הזמין מונית לנקורה הלבנונית — לשם הגיע בלווית אנשי מקציני או"ם לבא בבירות לקחתו.

אותו זמן יצא ללבנון גם ראש מטה משקיפי או"ם, גנרל סילאסוו אינצ'יני, הצפוי לשוב לארץ ביום ג' הבא.

היאחזות נח"ל גתית עלתה על הקרקע

אתמול בבוקר עלתה על הקרקע בבקעת הירדן היאחזות הנח"ל ה-54 — נח"ל גתית.

ההיאחזות ממוקמת בין נח"ל משו-אה ומושב מעלה אפרים — מסר אמש דובר צה"ל.

שביתה בשרון-טכסטיל בפתח-תקוה

(ע.) 240 פועלי מפעל שרון-טכס-טיל בפתח תקוה הכריזו אתמול שבי-תה כללית, בטענה שהנהלת המפעל ביטלה הישגי שכר מיוחדים שה-שיגו כתוצאה מההסכם בעבודה הקיבוצי בענף הטכסטיל. מועצת פועלי פ"ת תומכת בשביתת הפועלים.

דובר מועצת פועלי חיפה הגיב אתמול בחריפות על הכרזותיו של מזכיר מועצת פועלי אשדוד, מר רפי כהן, כי נמל חיפה מפגר ב-תפוקה אחרי נמל אשדוד. הדובר הבהיר כי הפיגור היחיד של עובדי נמל חיפה הוא בקבלת הטבות ל-עובדים.

ש. פרס לארה"ב; קובע: ישראל מאותתת למצרים

(ע.). שר התקשורת, מר שמעון פרס, יצא אתמול בבוקר במטוס אל-על לארה"ב כדי לשאת במוצ"ש את נאום הפתיחה בועידה הארצית של מפעל אגרות המלווה בניו-יורק.

השר יישא גם נאום נוסף בשי-כאגו, ... בהדרויט לפני סיכוב ארצה בראשית השבוע הבא.

בתשובה על שאלה אישר מר פרס, שממשלת ישראל מאותתת לעבר מצ-רים וירדן על נכונותה לקדם כל צעד לקראת השגת הסדר במזרח התיכון, דבר שמצא ביטוי בפרסומים שהיו באחרונה בעתונים.

נסתיימה שביתת תושבי שיכון עירוני א' בחיפה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

שביתת-שבת של כמה עשרות מש-פחות משיכון עירוני א', בחיפה, ליד בנין העיריה, נסתיימה אתמול אחר הצהריים, לאחר שהשובתים קיבלו את החלטות הסיכום של פגישת נצי-גיהם עם ראש העיריה בפועל, ליי-שוב בעיית השיכון.

כפי שנודע הבטיח מר צייזל, כי אנשים שיפונו מהאיזור יקבלו הל-וואות או משכנתאות בהיקף של 20,000 ל"י כל אחד ובמקרים קשים — אפילו יותר.

המשיך הממשלתי יתבקש לערוך בדיקה מחודשת של גובה הפיצויים לתושבי השיכון יקבלו בעבור פי-נוי דירותיהם. כן הובטח כי תיעשה פעולה מזורזת ביחס לעשר משפ-חות מרובות הילדים.

מר צייזל הבטיח לדאוג בינתיים לשיפור תנאי התברואה בשיכון.

נכבדי חברון דחו ההכרעה בעניין החיבור לרשת החשמל

(ע.). כנס נכבדים של הר-חברון הוליט אתמול לדחות את ההכרעה בשאלה, אם לקבל את הצעת הממ-של הצבאי להבר את חברון לרשת החשמל הארצית.

לפי ההחלטה יידחה הדבר עד לאחר שבית-המשפט העליון יכריע בשאלה אם חברת החשמל של מזרח ירושלים רשאית לספק חשמל לעיר.

כנס הנכבדים נערך באולם מועצת עירית חברון ההחלטה נתקבלה כתום דיונים כפי ראש העיריה, שייך עלי ג'עברי. הוא אמר כי מבורך הבטחת דהה את בקשתו להקציב לעיריה סכום כסף לרכישה גנרטורים חד-שים בשביל מפעל-החשמל המקומי. מר ג'עברי ציין כי בקשתו לאפשר לחברון לקבל השמל כחברת ההש-מל של מזרח ירושלים נדחתה אף היא, והממשל הצבאי עומד על דעתו, כי חברון תקבל את החשמל מרשת החשמל הארצית. הוא ביקש מהכנס להכריע בעניין זה, „או שתושבי חב-רון ישובו להשתמש בפטשיות כא-שר לא יוכלו עוד לקבל את מלוא צריכת החשמל מהייצור המקומי" — אמר.

ברכה דרויאנוב ז"ל

(ע.). ברכה דרויאנוב, רעייתו של הסופר אלתר דרויאנוב ז"ל, מתה אתמול בבית-החולים איכילוב ב-ת"א, בשנת ה-95 לחייה.

הלווייתה תצא היום ב-11.30 לפני הצהריים מבית ההלוויות העירוני ל-בית הפלבין הישן ברחוב טרומפל-דור, היא תובא למנוחות ליד קבר בעלה.

ב-1936 נתאלמנה, כאשר נפטר בעלה, שהיה פובליציסט והוגה גר-דע, אשר חיבר בין השאר את „ספר הבדיחה והחידוד". התגוררה שניה רבות ברחוב בלפור בת"א ועסקה במפעלי צדקה וחסד.

פרופסורים ייפגשו עם גולדה ודיין

בעניין חשיפת הכותל

מאת גדעון אלון, „הארץ" בירושלים

• פרופסורים ליברמן, זילברג, ... ביק, נתבקשו לצמוד בראש ... של „באמצי המאבק לחשיפה ... מערבי", שהיפגש עם ראש ... גב' גולדה מאיר ושר ה... מר משה דיין, בעניין ההחלטה ... שממשלה לספק את הבית הרעוע ... הכותל הקטן דבר המסבב את ... עבודת חשיפת הכותל, הכע-... על ידי משרד הדתות.

... כי משלחת הפרופסורים ... גם המשלה להתיר את ... עבודה: החשיפה ולמצוא דיור ... מסיבי לדיירי הבית הרעוע, המ-וכבים מאז ה-1 בפריס בבית-מלון במזרח ירושלים.

נודע כי סר-הדתות ד"ר ורח ור-הפטיג פנה אל מרת מאיר בדרישה לכנס את ועדת השרים לענייני ירו-שלים (שקיבלה בזמנו את ההחלטה על ביקום הבית הרעוע), כדי לאפ-שר את המשך עבודות החשיפה.

בינתיים הוגשה תלונה ליו"ר ה-ועדה אבחתות לבנין ערים מר רפי לוי על-ידי יו"ר סיעת גח"ל בעירית ירושלים הרב ל.י. רבינוביץ, בתבי-עה ע' החלטה לספק הבית הרעוע היתה טעונה אישור הועדה הבחוזית, אולם עירית ירושלים התעלמה מכך וכבר שבועיים עוסקים בשיפוצו של הבית ליד שער הברזל.

כלל ופרט

שר החוץ, מר אבא אבן, ערך ביום ... ארוחת ערב לכבוד הסנטור פ. ... נ"ה פ. פלדמן וג. גינגב. בארוחה התתתפו גם ח"כ מ. ברעם, מזכיר הממשלה, נשיא האוניברסיטה העברית, ופקידים בכירים ממשרד ה-חוץ.

הגיעו לישראל

המנהל הכללי של חברת אל-על מר מרדכי בן-ארי — מטהראן, שם עסק בענייני החברה (ב„אל-על").

מר אדוארד גינזבורג, יו"ר הג'וינט העולמי, מר סמואל ל. הבר, סגן היו"ר וכר לואיס הורביץ, המנהל הכללי — לסקור פעולות הג'וינט וג'וינט-מלבן בארץ.

יצאו מישראל

מר דייוויד רפל, נשיא חברת פוקס — הבאה הלוך — לאחר שניהל כאן שיחות בדבר הפצת הסרט הישראלי „גורית בחו"ל.

אסותא מרכז אליישע בע"מ

נולדו ל:

לאה ולסיף חורי — בן.

אסתר ויעקב כץ — בן.

ניצה ומירון להם — בן.

אכנונה ויוחנן הופמן — בן.

גינם ודוד דבי — בן.

שרות חיתולים הביתה

לפנות לבתי-חולים

אסותא אליישע

חיפה 87414 · תל-אביב 245215

בית הספר למסחר

פיטמן

ת"א רח' בלפור 38

תיכון מקצועי בפקוח משרד החנוך

נמשכת ההרשמה לכתות בוקר לגומרי בי"ס יסודי

כתות מיוחדות לגומרי 5, 6 תיכון

פקידות, מזכירות, ממכר, חשבונאות

בחינות בגרות

במסלול מקצועי תיכון

התחלת הלמודים ב-1.9.72

● שכר לימוד מודרג ממשלתי ● תעודות גמר ממשלתיות

(תלמידי כתות ט' משוחררים משכר למוד)

בוא לבקר בגני צהלה

רובע חדש המוקם על גבעה נשאה

ליד צהלה

בנוסף לנוף מקסים תמצא

בגני צהלה

דירות רווחה בנות 4 חדרים

עם שרותים כפולים ● מעלית ● חמום מרכזי ● חניה צמודה.

לרשות המשתכנים מרכז מסחרי וגן ילדים

המחיר לא צמוד למדד

וכן 2 חנויות בצהלה

א. יצחק

חברה לבנין והשקעות בע"מ

המשרד: תל-אביב, בן-יהודה 74, טל. 236737

NEW MIDDLE EAST

Issue August 1972

★ A Russian Withdrawal; Or Divorce, Egyptian Style — By Anthony McDermott.

★ Islam And Africa: A Cultural dialogue — By Dennis Duerden

הפצה בלעדית

סוכנות סטימצקי

ירושלים · תל-אביב · חיפה · נמל תעופה לוד

להשיג בכל מקום

דון קורליאונה איש המפיה

רב המכר הגדול אשר נמכר ב-10,000,000 (עשרה מיליון) עותקים בארה"ב בלבד, ובישראל צועד בראש רבי המכר כבר תשעה עשר חודש, הוא הספר ששימש בסיס לסרט

הסנדק

שיוצג בקרוב בארץ, סרט ששבר את כל השיאים מאז חלף עם הרוח

לקראת הצגת הסרט הזדרז וקרא את סיפורו של

דון קורליאונה איש המפיה

ספרי שין שין שין

מוסך „ינוע" הרצליה

רח' הרב קוק 93

לידיעת בתי אריזה ומפעלים

אשר טרם הספיקו להכין מזלגות הרמה לעונה.

נא להתקשר למוסכנו בטלפון 982941 לקביעת מועד מתאים לתקונים.

למכירה בית

במרכז דיזנגוף תל אביב

לרגל חיסול עזבון

פרטים טל. 261385 ת"א

לוחות ראש השנה של ליאון המדפיס

מהדורה מפוארת לחצי יובל המדינה

השי הנאה לקרובך וידידך בחוץ לארץ — קחהו עמך או שלחהו לפני צאתך לחופשה.

★ לוח ישראל בצבעים (חודשי) 13 צילומים צבעוניים

★ לוח תמונות ישראל (שבועי) האלבום בצורת לוח — 34 צילומים בצבעים וצילומים אמנותיים

★ לוח אמנותי ישראל (חודשי) 13 רפרודוקציות בצבעים

★ לוח לילדי ישראל 30 ציורים וצילומים

★ לוח גלויות 13 צלומי נוף יפים לשמוש כגלויות דאר

ליאון המדפיס

רח' המגיד 7, תל-אביב. טל: 621183, 614209.

שים לב לסמל האריה — סמל האיכות

למכירה בצהלה

דירות אקסקלוסיביות

בנות 4—4½ חדרים של 4 דירות בבנין + שירותים כפולים, גג, הסקה וסיב חימום ... חניה בבית.

בהרצליה רחוב אבן-גבירול נותרה דירה בת 3 חדרים + הגג צמודה בבית של 8 דירות כניסה לפני ... במחיר 75,000 ל"י

לפנות: קר-בין קבקן בע"מ ... אהרן דוד ... 25 טל. 220884 שעות 17—19 בכל ... כל היום טל. 412751.

למשפחות השכולות באחוזה חיפה

ברחבת בית הכנסת „אליהו הנביא" באחוזה מוקמת אנדרטה להנצחת בני אחוזה שנפלו תוך שירותם בצה"ל

המעונינים בהנצחת יקיריהם מתבקשים להתקשר בהקדם בשעות הערב לטלפונים 244002 או 245291 ...

ספרי לימוד חדשים ב„עם עובד"

(לשנת הלימודים תשל"ג)

נקרא ונכתוב, אלפון לכתה א': ד"ר משה כוכבא ובתיה רכבי

נקרא ונכתוב, מקראה (חלק ב'): ד"ר משה כוכבא ובתיה רכבי

נקרא ונכתוב, חוברת לעבודה עצמית: ד"ר משה כוכבא ובתיה הרכבי

ספר בראשית עם פרוש רש"י מוגה ע"י ד"ר משה ענת ותנה קלמר

ספר יהושע כתוך תנ"ך לעם

ספר יהושע חוברת ביאורים

ספר שמות עם פרוש רש"י מוגה ע"י ד"ר משה ענת ותנה קלמר

ספורי התורה לכתה ב': ד"ר משה כוכבא, בתיה ומיכאל קלמר

מישור החוף התיכון התרדוזי לכתות הי"ו: רנה הברון

אלגברה לכתה ז' (חטיבת הביניים): פרופ' מיכאל משלר

אלגברה לכתה ח' (חטיבת הביניים): פרופ' מיכאל משלר

אלגברה לכתה ט' (חטיבת הביניים): פרופ' מיכאל משלר

מבחר סיפורי חיים הזז

גאוגרפיה פיסית כללית: ד"ר מנשה הראל

גאוגרפיה של ארץ-ישראל: ד"ר מנשה הראל וד"ר דב ניר

פרקים בכלכלה חלק א': שלמה יובל

כל הספרים הם בהתאם לתכנית הלימודים הרשמית של משרד החינוך התרבות ואושרו על ידו.

בכל חנויות הספרים

הפצה ראשית: עם עובד, רח' מזא"ה 22 תל-אביב טל. 611525

דבק עידן החלל!

פרמהבונד

* אין צורך לבחוש חומרים * אין צורך למדוד כמויות שוות * אין צורך לחכות לייבוש * הדבקה תמיד מוצלחת. פרמהבונד פותר בעיות הדבקה בשעות ספורות. לטיפה אחת דבק שקוף כוח אחיזה של 1 טון. מתאים למכונאות שיניים. אלקטרוניקה. תכשיטים. מכשירי צילום. אביזרי ספורט פלסטיק צבעונים וכו'.

לפרטים נוספים פנה למפיצים בישראל: פוליסטיק בע"מ אזור התעשיה בחיים. טל. 865560

נציגות בארה"ב

„חב' אמריקאית קטנה מוכנה לבצע בפילדלפיה בניו יורק ובפלדלפיה, פעולות סחריות כדלקמן: איתור מוצרים חדשים וקיימים המיועדים ליבוא לישראל תוך סכום עם היצרנים האמריקאים או היפנים על זכויות הפצה בישראל.

ייצוג בארה"ב של יצרנים ישראלים המייצרים ... או רוצים לייצר ... קידום מכירות ... צרי ישראל החדשים וקיימים המיועדים ליצוא לארה"ב.

קבלת סוכנות קניות של גופים המבצעים או עומדים לבצע רכש כוללי בארה"ב או מהבורה ההוה.

יצוא — יבוא — יבואן ומפיץ:

הקדם ... אמריקאית קבועה. מנהל החב' ... בישראל ... ספטמבר ויתקשר עם המעוניינים לקביעת פגישה נא לכתוב לת.ד. 296 נהריה. לציר בנויה בארה"ב".

Woman

Issue June 24th 1972

WOMAN'S OWN

Issue June 24th 1972

הפצה בלעדית

סוכנות סטימצקי

ירושלים · תל-אביב · חיפה · נמל תעופה לוד

להשיג בכל מקום

מפות עתיקות של ירושלים וארץ ישראל

(רפרודוקציות צבעוניות)

מתנה נאה לחגים

ע. בראון בית לספרים

תל-אביב, אלנבי 35 (נחלת בנימין 48)

ירושלים, ... המלכה 9

הלוח הכפול

עשויים: 5, 6, 7, 8, 9, 20, 21, 22, 23, 24, 25

הכל בכל בכלול בלוח הכפול